

PlanMER en Passende beoordeling Omgevingsvisie Schagen

18 mei 2021

Verantwoording

Titel	PlanMER en Passende beoordeling Omgevingsvisie Schagen
Opdrachtgever	Gemeente Schagen
Projectleider	Joost de Jong
Auteur(s)	Marieke van der Linde, Daan van Gils, Luc Bruinsma
Tweede lezer	Joost de Jong
Projectnummer	1272626
Aantal pagina's	67
Datum	18 mei 2021
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 82 4
E info.utrecht@tauw.com

Inhoud

0	Samenvatting.....	5
1	Vooraf: Omgevingsvisie en rol van het planMER.....	11
1.1	Waarom een Omgevingsvisie en planMER	11
1.2	Uitgangspunten planMER	11
1.3	Besluitvorming over dit planMER en de Omgevingsvisie.....	12
1.4	Leeswijzer	12
2	Omgevingsvisie Schagen: proces en beleidsinvulling.....	13
2.1	Proces tot nu toe: totstandkoming Omgevingsvisie	13
2.2	Beleidsinvulling Omgevingsvisie	14
2.2.1	Vaststelling waarden	14
2.2.2	Speerpunten voor Schagen	15
2.2.3	Acties en visiekaart	16
3	Hoe is het milieueffectonderzoek uitgevoerd en wat is er onderzocht?	18
3.1	Stap 1: vaststellen beoordelingskader	18
3.2	Stap 2: beschrijven en beoordelen van huidige situatie en autonome ontwikkeling (referentiesituatie)	19
3.3	Stap 3: bepalen relatie tussen beleid en indicatoren MER	19
3.4	Stap 4a: effectbeoordeling	20
3.5	Stap 4b: passende beoordeling (Wet natuurbescherming).....	21
3.6	Stap 5: afronden planMER.....	21
4	De leefomgeving en de effecten van de Omgevingsvisie	22
4.1	Effecten van het beleid van de Omgevingsvisie (invloed op kwaliteitsniveaus).....	22
4.1.1	Bodem en water	22
4.1.2	Natuur en biodiversiteit	24
4.1.3	Klimaatadaptatie	25
4.1.4	Energietransitie	27
4.1.5	Wonen en voorzieningen	28
4.1.6	Vestigingsklimaat	31
4.1.7	Verkeer en vervoer.....	32
4.1.8	Gezonde leefomgeving	33
4.1.9	Veilige leefomgeving.....	34

4.1.10	Landschap en cultuurhistorie	35
4.2	Synergie en strijdigheden tussen speerpunten	37
4.3	Beoordeling doelbereik	41
4.3.1	Doelbereik van meetbare doelen bij speerpunt woningvoorraad	49
4.4	Passende beoordeling Natura 2000-gebieden.....	52
4.4.1	Inleiding.....	52
4.4.2	Natura 2000-gebieden	54
4.4.3	Conclusie	57
5	Conclusies en aanbevelingen.....	58
5.1	De leefomgeving en de effecten van de Omgevingsvisie	58
5.2	Synergie en strijdigheden.....	62
5.3	Mate waarin dit beleid bijdraagt aan het behalen van afzonderlijke ambities (doelbereik)	64
5.4	Mitigerende maatregelen	64
5.5	Conclusies Passende beoordeling Natura-2000 gebieden	65
6	Leemten in kennis, evaluatie en monitoring van beleid.....	66
6.1	Leemten in kennis	66
6.2	Evaluatie en monitoring van beleid	66
Bijlage 1 Factsheets: beschrijving beoordelingskader, Huidige Situatie en Autonome Ontwikkelingen (HSAO) en beleidskader per indicator		
Bijlage 2 Begrippen en afkortingen		
Bijlage 3 Relatie tussen speerpunten en indicatoren beoordelingskader		

0 Samenvatting

Het planMER voor de Omgevingsvisie Schagen is gelijktijdig opgesteld met de ontwerp-Omgevingsvisie en heeft gedurende dit traject waardevolle informatie opgeleverd voor de Omgevingsvisie. De bevindingen van het planMER en aanbevelingen voor het vervolg zijn in deze paragraaf samengevat.

Waarom een planMER voor de Omgevingsvisie?

De nieuwe Omgevingswet stelt een lokale Omgevingsvisie verplicht. Dit betreft één integrale visie voor de fysieke leefomgeving voor het gehele gemeentelijke grondgebied. Op dit moment werkt de gemeente Schagen aan het opstellen van een Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie Schagen is de eerste integrale strategische visie op de ruimtelijke ordening/leefomgeving van de huidige gemeente Schagen. In 2013 zijn de voormalige gemeentes Schagen, Zijpe en Harenkarspel samengegaan in de huidige gemeente Schagen. Met de Omgevingsvisie biedt de gemeente een strategische langetermijnvisie (tot 2040) voor de fysieke leefomgeving en loopt hiermee vooruit op de invoering van de Omgevingswet. Voor een Omgevingsvisie kan een m.e.r.-plicht gelden. Dit is het geval als de Omgevingsvisie kaders stelt voor activiteiten in het plangebied waarvoor volgens de Wet milieubeheer een project-m.e.r. of een m.e.r.-beoordeling verplicht is. Ook dient een m.e.r.-procedure te worden doorlopen indien de in de Omgevingsvisie geschetste ontwikkelingen tot significante gevolgen kunnen leiden voor Natura 2000-gebieden waardoor een passende beoordeling conform de Wet natuurbescherming nodig is. Omdat beide mogelijkheden niet op voorhand zijn uit te sluiten, is ervan uitgegaan dat er een m.e.r. plicht geldt en is een milieueffectenrapport opgesteld. Het milieueffectenrapport (MER) is gelijktijdig met het proces van het opstellen van de Omgevingsvisie opgesteld en bevat de resultaten van het onderzoek naar de (milieu)effecten binnen de m.e.r. (de procedure).

Wat is het doel en opzet van het planMER?

Het doel van het planMER is om inzichtelijk te maken welke effecten het nieuwe beleid, zoals opgenomen in de Omgevingsvisie, heeft op de leefomgeving en of het voorgestelde beleid bijdraagt aan het halen van de verschillende ambities (doelbereik). Het planMER geeft de (milieu)-informatie die nodig is om een besluit te nemen over de vaststelling van de Omgevingsvisie. Een besluit waarbij de milieubelangen op basis van het planMER volwaardig zijn meegewogen. De uitgangspunten van dit planMER zijn als volgt:

- Het planMER en de passende beoordeling sluiten aan op het abstractieniveau van de Omgevingsvisie. De effectbeoordeling is kwalitatief van aard. Voor de speerpunten waar acties (in relatieve zin) concreter zijn, is daarbij in de effectbeoordeling in het planMER ook op aangesloten
- De Omgevingsvisie richt zich op de periode tot 2040. Het planMER sluit daarop aan
- In het planMER is niet alleen gekeken naar de 'traditionele' milieuthema's, maar ook naar andere thema's binnen de fysieke leefomgeving, zoals de Omgevingswet voorstaat. Dat betreft in dit planMER onder andere klimaatadaptatie, energietransitie, gezondheidsbevordering, biodiversiteit, woon- en werklocaties, bereikbaarheid van recreatie en sociale voorzieningen

Wat zijn effecten van de Omgevingsvisie op de leefomgeving?

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de beoordelingen per indicator. Voor de beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling is onderscheid gemaakt in de kwaliteitsniveaus: slecht, redelijk of goed. Uit het planMER blijkt dat veel indicatoren in de huidige toestand en de toestand bij autonome ontwikkeling, ofwel de referentiesituatie, 'redelijk' scoren. Dit geldt bijvoorbeeld voor de indicatoren ondergronds ruimtegebruik, NNN gebieden, bereikbaarheid en stilte. Er zijn echter ook indicatoren waarvoor zowel de huidige situatie als de autonome ontwikkeling als goed wordt beoordeeld, zoals bodemkwaliteit en luchtkwaliteit. Er zijn geen indicatoren waarvoor de toestand bij de autonome ontwikkeling duidelijk verbetert ten opzichte van de toestand in de huidige situatie.

Naast een beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling is beoordeeld of het nieuwe beleid van de Omgevingsvisie a) leidt tot een mogelijke verbetering, b) geen of een beperkte invloed heeft, of c) leidt tot een mogelijke verslechtering. De invloed van de Omgevingsvisie is voor het merendeel van de indicatoren beperkt. De Omgevingsvisie heeft een positieve invloed op de kwaliteitsniveaus van zeven indicatoren en een negatieve invloed op de kwaliteitsniveaus van vijf indicatoren.

Figuur 0.1 Legenda invloed Omgevingsvisie

Om uiteenlopende redenen heeft de Omgevingsvisie geen of een beperkte invloed op de kwaliteitsniveaus van verschillende indicatoren. Soms bevat de Omgevingsvisie geen beleid specifiek gericht op een indicator. Bij andere indicatoren zijn de sturingsmogelijkheden van de gemeente zelf beperkter en/of wordt de invloed op het kwaliteitsniveau ook bepaald door andere partijen, zoals het waterschap, woningcorporaties, private ontwikkelaars en particulieren. Dit geldt bijvoorbeeld voor de indicatoren wateroverlast en energiebesparing. De Omgevingsvisie heeft een positieve invloed op diverse indicatoren door enerzijds ruimte te bieden, bijvoorbeeld voor ondernemers, en anderzijds concrete acties op te nemen, bijvoorbeeld voor cultuurhistorisch landschap en mobiliteit. De Omgevingsvisie heeft daarnaast een negatieve invloed op onder andere landschappelijke waarden, Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en op stiltegebieden. Deze negatieve invloeden zijn het gevolg van de (uitbreidings)mogelijkheden voor bijvoorbeeld bedrijvigheid, woningbouw en zonne-energie. Meer bebouwing en bedrijvigheid betekent doorgaans een aantasting van de landschappelijke kwaliteit en toename van het omgevingsgeluid. Daarnaast kunnen ook ontwikkelingen buiten Natura 2000- gebieden zorgen voor mogelijk negatieve effecten op die gebieden, zoals door stikstofdepositie in de aanlegfase van woningbouw en in de gebruiksfase door onder andere verkeer.

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Bodem en water			
Bodemkwaliteit	Goed	Goed	
Ondergronds ruimtegebruik	Redelijk	Redelijk	
Waterkwaliteit	Redelijk	Redelijk	
Waterkwantiteit	Redelijk	Redelijk	
Verziltig	Slecht	Slecht	
Natuur en biodiversiteit			
Natura 2000-gebieden	Redelijk	Redelijk	
Natuurnetwerk Nederland	Redelijk	Redelijk	
Biodiversiteit buiten het NNN	Redelijk	Redelijk	
Klimaatadaptatie			
Wateroverlast	Redelijk	Redelijk	
Hittestress	Redelijk	Slecht	
Droogte	Redelijk	Slecht	
Overstroming	Goed	Slecht	
Energietransitie			
Aandeel duurzame energie	Slecht	Redelijk	
Energiebesparing	Slecht	Redelijk	
Wonen en voorzieningen			
Woningvoorraad	Slecht	Redelijk	
Sociale samenhang/ Sociale inclusiviteit	Redelijk	Redelijk	
Vestigingsklimaat			
Bedrijventerreinen en werklocaties	Redelijk	Redelijk	
Duurzame Landbouw	Redelijk	Redelijk	
Verkeer en vervoer			
Bereikbaarheid	Redelijk	Redelijk	
Gezonde leefomgeving			
Gezondheidsbevordering	Redelijk	Redelijk	
Stilte	Redelijk	Redelijk	

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Bereikbaarheid recreatie	Goed	Goed	
Veilige leefomgeving			
Verkeersveiligheid	Redelijk	Redelijk	
Geluid	Redelijk	Redelijk	
Luchtkwaliteit	Goed	Goed	
Externe Veiligheid	Goed	Redelijk	
Landschap en cultuurhistorie			
Landschappelijke waarden	Goed	Redelijk	
Cultuurhistorische waarden	Goed	Redelijk	
Archeologische waarden	Redelijk	Redelijk	
Aardkundige waarden	Redelijk	Redelijk	

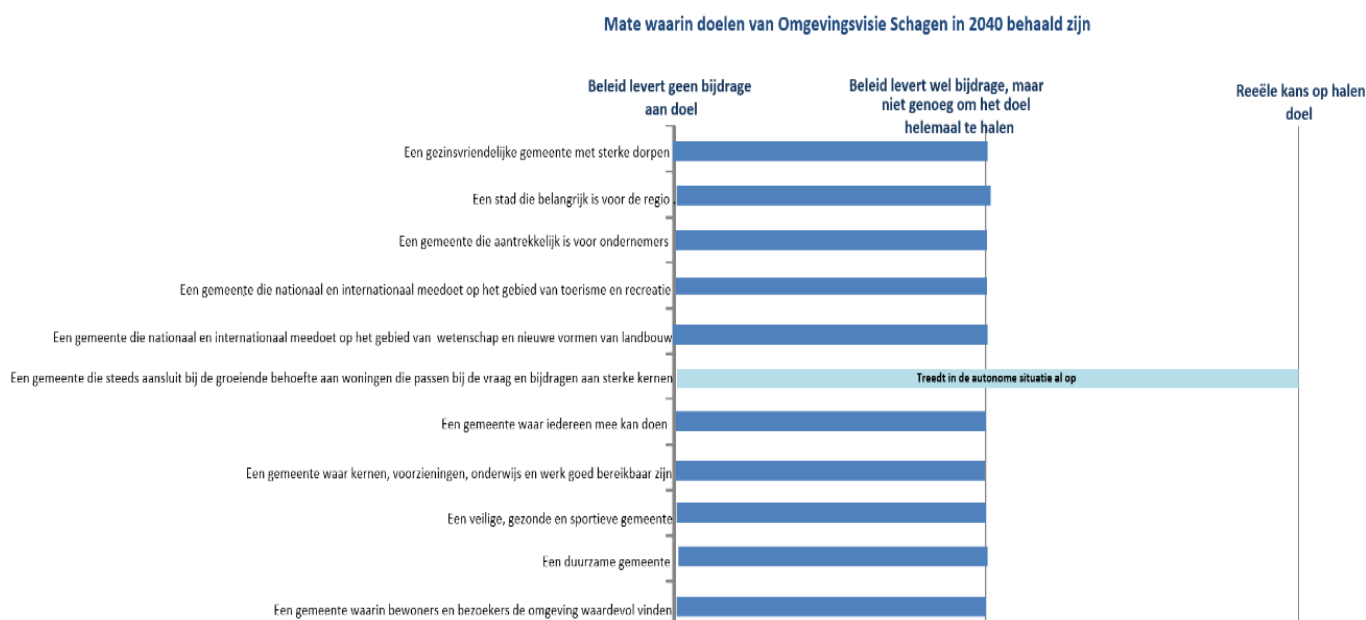
Figuur 0.2 Overzicht beoordeling indicatoren

Hoe verhouden ambities zich tot elkaar?

In het planMER zijn de verschillende speerpunten uit de Omgevingsvisie tegenover elkaar gezet om kansen voor synergie (de kans dat het ene ontwikkelprincipe versterkend werkt op wat met het andere ontwikkelprincipe wordt beoogd) en risico's op mogelijke strijdigheden (het risico dat het ene ontwikkelprincipe negatief uitwerkt op wat met het andere ontwikkelprincipe wordt beoogd) in beeld te brengen. Uit de vergelijking blijkt dat meer speerpunten een kans geven op synergie met een ander speerpunt dan dat er een risico op strijdigheid is. Vooral het speerpunt 1 'Een gezinsvriendelijke gemeente met een stad die belangrijk is voor de regio. Met sterke dorpen. En een gemeente die aantrekkelijk is voor ondernemers' geeft kansen op synergie met verschillende andere speerpunten. Daarentegen kan de ruimte die wordt geboden aan ondernemers en bedrijvigheid, ondernemers in de recreatie, agrarische sector, voor woningbouw en voor zonne-energie (speerpunt 1, 2, 3 en 7) het risico op strijdigheid met een waardevolle omgeving (speerpunt 8) met zich meebrengen. De intentie om de waardevolle omgeving te beschermen is afleesbaar uit de teksten en beelden bij de Waardenkaart. Echter in de formulering (kijk of u in kan spelen op) is dit vrijblijvend. Ook zijn er geen voorwaarden verbonden aan de ruimte voor nieuwvestiging en uitbreiding van bedrijven verspreid in het buitengebied. Om deze reden kan niet uitgesloten worden dat de landschappelijke waarden van de gebieden worden aangetast.

Worden doelen bereikt met het beleid uit de Omgevingsvisie?

Onderstaand figuur toont de mate waarin het beleid bijdraagt aan het behalen van de doelen van de Omgevingsvisie in 2040. Uit het planMER blijkt dat het beleid van de Omgevingsvisie in de meeste gevallen een bijdrage levert, maar niet in voldoende mate om het doel volledig te halen. Dit is gedeeltelijk te verklaren doordat de gemeente afhankelijk is van verschillende partijen, zoals projectontwikkelaars, woningcorporaties, woningeigenaren, beheerders, bewoners of bezoekers. Deze afhankelijkheid brengt onzekerheid met zich mee. Verder geldt dat wanneer het doel verder in de toekomst ligt, daarmee ook de onzekerheid toeneemt. Ontwikkelingen in de toekomst zijn met de kennis van nu lastig in te schatten. Het doel om aan te sluiten bij de groeiende behoefte aan woningbouw wordt vanwege het regionale convenant en afwegingskader voor woningbouw in de autonome situatie al gehaald.

Figuur 0.3 Doelbereik Omgevingsvisie Schagen (op pagina 43 van het planMER is de afbeelding uitvergroet)

Wat zijn de conclusies en aanbevelingen vanuit het planMER?

Uit het PlanMER blijkt dat de Omgevingsvisie op verschillende thema's leidt tot positieve effecten. Zo wordt er ruimte geboden aan bedrijventerreinen en werklocaties en verbetert de verkeersveiligheid en bereikbaarheid van recreatie. Ook op de thema's duurzame energie, inclusiviteit, cultuurhistorisch landschap en gezondheid levert de Omgevingsvisie een positieve bijdrage. Daarnaast zijn er verschillende thema's waar de huidige situatie en autonome situatie nu nog niet voldoende zijn, maar waar de Omgevingsvisie maar beperkt invloed op heeft. Dit gaat bijvoorbeeld om waterkwantiteit, geluid, duurzame landbouw en biodiversiteit.

De Omgevingsvisie heeft daarnaast mogelijk een negatieve invloed op de landschappelijke waarden, Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland (NNN), overstromingsrisico en op stillegebieden. De daadwerkelijke negatieve effecten hangen sterk af van de concrete invulling van de acties in opvolgende programma's, omgevingsplan en uitvoeringsprojecten. Door kritisch te kijken naar locatiekeuze, omvang en verdere invulling van woningbouw, uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijvigheid en de aanleg van zonneweides kunnen effecten

beperkt worden. Voor de kustzone waar relatief gezien de meeste van de negatieve effecten op deze indicatoren worden verwacht, kan gebiedsgericht beleid worden opgesteld in de vorm van een programma. Daarnaast zijn, doordat er op dit moment geen randvoorwaarden zijn gesteld aan de ruimte voor nieuwvestiging en uitbreiding van bedrijven verspreid in het buitengebied, negatieve effecten op de waarde van het landschap niet uit te sluiten. Concrete randvoorwaarden in de vorm van locaties waar bedrijven zich mogen vestigen, maximale bedrijfscategorieën of een maximale bedrijfsgrootte zouden deze effecten kunnen beperken. Ook is het van belang dat de gemeente op korte termijn start met het opstellen van een monitoringsprogramma voor de Omgevingsvisie. Het beoordelingskader uit het planMER kan goed als basis dienen voor de indicatoren van de monitor.

Wat zijn de conclusies en aanbevelingen vanuit de Passende beoordeling Natura 2000-gebieden?

Door de lange doorlooptijd en het hoge abstractieniveau van de Omgevingsvisie kunnen mogelijke significante effecten op Natura 2000-gebieden binnen en rondom de gemeente Schagen op dit moment niet met zekerheid worden uitgesloten. Tegelijkertijd is ook niet op voorhand sprake van significante effecten of met zekerheid onuitvoerbare ontwikkelingen, omdat er zowel in de aanlegfase als gebruiksfase doorgaans mogelijkheden gevonden kunnen worden om negatieve effecten effectief te beperken of weg te nemen. Naast bronmaatregelen kan daarbij ook gedacht worden aan zorgvuldige locatiekeuze en inpassing of (met name in het geval van stikstofdepositie) aan de mogelijkheid van saldering met bestaande emissiebronnen.

Wanneer concretisering van keuzes plaatsvindt in bijvoorbeeld opvolgende programma's en omgevingsplan en er meer duidelijkheid is over de omvang van de verschillende ontwikkelingen, zal nader onderzoek nodig zijn naar effecten op Natura 2000 en de mogelijkheden om deze te beperken (Passende beoordeling op projectniveau). Zo zullen er op dat moment onder meer concrete stikstofberekeningen nodig zijn om de daadwerkelijke omvang van effecten in beeld te brengen.

1 Vooraf: Omgevingsvisie en rol van het planMER

Dit hoofdstuk beschrijft de aanleiding voor het opstellen van de Omgevingsvisie en het bijbehorende planMER (milieueffectrapport).

1.1 Waarom een Omgevingsvisie en planMER

De nieuwe Omgevingswet stelt een lokale Omgevingsvisie verplicht. Dit betreft één integrale visie voor de fysieke leefomgeving voor het gehele gemeentelijke grondgebied. Voor een Omgevingsvisie kan een m.e.r.-plicht gelden. Dit is het geval als de Omgevingsvisie kaders stelt voor activiteiten in het plangebied waarvoor volgens de Wet milieubeheer een project-m.e.r. of een m.e.r.-beoordeling verplicht. Ook dient een m.e.r.-procedure te worden doorlopen indien de in de Omgevingsvisie geschetste ontwikkelingen tot significante gevolgen kunnen leiden voor Natura 2000-gebieden waardoor een passende beoordeling conform de Wet natuurbescherming nodig is. Omdat beide mogelijkheden niet op voorhand zijn uit te sluiten, is ervan uitgegaan dat er een m.e.r. plicht geldt. Ten eerste omdat de Omgevingsvisie een kader stelt voor onder meer de ontwikkeling van meer dan 3.000 woningen tot in 2030. Ondanks dat deze woningen gefaseerd gerealiseerd zullen worden, kan dit gezien worden als een stedelijk ontwikkelingsproject (categorie D 11.2 Besluit m.e.r.). Ten tweede is niet uit te sluiten dat de Omgevingsvisie Schagen leidt tot significant negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden. Daarom is ook een passende beoordeling opgesteld (zie paragraaf 4.4).

De Omgevingsvisie Schagen is de eerste integrale strategische visie op de ruimtelijke ordening/leefomgeving van de huidige gemeente Schagen. In 2013 zijn de voormalige gemeentes Schagen, Zijpe en Harenkarspel samengegaan in de huidige gemeente Schagen. De Omgevingsvisie van de gemeente Schagen (hierna: Omgevingsvisie) beschrijft hoe de gemeente zich wil voorbereiden op de toekomst, gezien alle ontwikkelingen die op gemeente afkomen en die ruimte vragen binnen deze Noord-Hollandse gemeente. De Omgevingsvisie omvat een strategische langetermijnvisie, met een planhorizon tot 2040, en de hoofdlijnen van het beleid voor de gehele fysieke leefomgeving.

1.2 Uitgangspunten planMER

Het doel van het planMER is het inzichtelijk maken van de effecten van de Omgevingsvisie op de leefomgeving en in hoeverre het voorgestelde beleid bijdraagt aan het halen van de gestelde ambities. Het planMER geeft de (milieu)-informatie die nodig is om een besluit te nemen over de vaststelling van de Omgevingsvisie. Een besluit waarbij de milieubelangen op basis van het planMER volwaardig zijn meegewogen. De uitgangspunten van dit planMER zijn als volgt:

- Het planMER en de passende beoordeling sluiten aan op het abstractieniveau van de Omgevingsvisie. De effectbeoordeling is kwalitatief van aard. Voor de speerpunten waar acties (in relatieve zin) concreter zijn, is daarbij in de effectbeoordeling in het planMER ook op aangesloten
- De Omgevingsvisie richt zich op de periode tot 2040. Het planMER sluit daarop aan
- In het planMER is niet alleen gekeken naar de 'traditionele' milieuthema's, maar ook naar andere thema's binnen de fysieke leefomgeving, zoals de Omgevingswet voorstaat. Dat betreft in dit planMER onder andere klimaatadaptatie, energietransitie, gezondheidsbevordering, biodiversiteit, woon- en werklocaties, bereikbaarheid van recreatie en sociale voorzieningen

1.3 Besluitvorming over dit planMER en de Omgevingsvisie

Dit planMER wordt tegelijk met de Ontwerp Omgevingsvisie 6 weken ter inzage gelegd. Eenieder mag dan zienswijzen indienen op de Ontwerp Omgevingsvisie en het planMER. De Commissie voor de m.e.r. geeft in dezelfde periode een advies over het planMER met als belangrijkste toets of voldoende (milieu)informatie aanwezig is om een besluit over de Omgevingsvisie te kunnen nemen. De zienswijzen en het advies van de Commissie voor de m.e.r. kunnen aanleiding geven tot het bijstellen van de Ontwerp Omgevingsvisie.

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk, hoofdstuk 2, staat een beschrijving van het proces van totstandkoming van de Omgevingsvisie en de manier waarop de gemeente invulling geeft aan het beleid in de Omgevingsvisie. Hoofdstuk 3 beschrijft hoe het milieueffectonderzoek is uitgevoerd. Hoofdstuk 4 beschrijft wat de effecten zijn op de leefomgeving van het beleid van de Omgevingsvisie. Hoofdstuk 5 bestaat uit de conclusies en aanbevelingen en in hoofdstuk 6 wordt ingegaan op leemten in kennis en de manier waarop het beleid gemonitord wordt.

2 Omgevingsvisie Schagen: proces en beleidsinvulling

In dit hoofdstuk staat in paragraaf 2.1 een beschrijving van het proces dat gevolgd is bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie. Vervolgens staat in paragraaf 2.2 op welke manier de gemeente Schagen invulling geeft aan het beleid in de Omgevingsvisie. Dit is namelijk het beleid dat beoordeeld is in dit planMER.

2.1 Proces tot nu toe: totstandkoming Omgevingsvisie

Eind 2019 is de gemeente Schagen begonnen met het opstellen van de Omgevingsvisie. Als onderdeel van het project startte daarnaast de m.e.r.-procedure. Vervolgens is de huidige situatie en het geldende beleid inclusief trends en ontwikkelingen die op de gemeente afkomen in beeld gebracht. Vanaf het begin zijn bewoners – ook jongeren -, ondernemers en experts van buitenaf bij het proces betrokken. Dit naast de gebruikelijk partijen die betrokken zijn bij een visie op gemeentelijke niveau; de ambtelijke organisatie, het college en de gemeenteraad. Vanuit de gemeenteraad is een klankbordgroep in het leven geroepen die de schrijvers van de Omgevingsvisie gedurende het gehele traject adviseerde over het proces.

In januari 2020 organiseerde de gemeente Schagen de Week van de Omgevingsvisie. De hele week verzamelde de gemeente ideeën die hielpen om de Omgevingsvisie op te stellen. Er vonden gesprekken plaats met in totaal honderden inwoners, jongeren en experts. Op tien drukbezochte plekken in de gemeente stonden raadsleden en medewerkers van de gemeente. In een enquête werd bezoekers gevraagd naar negen vragen voor de Omgevingsvisie van Schagen. In totaal hebben 385 mensen deze enquête ingevuld.

In dezelfde week lieten leerlingen van klas 3 en 4 van het Regius College en Clusius College de toekomst van de gemeente zien. Deze leerlingen hebben zich gebogen over verschillende problemen. Bijvoorbeeld over de manier waarop we in de toekomst energie opwekken. Of hoe we verkeer en vervoer duurzamer en veiliger kunnen maken. 250 leerlingen hebben zich met enthousiasme in deze vraagstukken verdiept.

Voor experts en de dorpsraden is een speciale avond ingericht. Bij deze bijeenkomst waren 70 mensen aanwezig met heel verschillende achtergronden. Vanuit hun eigen ervaring en kennis konden zij ons veel vertellen over bijvoorbeeld landbouw, natuur of water of de specifieke lokale situatie van één van de dorpen. De discussies op basis van een aantal stellingen getuigden van grote betrokkenheid van de deelnemers. Op deze manier zijn de verschillende meningen en belangen in beeld gebracht.

In de periode van maart tot en met mei 2020 heeft de gemeente twee goed bezochte werksessies georganiseerd. In deze bijeenkomsten werd met en door de deelnemers gesproken over de waarden van de gemeente Schagen (zie 2.2.1). Deze waarden zijn opgehaald tijdens de 'Week van de Omgevingsvisie'. Hier werd bijvoorbeeld gekeken hoe ontwikkelingen zoals woningbouw zo goed mogelijk bij de waarden van de gemeente Schagen en het karakter van de verschillende gebieden in de gemeente zouden passen.

In de tweede helft van 2020 is de eerste versie van de Omgevingsvisie opgesteld. Daarbij is gebruik gemaakt van alles wat in de voorgaande stappen is opgehaald. Inbreng vanuit de ambtelijke organisatie, het college en de gemeenteraad leidde tot deze eerste versie. Het is een versie op hoofdlijnen maar die al wel dient als een stevige basis voor de ontwerp Omgevingsvisie. De eerste versie van de Omgevingsvisie is begin maart 2021 bekeken door bewoners, ondernemers en de experts van buitenaf. Deze groep heeft gekeken of men zich herkent in deze Omgevingsvisie en heeft een aantal verdiepende vragen beantwoord. Dit zijn vragen waarvan de gemeenteraad vond dat verdieping nodig was;

1. Leggen we in ons buitengebied de nadruk op ruimte voor ontwikkelingen of op ons landschap?
2. Is gezondheid vooral een taak voor de gemeente? Of is het aan mensen zelf om voor hun gezondheid te zorgen?
3. Moet de gemeente de ruimte krijgen om maatwerk te verlenen bij woningbouw? Of moet op voorhand duidelijk zijn waar mag worden gebouwd, voor welke doelgroepen en in welke vorm?
4. Welke vormen van duurzame energie passen bij de waarden die we in onze gemeente belangrijk vinden? We legden deze waarden vast in de Waardenkaart van onze Omgevingsvisie

Na de bespreking van de Omgevingsvisie in de gemeenteraad op 18 januari en de inbreng van bewoners, ondernemers en experts in de tweede week van de Omgevingsvisie zijn gedurende die week een aantal dilemma's besproken. De resultaten van de tweede Week van de Omgevingsvisie worden meegenomen in de Ontwerp Omgevingsvisie. Het gaat om onderstaande dilemma's:

1. Leggen we in ons buitengebied de nadruk op ruimte voor ontwikkelingen of op ons landschap? Waar kiezen we voor?
2. Is gezondheid vooral een taak voor de gemeente? Of is het aan mensen zelf om voor hun gezondheid te zorgen? Waar kiezen we voor?
3. Woningbouw en voorwaarden: waar kiezen we voor?
4. Welke vormen van duurzame energie passen bij onze waardenkaart?

2.2 Beleidsinvulling Omgevingsvisie

De gemeente heeft allereerst waarden vastgesteld (zie 2.2.1), die de basis vormden voor het beleid dat is uiteengezet in acht speerpunten (zie 2.2.2), acties en een visiekaart (zie 2.2.3).

2.2.1 Vaststelling waarden

De belangrijkste eerste stap die de gemeente Schagen nam op weg naar de Omgevingsvisie is het gezamenlijk met inwoners en experts van verschillende organisaties vaststellen van verschillende waarden in en rondom gebieden in het grondgebied van de gemeente. In de waardenkaart van de gemeente staan de verschillende karakters van gebieden. Voor de Kust en het Achterland, De Zijpe- en Hazepolder en het Westfries Landschap en de Gemeente Schagen in het algemeen zijn verschillende waarden opgenomen met de toevoeging wat wel of niet goed bij deze waarden past. De gemeente vindt het belangrijk dat bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen goed wordt aangesloten bij het karakter en de onderliggende waarden van een gebied.

Gemeente Schagen als geheel

- De gemeenschapszin, het actieve verenigingsleven, de leuke evenementen
- De goede voorzieningen en de veiligheid
- Een groene gemeente met grote diversiteit aan landschapstypen en dorpen
- De vele wandel - en fietspaden, stolpen en kerken
- Balans tussen reuring, rust en ruimte

Kust en Achterland

- Historische en toeristische aantrekkingskracht
- Bollenteelt
- (familie-)strand met mogelijkheden voor sportieve recreatie
- Duinen en zicht op duinen
- Polder en zicht op polder
- Fiets- en wandelmogelijkheden, (toegankelijke) natuur; waaronder het Zwanenwater en de Harger- en Pettemerpolder
- Balans tussen reuring, rust en ruimte

Zijpe- en Hazepolder

- Groote Sloot
- Bebouwing met boomsingels erom heen
- Agrarische activiteit; hieronder valt ook de bollenteelt
- Fietsroutes en boerenlandpaden
- Zicht over de polder

Westfries Landschap

- Westfriese Omringdijk
- Landelijk, groen, agrarisch
- Waarden; waaronder kleine waterplassen langs de Westfriese Omringdijk
- Polderweggetjes
- Fietsroutes
- Zicht vanaf wegen over het landelijke gebied
- Balans tussen rust en reuring

2.2.2 Speerpunten voor Schagen

In de Omgevingsvisie gebruikt de gemeente 'speerpunten'. Dit zijn de ambities die de gemeente heeft voor 2040. Deze doelen gaan over allerlei aspecten in de fysieke leefomgeving zoals wonen, duurzaamheid, werken en mobiliteit. Om de speerpunten te verwezenlijken, zijn aan elk speerpunt acties gekoppeld, waarvan een deel ook verbonden is aan (een) specifieke locatie(s) in de gemeente. Deze locatiegebonden acties zijn op de visiekaart opgenomen (zie ook paragraaf 2.3.2). In de Omgevingsvisie zijn de volgende speerpunten opgenomen:

De ambitie voor 2040 is dat Schagen;

- Een gezinsvriendelijke gemeente met een stad die belangrijk is voor de regio. Met sterke dorpen. En een gemeente die aantrekkelijk is voor ondernemers
- Een gemeente die nationaal en internationaal meedoet op het gebied van toerisme en recreatie, wetenschap en (nieuwe vormen van) landbouw
- Een gemeente die steeds aansluit bij de groeiende behoefte aan woningen die passen bij de vraag en bijdragen aan sterke kernen
- Een gemeente waar iedereen mee kan doen
- Een gemeente waar kernen, voorzieningen, onderwijs en werk goed bereikbaar zijn. Voorzieningen zijn bijvoorbeeld sportvoorzieningen, winkels, zorgvoorzieningen kerken en culturele voorzieningen zoals een theater
- Een veilige, gezonde en sportieve gemeente
- Een duurzame gemeente
- Een gemeente waarin bewoners en bezoekers de omgeving waardevol vinden

Wanneer de gemeente een nieuw plan maakt, wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de speerpunten. Zo wordt bij het inrichten van een woonbuurt of straat zoveel mogelijk geprobeerd aan de onderliggende doelen te kunnen voldoen.

2.2.3 Acties en visiekaart

Om de gestelde speerpunten te behalen, koppelt de gemeente acties aan elk speerpunt. Een deel van de speerpunten is algemeen, zoals bijvoorbeeld “We zorgen voor een gezinsvriendelijke gemeente. Dat doen we door te zorgen voor veiligheid, het dorpse karakter en met goede voorzieningen voor kinderen en jongvolwassenen. Bijvoorbeeld kinderopvang en sportvoorzieningen.” Andere acties zijn in meerdere of mindere mate geografisch bepaald. Voorbeelden van acties die specifiek aan een locatie zijn gekoppeld, zijn de ontwikkelingsmogelijkheden bij de Energy Health Campus en het gebied bij Warmenhuizen waar bedrijven voor zaadveredeling mogen uitbreiden. De aanduidingen bij de kernen waar woningbouw mogelijk is, zijn gekoppeld aan de kernen, maar daarbij is niet in de Omgevingsvisie aangewezen op welke plek of zelfs aan welke zijde van de kern deze woningbouw mogelijk wordt gemaakt. Er is dus geen strakke geografische begrenzing aangeven voor een dergelijke actie.

Figuur 2.1 Visiekaart Omgevingsvisie Schagen

De acties zijn de nadere uitwerking van de acht speerpunten. Per speerpunt zijn de acties thematisch gegroepeerd. Zo is het speerpunt 'een gemeente die nationaal en internationaal meedoet op het gebied van toerisme en recreatie, wetenschap en (nieuwe vormen van) landbouw' opgedeeld in 'toerisme en recreatie', 'wetenschap', 'landbouw' en 'zaadverdeling en zaadverdelingsgebied'. Een actie bij het subdoel 'zaadverdeling en zaadverdelingsgebied' is "Bestaande bedrijven voor zaadverdeling mogen uitbreiden en er mogen nieuwe bedrijven voor zaadverdeling komen. Deze bedrijven kweken zaden voor nieuwe, betere rassen voor bijvoorbeeld groente. We zijn trots op deze bedrijven. De bedrijven voor zaadverdeling kunnen zich ontwikkelen in het gebied bij Warmenhuizen. Dat noemen wij het zaadverdelingsgebied."

3 Hoe is het milieueffectonderzoek uitgevoerd en wat is er onderzocht?

In het planMER is beoordeeld wat de effecten op hoofdlijnen zijn. De effecten in dit planMER zijn beschreven door aan te geven wat de invloed van de speerpunten en acties op het kwaliteitsniveau van de indicator is. Het kan ook gezien worden als kans voor positieve effecten en risico's op negatieve effecten. Deze risico's en sterkten zijn in beeld gebracht met kwalitatieve inschattingen van experts.

Dit planMER is opgesteld in de volgende 5 stappen:

1. Stap 1: vaststellen beoordelingskader
2. Stap 2: beschrijven en beoordelen van huidige situatie en autonome ontwikkeling (referentiesituatie)
3. Stap 3: Bepalen relatie beleid en indicatoren MER
4. Stap 4a: Effectbeoordeling
5. Stap 4b: Passende beoordeling (Wet natuurbescherming)
6. Stap 5: Afronden planMER

3.1 Stap 1: vaststellen beoordelingskader

Als eerste stap is het beoordelingskader opgesteld. In het beoordelingskader staan per thema enkele indicatoren waarop de effecten van het beleid van de Omgevingsvisie worden beoordeeld. Van iedere indicator is beschreven met behulp van welk beoordelingsparameter het effect wordt bepaald. In de volgende tabel is het beoordelingskader te zien.

Thema	Indicatoren	Criterium/beoordelingsparameter
Bodem en water	Bodemkwaliteit	Bodemkwaliteit en vruchtbaarheid
	Ondergronds ruimtegebruik	Intensiviteit gebruik ondergrond
	Waterkwaliteit	Kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater
	Waterkwantiteit	Kwantiteit van het grond- en oppervlaktewater
	Verzilting	Diepte waarop zoet grondwater zich bevindt in de bodem
Natuur en biodiversiteit	Natura 2000-gebieden	Staat van instandhouding
	Natuurnetwerk Nederland	Oppervlak, samenhang, wezenlijke kenmerken en waarden; trends van soorten en levensgemeenschappen
	Biodiversiteit buiten het NNN	Omvang biodiversiteit
Klimaatadaptatie	Wateroverlast	Hoeveelheid regenwater dat kan worden vastgehouden en kan worden verwerkt binnen de gemeente
	Droogte	Hoogte van het droogterisico
	Overstroming	Hoogte van overstromingsrisico
	Hittestress	Aantal gehinderden door hitte
Energietransitie	Aandeel duurzame energie (incl. geo- en aquathermie)	Aandeel duurzame energie ten opzichte van de totale energieproductie

Thema	Indicatoren	Criterium/beoordelingsparameter
	Energiebesparing	Energiegebruik
Wonen en voorzieningen	Woningvoorraad	Passende woningvoorraad
	Sociale samenhang/sociale inclusiviteit	Bereikbaarheid sociale voorzieningen
Vestigingsklimaat	Bedrijventerreinen en werklocaties	Verhouding vraag en aanbod
	Duurzame Landbouw	Aandeel duurzame landbouw
Verkeer en vervoer	Bereikbaarheid	Tevredenheid bewoners bereikbaarheid gemeente
Gezonde leefomgeving	Gezondheidsbevordering	Bewegen en sporten
	Stilte	Omvang stiltegebieden
	Bereikbaarheid recreatie	Bereikbaarheid recreatie
Veilige leefomgeving	Verkeersveiligheid	Aantal verkeersslachtoffers
	Geluid	Geluidgehinderden
	Luchtkwaliteit	concentraties NO ₂ , PM ₁₀ , PM _{2,5}
	Externe veiligheid	Aantal potentiële slachtoffers
Landschap en cultuurhistorie	Landschappelijke waarden	Kwaliteit van het landschap
	Cultuurhistorische waarden	Beschermde/erkende cultuurhistorische elementen en gebieden
	Aardkundige waarden	Aardkundige monumenten

Tabel 3.1 Beoordelingskader effectbeoordeling

3.2 Stap 2: beschrijven en beoordelen van huidige situatie en autonome ontwikkeling (referentiesituatie)

Voor de beoordeling van de referentiesituatie is voor elke indicator een beoordeling gegeven van het kwaliteitsniveau (toestand) van zowel de huidige situatie als de autonome ontwikkeling. De beoordeling van het kwaliteitsniveau is uitgedrukt in goed, redelijk en slecht. Deze beoordeling is voor alle indicatoren uit het beoordelingskader onderbouwd in factsheets (zie [bijlage 1](#)). Waar mogelijk is gebruik gemaakt van kaartmateriaal om zo ruimtelijk te kunnen duiden waar bepaalde kansen of knelpunten optreden. De huidige situatie en autonome ontwikkeling vormen samen de "referentiesituatie" waartegenover in stap 4 het effect van het beleid is afgezet.

3.3 Stap 3: bepalen relatie tussen beleid en indicatoren MER

In deze stap is bepaald per speerpunt (met de daarbij onderliggende acties) met welke indicatoren uit het beoordelingskader er een relatie is. Zie hiervoor bijlage 3. Alleen voor de indicatoren waar een relatie is met een speerpunt en acties zijn deze beoordeeld in stap 4.

3.4 Stap 4a: effectbeoordeling

In stap 4 is het beleid van de Omgevingsvisie (speerpunten, acties met visiekaart) beoordeeld op:

1. Invloed van beleid op kwaliteitsniveau per indicator

Met de effectbepaling zijn de effecten van het beleid uit de Omgevingsvisie in relatie tot de referentiesituatie onderzocht. Per indicator is gekeken naar het kwaliteitsniveau in de huidige situatie en autonome ontwikkeling (HSAO) en of de Omgevingsvisie daar een positieve, geen/bepaalde of negatieve invloed op heeft. Deze beoordeling is ook op de 50% versie van de Omgevingsvisie uitgevoerd, waarna is gekeken of de speerpunten en acties die een negatieve invloed op een indicator gaven nog aan te passen waren en/of met voorwaarden aangevuld konden worden in een volgende versie van de Omgevingsvisie, om zo de negatieve invloed te verminderen of weg te nemen.

Figuur 3.2 Legenda invloed Omgevingsvisie

2. Synergie en strijdigheden tussen speerpunten

In de beoordeling is ook inzichtelijk gemaakt wat de mogelijkheden voor synergie en de strijdigheden zijn tussen speerpunten en onderliggende acties in de Omgevingsvisie. Anders gezegd:; welke speerpunten en acties versterken elkaar (synergie) en welke belemmeren elkaar (strijdigheid). Deze beoordeling is ook op de 50% versie van de Omgevingsvisie uitgevoerd, waarna gekeken is of bepaalde synergie nog versterkt kon worden en/of strijdigheden weggenomen konden worden in een volgende versie van de Omgevingsvisie door aanpassing van speerpunten en acties.

3. De mate waarin het bijdraagt aan het behalen van ambities ('doelbereik')

In deze stap is beoordeeld of het beleid van de Omgevingsvisie er toe leidt dat de voorafgestelde ambities ook behaald kunnen worden. Daarbij speelt ook de rol en invloed van de gemeente mee. Voor bijvoorbeeld klimaatadaptieve ambities is de gemeente ook afhankelijk van onder meer het waterschap, projectontwikkelaars, woningcorporaties en particuliere woningeigenaren. De mate van doelbereik is uitgedrukt aan de hand van de stoplichtmethode.

- **Het beleid levert geen bijdrage aan de ambitie**
- **Het beleid levert wel een bijdrage, maar niet genoeg om de ambitie te halen**
- **Er is een reële kans op het behalen van de ambitie (inclusief de toevoeging of dit autonoom al optreedt of niet).**

De effectbeoordeling is kwalitatief uitgevoerd op basis van een **deskundigenoordeel**. Voor de beschrijving en beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling (HSAO) per thema zijn experts van TAUW en Bügel Hajema ingezet. In diverse rondes zijn door de experts de kwaliteit en compleetheid beoordeeld. Waar nodig zijn de referentiesituaties daarop aangescherpt. Zij hebben op basis van beschikbare informatie beoordeeld wat het kwaliteitsniveau is per indicator, en wat het effect is van het nieuwe beleid uit de Omgevingsvisie. Om de beoordeling navolgbaar te maken is een uitgebreide onderbouwing opgenomen per beleidsthema in de factsheets in [bijlage 1](#).

Vervolgens zijn door experts van TAUW en BügelHajema op kwalitatieve wijze de kansen en risico's op positieve en negatieve effecten van het nieuwe beleid beoordeeld. In verschillende rondes is door experts van de gemeente op juistheid, navolgbaarheid en compleetheid gecontroleerd.

3.5 Stap 4b: passende beoordeling (Wet natuurbescherming)

De Omgevingsvisie maakt ontwikkelingen zoals woningbouw en een verdere toename van recreatie in de gemeente mogelijk. Dit kan leiden tot een toename van verkeer. Hierdoor is stikstof depositie op de Natura 2000 gebieden Zwanenwater & Pettemerduinen en Duinen Den Helder–Callantsoog en verstoring van deze gebieden door licht en geluid niet uit te sluiten. Wanneer significante negatieve effecten op Natura 2000 gebieden niet zijn uit te sluiten, is een passende beoordeling conform de Wet natuurbescherming noodzakelijk. De passende beoordeling sluit aan bij het abstractieniveau van de visie. De beoordeling is kwalitatief, want een gedetailleerd kwantitatieve beoordeling is pas mogelijk bij een omgevingsplan of specifiek programma. De passende beoordeling bestaat uit een beschrijving van de negatieve effecten van het beleid van de Omgevingsvisie op de instandhoudingsdoelen, een overzicht van welk beleid zorgt voor minder stikstofdepositie en mogelijke mitigerende maatregelen of randvoorwaarden voor verlaging van stikstofdepositie. De passende beoordeling is onderdeel (hoofdstuk 4.4) van het planMER.

3.6 Stap 5: afronden planMER

De resultaten van voorgaande stappen komen samen in het milieueffectrapport. We hebben het rapport na iedere stap steeds verder ingevuld. Daarbij zijn de onderdelen mitigerende maatregelen, leemten in kennis en monitoring en evaluatie toegevoegd.

4 De leefomgeving en de effecten van de Omgevingsvisie

In dit hoofdstuk worden in paragraaf 4.1 de effecten van het beleid uit de Omgevingsvisie beschreven. Dit wordt uitgedrukt in de invloed van de Omgevingsvisie op kwaliteit of anders gezegd de toestand van de referentiesituatie. De referentiesituatie wordt gevormd door de huidige situatie en de situatie bij ongewijzigd beleid (autonome ontwikkeling). Een gedetailleerde beschrijving van de kwaliteitsniveaus van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling per indicator is opgenomen in [bijlage 1](#) (factsheets). In paragraaf 4.2 is beschreven hoe het beleid uit de Omgevingsvisie elkaar versterkt of juist strijdig is. In paragraaf 4.3 is beschreven in welke mate het nieuwe beleid bijdraagt om de gestelde ambitie te halen (doelbereik). De passende beoordeling conform Wet natuurbescherming is beschreven in paragraaf 4.4.

4.1 Effecten van het beleid van de Omgevingsvisie (invloed op kwaliteitsniveaus)

4.1.1 Bodem en water

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Bodemkwaliteit	Goed	Goed	
Ondergronds ruimtegebruik	Redelijk	Redelijk	
Waterkwaliteit	Redelijk	Redelijk	
Waterkwantiteit	Redelijk	Redelijk	
Verziltig	Slecht	Slecht	

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Bodemkwaliteit

De gemeente Schagen heeft in de Omgevingsvisie weinig tot geen beleid opgenomen met betrekking tot bodemkwaliteit en vruchtbaarheid. De gemeente geeft wel aan boeren te willen ondersteunen in het verminderen van gifgebruik in de landbouw. Verder stelt de gemeente in de Omgevingsvisie ruimte te willen maken voor kringlooplandbouw en milieuvriendelijke, biologische landbouw aan te moedigen. Om de doelen voor woningbouw en een duurzame landbouw van de Omgevingsvisie mogelijk te maken, is de bodemkwaliteit een randvoorwaarde, maar de bodemkwaliteit is niet als beleid meegenomen in diezelfde Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie heeft een beperkte invloed op de bodemkwaliteit en vruchtbaarheid.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Ondergronds ruimtegebruik

De verwachting is dat door ontwikkelingen die de Omgevingsvisie mogelijk maakt de ondergrond intensiever gebruikt zal worden, door onder meer de uitbreiding van de woningbouw, bedrijventerreinen, infrastructuur en de klimaatopgave en de infrastructuur voor energie. Deze ruimteclaims zijn bovengronds op elkaar afgestemd door de locatiekeuze op de visiekaart, maar is niet afgestemd voor het ondergrondse deel op elkaar. In de Omgevingsvisie van Schagen is geen beleid opgenomen voor (het reguleren van) ondergronds ruimtegebruik. De invloed van de Omgevingsvisie op deze indicator is beperkt tot negatief. De werkelijke impact op het ondergronds ruimtegebruik is nog niet duidelijk, omdat de gemeente ook afhankelijk is van andere partijen, zoals projectontwikkelaars, woningcorporaties, ondernemers en netbeheerder. Het is aan te bevelen om ook de ondergrond te ordenen en af te stemmen met de verschillende stakeholders. Ook in het duurzaamheidsprogramma 2020-2050 “Samen bouwen aan een duurzaam Schagen”

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Waterkwaliteit

Onder invloed van klimaatverandering zorgen meer en langere periodes van droogte en hogere temperaturen voor aantasting van de kwaliteit van het zoete oppervlakte- en grondwater. Deze bedreiging zal tot aan 2040 en daarna verder toenemen. In de Omgevingsvisie is geen specifiek beleid opgenomen met betrekking tot kwaliteit van oppervlakte- en grondwater. Wel geeft de gemeente in de visie aan de inrichting van de omgeving aan te willen passen aan periodes met veel regen en periodes van droogte. Dit kan bijdragen aan een betere waterkwaliteit. Het werkelijke effect is echter lastig in te schatten, omdat deze actie nog weinig concreet is uitgewerkt. De invloed van de Omgevingsvisie op de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater is daarom beperkt.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Waterkwantiteit

In toenemende mate is klimaatverandering met langere droge periodes en hogere temperaturen van invloed op de kwantiteit van grond- en oppervlaktewater. De kustgebieden en verstedelijkte gebieden binnen de gemeentegrenzen zijn gevoelig voor wateroverlast bij hevige neerslag. De gemeente geeft in de Omgevingsvisie aan de inrichting van de omgeving aan te willen passen aan periodes met veel regen en periodes van droogte. Dit heeft gevolgen voor het grond- en oppervlaktewater. Het werkelijke effect is echter lastig in te schatten, omdat deze actie nog weinig concreet is uitgewerkt. De invloed van de Omgevingsvisie op de kwantiteit van grond- en oppervlaktewater is daarmee beperkt.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Verzilting

In de Omgevingsvisie is het tegengaan van verzilting niet opgenomen als speerpunt of actie. Wel geeft de gemeente in de visie aan de inrichting van de omgeving aan te willen passen aan periodes met veel regen en periodes van droogte. Het tegengaan van droogte draagt bij aan het beperken van verzilting. Het is echter nog niet duidelijk in welke mate. Dit is sterk afhankelijk van de invulling van het duurzaamheidsprogramma 2020-2050 “Samen bouwen aan een duurzaam Schagen”. De invloed van de Omgevingsvisie op deze indicator is vooralsnog beperkt.

4.1.2 Natuur en biodiversiteit

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Natura 2000-gebieden	Redelijk	Redelijk	
Natuurnetwerk Nederland	Redelijk	Redelijk	
Biodiversiteit buiten het NNN	Redelijk	Redelijk	

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Natura 2000 – gebieden

De gemeente Schagen zet in de Omgevingsvisie onder andere in op ruimte voor ondernemers, de komst van de Energy & Health Campus (EHC) en het bouwen van veel nieuwe woningen, zowel binnen de kernen en de stad Schagen als op nieuwe locaties aan de randen van diverse kernen en de stad. Voor de kernen Petten en Callantsoog geldt dat zij dichtbij Natura 2000-gebieden zijn gelegen. Het gaat om de Natura 2000-gebieden Abstkolk & De Putten en Zwanenwater & Pettermerduinen resp. Duinen Den Helder-Callantsoog. De visiekaart toont aan dat er aan de rand van beide kernen mogelijk woningen worden gerealiseerd. De EHC is geprojecteerd in de Pettermerduinen. Stikstofdepositie in de aanlegfase als gevolg van de realisatie van woningen, bedrijven(terreinen) en de EHC kan negatieve gevolgen hebben op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. In het bijzonder op de Natura 2000-gebieden Duinen Den Helder-Callantsoog en Zwanenwater & Pettermerduinen welke met name gevoelig zijn voor stikstofdepositie. Naar verwachting is de stikstofdepositie in de gebruiksfase minimaal, aangezien de woningen en bedrijven aardgasvrij zullen worden. Ook de invloed van de toenemende mobiliteit zal naar verwachting beperkt zijn. Wel kunnen de gebieden negatief beïnvloed worden door de verstoring door licht en geluid, veroorzaakt door bedrijvigheid. De inzet van de gemeente op de energietransitie heeft uiteindelijk een positief effect op de Natura 2000-gebieden, doordat het zorgt voor minder stikstofdepositie ten opzichte van het gebruik van fossiele energiebronnen. Echter kan de realisatie van duurzame energiebronnen negatieve effecten met zich meebrengen, zoals lichtspiegeling door zonnepanelen. De verwachting is dat per saldo het nieuwe beleid in de Omgevingsvisie een negatief effect heeft op Natura 2000-gebieden.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie NNN buiten Natura 2000 gebieden en weidevogelgebieden

Deze effectbeoordeling focust zich op de NNN gebieden buiten de Natura 2000-gebieden en weidevogelgebieden. Het gaat om zes NNN gebieden binnen de gemeente Schagen. De Omgevingsvisie zet onder andere in op ruimte voor ondernemers, de komst van de EHC en het bouwen van veel nieuwe woningen, zowel binnen de kernen en de stad Schagen als op locaties aan de randen van diverse kernen en de stad. Een deel van deze kernen, 't Zand, Callantsoog en Petten, liggen dichtbij NNN gebieden. Door woningen toe te voegen aan de randen van deze kernen, wordt de afstand tot de NNN gebieden mogelijk kleiner. In het algemeen leidt een toename van woningen tot een toename van emissies die een negatief effect kunnen hebben op NNN gebieden.

Dit geldt eveneens voor uitbreidingen van bedrijven(terreinen), het realiseren van een EHC en de toenemende mobiliteit. Bedrijven kunnen daarnaast negatieve gevolgen hebben voor planten en dieren door invloed van licht en geluid. De gemeente zet in op duurzame energie. Hoewel het uiteindelijk een positief effect zal hebben op NNN gebieden, doordat het minder depositie tot gevolg heeft, kan de realisatie van duurzame energiebronnen negatieve effecten meebrengen voor NNN gebieden. De verwachting is dat het nieuwe beleid in de Omgevingsvisie per saldo een negatief effect heeft op de NNN gebieden.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie biodiversiteit buiten het NNN

De gemeente Schagen streeft naar meer groen en het vergroten van de biodiversiteit. Zo wordt bij het invullen van openbare ruimte rekening gehouden met het huidige landschap, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Daarbij wordt onder andere gekeken naar een goede verdeling tussen stenen, groen en water. Ook de aanmoediging van boeren om aan weidevogelbeheer te doen of bloemrijke randen om akkers aan te leggen en de inzet op een mooie en aantrekkelijke omgeving voor recreatie en toerisme biedt kansen voor de ontwikkeling van groenblauwe zones. Hoewel het effect op de biodiversiteit afhankelijk is van de wijze waarop de invulling hiervan plaatsvindt. Concreet worden twee ‘noord-zuid’ routes aantrekkelijker gemaakt (bijvoorbeeld) door het toevoegen van natuur. Daarnaast biedt de Omgevingsvisie de mogelijkheid bos te ontwikkelen aan de rand van de kern Schagen of op plaatsen grenzend aan bestaande bossen. De verstedelijking en aansluitend daarop het toenemend aantal inwoners en bezoekers kan daarentegen mogelijk negatieve effecten hebben op de biodiversiteit. Ook kunnen bepaalde diersoorten (o.a. vogels en insecten) hinder ondervinden van de ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie. De aantasting of verbetering van de biodiversiteit is daarmee erg verschillend per locatie in de gemeente. Bovendien zet de gemeente in de Omgevingsvisie o.a. in op ruimte voor ondernemers en het bouwen van veel nieuwe woningen, wat de biodiversiteit niet per se ten goede komt. De verwachting is dat het nieuwe beleid in de Omgevingsvisie per saldo een gelijkblijvend effect heeft op de biodiversiteit binnen de gemeente. Het is echter afhankelijk van de uitwerking van het beleid in welke mate dit zal zijn.

4.1.3 Klimaatadaptatie

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Wateroverlast	Redelijk	Redelijk	
Hittestress	Redelijk	Slecht	
Droogte	Redelijk	Slecht	
Overstroming	Goed	Slecht	

Effectbeoordeling Omgevingsvisie wateroverlast

De speerpunten van de gemeente Schagen voor wonen, bedrijvigheid en infrastructuur resulteren in een sterke stijging van het percentage verharding. Hierdoor wordt de druk op groen en blauwe structuren verhoogd en neemt de sponswerking van de kernen en de stad af. De infiltratiemogelijkheden nemen af en regenwater wordt moeilijker opgeslagen en afgevoerd. Anderzijds kunnen herontwikkelingen binnen de kernen of de stad ook juist kansen bieden voor klimaatadaptatiemaatregelen. Mogelijk bieden ook de ontwikkelingen gericht op toerisme en recreatie kansen om klimaatadaptatie mee te koppelen. Daarnaast biedt de Omgevingsvisie de mogelijkheid om bos te ontwikkelen aan de rand van de kern Schagen of op plekken grenzend aan bestaande bossen en zet de gemeente concreet in op het afstemmen van de inrichting van de omgeving op zowel periodes met veel regen als op periodes van droogte en hitte. Daarbij wordt rekening gehouden met de verdeling tussen stenen, groen en water. Veel is echter afhankelijk van het duurzaamheidsprogramma 2020-2050 "Samen bouwen aan een duurzaam Schagen" waarin o.a. het thema klimaatadaptatie verder wordt uitgewerkt. De verwachting is daarom dat de Omgevingsvisie per saldo een beperkt effect heeft op het verminderen van overlast.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Hittestress

De gemeente Schagen wil in 2040 een gemeente zijn die zich heeft aangepast aan klimaatverandering. Beperking van de gevolgen van hitte is een van de stappen om dit doel te bereiken. De mogelijke ontwikkeling van bossen aan de rand van de kern Schagen en de inzet op een gastvrije, aantrekkelijke omgeving voor toerisme en recreatie kunnen hier aan bijdragen. Recreatieplekken zijn vaak groene en blauwe zones binnen of buiten de kernen en de stad die kunnen dienen als koelteplek tijdens warme periodes. Inzet op recreatie en een goede bereikbaarheid vergroot de toegankelijkheid van deze plekken voor inwoners. Anderzijds resulteert hitte ook in risico's voor de kwaliteit van oppervlakte- en zwemwater. Daarnaast resulteert verstedelijking op het gebied van wonen en bedrijven in een toename van verharding en een afname van groenblauwe zones. Hierdoor neemt het aantal koelteplekken af en neemt de temperatuur mogelijk toe. Anderzijds bieden stedelijke transformaties ook juist kansen voor meer en nieuwe ruimte voor hittebestendige maatregelen. Uitwerking zal echter moeten blijken uit het duurzaamheidsprogramma 2020-2050 "Samen bouwen aan een duurzaam Schagen" waarin o.a. het thema klimaatadaptatie verder wordt uitgewerkt. De verwachting is dat het nieuwe beleid in de Omgevingsvisie per saldo een beperkte invloed heeft op de hittebestendigheid van de gemeente.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Droogte

In de huidige situatie wordt regenwater onvoldoende lokaal geborgen, waardoor er problemen ontstaan tijdens droogteperiodes. De gemeente zet daarom in op meer groen, onder andere aan de rand van de kern Schagen, en stemt de inrichting van de omgeving af op zowel periodes met veel regen als op periodes van droogte en hitte. Daarbij wordt rekening gehouden met de verdeling tussen stenen, groen en water. Daarnaast streeft de gemeente naar een aantrekkelijke omgeving voor toerisme en recreatie. Recreatieplekken zijn vaak groenblauwe zones binnen of buiten de kernen en de stad. Deze groenblauwe zones bieden kansen om de sponswerking van de gemeente te versterken en extra bergend vermogen te creëren.

Verstedelijking op het gebied van wonen en bedrijven resulteert daarentegen in een sterke toename van het percentage verharding. Hierdoor nemen de infiltratiemogelijkheden af en kan regenwater moeilijker worden opgeslagen en worden afgevoerd. Anderzijds bieden deze transformaties ook juist kansen om meer ruimte te creëren voor het bergen van water en het droogtebestendig inrichten van de openbare ruimte. De verwachting is dat het nieuwe beleid in de Omgevingsvisie per saldo een beperkte invloed heeft op de indicator droogte. Uitwerking zal moeten blijken uit het duurzaamheidsprogramma 2020-2050 “Samen bouwen aan een duurzaam Schagen” waarin o.a. het thema klimaatadaptatie verder wordt uitgewerkt.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Overstroming

Hoewel de Omgevingsvisie geen specifiek beleid voor de indicator overstroming bevat, heeft beleid uit de Omgevingsvisie voor andere thema's negatieve, maar ook positieve effecten op de indicator. Zo draagt het vergroten van de bereikbaarheid binnen de gemeente bij aan een sneller en efficiënter evacuatieproces in geval van een overstroming. Daarentegen zet de gemeente Schagen in op het aantrekkelijk maken van het gebied direct achter de duinen. Hoewel onduidelijk is op welke wijze zij dit wil realiseren, zal het toevoegen van gevoelige functies aan dit gebied de kwetsbaarheid en de gevolgen van een overstroming vergroten. Dit geldt eveneens voor enkele kernen waarvoor de Omgevingsvisie de mogelijkheid biedt om woningen toe te voegen aan de rand van de kern. De kernen Petten en Callantsoog zijn gelegen in een gebied waar een kleine kans (1/300 jaar) is op een overstroming. Door gevoelige functies toe te voegen, in dit geval woningen, wordt de kwetsbaarheid van het gebied vergroot en nemen de potentiële gevolgen van een overstroming toe. De verwachting is daarom dat het nieuwe beleid in de Omgevingsvisie een negatieve invloed heeft. De gemeente is in haar handelen en het beperken van de gevolgen afhankelijk van andere partijen, zoals de nationale overheid, provincie, waterschappen en veiligheidsregio.

4.1.4 Energietransitie

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Aandeel duurzame energie (incl. geo- en aquathermie)	Slecht	Redelijk	
Energiebesparing	Slecht	Redelijk	

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Aandeel duurzame energie

De gemeente zet met de Omgevingsvisie in op duurzaamheid. Zo geeft de gemeente te kennen: 'We werken aan een gemeente die energieneutraal is, dus net zoveel energie opwekt als gebruikt'. Ook belooft de gemeente om het duurzaamheidsprogramma 'Samen bouwen aan een duurzaam Schagen 2020 – 2050' verder uit te werken. In de Omgevingsvisie zijn al de volgende concrete maatregelen benoemd:

- Nieuwbouw realiseren zonder of met heel weinig energiegebruik
- Ruimte voor zonnepanelen
- Onderzoeken van mogelijkheden van het duurzaam maken van gebouwen
- Inzetten op zonnepanelen op dak
- Inzetten op clustering van zonnepanelen langs grote wegen
- Continueren van het beleid voor zonneparken
- De warmte die nodig is halen we zoveel mogelijk uit de natuur (bodem, lucht, zon, water, groen gas of restwarmte). Hierbij wordt samengewerkt met buurgemeenten.
- Het fonds voor zonneparken gebruiken om lokale duurzame initiatieven te ondersteunen.
- Samen met de buurgemeenten en de provincie gaat de gemeente in gesprek met de netbeheerder om nieuwe aansluitingen voor duurzame opwekking van energie snel mogelijk te maken

Met deze maatregelen streeft Schagen dus naar het vergroten van het aandeel duurzame energie. De invloed van de Omgevingsvisie op het aandeel duurzame energie is daarmee positief. De uiteindelijke mate waarin het aandeel duurzame energie wordt vergroot, is ook afhankelijk van de verdere uitwerking van het duurzaamheidsprogramma 2020-2050. Tegelijkertijd zijn partijen als particuliere woningbezitters, ondernemers, projectontwikkelaars en woningcorporaties ook bepalend hoe groot het aandeel duurzame energie wordt.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Energiebesparing

In de Omgevingsvisie wordt energiebesparing genoemd als specifiek thema, de gemeente wil: 'helpen bij het besparen van energie'. Tegelijkertijd zal de energievraag groter worden in de gemeente door de ontwikkelingen die de Omgevingsvisie mogelijk maakt, zoals uitbreiding van woningbouw en bedrijven(terreinen). Samen met buurgemeenten en provincie gaat de gemeente in gesprek met de netbeheerder. Het beleid omtrent energiebesparing in de Omgevingsvisie is te beperkt om van invloed te zijn op de totale energiebesparing. Wanneer het duurzaamheidsprogramma 2020-2050 verder wordt uitgewerkt en de transitievisie warmte van de gemeente gereed is, kan een betere inschatting worden gemaakt van de invloed van de Omgevingsvisie op het energiegebruik in de gemeente.

4.1.5 Wonen en voorzieningen

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Woningvoorraad	Slecht	Redelijk	
Sociale samenhang/ Sociale inclusiviteit	Redelijk	Redelijk	

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Woningvoorraad

In de huidige situatie is sprake van een woningtekort en wordt het kwaliteitsniveau van de woningvoorraad als slecht beoordeeld. In de autonome ontwikkeling wordt het woningtekort eerst ingelopen en is er op basis van prognoses na 2030 de kans dat er een woningoverschot ontstaat. Door de aanpak op basis van het convenant voor een adaptief woningbouwprogramma voor de Kop van Noord Holland ontstaat idealiter nooit een te groot tekort of overschot. De woningvoorraad wordt daarom in de autonome ontwikkeling beoordeeld als redelijk. Daarbij geldt wel dat de mate waarin dit werkelijk lukt lastig is in te schatten, doordat de gemeente afhankelijk is van marktpartijen en woningcorporaties die vooral de woningen zullen bouwen en bepalend zijn bij een kortere wachttijd voor huurwoningen. Ook is een en ander afhankelijk van economische schommelingen die niet altijd te voorzien zijn en waar je soms alleen maar op kunt reageren in plaats van anticiperen, zoals de bankencrisis uit 2008 en de coronacrisis van 2020 en 2021 laten zien.

In de Omgevingsvisie wil de gemeente Schagen volgens één van de speerpunten in 2040: 'Een gemeente [zijn] die steeds inspeelt op de groeiende behoefte naar woningen die passen bij de vraag en bijdragen aan sterke kernen.' De gemeente wil dat bereiken door 'flink meer' woningen te bouwen én aantrekkelijk te blijven als woongemeente. De gemeente stelt in de Omgevingsvisie minimaal 300 nieuwe woningen per jaar te willen bouwen. Met de verwachting van minimaal 3000 nieuwe woningen in 2030. Hierbij wordt altijd gekeken of nieuwe woningen goed in de omgeving passen en worden plannen besproken met onze buurgemeenten (conform regionale afspraken). De gemeente merkt hierbij op dat ze ook woningen bouwt voor het personeel van de werkgevers dat in de gemeente wil wonen. De gemeente wil ook functieverandering mogelijk maken om woningen te realiseren. Bijvoorbeeld door te onderzoeken of sommige recreatieparken om te vormen zijn tot een woonpark. Andersom gaat de gemeente optreden als gewone woningen aan toeristen worden verhuurd. Dit om een verslechterde leefbaarheid in woongebieden tegen te gaan.

Woningen aanpassen op vraag en aanbod

De gemeente zet onder andere in op woningen waar mensen lang kunnen blijven wonen. In het algemeen geldt dat de gemeente wil letten op betaalbaarheid van woningen. Op de visiekaart is opgenomen waar nieuwbouw aan de rand van kernen mogelijk wordt. Per bouwproject wordt bekeken wat voor type woning er past en voor welke bewoners. De gemeente belooft vraag en aanbod te monitoren, initiatief voor nieuwe vormen van wonen te faciliteren en met woningcorporaties in gesprek te blijven over een kortere wachtduur voor huurwoningen. Om een beeld te blijven houden van de vraag naar woningen, nu en in de toekomst, stemt de gemeente af met inwoners en ondernemers. Daarbij wordt gekeken naar het huidige aanbod in de kernen en de situatie in het verleden. Die situatie wordt bekeken aan de hand van demografische en verhuisgegevens. De gemeente wil hierin meedenken en stimuleert nieuwe vormen van wonen, ook wel sociaal-maatschappelijk wonen.

De verwachting is dat het beleid van de Omgevingsvisie een beperkte invloed heeft op de woningvoorraad en op een passend woningaanbod voor de verschillende doelgroepen. Met het convenant voor een adaptieve woningbouwprogramma wordt al sterk ingespeeld op de actuele situatie en de voorspellingen op de kortere termijn wat er aan woningbehoefte is. Dit moet al in de autonome situatie een te groot tekort of overschot aan (passende) woningen voorkomen. Ook de acties die in de Omgevingsvisie staan die moeten zorgen voor meer en passende woningen, zullen, wanneer het meer dan 12 woningen betreft, via het regionale afwegingskader uit het convenant gewogen moeten worden. Daarnaast is de gemeente afhankelijk van de samenwerking met woningcorporaties of de flexibele woningen gerealiseerd kunnen worden. Ook voor nieuwe vormen van wonen is de gemeente in de samenwerking afhankelijk van woningcorporaties en projectontwikkelaars. De invloed van de Omgevingsvisie op zich is door het regionale afwegingskader uit het convenant en de afhankelijkheid van andere partijen daarom beperkt.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Sociale inclusiviteit

In de Omgevingsvisie stelt de gemeente Schagen een gemeente te willen zijn: 'waarin kernen, voorzieningen, onderwijs en werk goed bereikbaar zijn'. De doelstelling is om zowel de kernen, recreatiegebieden en bedrijventerreinen goed bereikbaar te houden met goede wegen, behoud van het station en door duurzaam eigen vervoer te combineren met openbaar vervoer. Op de visiekaart zijn concrete acties opgenomen. Om de bereikbaarheid ook in de toekomst te kunnen waarborgen zijn enkele acties in de Omgevingsvisie opgenomen. Dit zijn een overstappunt bij het station, de aanpak van de N9, betere routes voor langzaam verkeer, een doorfietsroute, verbeterde doorstroming bij de kruising van het spoor en de weg aan de zuidzijde van Schagen en een vaste oeververbinding bij Burgervlotbrut. Dit zal ook gemiddeld genomen een positieve invloed hebben op de bereikbaarheid van voorzieningen. Ook wil de gemeente met de Omgevingsvisie woningbouw inzetten om de leefbaarheid in dorpen en het voorzieningenniveau daar te ondersteunen. Daarnaast wil de gemeente de openbare ruimte toegankelijker maken voor minder mobiele inwoners en bezoekers. Specifiek is opgenomen dat veelgebruikte voorzieningen als dorpshuizen goed toegankelijk moeten zijn. Daarnaast stelt de gemeente een Lokale Inclusie Agenda op. Hierin worden de acties uit de Omgevingsvisie uitgewerkt. Een voorbeeld hiervan is het uitgangspunt om een dementievriendelijke gemeente te zijn. Dat betekent dan ook dat paden en parken ook toegankelijk moeten zijn voor rollators en rolstoelen. Het beleid in de Omgevingsvisie is vrij concreet voor wat betreft de bereikbaarheid van de sociale voorzieningen en heeft hier een positieve invloed op. Bovendien wordt de Omgevingsvisie voor de stad Schagen verder uitgewerkt. Hierdoor wordt verder ingezet op de functie van de stad voor de omgeving. Dit kan ook bijdragen aan de sociale inclusiviteit. Het uiteindelijke effect op het kwaliteitsniveau van de bereikbaarheid van sociale voorzieningen is moeilijk in te schatten. De gemeente is bijvoorbeeld voor wat de dienstregeling van openbaar vervoer betreft afhankelijk van concessies van de provincie Noord-Holland en van private partijen die door bezuinigingen bepaalde weinig gebruikte lijnen in de toekomst zouden kunnen schrappen.

4.1.6 Vestigingsklimaat

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Bedrijventerreinen en werklocaties	Redelijk	Redelijk	
Duurzame Landbouw	Redelijk	Redelijk	

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Bedrijventerreinen en werklocaties

In de Omgevingsvisie is vastgelegd dat de gemeente aantrekkelijk wil zijn voor ondernemers. De gemeente belooft de ruimte te bieden aan ondernemers, goede bereikbaarheid van bedrijven (ook digitaal), te verzorgen, nette en duurzame bedrijfslocaties te verzorgen en in te spelen op de vraag van ondernemers. Op de visiekaart is te zien dat bestaande bedrijventerreinen bestemd blijven voor ondernemers, bij Callantsog kan een deel van het terrein woonwerklocatie worden en bij Petten is een functieverandering naar woningbouw en recreatie van het terrein mogelijk. Bovendien wil de gemeente het voor boeren mogelijk maken om hun bedrijf uit te breiden binnen de thematiek van recreatie wanneer het een aanvulling vormt voor wat er al is. Ook geeft de gemeente in de Omgevingsvisie aan dat het belangrijk is of een ondernemer zich met het bedrijf onderscheidt van andere bedrijven. De vraag aan de ondernemer moet dan ook steeds zijn of hij/zij kan laten zien of er daadwerkelijk een markt is voor de plannen. Dit om tegen te gaan dat onderdelen van plannen worden doorverkocht aan verschillende eigenaren wat het bewaken van het doel van het plan en de kwaliteit van het bedrijf in de weg kan zitten. De gemeente steunt het platform Greenport Noord-Holland Noord. Dat is een platform gericht op regionale samenwerking op het gebied van landbouw tussen overheden, kennis- en onderwijsinstellingen en bedrijven. Onder de Omgevingsvisie wordt de samenwerking met buurgemeenten aangehouden voor een verbeterde afstemming tussen onderwijs en werk. Specifiek wordt hierbij ingezet op het verbeteren van onderwijs in de technische sector zodat meer mensen aan de slag kunnen in de techniek in Schagen. Als laatste stelt de gemeente in de Omgevingsvisie dat ze bij de inrichting van een bedrijventerrein kijken naar de vraag van ondernemers van dat moment en in de toekomst. De invloed van de Omgevingsvisie op de verhouding tussen vraag en aanbod van kantoor en werklocaties in de toekomstige situatie is positief. De bankencrisis en de huidige coronacrisis maken echter duidelijk dat de vraag naar kantoor- en werklocaties kan veranderen. Wat het precieze effect van het beleid voor kantoren- en bedrijventerreinen in de Omgevingsvisie op de kwaliteit van de verhouding vraag en aanbod naar werklocaties wordt, moet nog verder uitkristalliseren.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Duurzame landbouw

In de Omgevingsvisie van Schagen stelt de gemeente zich tot doel voor 2040 om zowel nationaal als internationaal mee te doen op het gebied van nieuwe vormen van landbouw. Binnen het eigen grondgebied heeft de gemeente dan ook de mogelijkheid geboden voor een zaadveredelingsgebied bij Warmenhuizen. In dit gebied wordt ook ruimte geboden voor andere nieuwe vormen van landbouw zoals de kringlooplandbouw en algenteelt die ook veel ruimte vragen. De gemeente stelt milieuvriendelijke, biologische landbouw aan te moedigen.

Dit doet de gemeente bijvoorbeeld door boeren aan te moedigen om weidevogelbeheer te doen en bloemrijke randen om akkers aan te leggen. Gezamenlijk met Greenport Noord-Holland Noord wordt gekeken naar nieuwe vormen van landbouw. De Omgevingsvisie zal een positieve invloed hebben in het vergroten van het areaal voor biologische landbouw en de gemeente heeft reeds een plek aangewezen voor een cluster binnen deze thematiek. Een duurzame landbouw blijft echter afhankelijk van de mogelijkheden en het handelen van ondernemers in de agrarische sector. Hier kan de gemeente in ondersteunen en stimuleren, maar de mate waarin de landbouw daadwerkelijk verduurzaamt, is sterk afhankelijk van de ondernemers en de (financiële) regelingen die ook het rijk en de provincie bieden. De mate waarin de landbouw uiteindelijk duurzaam zal zijn dankzij de Omgevingsvisie, wordt daarom als beperkt gezien.

4.1.7 Verkeer en vervoer

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Bereikbaarheid	Redelijk	Redelijk	

NB: verkeersveiligheid is beschreven bij het thema veilige leefomgeving in paragraaf 4.1.9.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie bereikbaarheid

De verwachting is dat een toenemend aantal inwoners, forenzen en bezoekers de druk op de bereikbaarheid zal vergroten. Kijkend naar het nieuwe beleid in de Omgevingsvisie lijkt een toename van druk op de bereikbaarheid reëel. Zo heeft de gemeente de ambitie om veel woningen bij te bouwen, wil zij nationaal en internationaal meedoen op het gebied van toerisme en recreatie, wetenschap en nieuwe vormen van landbouw, en biedt zij daarnaast ruimte voor de komst van nieuwe bedrijven en de ontwikkeling van een campus. Om te zorgen voor een goede bereikbaarheid zet de gemeente in op goede wegen en goede fietspaden en voorzieningen voor fietsers. Zo is de gemeente voornemens om vrijliggende fietspaden en doorfietsroutes te realiseren op verschillende locaties binnen de gemeente. Zij komt hiermee tegemoet aan de wensen van bewoners met betrekking tot langzaam verkeer. Daarnaast zet de Omgevingsvisie in op een vaste oeververbinding bij Burgervlotbrug en wordt gewerkt aan een oplossing om de doorstroming van het verkeer aan de zuidzijde van Schagen verbeteren. Het is echter onduidelijk in hoeverre het nieuwe beleid een oplossing biedt voor de drukte op autowegen, waaronder de N245. Station Schagen wordt behouden en er wordt een overstappunt gerealiseerd dat zal bijdragen aan de bereikbaarheid per openbaar vervoer. De gemeente gaat laadpalen voor elektrische voertuigen plaatsen om de gemeente ook bereikbaar te houden voor elektrische mobiliteit en te werken aan duurzame vormen van vervoer. Daarnaast helpt de gemeente bij plannen voor vervoer waarvan iedereen gebruik kan maken. De gemeente is hierbij echter afhankelijk van andere partijen, zij gaat daarom in gesprek met onder andere provincie, bedrijven, stichtingen en bewoners. De verwachting is dat het nieuwe beleid in de Omgevingsvisie bijdraagt aan een betere bereikbaarheid. Het is echter onduidelijk of de maatregelen voldoende krachtig zijn voor de verwachte toenemende druk op de bereikbaarheid en in welke mate de tevredenheid van bewoners over de bereikbaarheid toeneemt. De invloed van de Omgevingsvisie wordt daarom als beperkt beschouwd.

4.1.8 Gezonde leefomgeving

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Gezondheidsbevordering	Redelijk	Redelijk	
Stilte	Redelijk	Redelijk	
Bereikbaarheid recreatie	Goed	Goed	

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Gezondheidsbevordering

In de Omgevingsvisie heeft de gemeente het speerpunt 'Een veilige, gezonde en sportieve gemeente' opgenomen. De acties die de gemeente eraan koppelt op het gebied van bewegen en sporten is inzetten op een steeds gezondere omgeving en een omgeving die uitnodigt tot bewegen, sport en gezond gedrag. Deze acties en acties die gekoppeld zijn aan andere speerpunten zoals het aanleggen van betere fietsroutes, vrijliggende fietspaden en een doorfietsroute dragen bij aan het stimuleren van bewegen en sporten. De gemeente belooft een steeds gezondere omgeving met een rookvrije openbare ruimte. Om ook een rookvrije samenleving te realiseren maakt de gemeente afspraken met ondernemers en instellingen voor gezondheid. Verder helpt de gemeente boeren hun producten gezonder te telen en is de gemeente betrokken bij de projecten Bio Valley en Vitale Teelt. Dit zijn projecten voor biologische landbouw en een duurzame teelt van bloembollen. Als laatste benoemt de gemeente dat inwoners zelf ook invloed kunnen uitoefenen voor een gezondere leefomgeving. De gemeente wil daarin meedenken. Deze acties hebben een positieve invloed op de indicator stimuleren van bewegen en sporten. Daarnaast zou lokaal en regionaal samengewerkt kunnen worden met de GGD, sportverenigingen en andere partijen om het beleid voor gezondheidsbevordering verder uit te werken.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Stilte

Binnen de gemeentelijke grenzen van Schagen liggen twee stiltegebieden, 'het Zwanenwater' en 'Stiltegebied Petten'. Omdat in de Omgevingsvisie wordt voorzien in plannen om nationaal en internationaal mee te doen in toerisme, recreatie en wordt aangesloten op de groeiende behoefte aan woningen is het aannemelijk dat de invloed van de Omgevingsvisie op de stiltegebieden negatief is. In Callantsoog en Petten wordt woningbouw mogelijk gemaakt aan de rand van de kern en de Energy Health Campus staat ingetekend op de visiekaart. Beide ontwikkelingen zijn nabij de stiltegebieden 'het Zwanenwater' respectievelijk 'stiltegebied Petten' gelegen.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie bereikbaarheid recreatie

In de Omgevingsvisie zijn op het gebied van recreatie de speerpunten benoemd 'een gemeente die nationaal en internationaal meedoet op het gebied van toerisme en recreatie' en 'een gemeente waarin bewoners en bezoekers de omgeving waardevol vinden'. Zo geeft de gemeente te kennen dat ze in 2040 inzet op een mooie, schone, veilige en aantrekkelijke omgeving. Daarbij horen goede toeristische voorzieningen in de badplaatsen met als voorbeeld de visie voor Petten als badplaats.

De gebieden achter de duinen en de route er naar toe worden aantrekkelijker en uitbreidingen voor toerisme en recreatie worden gestimuleerd mits ze een aanvulling zijn op wat er al is. Tegelijkertijd wordt met de Omgevingsvisie in 2040 binnen de gemeente voorzien in aanleg van nieuwe fietspaden, een overstappunt voor verkeer en vervoer en verbetering van de verkeersveiligheid van de N9. De maatregelen voor toerisme en recreatie en de bereikbaarheid daarvan in de Omgevingsvisie dragen daarmee positief bij aan de bereikbaarheid van recreatie. Hoewel de invloed van de Omgevingsvisie daarmee positief bijdraagt, is het echter de vraag of hiermee in voldoende mate de bereikbaarheid van de recreatiegebieden wordt verbeterd, gezien de groeiende recreatiedruk.

4.1.9 Veilige leefomgeving

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Verkeersveiligheid	Redelijk	Redelijk	
Geluid	Redelijk	Redelijk	
Luchtkwaliteit	Goed	Goed	
Externe Veiligheid	Goed	Redelijk	

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Verkeersveiligheid

In de Omgevingsvisie heeft de gemeente beleid opgenomen om de verkeersveiligheid te verbeteren. Zo worden er op verschillende plekken in de gemeente vrijliggende fietspaden aangelegd, om zo het aantal gevaarlijke situaties waar fietsers de weg delen met gemotoriseerd verkeer te verminderen. Daarnaast is de veiligheid van de N9 een van de speerpunten in de Omgevingsvisie, het is echter onduidelijk welke maatregelen de gemeente voornemens is te nemen. De gemeente zal hierin afhankelijk zijn van andere partijen zoals provincie en Rijkswaterstaat. De verwachting is dat de Omgevingsvisie per saldo een positieve invloed heeft op de verkeersveiligheid.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Geluid

In de Omgevingsvisie is geen specifiek beleid opgenomen met betrekking tot de indicator geluid. De verwachting is echter dat door de uitbreiding van bedrijven(terreinen) en infrastructuur de geluidsbelasting op woningen en kantoren in potentie toeneemt. Overigens dienen deze uitbreidingen te voldoen aan de Wet geluidhinder, waardoor de geluidsbelasting wettelijk gezien toelaatbaar is. De verwachting is daarom dat het nieuwe beleid van de Omgevingsvisie een beperkte invloed heeft.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Luchtkwaliteit

De invloed van het Omgevingsvisiebeleid van de gemeente Schagen is beperkt op het thema luchtkwaliteit. De verwachting is dat de autonome daling van de luchtverontreiniging door (inter)nationaal beleid voortzet. Verstedelijking door nieuwe woningen, bedrijven en kantoren zal echter extra verkeer aantrekken. Dit kan leiden tot plaatselijke verslechtering van de luchtkwaliteit. Zeker wanneer deze verkeerstoename gepaard gaat met de toename van vrachtverkeer die verhoudingsgewijs een veel grotere uitstoot heeft dan personenvervoer. Ook emissies van bedrijven kunnen leiden tot verslechtering van de luchtkwaliteit. De verwachting is echter dat door de beperkingen vanuit het nieuwe klimaatakkoord en de eisen vanuit de provincie aan bedrijven met een milieuvergunning de luchtvervuiling structureel zal afnemen. Om emissies te verminderen zet de gemeente in op energiebesparing, duurzame opwekking en duurzaam vervoer. Daarnaast draagt het nieuwe beleid op bereikbaarheid bij aan het vergroten van het gebruik van OV en de fiets. Het is echter onduidelijk in hoeverre dit effect heeft op de verkeersstromen en de afname van uitstoot. De verwachting is dat de luchtkwaliteit door het nieuwe beleid van de Omgevingsvisie gelijk blijft.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Externe veiligheid

Met het nieuwe beleid in de Omgevingsvisie zet de gemeente in op het ontwikkelen van veel nieuwe woningen. Dit gaat zowel om ontwikkelingen binnen de huidige kernen als om ontwikkelingen op nieuwe plekken, bijvoorbeeld aan de randen van dorpen en de stad. Verdichting en de daarbij groeiende bevolkingsdichtheid leidt mogelijk tot een toename van het groepsrisico. De verwachting is dat het nieuwe beleid van de Omgevingsvisie geen tot een beperkte invloed heeft op de indicator externe veiligheid.

4.1.10 Landschap en cultuurhistorie

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Landschappelijke waarden	Goed	Redelijk	
Cultuurhistorische waarden	Goed	Redelijk	
Archeologische waarden	Redelijk	Redelijk	
Aardkundige waarden	Redelijk	Redelijk	

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Landschappelijke kwaliteit

In de Omgevingsvisie geeft de gemeente aan dat zij een gemeente wil zijn waarin bewoners en bezoekers de omgeving waardevol vinden. De gemeente hanteert bij ontwikkelingen een Waardenkaart die is samengesteld op basis van de inbreng van bewoners, ondernemers en experts. Daarnaast heeft de gemeente een aantal acties geformuleerd die gericht zijn op landschappelijke kwaliteit. Deze zijn gericht op:

- Informatie over landschap en geschiedenis
- Aanplanten van meer bomen en struiken passend bij het landschap
- Aantrekkelijke openbare ruimte (door de mogelijkheden voor reclame te beperken, extra aandacht aan openbare ruimte in de centra van de kernen en van drukbezochte toeristische plekken)
- De aantrekkelijkheid van de gebouwen in de centra van de kernen, in de karakteristieke dorpen Valkkoog en Eenigenburg en in het buurtschap Kerkbuurt
- Zorg voor cultureel erfgoed, zoals de Westfriese Omringdijk, de duinen, de terpen en de kenmerkende panden. De gemeente biedt mogelijkheden om kenmerkende panden zoals stolpboerderijen, kerken, buitenplaatsen en molens ook voor andere doelen te gebruiken, om ze daarmee een toekomst te geven en dus te bewaren

De toepassing van de Waardenkaart en de actiepunten helpen om de landschappelijke kwaliteit van de gemeente op peil te houden en te verbeteren. Omdat de Waardenkaart van de mensen zelf is, mag verwacht worden dat er draagvlak is om met de waarden rekening te houden. Tegelijkertijd geeft de formulering in de Waardenkaart; “kijk of u kan spelen op” ruimte voor interpretatie. Ook wordt in de speerpunten veel ruimte gegeven voor de ontwikkeling van bedrijven, wonen en duurzame opwekking van energie. Waar deze ontwikkelingen zijn gekoppeld aan de randen van dorpen geeft dat enige sturing. Deze sturing is echter bij de ontwikkeling van bedrijvigheid niet gegeven. Bedrijven kunnen zich verspreid nieuwvestigen in het buitengebied. Bij duurzame opwekking van energie wordt ruimte geboden voor zonne-energie voor zover er een redelijke mate van draagvlak is en mogelijkheid van participatie. Ook hier is op voorhand geen sturing gegeven ten aanzien van de locatie of de relatie tussen verschillende locaties, of deze al dan niet moeten aansluiten bij bestaande verdichtingen/verstedelijking. De Omgevingsvisie geeft aan de ene kant goede kwalitatieve aanknopingspunten via de Waardenkaart, maar plaatst geen grenzen aan omvang of impact van ontwikkelingen of de positionering van ontwikkelingen in aansluiting op kernen of ten opzichte van elkaar. Met name vanwege de mogelijkheid om los van de bestaande komgebieden vrij in het buitengebied plaats te bieden aan nieuwvestiging van bedrijven en zonnevelden en vanwege de rode functies in het groene gebied, zonder aandacht voor de interferentie tussen verschillende ontwikkelingen, wordt het effect van de Omgevingsvisie met Waardenkaart per saldo als negatief beoordeeld.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie Cultuurhistorie

In de Omgevingsvisie geeft de gemeente aan dat zij een gemeente wil zijn waarin bewoners en bezoekers de omgeving waardevol vinden. De gemeente hanteert bij ontwikkelingen een Waardenkaart die is samengesteld op basis van de inbreng van bewoners, ondernemers en experts. Omdat de Waardenkaart van de mensen zelf is, mag verwacht worden dat er draagvlak is om met de waarden rekening te houden. Tegelijkertijd geeft de formulering in de Waardenkaart; “kijk of u kan spelen op” ruimte voor interpretatie.

De gemeente heeft een aantal acties geformuleerd die mede gericht zijn op cultuurhistorische waarden. Zo stelt de gemeente dat extra aandacht wordt besteed aan de aantrekkelijkheid van de gebouwen in de centra van de kernen en in Valkkoog, Kerkbuurt en Eenigenburg.

En dat zorg uitgaat naar cultureel erfgoed, zoals de Westfriese Omringsdijk, de duinen, de terpen en de kenmerkende panden. De gemeente biedt mogelijkheden om kenmerkende panden zoals stolpboerderijen, kerken, buitenplaatsen en molens ook voor andere doelen te gebruiken.

De toepassing van de Waardenkaart en de actiepunten helpen om de cultuurhistorische kwaliteit van de gemeente op peil te houden en te verbeteren. Per saldo wordt het effect van de Omgevingsvisie als positief beoordeeld.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie archeologische waarden

De Omgevingsvisie besteedt geen specifieke aandacht aan archeologische waarden. Wel wordt behoud van de terpen als actie benoemd.

In de Omgevingsvisie wordt in het buitengebied de uitbreiding en vestiging van bedrijven mogelijk gemaakt en het oprichten van zonnevelden. Ook kan aan de randen van kernen bos of woningbouw worden gerealiseerd. Potentieel levert dit een gevaar op voor archeologische monumenten. Echter, rijksbeschermden archeologische waarden behouden hun beschermingsregime. Aantasting hiervan is dan ook onaannemelijk. Per saldo wordt het effect van de Omgevingsvisie als beperkt aangemerkt.

Effectbeoordeling Omgevingsvisie aardkundige waarden

De Omgevingsvisie besteedt geen specifieke aandacht aan aardkundige waarden. Wel wordt in de Waardenkaart uitgegaan van behoud van de duinen en het duinlandschap.

Op de visiekaart wordt aangegeven dat woningbouw kan plaatsvinden bij Petten en Callantssoog. Afhankelijk van de exacte locatie kan dat potentieel een bedreiging vormen voor de aardkundige betekenis van de duinen. Vanwege algehele bescherming van het kustfundament, is dit echter niet aannemelijk. Per saldo wordt het effect van de Omgevingsvisie als beperkt aangemerkt.

4.2 Synergie en strijdigheden tussen speerpunten

In deze paragraaf staat op welke vlakken er risico's zijn op strijdigheid en kansen voor synergie tussen de verschillende speerpunten. Onder strijdigheid verstaan we het risico dat het ene ontwikkelprincipe negatief uitwerkt op wat met het andere ontwikkelprincipe wordt beoogd. Onder synergie verstaan we de kans dat het ene ontwikkelprincipe versterkend werkt op wat met het andere ontwikkelprincipe wordt beoogd.

	2. Een gemeente die nationaal en internationaal meedoet op het gebied van toerisme en recreatie, wetenschap en (nieuwe vormen van) landbouw	3. Een gemeente die steeds aansluit bij de groeiende behoefte aan woningen die passen bij de vraag en bijdragen aan sterke kernen	4. Een gemeente waar iedereen mee kan doen	5. Een gemeente waar kernen, voorzieningen, onderwijs en werk goed bereikbaar zijn	6. Een veilige, gezonde en sportieve gemeente	7. Een duurzame gemeente	8. Een gemeente waarin bewoners en bezoekers de omgeving waardevol vinden
1. Een gezinsvriendelijke gemeente met een stad die belangrijk is voor de regio . Met sterke dorpen . En een gemeente die aantrekkelijk is voor ondernemers							
2. Een gemeente die nationaal en internationaal meedoet op het gebied van toerisme en recreatie, wetenschap en (nieuwe vormen van) landbouw							
3. Een gemeente die steeds aansluit bij de groeiende behoefte aan woningen die passen bij de vraag en bijdragen aan sterke kernen							
4. Een gemeente waar iedereen mee kan doen							
5. Een gemeente waar kernen, voorzieningen, onderwijs en werk goed bereikbaar zijn							
6. Een veilige, gezonde en sportieve gemeente							
7. Een duurzame gemeente							

 Mogelijke strijdigheden
  Mogelijkheden voor synergie

 Beperkte onderlinge invloed
  Zowel mogelijkheden voor synergie als mogelijke strijdigheden

Figuur 4.1 Overzicht mogelijke kansen voor synergie en risico op strijdigheden

Om de synergie en strijdigheid in beeld te brengen, zijn alle speerpunten op systematische wijze met elkaar geconfronteerd, zie figuur 4.1. Daarbij is beoordeeld in hoeverre het ene speerpunt zich verhoudt tot het andere en welke risico's op strijdigheden en kansen voor synergie er zijn. Daarbij kan ook sprake zijn van zowel strijdigheden als synergie tussen twee speerpunten. Of is er beperkte invloed tussen twee speerpunten. Na de figuur is een toelichting opgenomen.

Speerpunt 1: Een gezinsvriendelijke gemeente met een stad die belangrijk is voor de regio. Met sterke dorpen. En een gemeente die aantrekkelijk is voor ondernemers

Dit speerpunt is een veelzijdig speerpunt waarin diverse thema's worden samengevoegd. Het speerpunt biedt kansen voor synergie met veel andere speerpunten. Zo draagt de inzet op toerisme, recreatie en wetenschap (speerpunt 2) bij aan de (inter)nationale en regionale positie van de gemeente en de aantrekkelijkheid van de gemeente voor ondernemers. Daarnaast zijn er voor de ambitie 'versterken van de dorpen' kansen voor synergie met verschillende ambities.

Onder andere de realisatie van woningen in en rondom kernen (speerpunt 3), het realiseren van een veilige en gezonde leefomgeving (speerpunt 6), het streven naar een gemeente waarin iedereen mee kan doen (speerpunt 4) en de inzet op een goede bereikbaarheid (speerpunt 5) hebben naar verwachting een positief effect op het belang van de stad in de regio. Deze ambities dragen eveneens bij aan de gezinsvriendelijkheid van de gemeente. In het bijzonder wanneer het gaat om de bereikbaarheid en nabijheid van onderwijs en voorzieningen. Een goed bereikbare en veilige gemeente is echter ook aantrekkelijk voor vestiging van ondernemers, voorzieningen en evenementen. De ruimte die voor ondernemers wordt geboden heeft echter ook een keerzijde. Aangezien er op dit moment geen randvoorwaarden zijn gesteld aan de ruimte voor ondernemers is een negatief effect op de waarde van het landschap niet uit te sluiten. Concrete randvoorwaarden in de vorm van locaties waar bedrijven zich mogen vestigen, maximale bedrijfscategorieën of een maximale bedrijfsgrootte zouden deze effecten kunnen beperken.

Speerpunt 2: Een gemeente die nationaal en internationaal meedoet op het gebied van toerisme en recreatie, wetenschap en (nieuwe vormen van) landbouw

Voor het speerpunt *‘Een gemeente die nationaal en internationaal meedoet op het gebied van toerisme en recreatie, wetenschap en (nieuwe vormen van) landbouw’* geldt dat er zowel kansen zijn voor synergie als risico’s op tegenstrijdigheden. De inzet van de Omgevingsvisie op een goede bereikbaarheid (speerpunt 5) zal naar verwachting een versterkend effect hebben op de aantrekkelijkheid van het gebied voor toerisme en recreatie en misschien in mindere mate ook op wetenschap. Dit geldt eveneens voor de inzet op duurzaamheid (speerpunt 7). Een duurzame, klimaatbestendige leefomgeving zal een positief effect hebben op de nationale en internationale positie van de gemeente op de thema’s recreatie, wetenschap en landbouw. De Omgevingsvisie biedt veel ruimte voor de ontwikkeling van landbouw en de gemeente moedigt milieuvriendelijke, biologische landbouw aan. Er worden in de visie echter geen duidelijke randvoorwaarden gesteld aan duurzame bedrijven of landbouw. Zo wordt niet beschreven aan welke randvoorwaarden duurzame landbouw moet voldoen of in welke vormen van landbouw wordt geïnvesteerd. Dit geldt eveneens voor bedrijven, waardoor de komst van grote datacenters en intensieve veehouderij niet uitgesloten zijn. Ook in relatie tot een waardevolle omgeving (speerpunt 8) zijn zowel kansen voor synergie als mogelijke tegenstrijdigheden te benoemen. Enerzijds zet de Omgevingsvisie in op een aantrekkelijke, groene openbare ruimte wat de aantrekkelijkheid voor recreanten en bezoekers vergroot. Anderzijds sluit de ambitie om nationaal en internationaal mee te doen op het gebied van wetenschap, in de vorm van de realisatie van een Energy Health Campus in de Pettemer Duinvallei, aantasting van de waarden van het gebied niet uit.

Speerpunt 3: Een gemeente die steeds aansluit bij de groeiende behoefte aan woningen die passen bij de vraag en bijdragen aan sterke kernen

Eerder is beschreven dat de realisatie van woningen positief kan bijdragen aan de leefbaarheid en gezinsvriendelijkheid van dorpen en stad. Daarnaast heeft het speerpunt *‘Een gemeente die steeds aansluit bij de groeiende behoefte aan woningen die passen bij de vraag en bijdragen aan sterke kernen’* naar verwachting een positief effect op de mate van inclusiviteit (speerpunt 4) in de gemeente.

Doordat bij de bouw van woningen gekeken wordt naar type woningen, betaalbaarheid en doordat de Omgevingsvisie ruimte biedt voor initiatieven voor bijzondere vormen van wonen, worden verschillende doelgroepen bediend. De Omgevingsvisie maakt ontwikkeling van woningen mogelijk in en rond kernen. Zowel op locaties met voorheen een andere functie, zoals onderwijs of bedrijvigheid, als op nieuwe (groene) locaties aan de randen van kernen. Naar verwachting resulteert de bouw van nieuwe woningen echter in een stijging van het percentage verharding, wat een negatief effect heeft op de waterrobuustheid en klimaatbestendigheid (speerpunt 7) van de gemeente. Anderzijds worden de mogelijkheden voor herontwikkeling van verouderde recreatieparken tot woonlocaties onderzocht. Dit biedt kansen om de betreffende gebieden dan meteen klimaatbestendiger en duurzamer in te richten. Bij de ontwikkeling van woningen houdt de gemeente rekening met de Waardenkaart. Maar doordat woningen ook aan de randen van kernen gebouwd mogen worden en er geen concrete randvoorwaarden zijn gesteld, is een negatief effect op de waarden van het gebied niet uit te sluiten.

Speerpunt 4: Een gemeente waar iedereen mee kan doen

In de voorgaande alinea's zijn de mogelijke kansen voor synergie tussen speerpunt 4 en de speerpunten 1 en 3 beschreven. Aanvullend op deze kansen voor synergie is de verwachting dat de inzet op een goed bereikbare gemeente een positieve invloed heeft op de mate van inclusiviteit (speerpunt 4). Door onder andere kernen en voorzieningen goed bereikbaar te maken, rekening te houden met diverse vormen van mobiliteit en in gesprek te gaan met diverse organisaties over vervoersplannen wordt bijgedragen aan een gemeente waarin iedereen mee kan doen.

Speerpunt 5: Een gemeente waar kernen, voorzieningen, onderwijs en werk goed bereikbaar zijn

Het speerpunt 'Een gemeente waar kernen, voorzieningen, onderwijs en werk goed bereikbaar zijn' biedt kansen voor synergie met veel andere speerpunten. In voorgaande alinea's zijn de relaties met de speerpunten 1, 2 en 4 reeds beschreven. In het bijzonder de inzet op het verbeteren van fiets- en wandelpaden biedt daarnaast kansen voor de ambities op gezondheid (speerpunt 6) en duurzaamheid (speerpunt 7). Inwoners worden door verbeterde voorzieningen voor fiets en lopen gestimuleerd om voor een gezonde en duurzame vorm van vervoer te kiezen. Ook het aanmoedigen van deelauto's en het plaatsen van laadpalen voor elektrische voertuigen draagt naar verwachting bij aan de gestelde ambitie op duurzaamheid. Daarnaast dragen verschillende ambities op het aspect bereikbaarheid bij aan een veiligere gemeente (speerpunt 6), zoals het verbeteren van de veiligheid van de N9, betere routes voor fietsers en landbouwverkeer en het verbeteren van de doorstroming.

Speerpunt 6: Een veilige, gezonde en sportieve gemeente

Het zesde speerpunt in de Omgevingsvisie vormt onder andere kansen voor synergie met de ambities voor een gezinsvriendelijke gemeente met sterke dorpen en een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers (speerpunt 1) en de ambities op het thema bereikbaarheid (speerpunt 5). Ook in relatie tot duurzaamheid (speerpunt 7) zijn verschillende kansen te benoemen. Zo streeft de gemeente naar een klimaatbestendige inrichting door vergroening en het vergroten van de biodiversiteit.

Deze maatregelen hebben zowel een gunstig effect op de verschillende klimaateffecten als een positief effect op de aantrekkelijkheid en kwaliteit van de openbare ruimte. Op die manier nodigt de openbare ruimte uit tot bewegen, sporten en gezond gedrag. Naast het stimuleren van bewegen en gezond gedrag heeft de gemeente de ambitie om boeren te helpen met gezond telen van producten. Onder andere het verminderen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bestrijdingsmiddelen zal naar verwachting een positieve bijdrage leveren aan een gezonde en veilige leefomgeving.

Speerpunt 7: Een duurzame gemeente

In de voorgaande alinea's zijn de mogelijkheden voor synergie en risico's op strijdigheden tussen het speerpunt 'Een duurzame gemeente' en de speerpunten 2, 3, 4, 5 en 6 beschreven. De inzet op een aantrekkelijke openbare ruimte met een goede verdeling tussen stenen, groen en water draagt zowel bij aan een klimaatbestendige omgeving als aan een waardevolle omgeving (speerpunt 8) voor bewoners en bezoekers. De keuze voor het aanplanten van bomen en struiken passend bij het landschap die eveneens bestendig zijn tegen piekbuien en perioden van droogte versterkt eveneens beide ambities. De ambitie op het thema duurzame opwekking leidt daarentegen tot mogelijke tegenstrijdigheden. De gemeente continueert het beleid voor zonneparken en zet in op het realiseren van zonnepanelen op daken, op overkappingen van parkeerterreinen en langs grote wegen. De keuze voor zonnepanelen op deze locaties zal in principe voor minder aantasting van het landschap zorgen dan windmolens en (grootschalige) zonneweides. Op dit moment worden echter nog minimale randvoorwaarden gesteld aan zonneparken. Aantasting van de waarden van het landschap is daardoor niet uit te sluiten.

Speerpunt 8: Een gemeente waarin bewoners en bezoekers de omgeving waardevol vinden

In voorgaande alinea's is beschreven met welke speerpunten het speerpunt 'Een gemeente waarin bewoners en bezoekers de omgeving waardevol vinden' mogelijkheden voor synergie en strijdigheden kent. Per saldo levert dit speerpunt synergie op met vrijwel alle speerpunten. Dit met uitzondering bepaalde onderdelen van het speerpunten over duurzaamheid, onderdelen van de ruimte voor ondernemen en onderdelen van het beleid voor woningbouw.

4.3 Beoordeling doelbereik

In deze paragraaf beschrijven we in welke mate het nieuwe beleid van de Omgevingsvisie bijdraagt aan het behalen van de doelen die in de Omgevingsvisie gesteld zijn. Deze doelen zijn de speerpunten. Hierbij is gekeken wat de belangrijkste belemmeringen en kansen zijn in het behalen van die speerpunten. In figuur 4.2 is per speerpunt aangegeven in welke mate ze gehaald worden. We maken een onderscheid in drie klassen:

1. Het beleid levert geen bijdrage om het doel te behalen
2. Het beleid levert wel een bijdrage, maar niet genoeg om het doel helemaal te behalen
3. Het beleid levert een bijdrage waardoor er een reële kans is dat het doel behaald wordt

Voor sommige speerpunten uit de Omgevingsvisie is het doelbereik apart beoordeeld per subdoel dat het speerpunt bevat. Dit is gedaan voor de gevallen waarin de subdoelen teveel van elkaar verschillen en ieder een eigen argumentatie kennen waarom het doel al dan niet behaald wordt. Daarnaast heeft de gemeente bij het speerpunt 'Een gemeente die steeds inspeelt op de groeiende behoefte aan woningen die passen bij de vraag en bijdragen aan sterke kernen' in een bijlage bij de Omgevingsvisie meetbare doelen benoemd. Van deze meetbare doelen is ook het doelbereik in beeld gebracht in paragraaf 4.3.1.

Uit figuur 4.2 is af te lezen dat voor de meeste doelen het beleid van de Omgevingsvisie wel een bijdrage doet, maar niet voldoende om de doelen te halen in 2040. Dit is deels te verklaren doordat de gemeente afhankelijk is van verschillende andere partijen (zoals eigenaren en beheerders). Dit brengt onzekerheden met zich mee. Daarnaast geldt dat naarmate de ambitie verder in de toekomst ligt er verschillende factoren zijn die nu nog lastig in te schatten zijn. Denk bijvoorbeeld aan de invloed van klimaatverandering en de technieken die er nog wel of niet zijn om daar op in te kunnen spelen.

Een gezinsvriendelijke gemeente met sterke dorpen

De gemeente wil met de Omgevingsvisie woningbouw inzetten om de leefbaarheid van de dorpen en het voorzieningenniveau daar te ondersteunen. Bij de woningbouw is de gemeente wel afhankelijk van of ieder woningbouwplan (groter dan 12 woningen) in Schagen wel hoog genoeg scoort volgens het afwegingskader uit het regionale convenant. Daarnaast is de gemeente ook afhankelijk van marktpartijen en woningcorporaties die deze woningen moeten bouwen. Andere acties die bij dit speerpunt horen, zijn gericht op het behoud van scholen en op voorzieningen zoals sport en kinderopvang. Verder staat de toegankelijkheid van de voorzieningen, het combineren van voorzieningen voor verschillende functies (zoals sport, onderwijs en cultuur) en het stimuleren van ontmoeting centraal in het Omgevingsbeleid voor sterke dorpen. Deze acties dragen bij aan het doel van een gezinsvriendelijke gemeente met sterke dorpen. Tegelijkertijd is de prognose in de autonome ontwikkeling dat het aantal jonge huishoudens en gezinnen zal afnemen en dat het behoud van het voorzieningenniveau met name voor het buitengebied en de kleine kernen onzeker is. Dat gegeven vormt een belemmering om het doel te bereiken. Verschillende acties leveren dus een bijdrage om het doel te behalen, maar dat zal gezien de afhankelijkheid van andere partijen en druk op de voorzieningen vanwege autonome ontwikkelingen niet voldoende zijn om het doel helemaal te behalen.

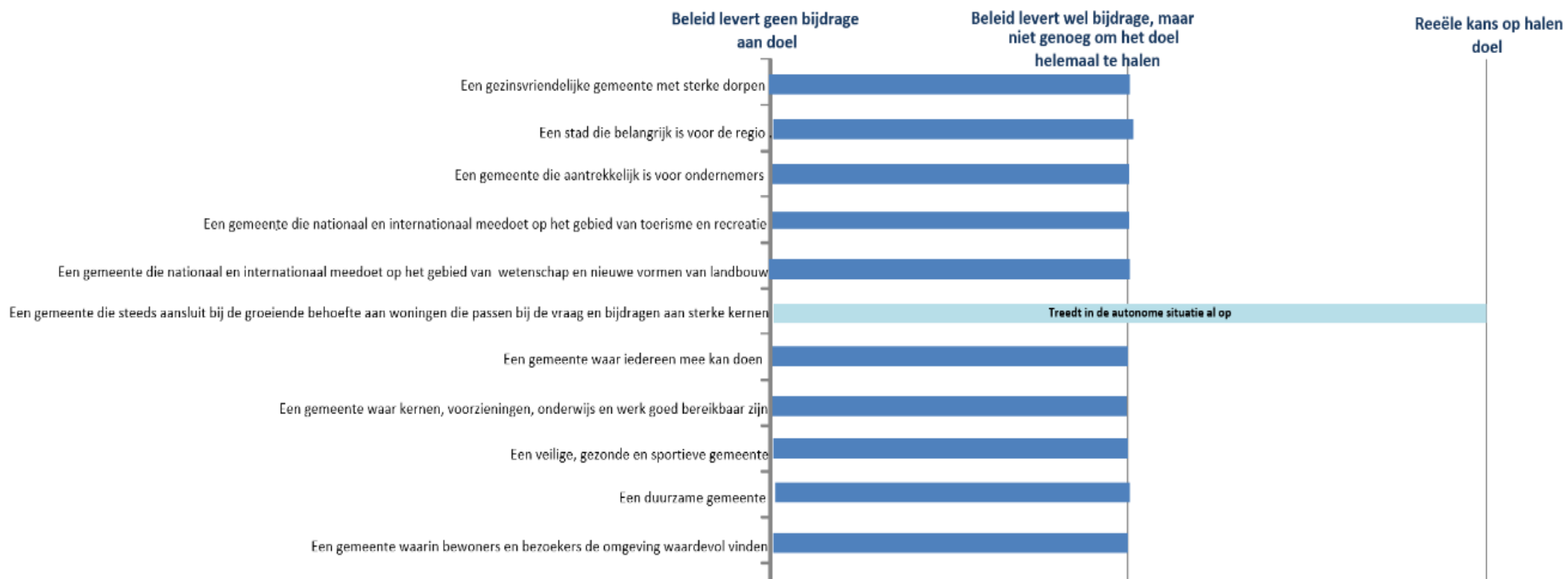
Een stad die belangrijk is voor de regio ¹

In de autonome ontwikkeling trekt de kern van Schagen inwoners aan en is Schagen één van de drie hoofdcentra in de Kop van Noord Holland, ook als lokaal centrum en als grootschalig cluster van voorzieningen voor de regio.

¹ Het doelbereik van het thema wonen is apart beoordeeld in deze paragraaf bij het speerpunt 'Een gemeente die steeds aansluit bij de groeiende behoefte aan woningen die passen bij de vraag en bijdragen aan sterke kernen' en bij de meetbare doelen bij dit speerpunt in paragraaf 4.3.

In de Omgevingsvisie staan acties die gericht zijn op het versterken van regionale voorzieningen, evenementen en bereikbaarheid. Deze acties dragen bij aan het doel van een stad die belangrijk is voor de regio. Wat exact 'belangrijk voor de regio' betekent, is echter weinig concreet. Daarbij bepalen mensen uiteindelijk zelf waar ze gaan wonen, recreëren, naar school gaan en ondernemen. Dit kan natuurlijk ook in een andere stad in de regio zijn die aantrekkelijk is. Daarnaast is de gemeente voor bereikbaarheid met het openbaar vervoer ook afhankelijk van de concessies van de Provincie Noord-Holland en private partijen voor de dienstregeling. In de autonome situatie is Schagen al belangrijk voor de regio. Het beleid van de Omgevingsvisie draagt weliswaar bij aan het behalen van het doel, maar het is waarschijnlijk onvoldoende en teveel afhankelijk van andere factoren om te kunnen verzekeren dat het doel volledig wordt behaald.

Mate waarin doelen van Omgevingsvisie Schagen in 2040 behaald zijn

Figuur 4.2 Doelbereik van het beleid uit de Omgevingsvisie.

Een gemeente die aantrekkelijk is voor ondernemers

De gemeente belooft in de Omgevingsvisie ruimte te bieden aan ondernemers, goede bereikbaarheid van bedrijven (ook digitaal), nette en duurzame bedrijfslocaties te verzorgen en in te spelen op de vraag van ondernemers. Er gebeurt in de autonome ontwikkeling al het één en ander voor ondernemers. Het regionaal convenant bedrijfslocaties is bedoeld om vraag en aanbod van kantoor- en bedrijfslocaties regionaal af te stemmen. Daarnaast wordt momenteel het bedrijventerrein De Lus gerealiseerd en wordt in de autonome ontwikkeling ook al ingezet op bedrijvigheid in de recreatiesector in Schagen. Uitbreiding van nieuwe bedrijven voor toerisme en locatie zijn dan ook welkom als aanvulling op het huidige aanbod. Er is gedeeltelijk plek voor nieuwe bedrijven binnen bestaande terreinen. Tegelijkertijd is de uitbreidingsruimte in Schagen in de autonome ontwikkeling zeer beperkt. Net als in andere gemeenten in de regio Kop van Noord-Holland Noord. Verder zijn trends en ontwikkelingen zoals flexibilisering en digitalisering van invloed op de locatiekeuze van bedrijven. Daar bovenop laten de huidige coronacrisis en de bankencrisis van 2008 zien dat economische ontwikkelingen en de invloed daarvan op de benodigde voorraad van bedrijven en kantorenlocaties niet altijd goed te voorspellen zijn. Bovendien kunnen ondernemers ondanks een vestigingsklimaat in de gemeente Schagen dat door het beleid van de Omgevingsvisie verbeterd is toch besluiten om hun bedrijf in een andere gemeente te vestigen waar voor hen een vergelijkbaar of misschien zelfs aantrekkelijker vestigingsklimaat is. Daarom is te stellen dat het beleid van de Omgevingsvisie zeker een bijdrage levert aan het halen van het doel, maar er kan niet gesteld worden dat het voldoende is om het doel helemaal te halen.

Een gemeente die nationaal en internationaal meedoet op het gebied van toerisme en recreatie

De gemeente Schagen wil onder de Omgevingsvisie inzetten op een aantrekkelijke omgeving als basis voor toerisme en recreatie. Daar horen ook goede toeristische voorzieningen en badplaatsen bij. De gemeente zet vooral in op de bereikbaarheid van recreatie met onder andere vrijliggende fietspaden. Het gebied achter de duinen zal ook aantrekkelijker gemaakt worden. Op dit moment spelen al maatschappelijke discussies over de druk van bezoekers en toeristen op verschillende gebieden. En in de autonome ontwikkeling zal ook sprake zijn van recreatiedruk. De gemeente belooft wel de verhuur van normale woningen voor recreatie tegen te gaan om verslechtering van de leefbaarheid te voorkomen. Maar toeristen en recreanten kunnen in hun keuze voor vakantie of ontspanning ook voor andere gemeenten in de regio kiezen. Verder is lastig aan te geven of het doel helemaal behaald wordt, omdat 'meedoen' een rekbaar begrip is. Wanneer doe je als gemeente nationaal mee voor toerisme en recreatie en wanneer geldt dat op internationale schaal? De conclusie hier is dat het afzonderlijke beleid wel bijdraagt aan het behalen van het doel, maar dat het niet voldoende is om het doel helemaal te behalen.

Een gemeente die nationaal en internationaal meedoet op het gebied van wetenschap en nieuwe vormen van landbouw

De gemeente stelt in de Omgevingsvisie de Energy & Health Campus te willen realiseren. Ook is het gebied bij Warmenhuizen op de kaart opgenomen als zaadveredelingsgebied. Dit is ook de plek waar geëxperimenteerd kan worden met kringlooplandbouw en algenteelt.

Verder belooft de gemeente boeren aan te moedigen en te helpen over te stappen naar vormen van duurzame landbouw. Daarnaast wil de gemeente samenwerken in de projecten Vitale Teelt en Bio Valley met als doel een biologische landbouw en bollenteelt. Echter, de gemeente is nog altijd afhankelijk van het handelen van ondernemers in de agrarische sector om daadwerkelijk over te stappen op nieuwe vormen van landbouw. Bovendien is de gemeente afhankelijk van andere partijen en geldstromen om de ambities voor wetenschap en een meer duurzame biologische landbouw te behalen. Hier is de conclusie dat de acties wel bijdragen aan het behalen van het doel, maar dat dat niet genoeg is om het doel helemaal te behalen. Dat komt omdat het speerpunt breed en ambitieus is. En ook hier geldt: wat wordt bedoeld met 'meedoen' en wanneer 'doe' je dan nationaal of zelfs internationaal 'mee'? De zaadveredelingssector in Nederland als geheel is nu al een internationaal belangrijke speler. In Nederland zijn in West-Friesland en het Westland belangrijke clusters. Het is echter lastig om het aandeel van de bedrijven in alleen de gemeente Schagen los te duiden op internationale schaal.

Een gemeente die steeds aansluit bij de groeiende behoefte aan woningen die passen bij de vraag en bijdragen aan sterke kernen

In de huidige situatie is er in de gemeente Schagen sprake van een woningtekort. Dat wordt in de autonome ontwikkeling ingehaald en daarna is er kans op een overschot aan woningen. Echter, het convenant met het regionale afwegingskader voor het woningbouwprogramma in de Kop van Noord Holland zorgt al in de autonome ontwikkeling dat er geen te groot tekort of een te groot overschot ontstaat. De gemeente belooft in de Omgevingsvisie een aantal maatregelen waarbij vraag en aanbod beter op elkaar afgestemd wordt en dat er beter en sneller op vraag en aanbod van wonen ingespeeld wordt. Daarbij is de gemeente wel afhankelijk van marktpartijen en corporaties. Bovendien blijft de bouw van woningen onzeker vanwege onvoorziene schommelingen en woontrends. Als laatste kunnen woningzoekenden ook beslissen om in een andere gemeente te gaan wonen. Dergelijke invloeden spelen natuurlijk zowel in de autonome situatie als in de situatie dat de Omgevingsvisie van kracht is. Als conclusie geldt dat in de autonome ontwikkeling al veel bereikt wordt voor de woondoelen van de gemeente vanwege het convenant met het regionale afwegingskader. De acties van de Omgevingsvisie voor wonen veranderen die situatie niet in grote mate. In paragraaf 4.3.1 is het doelbereik van aanvullende doelen bij dit speerpunt verder toegelicht.

Een gemeente waar iedereen mee kan doen

In de huidige situatie is er sprake van vergrijzing in de gemeente. Deze groeiende groep ouderen is over het algemeen minder mobiel en kan en of gaat niet te ver voor de voorzieningen die ze nodig heeft. In het algemeen geldt dat een toenemend aantal inwoners, bezoekers en forenzen de druk op de bereikbaarheid in de gemeente vergroot. Het beleid in de Omgevingsvisie is om duidelijk in te zetten op bereikbaarheid en toegankelijkheid. Ook toegankelijkheid van de openbare ruimte. Denk daarbij aan een rolstoel- en rollatorvriendelijke gemeente. Juist dorpsvoorzieningen moeten ook bereikbaar en toegankelijk blijven. Een andere actie in de Omgevingsvisie is dat onderwijs en werk beter op elkaar worden afgestemd en dat hierbij wordt samengewerkt met andere partijen. Ook worden het realiseren van zorgwoningen en een dementievriendelijke gemeente genoemd als beleid om ook ouderen en mindervaliden te blijven ondersteunen. Daarnaast stelt de gemeente nog een Lokale Inclusie Agenda op.

Hierin worden acties om iedereen mee te laten doen verder uitgewerkt. Het speerpunt 'een gemeente waar iedereen mee kan doen' is echter veelomvattend. Vragen die je hierbij kan stellen, zijn: waaraan moet iedereen mee kunnen doen en moet iedereen overal aan mee kunnen doen? Bovendien is het op elkaar afstemmen van bijvoorbeeld onderwijs en werk ook afhankelijk van rijksbeleid en geldstromen. Het beleid van de Omgevingsvisie draagt zeker bij aan het behalen van het doel een gemeente te willen zijn waar iedereen mee kan doen, maar niet in voldoende mate om het doel helemaal te behalen. Dat heeft dus ook te maken met de formulering van het doel.

Een gemeente waar kernen, voorzieningen, onderwijs en werk goed bereikbaar zijn;

De gemeente heeft in de Omgevingsvisie beleid opgenomen voor de bereikbaarheid zoals goede en veilige wegen, goede voorzieningen voor fietsers en een doorfietsroute. Ook het overstappunt bij het station is onderdeel van dit beleid. De gemeente belooft specifiek om ook voorzieningen in dorpen bereikbaar te willen houden. De gemeente zit ook aan tafel bij plannen voor openbaar vervoer, maar is daarbij ook afhankelijk van andere partijen voor het realiseren van bepaalde vormen of routes van openbaar vervoer. Tegelijkertijd is er een toenemend aantal inwoners, forenzen en bezoekers die de druk op de bereikbaarheid vergroten. Het beleid uit de Omgevingsvisie draagt bij aan het behalen van het doel, maar niet voldoende om het doel helemaal te behalen.

Een veilige, gezonde en sportieve gemeente

In de Omgevingsvisie zet de gemeente Schagen in op een gezonde leefomgeving. Het stimuleren van sporten en bewegen en het realiseren van een rookvrije openbare ruimte zijn hier duidelijke voorbeelden van. Andere acties hebben ook overlap met het thema bereikbaarheid en veiligheid. Het verbeteren van de veiligheid van de N9 en vrijliggende fietspaden dragen bij aan het stimuleren van bewegen, de bereikbaarheid en een veiliger omgeving. Ook geeft de gemeente in de Omgevingsvisie aan dat bewoners hier zelf de verantwoordelijkheid in kunnen nemen. De gemeente denkt dan mee. Landbouwprojecten waar de gemeente betrokken bij raakt zoals Bio Valley en Vitale Teelt dragen bij aan gezonde voeding en bewustwording rondom dit thema. Of het doel voor een gezonde en sportieve gemeente gehaald wordt, hangt dus ook af van de eigen inzet van de bewoners. Daarbij is gedragsbeïnvloeding erg moeilijk gebleken in het verleden. Daarnaast is de gemeente ook afhankelijk van de inzet van en samenwerking met onder meer welzijnsorganisaties, scholen en GGD. Het beleid uit de Omgevingsvisie draagt bij aan het behalen van het doel, maar niet voldoende om het doel helemaal te behalen.

Een duurzame gemeente

De gemeente stelt in de Omgevingsvisie dat zij in 2040 een duurzame gemeente wil zijn. De gemeente stimuleert bewoners en ondernemers om te werken aan verduurzaming. Hier heeft de gemeente bijvoorbeeld het Duurzaam Bouwloket voor opgericht. Het beleid in de Omgevingsvisie is dat de gemeente informatie verstrekt over klimaatadaptatie, biodiversiteit en een kringloopsamenleving. De gemeente doet hierbij concrete aanbevelingen om bewoners te bewegen mee te helpen aan deze thema's. Daarnaast is een actie in de Omgevingsvisie dat de benodigde warmte in de gemeente zoveel mogelijk uit de natuur gehaald wordt, wat bijdraagt aan het doel van een duurzame gemeente.

De gemeente geeft in het beleid van de Omgevingsvisie aan dat samenwerking met buurgemeenten, provincie en netbeheerder nodig is om nieuwe aansluitingen voor duurzame energie mogelijk te maken. Zoals de gemeente zelf ook al aangeeft moet het werken aan duurzaamheid in brede zin samen gebeuren (klimaatadaptatie, biodiversiteit en een kringloopsamenleving). De gemeente is inderdaad afhankelijk van verschillende partijen om het brede doel van een duurzame gemeente te halen.

In het beleid van de Omgevingsvisie stelt de gemeente dat ze in 2050 een CO₂-neutrale gemeente wil zijn. CO₂-neutraal betekent dat er geen uitstoot van broeikasgas is in 2050 of dat de uitstoot die er nog is gecompenseerd wordt door bijvoorbeeld het planten van bomen. Dit betekent onder meer dat alle benodigde energie voor elektriciteit, warmte, en mobiliteit duurzaam wordt opgewekt, dus zonder gebruik van fossiele brandstoffen zoals olie, gas of steenkool. Daarnaast gaat het om het gebruik van materialen waarbij in de productie daarvan geen uitstoot is vrijgekomen. Het beleid in de Omgevingsvisie is het streven naar een kringloopsamenleving. Daarnaast is het bevorderen van een CO₂-neutrale landbouw een actie in de Omgevingsvisie. Ook duurzame mobiliteit zoals het stimuleren van fietsgebruik door fietspaden te verbeteren en het realiseren van laadpalen voor elektrische auto's zijn acties in het beleid van de Omgevingsvisie die bijdragen aan het doel van een CO₂-neutrale gemeente. Bovendien is een actie in de Omgevingsvisie om het leven van meer soorten planten in de gemeente mogelijk te maken en wordt de ontwikkeling van bos aan de rand van de kern Schagen, of in aansluiting op een bestaand bos, mogelijk gemaakt. Omdat bomen en planten CO₂ opnemen, draagt dat dus bij aan het doel van een CO₂-neutrale gemeente. De gemeente gaat de onderwerpen duurzame mobiliteit, klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulaire economie uitwerken in het duurzaamheidsprogramma 2020-2050 "Samen bouwen aan een duurzaam Schagen". De invulling en opvolging van de acties uit dit programma bepalen mede hoe ver de duurzaamheidsdoelen gehaald gaan worden.

Een duurzame gemeente in 2040 en een CO₂-neutrale gemeente in 2050 zijn grote ambities. Deze opgaves kan de gemeente niet alleen realiseren en er zijn veel partijen in de samenleving voor verantwoordelijk om dit te realiseren. Daarnaast bieden technologische innovaties goede vooruitzichten, maar moet de toekomst uitwijzen welke van deze technieken ook daadwerkelijk efficiënt zullen zijn. Ook moet het duurzaamheidsprogramma 2020-2050 nog uitgewerkt worden. Het is dus erg onzeker op welk moment de gemeente volledig duurzaam en CO₂-neutraal zal zijn. De conclusie is hier dan ook dat het beleid in de Omgevingsvisie wel een bijdrage levert aan het doel om een duurzame gemeente te zijn, maar dat dat niet voldoende is om het doel helemaal te behalen.

Een gemeente waarin bewoners en bezoekers de omgeving waardevol vinden

In de Omgevingsvisie zet de gemeente in op een aantrekkelijke openbare ruimte en aantrekkelijkheid van de gebouwen in de gemeente. De gemeente geeft ook aan voor het cultureel erfgoed te zorgen en biedt ook mogelijkheden om karakteristieke gebouwen zoals molens, kerken, stolpboerderijen ook voor andere doelen te gebruiken. De gemeente Schagen geeft in de Omgevingsvisie ook aan dat ze informatie over het landschap en de geschiedenis van de gemeente verstrekt aan bewoners en bezoekers.

De gemeente verwacht ook dat bewoners en ondernemers ‘rekening houden’ met de Waardenkaart. De Waardenkaart is samengesteld met inbreng van bewoners, ondernemers en experts. Het is echter niet duidelijk wat ‘rekening houden met’ de Waardenkaart nou betekent. Daarbij stelt de Waardenkaart geen grenzen aan ontwikkelingen, waar ze komen en hoe de ontwikkelingen zich tot elkaar verhouden. Daardoor heeft de Omgevingsvisie ook een potentieel negatieve invloed op het kwaliteitsniveau van de landschappelijke waarden. De conclusie is dat het beleid in de Omgevingsvisie wel een bijdrage levert aan het doel ‘een gemeente waarin bewoners en bezoekers de omgeving waardevol vinden’ maar dat dit niet voldoende is om het doel helemaal te behalen.

4.3.1 Doelbereik van meetbare doelen bij speerpunt woningvoorraad

In de bijlage ‘Kaders en Doelen’ bij de Omgevingsvisie zijn zeven meetbare doelen opgenomen in aanvulling op het speerpunt ‘Een gemeente die steeds inspeelt op de groeiende behoefte aan woningen die passen bij de vraag en bijdragen aan sterke kernen’. In deze paragraaf is ook het doelbereik van deze doelen beschreven.

Doel 1. Minimaal 300 woningen per jaar

De gemeente belooft de bouw van het aantal woningen te monitoren. Dat gebeurt aan de hand van de bouw van de woningen waarmee men denkt te kunnen starten, van de bouw van de woningen waarmee daadwerkelijk gestart is en de woningen die al gerealiseerd zijn. Door de bouw van woningen te monitoren en te koppelen aan een kengetal van 300 woningen per jaar behoudt de gemeente in ieder geval het overzicht van wat er wel of niet gebouwd wordt. In de afgelopen jaren groeide de woningvoorraad met tussen de 36 en 213 woningen per jaar (zie Figuur 4.3). De productie moet dus groter zijn dan in de afgelopen jaren. Om het minimale aantal van 300 woningen te behalen, is de gemeente wel afhankelijk van marktpartijen. Daarbij komt nog dat de bouw van de woningen vertraging op kan lopen. Bijvoorbeeld door een langere doorlooptijd van ruimtelijke procedures, regionale afstemming op basis van het convenant woonprogramma of vertraging in de besluitvorming bij woningcorporaties en projectontwikkelaars. Het is daarom lastig om op voorhand te stellen of het aantal van 300 woningen per jaar haalbaar is of niet. Echter, het doel is specifiek, meetbaar en de monitor biedt de mogelijkheid om tussentijds aanpassingen te doen.

Jaar	Woningvoorraad	Toegevoegde nieuwbouwwoningen*
2016	19.814	
2017	19.993	+ 104
2018	20.103	+ 213
2019	20.287	+ 36
2020	20.481	+ 111

Figuur 4.3 Woningvoorraad en toegevoegde nieuwbouwwoningen per jaar in gemeente Schagen (bron: gemeente Schagen). * de aantallen betreffen enkel de nieuwbouwwoningen. Sloop en overige toevoegingen (zoals gesplitste woningen) zijn niet meegenomen in deze cijfers.

Doel 2. De leefbaarheid verbeteren

De gemeente koppelt leefbaarheid aan woonmilieus. De handreiking woonmilieus van de provincie Noord-Holland is hierbij een hulpmiddel. De gemeente kent drie woonmilieus¹.

1. Kleinstedelijk (Schagen Stad)
2. Centrum dorps (Warmenhuizen en Tuitjenhorn)
3. Dorps (overige dorpen)

Voor elk woonmilieu is opgenomen hoeveel woningen per hectare gewenst zijn en of woningen overwegend grondgebonden moeten zijn. De gemeente is wel afhankelijk van partijen als woningcorporaties en projectontwikkelaars om deze aantallen te halen. De gemeente kan hiervoor zo nodig ook privaatrechtelijke overeenkomsten met die partijen sluiten om dergelijke aantallen af te spreken als dit bestuursrechtelijk via bijvoorbeeld het bestemmingsplan of omgevingsplan niet mogelijk is. Het is daarnaast de vraag of, wanneer deze aantallen daadwerkelijk zijn gerealiseerd, je dan wel kunt spreken van een verbeterde leefbaarheid in die kernen. Leefbaarheid is weliswaar een rekbaar begrip, maar in deze opvatting is dat redelijk beperkt gezien. Een groene en veilige leefomgeving en sociale cohesie in de wijk lijken ook belangrijke aspecten van leefbaarheid. Dit zijn overigens aspecten waarvoor wel verschillende speerpunten en acties in de Omgevingsvisie zijn opgenomen. De criteria bij dit doel zijn sterk op de fysieke kant gericht en kunnen met een goede samenwerking tussen onder meer de gemeente, woningcorporaties en projectontwikkelaars haalbaar zijn.

Doel 3. Een woning voor ieder huishouden in Schagen

De gemeente wil een woning hebben voor ieder huishouden in Schagen. Op het eerste gezicht klinkt dit doel erg breed en weinig meetbaar. De gemeente geeft in de bijlage Kaders en Doelen zelf al aan dat ieder huishouden eigen woonwensen heeft wat het lastig maakt om voor ieder huishouden een passende woning te hebben. Om de vraag en het aanbod van woningen op elkaar af te stemmen en meetbaar te maken, maakt de gemeente gebruik van kwantitatieve gegevens over:

1. Inkomens van huishoudens,
2. Leeftijdsklassen van huishoudens
3. Het onderscheid in huur- of koopwoningen
4. Het type woningen
5. Waar de woningen in Schagen staan (kern, wijk, buurt)

Vervolgens wordt om het aanbod van woningen af te kunnen stemmen op de behoefte van huishoudens de WOZ-waarde van woningen gekoppeld aan de inkomensklasse die het beste zou passen in een woning met een bepaalde WOZ-waarde. De gemeente heeft hier de volgende onderverdeling in bepaald:

- Woningen met een WOZ waarde tot en met €210.000,- passen het beste bij huishoudens met een laag inkomen
- Woningen met een WOZ waarde vanaf €210.000,- tot €450.000,- passen het beste bij huishoudens met een midden inkomen
- Woningen met een WOZ waarde vanaf €450.000,- passen het beste bij huishoudens met een hoog inkomen

Op basis van deze verdeling in wooncategorieën en huishoudensinkomensklassen kan de woningbehoefte per kern inzichtelijk worden gemaakt en kan worden gestuurd op nieuwbouwplannen. Deze benadering draagt zeker bij aan het doel om voor ieder huishouden in Schagen een woning te hebben. Het blijft echter lastig, zoals de gemeente ook aangeeft, om dit doel te (blijven) halen. Woningkeuzes blijven vaak individuele afwegingen. Daarnaast fluctueren woningprijzen ook door marktwerking, wat vervolgens weer doorwerkt als de WOZ-waardes van woningen opnieuw bepaald worden.

Doel 4. 30-40% van de nieuwbouwwoningen zit in de prijsklasse tot €210.000,- (waarvan minimaal 25% sociale huur betreft).

Dit doel van de gemeente is duidelijk, specifiek en meetbaar. De benadering om het aanbod van woningen af te stemmen op de behoefte van verschillende huishoudens- en inkomensklassen op basis van kwantitatieve gegevens helpt hierbij. De kwantitatieve gegevens bieden inzicht in hoe die verdeling van woningen in prijsklassen en de verdeling van goedkope koop en sociale huur daadwerkelijk is. Wat ontbreekt in het doel is hoe de gemeente hierop zo kan sturen dat de gewenste verdeling daadwerkelijk gehaald wordt. De gemeente zal hierover vooral afspraken moeten maken met projectontwikkelaars en woningcorporaties. Daarnaast speelt bij dit doel ook mee dat de vastgoedmarkt beïnvloed wordt door een groot aantal factoren. Zo is de bouw onderhevig aan economische schommelingen en hebben veranderingen in wet- en regelgeving zoals rond de stikstofproblematiek en fiscale regelingen zoals de hypotheekrenteaftrek invloed op de vastgoedmarkt. Daarnaast fluctueren woningprijzen ook door marktwerking. Dit heeft ook invloed op de verdeling tussen wat als goedkoop of duur wordt aangemerkt. Ieder jaar moet bekeken worden of de prijsgrens voor goedkope koop nog actueel is. Met dit doel kan de gemeente beter sturen op de woningvoorraad, alleen doordat de woningmarkt sterk onderhevig is aan externe ontwikkelingen, is het nu lastig om aan te geven of het doel met het beleid van de Omgevingsvisie behaald wordt.

Doel 5. Als nieuwe woningen worden gerealiseerd door functiewijziging in bestaande panden of woningsplitsing mag het minimale bruto vloeroppervlak niet kleiner zijn dan 35m²

De gemeente geeft aan te hechten aan woonkwaliteit. Ze stelt dat een te kleine woning mogelijk te weinig woongenot genereert. Daarom stelt de gemeente een doel voor het minimaal bruto vloeroppervlak van nieuwe woningen door functiewijziging in bestaande panden of woningsplitsing. Doel 5 is echter meer te zien als voorwaarde die de gemeente wil opleggen dan als doel op zich. Daarom is doel 5 niet beoordeeld op het doelbereik. De gemeente kan een minimum bruto vloeroppervlak afdwingen via een verordening, bestemmingsplan of omgevingsplan.

Doel 6. Voldoende starterswoningen in alle kernen

De gemeente Schagen wil voldoende starterswoningen in alle kernen. De gemeente beschrijft als kader bij de Omgevingsvisie wanneer sprake is van voldoende starterswoningen. Dat is het geval als de wachttijd (inschrijfduur) voor sociale huurwoningen afneemt tot maximaal 2,5 jaar in de dorpen en 3,5 jaar in Schagen. Ook beschrijft de gemeente wat er precies onder een starter, een starterskoopwoning, een startershuurwoning en een jong gezin wordt verstaan. Het is goed dat de gemeente definieert wat deze begrippen in de lokale situatie betekenen, dat maakt het doel meetbaar. Om de wachtduur voor huur- en koopwoningen voor starters in de kernen en dorpen af te laten nemen gaat de gemeente blijvend in gesprek met woningcorporaties. Een programma om de doelen te bereiken of een convenant met dergelijke partijen kan hierbij helpen. Het is vooralsnog lastig om te bepalen of met het beleid het doel behaald wordt.

Doel 7. Collectief opdrachtgeverschap stimuleren

De gemeente vindt Collectief Opdrachtgeverschap (CPO) een goede methode om lokale inwoners de kans te geven een eigen woning te bouwen. Wanneer de gemeente een grondpositie heeft, geldt dat een ontwikkelaar pas wordt uitgenodigd voor woningbouwontwikkeling, nadat is gebleken dat een voorafgaande oproep tot vorming van Collectief Opdrachtgeverschap niks heeft opgeleverd. De gemeente heeft een model waarin verschillende vormen van opdrachtgeverschap worden gespecificeerd. Per vorm van zeggenschap wordt steeds uitgelegd wat de rol is van bewoners, en de ontwikkelende partij. Het model loopt van alle zeggenschap en het ontwikkelrisico voor bewoners tot minder zeggenschap en minder risico voor bewoners in het geval van productiegerichte ontwikkeling. Daarbij bepaalt de ontwikkelaar en draagt die ook het risico voor de ontwikkeling. Via de gemeentelijk grondposities kan de gemeente inderdaad collectief opdrachtgeverschap stimuleren. Als het doel op zich alleen 'stimuleren' is, dan is de kans aannemelijk dat de gemeente dit doel behaalt. Dat heeft zij in eigen hand. Stimuleren op zich zegt nog niks over het aantal woningen dat uiteindelijk volgens CPO is gebouwd. Dat is afhankelijk van de eigen keuze en mogelijkheden van inwoners zelf.

4.4 Passende beoordeling Natura 2000-gebieden

4.4.1 Inleiding²

Waarom een Passende beoordeling?

De Omgevingsvisie van de gemeente Schagen is een langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving van de gemeente. In de visie worden op hoofdlijnen beleidskeuzes gemaakt voor wonen, werken, recreëren en mobiliteit. Op voorhand is niet uit te sluiten dat deze keuzes afzonderlijk of in samenhang kunnen leiden tot significante gevolgen op Natura 2000-gebieden in en rondom de gemeente. Daarom dient op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) een Passende beoordeling te worden opgesteld.

² Om de Passende beoordeling zelfstandig leesbaar te maken, zitten er enkele dubbelingen in met paragrafen uit hoofdstuk 1 en 2 van dit MER.

Ontwikkelingen Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie van de gemeente Schagen wordt gekenmerkt door acht speerpunten die richtinggevend zijn voor de ruimtelijke ontwikkelingen die door de visie mogelijk worden gemaakt.

- Een gezinsvriendelijke gemeente met een stad die belangrijk is voor de regio. Met sterke dorpen. En een gemeente die aantrekkelijk is voor ondernemers
- Een gemeente die nationaal en internationaal meedoet op het gebied van toerisme en recreatie, wetenschap en nieuwe vormen van landbouw
- Een gemeente die steeds aansluit bij de groeiende behoefte aan woningen die passen bij de vraag en bijdragen aan sterke kernen
- Een gemeente waarin iedereen mee kan doen
- Een gemeente die steeds aansluit bij de groeiende behoefte aan woningen die passen bij de vraag en bijdragen aan sterke kernen
- Een gemeente waar kernen, voorzieningen, onderwijs en werk goed bereikbaar zijn
- Een veilige, gezonde en sportieve gemeente
- Een gemeente waarin bewoners en bezoekers de omgeving waardevol vinden

Voor deze Passende beoordeling zijn name de ontwikkelingen omtrent wonen, ondernemen en daarmee samenhangend verkeer en recreatie van belang. De mogelijke ontwikkelingen zijn aangegeven op de visiekaart uit de Omgevingsvisie, figuur 4.1.

Figuur 4.1: Visiekaart Omgevingsvisie gemeente Schagen

Doel Passende beoordeling

De Passende beoordeling is een wettelijk verplichte toets voor zowel projecten als voor (kaderstellende) plannen waarvan significante gevolgen op Natura 2000-gebieden op voorhand niet uitgesloten kunnen worden. Voor projecten kan de Passende beoordeling de basis vormen voor een noodzakelijke vergunningaanvraag onder de Wnb. Voor plannen is geen sprake van een vergunningplicht, maar wel dient voldoende aannemelijk te worden gemaakt dat het plan uitvoerbaar is. Dat betekent concreet dat er voor de uitvoering van het plan geen onoverkomelijke belemmeringen mogen zijn en dat er zo nodig uitzicht moet zijn op de vergunbaarheid van binnen het plan mogelijk gemaakte ontwikkelingen. De Omgevingsvisie is te zien als plan. De doelen van de Passende beoordeling zijn:

- Het in beeld brengen van de risico's op significante gevolgen op de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-netwerk als gevolg van het nieuwe beleid uit de Omgevingsvisie
- Het beschrijven van bronmaatregelen, mitigerende maatregelen en/of beleidsaanpassingen die nodig zijn om significante gevolgen te kunnen voorkomen en de vergunbaarheid van voorgestelde ruimtelijke ontwikkelingen aannemelijk te maken
- Het zo mogelijk benoemen van kansen op positieve effecten voor het Natura 2000-netwerk

Het detailniveau van de Passende beoordeling sluit aan bij het detailniveau van een Omgevingsvisie. Gezien het abstracte karakter van de beleidskeuzes in de Omgevingsvisie is deze op hoofdlijnen. De Passende beoordeling bestaat achtereenvolgens uit een beschrijving van de relevante Natura 2000-gebieden, zoals aangewezen onder de Vogel- en Habitatrictlijn, inclusief de voor deze gebieden geldende instandhoudingsdoelen. Vervolgens wordt ingegaan op de mogelijke effecten op deze instandhoudingsdoelen en wordt beoordeeld of sprake kan zijn van significante effecten en de consequenties daarvan voor de Omgevingsvisie.

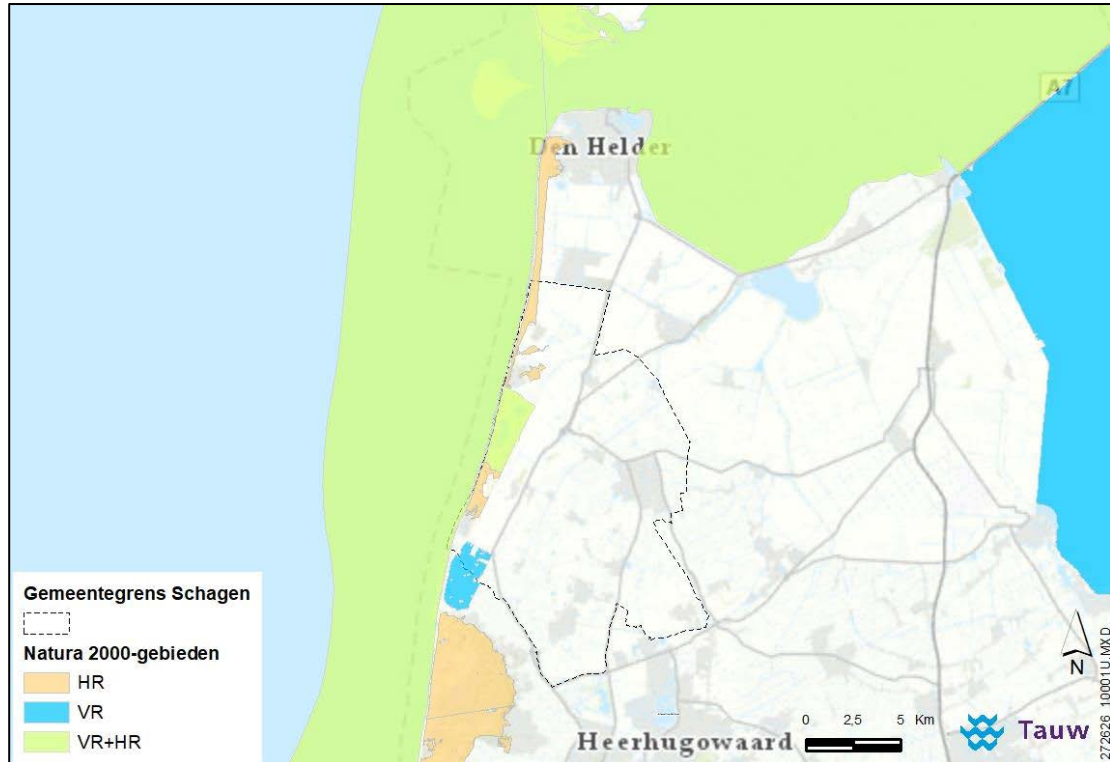
Het aspect stikstofdepositie speelt een bijzondere rol. Stikstof verspreidt zich door de lucht en komt, bijvoorbeeld bij regen, weer op de grond. Diverse bronnen dragen (op kleine schaal) bij aan stikstofdepositie. Een (nieuwe) activiteit waardoor stikstof wordt uitgestoten kan echter grote effecten hebben op natuur. Voor Natura 2000-gebieden is vastgelegd welke soorten en habitats beschermd worden. Hiervoor zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd. Een groot aantal beschermde soorten en habitattypen is zeer gevoelig voor stikstofdepositie. Voor deze habitattypen zijn kritische depositiewaarden vastgesteld. Als de stikstofdepositie boven deze waarde komt, zijn negatieve gevolgen voor de natuur niet uit te sluiten. Voor verschillende habitattypen in Natura 2000-gebieden in en om de gemeente Schagen geldt dat zij zeer stikstofgevoelig zijn.

4.4.2 Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebieden in en om de gemeente Schagen

In Nederland zijn ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen, waarvan er vier geheel of gedeeltelijk in de gemeente Schagen gelegen zijn. Het gaat om de gebieden Noordzeekustzone, Duinen Den Helder-Callantsoog, Abtskolk & De Putten en Zwanenwater & Pettemerduinen. Net ten zuiden van de gemeente ligt het Natura 2000-gebied Schoorlse Duinen, dat nog verder zuidelijk overgaat in het Noordhollands Duinreservaat.

Figuur 4.4 geeft een overzicht van deze gebieden. Een uitgebreide beschrijving van de verschillende Natura 2000-gebieden is te lezen in bijlage 1 (paragraaf 2.1).

Figuur 4.4 Natura 2000-gebieden gemeente Schagen en omgeving (Noordzeekustzone) (HR: Habitatrichtlijn, VR: Vogelrichtlijn, VR+HR: Vogelrichtlijn + Habitatrichtlijn)

Potentiële effecten op Natura 2000-gebieden

Voor diverse voorgenomen ontwikkelingen in de Omgevingsvisie is niet uit te sluiten dat deze afzonderlijk of in samenhang kunnen leiden tot significante gevolgen op de Natura 2000-gebieden in en rondom de gemeente. Zo zet de gemeente in op ruimte voor ondernemers en de bouw van nieuwe woningen. De Omgevingsvisie maakt het mogelijk om deze woningen zowel te ontwikkelen binnen de kernen en de stad Schagen als op nieuwe locaties aan de randen van diverse kernen en van de stad Schagen. Voor de kernen Petten en Callantsoog geldt dat zij dichtbij Natura 2000-gebieden zijn gelegen. De visiekaart toont aan dat er aan de rand van beide kernen mogelijk woningen worden gerealiseerd. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Abstolk & De Putten, Zwanenwater & Pettermerduinen, Duinen Den Helder-Callantsoog en Schoorlse Duinen.

Omdat de voorgenomen ontwikkelingen buiten de Natura 2000-gebieden plaatsvinden, zijn geen directe negatieve effecten (zoals oppervlakteverlies of versnippering) aan de orde en bestaan de mogelijke effecten alleen uit externe effecten. Dit zijn in potentie vooral stikstofdepositie en diverse vormen van verstoring, bijvoorbeeld door licht, geluid of toename van (recreatief) medegebruik van natuurgebieden.

Verstoring is een wezenlijk aandachtspunt bij de uitwerking van concrete plannen/projecten voor woningbouw, bedrijvigheid of infrastructuur, maar in zijn algemeenheid mag worden aangenomen dat (significante) effecten op Natura 2000-instandhoudingsdoelen effectief voorkomen kunnen worden door zorgvuldige locatie- en inrichtingskeuzes en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen. Daarbij valt dan te denken aan maatregelen op het gebied van recreatieve zonering of het beperken van licht- of geluidsoverlast.

Stikstofdepositie in de aanlegfase en gebruiksfase als gevolg van de realisatie van bijvoorbeeld woningen kan eveneens negatieve gevolgen hebben op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden of zelfs ook op gebieden op grotere afstand. In het bijzonder voor de Natura 2000-gebieden Duinen Den Helder-Callantsoog, Zwanenwater & Pettermerduinen en Schoorlse Duinen geldt dat zij zeer stikstofgevoelig zijn, deels actueel overbelast zijn en vanwege de beperkte afstand tot ruimtelijke initiatieven in het plangebied van de Omgevingsvisie al snel een (significant) negatief effect kunnen ondervinden. Tijdelijke effecten in de aanlegfase kunnen beperkt worden door gebruik te maken van emissiearm Stage IV-materieel en op langere termijn is eventueel volledige emissieloos (elektrisch) materieel beschikbaar. Voor de komst van de Energy & Health Campus (EHC) in de Pettermerduinen loopt een bijzonder onderzoek waarbij bekeken wordt of sprake is van stikstofdepositie die significant negatieve effecten heeft op Natura 2000-gebieden.

Naar verwachting is de toename van stikstofdepositie in de gebruiksfase minimaal, aangezien de woningen aardgasvrij zullen worden. De ruimte die wordt geboden aan ondernemers kan echter wel resulteren in een toename van stikstofdepositie in de gebruikersfase. Ook een toename van verkeersbewegingen kan zorgen voor een significant negatieve toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in de directe omgeving. De Omgevingsvisie stimuleert het gebruik van de fiets en daarnaast is er een trend gaande van steeds meer emissieloze mobiliteit. Het is echter nog onbekend wanneer het verkeer volledig emissieloos zal zijn, waardoor negatieve effecten door een toename van mobiliteit nu nog niet met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Ook is niet uit te sluiten dat de toename van verharding door de bouw van woningen en meer bedrijvigheid mogelijk leidt tot verdroging in een aangrenzend Natura 2000-gebied. Dan dient het wel om een substantiële toename van verharding te gaan en is het afhankelijk van de lokale grondwatersituatie. Daarnaast zijn effecten hiervan goed te verminderen of zelfs te voorkomen door het gebruik van klimaatadaptieve maatregelen zoals het gebruik van waterdoorlatende verharding, het aanleggen van wadi's en het gedoseerd afvoeren van hemelwater.

De inzet van de gemeente op de energietransitie heeft uiteindelijk een positief effect op de Natura 2000-gebieden, doordat het gebruik van duurzame energie zorgt voor minder stikstofdepositie ten opzichte van het gebruik van fossiele energiebronnen. Echter, de realisatie van duurzame energiebronnen kan ook negatieve effecten met zich meebrengen, zoals lichtspiegeling door zonnevelden. Verwacht mag worden dat met een zorgvuldige locatiekeuze en ruimtelijke inpassing, significante effecten op Natura 2000 door dergelijke initiatieven effectief kunnen worden voorkomen.

4.4.3 Conclusie

De Omgevingsvisie van de gemeente Schagen is een langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving van de gemeente tot aan 2040. Door de lange doorlooptijd en het hoge abstractieniveau van de visie kunnen mogelijke significante effecten op Natura 2000-gebieden binnen en rondom de gemeente Schagen op dit moment niet met zekerheid worden uitgesloten. Tegelijkertijd is ook niet op voorhand sprake van significant negatieve effecten of met zekerheid onuitvoerbare ontwikkelingen, omdat er zowel in de aanlegfase als gebruiksfase doorgaans mogelijkheden gevonden kunnen worden om negatieve effecten effectief te beperken of weg te nemen. Naast bronmaatregelen kan daarbij ook gedacht worden aan zorgvuldige locatiekeuze en inpassing of (met name in het geval van stikstofdepositie) aan de mogelijkheid van saldering met bestaande emissiebronnen.

Wanneer concretisering van keuzes plaatsvindt in bijvoorbeeld opvolgende programma's en omgevingsplan en er meer duidelijkheid is over de omvang van de verschillende ontwikkelingen, zal nader onderzoek nodig (kunnen) zijn naar effecten op Natura 2000 en de mogelijkheden om deze te beperken (Passende beoordeling op projectniveau). Zo zullen er op dat moment onder meer concrete stikstofberekeningen nodig zijn om de daadwerkelijke omvang van effecten in beeld te brengen.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 De leefomgeving en de effecten van de Omgevingsvisie

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Bodem en water			
Bodemkwaliteit	Goed	Goed	
Ondergronds ruimtegebruik	Redelijk	Redelijk	
Waterkwaliteit	Redelijk	Redelijk	
Waterkwantiteit	Redelijk	Redelijk	
Verziltting	Slecht	Slecht	
Natuur en biodiversiteit			
Natura 2000-gebieden	Redelijk	Redelijk	
Natuurnetwerk Nederland	Redelijk	Redelijk	
Biodiversiteit buiten het NNN	Redelijk	Redelijk	
Klimaatadaptatie			
Wateroverlast	Redelijk	Redelijk	
Hittestress	Redelijk	Slecht	
Droogte	Redelijk	Slecht	
Overstroming	Goed	Slecht	
Energietransitie			
Aandeel duurzame energie	Slecht	Redelijk	
Energiebesparing	Slecht	Redelijk	
Wonen en voorzieningen			
Woningvoorraad	Slecht	Redelijk	
Sociale samenhang/ Sociale inclusiviteit	Redelijk	Redelijk	
Vestigingsklimaat			
Bedrijventerreinen en werklocaties	Redelijk	Redelijk	
Duurzame Landbouw	Redelijk	Redelijk	
Verkeer en vervoer			

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Bereikbaarheid	Redelijk	Redelijk	
Gezonde leefomgeving			
Gezondheidsbevordering	Redelijk	Redelijk	
Stilte	Redelijk	Redelijk	
Bereikbaarheid recreatie	Goed	Goed	
Veilige leefomgeving			
Verkeersveiligheid	Redelijk	Redelijk	
Geluid	Redelijk	Redelijk	
Luchtkwaliteit	Goed	Goed	
Externe Veiligheid	Goed	Redelijk	
Landschap en cultuurhistorie			
Landschappelijke waarden	Goed	Redelijk	
Cultuurhistorische waarden	Goed	Redelijk	
Archeologische waarden	Redelijk	Redelijk	
Aardkundige waarden	Redelijk	Redelijk	

Synergie en strijdigheden is te zien wat de kwaliteitsniveaus van alle indicatoren zijn in de huidige situatie en autonome ontwikkeling en wat de invloed van het beleid uit de Omgevingsvisie op de kwaliteitsniveaus is. Wat opvalt is dat voor het merendeel van de indicatoren de Omgevingsvisie geen of een beperkte invloed heeft. Op de kwaliteitsniveaus van zeven indicatoren heeft de Omgevingsvisie een positieve invloed en op vijf een negatieve invloed.

Om uiteenlopende redenen heeft de Omgevingsvisie geen of een beperkte invloed op de kwaliteitsniveaus van verschillende indicatoren. Soms bevat de Omgevingsvisie geen beleid specifiek gericht op een indicator, zoals voor bodemkwaliteit, ondergronds ruimtegebruik en waterkwaliteit. Ook andere speerpunten hebben daar geen of beperkte invloed op. Bij andere indicatoren zijn de sturingsmogelijkheden van de gemeente zelf beperkter en/of wordt de invloed op het kwaliteitsniveau ook bepaald door andere partijen, zoals het waterschap, woningcorporaties, private ontwikkelaars en particulieren in het geval van bijvoorbeeld wateroverlast, hittestress, droogte en energiebesparing. Of bijvoorbeeld uiteindelijk energie wordt bespaard, is sterk afhankelijk van de wil en (financiële) mogelijkheden van ondernemers, particuliere woningeigenaren, woningcorporaties en private projectontwikkelaars. Zij zullen uiteindelijk besluiten of ze hun gebouw of woning aanpassen of anders bouwen om het energiegebruik te verminderen, zoals beter isoleren.

Ook voor de indicator woningvoorraad is de invloed van de Omgevingsvisie beperkt. Dit lijkt tegenstrijdig, omdat de gemeente juist sterk inzet op een passende woningvoorraad met de acties bij het speerpunt 'Een gemeente die steeds aansluit bij de groeiende behoefte aan woningen die passen bij de vraag en bijdragen aan sterke kernen'. Maar in de autonome situatie zorgt het regionale convenant voor een adaptief woningbouwprogramma al voor nooit een te groot tekort of overschot aan (passende) woningen. Ook de acties die in de Omgevingsvisie staan die moeten zorgen voor meer en passende woningen, zullen, wanneer het meer dan 12 woningen betreft, via het regionale afwegingskader uit het convenant gewogen worden. Daarnaast is de gemeente afhankelijk van de samenwerking met woningcorporaties of de flexibele woningen gerealiseerd kunnen worden. Ook voor nieuwe vormen van wonen is de gemeente in de samenwerking afhankelijk van woningcorporaties en projectontwikkelaars. De invloed van de Omgevingsvisie op zich is door het regionale afwegingskader uit het convenant en de afhankelijkheid van andere partijen daarom beperkt.

Met verschillende acties heeft de Omgevingsvisie een positieve invloed op onder meer bedrijventerreinen en werklocaties en het aandeel duurzame energie. Met de Omgevingsvisie is er meer ruimte voor ondernemers en bedrijvigheid. Aangezien er op dit moment geen randvoorwaarden zijn gesteld aan de ruimte voor ondernemers zorgt dat aan de andere kant wel voor een negatieve invloed van de Omgevingsvisie op landschappelijke waarden. Ook meer ruimte voor ondernemers in de recreatiesector, agrarische sector, voor woningbouw en voor zonne-energie zorgt voor een negatieve invloed op landschappelijke waarden. Ook omdat hieraan geen voorwaarden verbonden zijn die ervoor zorgen dat de waarden van de betrokken gebieden niet worden aangetast. Daarentegen heeft de Omgevingsvisie wel een positieve invloed op cultuurhistorische waarden, omdat specifieke acties gericht zijn op het behoud van die waarden. De acties in de Omgevingsvisie die gericht zijn op mobiliteit en bereikbaarheid zorgen voor zowel een positieve invloed op de bereikbaarheid van recreatie, als op de verkeersveiligheid. Dit gaat om acties zoals het verbeteren van de veiligheid van de N9, betere routes voor fietsers en landbouwverkeer en het verbeteren van de doorstroming.

De Omgevingsvisie heeft daarnaast een negatieve invloed op Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Nederland (NNN), op het overstromingsrisico en op stiltegebieden. Deze negatieve invloeden zijn het gevolg van de (uitbreidings)mogelijkheden voor bedrijvigheid, de Energy & Health Campus, woningbouw en zonne-energie in de kustzone. Deze ontwikkelingen kunnen grenzen aan of in de buurt liggen van Natura 2000-gebieden, gebieden in het NNN en stiltegebieden. Daarnaast kunnen ook ontwikkelingen buiten deze zone zorgen voor mogelijk negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden, zoals door stikstofdepositie in de aanlegfase van woningbouw en nieuwe bedrijven en in de gebruiksfase door onder meer verkeer. Ook zal het toevoegen van gevoelige functies zoals woningen aan dit gebied de kwetsbaarheid en de gevolgen van een overstroming vergroten. In paragraaf 5.4 is beschreven hoe deze negatieve effecten mogelijk te verminderen of weg te nemen zijn.

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Bodem en water			
Bodemkwaliteit	Goed	Goed	
Ondergronds ruimtegebruik	Redelijk	Redelijk	
Waterkwaliteit	Redelijk	Redelijk	
Waterkwantiteit	Redelijk	Redelijk	
Verziltig	Slecht	Slecht	
Natuur en biodiversiteit			
Natura 2000-gebieden	Redelijk	Redelijk	
Natuurnetwerk Nederland	Redelijk	Redelijk	
Biodiversiteit buiten het NNN	Redelijk	Redelijk	
Klimaatadaptatie			
Wateroverlast	Redelijk	Redelijk	
Hittestress	Redelijk	Slecht	
Droogte	Redelijk	Slecht	
Overstroming	Goed	Slecht	
Energietransitie			
Aandeel duurzame energie	Slecht	Redelijk	
Energiebesparing	Slecht	Redelijk	
Wonen en voorzieningen			
Woningvoorraad	Slecht	Redelijk	
Sociale samenhang/ Sociale inclusiviteit	Redelijk	Redelijk	
Vestigingsklimaat			
Bedrijventerreinen en werklocaties	Redelijk	Redelijk	
Duurzame Landbouw	Redelijk	Redelijk	
Verkeer en vervoer			
Bereikbaarheid	Redelijk	Redelijk	
Gezonde leefomgeving			
Gezondheidsbevordering	Redelijk	Redelijk	

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Stilte	Redelijk	Redelijk	
Bereikbaarheid recreatie	Goed	Goed	
Veilige leefomgeving			
Verkeersveiligheid	Redelijk	Redelijk	
Geluid	Redelijk	Redelijk	
Luchtkwaliteit	Goed	Goed	
Externe Veiligheid	Goed	Redelijk	
Landschap en cultuurhistorie			
Landschappelijke waarden	Goed	Redelijk	
Cultuurhistorische waarden	Goed	Redelijk	
Archeologische waarden	Redelijk	Redelijk	
Aardkundige waarden	Redelijk	Redelijk	

Figuur 5.1 Overzicht kwaliteitsniveaus van alle indicatoren in de huidige situatie en autonome ontwikkeling en de invloed van het beleid van de Omgevingsvisie

De speerpunten uit de Omgevingsvisie bieden kansen op synergie, maar hebben in sommige gevallen ook het risico op strijdigheden. Wat opvalt is dat meer speerpunten een kans geven op synergie met een ander speerpunt dan dat er een risico op strijdigheid is (zie figuur 5.2). Vooral het speerpunt 1 ‘Een gezinsvriendelijke gemeente met een stad die belangrijk is voor de regio. Met sterke dorpen. En een gemeente die aantrekkelijk is voor ondernemers’ geeft kansen op synergie met verschillende andere speerpunten. Vijf in totaal. Deels is de synergie met relatief veel andere speerpunten ook te verklaren doordat speerpunt 1 veel omvattend is. Er zitten maar liefst vier subdoelen in opgenomen. Daarentegen kan met name de ruimte voor ondernemers en bedrijvigheid (speerpunt 1) het risico op strijdigheid met een waardevolle omgeving (speerpunt 8) met zich meebrengen. Aangezien er op dit moment geen randvoorwaarden zijn gesteld aan de ruimte voor ondernemers is een negatief effect op de waarde van het landschap niet uit te sluiten. Concrete randvoorwaarden in de vorm van locaties waar bedrijven zich mogen vestigen, maximale bedrijfscategorieën of een maximale bedrijfsgrootte zouden deze effecten kunnen beperken. Het speerpunt van een waardevolle omgeving (speerpunt 8) kan ook strijdig zijn met speerpunten 2, 3 en 7. Ook in die speerpunten wordt meer ruimte geboden voor ondernemers in de recreatiesector, agrarische sector, voor woningbouw en voor zonne-energie, zonder dat er voorwaarden aan verbonden zijn om de waarden van die gebieden niet aan te tasten.

	2. Een gemeente die nationaal en internationaal meedoet op het gebied van toerisme en recreatie, wetenschap en (nieuwe vormen van) landbouw	3. Een gemeente die steeds aansluit bij de groeiende behoefte aan woningen die passen bij de vraag en bijdragen aan sterke kernen	4. Een gemeente waar iedereen mee kan doen	5. Een gemeente waar kernen, voorzieningen, onderwijs en werk goed bereikbaar zijn	6. Een veilige, gezonde en sportieve gemeente	7. Een duurzame gemeente	8. Een gemeente waarin bewoners en bezoekers de omgeving waardevol vinden
1. Een gezinsvriendelijke gemeente met een stad die belangrijk is voor de regio . Met sterke dorpen . En een gemeente die aantrekkelijk is voor ondernemers							
2. Een gemeente die nationaal en internationaal meedoet op het gebied van toerisme en recreatie, wetenschap en (nieuwe vormen van) landbouw							
3. Een gemeente die steeds aansluit bij de groeiende behoefte aan woningen die passen bij de vraag en bijdragen aan sterke kernen							
4. Een gemeente waar iedereen mee kan doen							
5. Een gemeente waar kernen, voorzieningen, onderwijs en werk goed bereikbaar zijn							
6. Een veilige, gezonde en sportieve gemeente							
7. Een duurzame gemeente							

Mogelijke strijdigheden

Mogelijkheden voor synergie

Beperkte onderlinge invloed

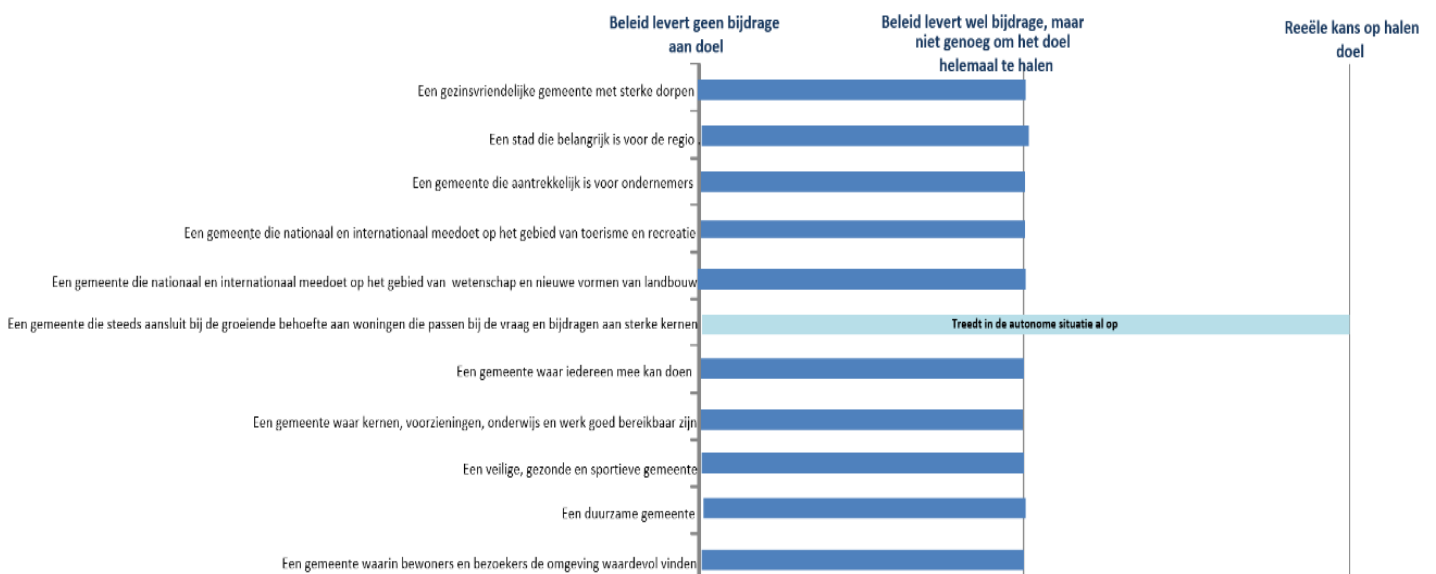
Zowel mogelijkheden voor synergie als mogelijke strijdigheden

Figuur 5.2 Overzicht van kansen op synergie en risico op strijdigheden tussen speerpunten

5.3 Mate waarin dit beleid bijdraagt aan het behalen van afzonderlijke ambities (doelbereik)

In paragraaf 4.3 staat het doelbereik beschreven. In Figuur 5.3 is inzichtelijk gemaakt in welke mate het beleid van de Omgevingsvisie bijdraagt aan het behalen van de doelen van de Omgevingsvisie in 2040. In het figuur valt op dat in de meeste gevallen het beleid wel een bijdrage levert, maar niet in voldoende mate om het doel helemaal te halen. Op hoofdlijnen heeft dat te maken met een aantal factoren. Gedeeltelijk is het te verklaren doordat de gemeente afhankelijk is van verschillende partijen, zoals projectontwikkelaars, woningcorporaties, woningeigenaren, beheerders, bewoners of bezoekers. Deze afhankelijkheid brengt onzekerheid met zich mee. Verder geldt dat wanneer het doel verder in de toekomst ligt, daarmee ook de onzekerheid toeneemt. Ontwikkelingen in de toekomst zijn met de kennis van nu lastig in te schatten. Hoe de vraag naar werk- en kantorenlocaties zich verder na corona gaat ontwikkelen bijvoorbeeld. Of hoe nieuwe inzichten en technieken van invloed zijn op de aanpak van klimaatverandering of in de duurzame mobiliteit. Het doel om aan te sluiten bij de groeiende behoefte aan woningbouw wordt vanwege het regionale convenant en afwegingskader (bij ontwikkelingen groter dan 12 woningen) voor woningbouw in de autonome situatie al gehaald.

Mate waarin doelen van Omgevingsvisie Schagen in 2040 behaald zijn

Figuur 5.3 Doelbereik Omgevingsvisie Schagen

5.4 Mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen om belangrijke nadelige gevolgen op het milieu van de activiteit te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk teniet te doen. Bij mitigerende maatregelen kan het gaan om nadere randvoorwaarden of aanbevelingen voor programma's indien bijvoorbeeld uit de monitoring blijkt dat bepaalde waarden meer bescherming nodig hebben. Zoals beschreven in paragraaf 5.1 heeft de Omgevingsvisie mogelijk een negatieve invloed op de indicatoren landschappelijke waarden, Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland (NNN), overstromingsrisico en op stiltegebieden. Of de Omgevingsvisie uiteindelijk ook daadwerkelijk negatieve effecten op die indicatoren heeft, hangt sterk af van de concrete invulling van de acties

in opvolgende programma's, omgevingsplan en uitvoeringsprojecten. In de Omgevingsvisie zijn verschillende acties weliswaar op de visiekaart aangegeven, maar is geen exacte locatie ingetekend. Bij de nadere invulling kunnen effecten op Natura 2000-gebieden (zie ook paragraaf 5.5), NNN, overstromingsrisico en stiltegebieden voorkomen of verminderd worden door kritisch te kijken naar de locatiekeuze, de exacte omvang en verdere invulling van woningbouw, uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijvigheid en de aanleg van zonneweides. Voor de kustzone waar relatief gezien de meeste van de negatieve effecten op deze indicatoren worden verwacht, kan ook gebiedsgericht beleid worden opgesteld in de vorm van een programma. Eventueel kunnen omgevingswaarden worden benoemd en op welke wijze deze beschermd worden. Indien deze omgevingswaarden niet gehaald worden, dan ontstaat de verplichting om een programma op te stellen om alsnog de omgevingswaarden te halen.

Aangezien er op dit moment geen randvoorwaarden zijn gesteld aan de ruimte voor ondernemers is een negatief effect op de waarde van het landschap niet uit te sluiten. Concrete randvoorwaarden in de vorm van locaties waar bedrijven zich mogen vestigen, maximale bedrijfscategorieën of een maximale bedrijfs grootte zouden deze effecten kunnen beperken. Negatieve effecten op de landschappelijke waarden zijn ook weg te nemen of te verminderen door een gebiedsfonds op te zetten. Dit gebiedsfonds wordt (deels) gefinancierd doordat ondernemers die nieuwbouw plaatsen of uitbreiden een bijdrage betalen aan het gebiedsfonds. Met het geld uit dat fonds kunnen vervolgens maatregelen worden betaald die zorgen voor een fraaier landschap.

5.5 Conclusies Passende beoordeling Natura-2000 gebieden

De Omgevingsvisie van de gemeente Schagen is een langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving van de gemeente tot aan 2040. In de visie worden op hoofdlijnen beleidskeuzes gemaakt voor wonen, werken, recreëren en mobiliteit. Aangezien op voorhand niet is uit te sluiten dat deze keuzes afzonderlijk of in samenhang kunnen leiden tot significante gevolgen op Natura 2000-gebieden in en rondom de gemeente is een Passende beoordeling opgesteld.

Door de lange doorlooptijd en het hoge abstractieniveau van de Omgevingsvisie kunnen mogelijke significante effecten op Natura 2000-gebieden binnen en rondom de gemeente Schagen op dit moment niet met zekerheid worden uitgesloten. Tegelijkertijd is ook niet op voorhand sprake van significante effecten of met zekerheid onuitvoerbare ontwikkelingen, omdat er zowel in de aanlegfase als gebruiksfase doorgaans mogelijkheden gevonden kunnen worden om negatieve effecten effectief te beperken of weg te nemen. Naast bronmaatregelen kan daarbij ook gedacht worden aan zorgvuldige locatiekeuze en inpassing of (met name in het geval van stikstofdepositie) aan de mogelijkheid van saldering met bestaande emissiebronnen.

Wanneer concretisering van keuzes plaatsvindt in bijvoorbeeld opvolgende programma's en omgevingsplan en er meer duidelijkheid is over de omvang van de verschillende ontwikkelingen, zal nader onderzoek nodig zijn naar effecten op Natura 2000 en de mogelijkheden om deze te beperken (Passende beoordeling op projectniveau). Zo zullen er op dat moment onder meer concrete stikstofberekeningen nodig zijn om de daadwerkelijke omvang van effecten in beeld te brengen.

6 Leemten in kennis, evaluatie en monitoring van beleid

6.1 Leemten in kennis

De effectbeoordeling in dit planMER is kwalitatief van aard en sluit aan bij het strategische- en langetermijnkarakter van de Omgevingsvisie. Het beleid is richtinggevend voor verdere uitwerking en doorwerking in programma's of andere instrumenten. Voor dit planMER zijn de gedane aannames afdoende om een voldoende betrouwbaar beeld te verkrijgen van kansen op positieve effecten en risico's op negatieve effecten op de leefomgeving op de langere termijnen. Op dit abstractieniveau is er dan ook geen sprake van leemten in kennis of onzekerheden met betrekking tot de in dit planMER beschreven effecten en invloed van de Omgevingsvisie. Een gedetailleerdere effectbeoordeling, kwantificering daarvan en toetsing aan wettelijke kaders kan alleen plaatsvinden bij verdere uitwerking van het beleid op de kortere termijn in bijvoorbeeld programma's. De effecten die zich uiteindelijk in de praktijk voor zullen doen, moeten op basis van monitoring in beeld worden gebracht.

6.2 Evaluatie en monitoring van beleid

Monitoring en evaluatie vormen een belangrijk onderdeel van de realisatie van de Omgevingsvisie. De lange looptijd van de Omgevingsvisie vraagt om regelmatige monitoring en evaluatie van de visie, zoals ook past binnen de beleidscyclus van de instrumenten van de Omgevingswet. Ook geeft de Omgevingsvisie veel ruimte aan partijen om initiatieven te ontplooiën binnen de kaders van de visie. Evaluatie en monitoring van beleid zijn essentieel om te bepalen of de verschillende doelstellingen gedurende de looptijd van de visie nog kunnen worden bereikt en wat de effecten van het beleid zijn. Dit biedt bestuurders een basis om in de loop van de tijd, indien nodig, extra maatregelen te nemen.

Figuur 6.1 Beleidscyclus van de instrumenten van de Omgevingswet (bron: Aan de slag met de Omgevingswet)

Monitoring voor de Omgevingsvisie Schagen

In de Omgevingsvisie geeft de gemeente aan op welke wijze de monitoring vorm krijgt:

“Er zit geen einddatum aan onze Omgevingsvisie. Wij houden onze Omgevingsvisie actueel en compleet en stellen deze iedere twee jaar bij. Dit gebeurt aan de hand van de diverse speerpunten in deze Omgevingsvisie. Bij de speerpunten is aangegeven wat de gemeente de komende tijd gaat doen. Iedere twee jaar wordt voor alle speerpunten bekeken hoe ver de gemeente gekomen is. En wat er is bereikt. Dit kan leiden tot aanpassing van de visie.

Voor een aantal onderwerpen kijken we vaker hoe het er voor staat. Dit geldt voor alle onderwerpen die bij duurzaamheid horen. Voor het speerpunt over wonen en voor het speerpunt iedereen doet mee. Bij het onderwerp duurzaamheid loopt een programma Duurzaamheid. Het programma duurzaamheid is de plek waar we regelmatig kijken wat we hebben bereikt. En of we meer of andere maatregelen moeten nemen. Voor iedereen doet mee is dit het actieplan iedereen doet mee. En bij wonen is dit het lokale woningbouwprogramma.

De gemeenteraad ziet de voortgang op deze onderwerpen zoals ze dat gewend is. Via rapporten per drie maanden of per jaar. Dit wordt de planning en control cyclus genoemd.”

Bijlage 1**Factsheets: beschrijving
beoordelingskader, Huidige Situatie en
Autonome Ontwikkelingen (HSAO) en
beleidskader per indicator**

Bijlage 1 Factsheets: beschrijving beoordelingskader, Huidige Situatie en Autonome Ontwikkelingen (HSAO) en beleidskader per indicator

Leeswijzer

In deze bijlage worden voor tien verschillende thema's uit het planMER de volgende onderdelen beschreven: 1) beoordelingskader; 2) beschrijving en beoordeling van de referentiesituatie (Huidige Situatie en Autonome Ontwikkelingen); en het 3) beleidskader (nationaal, provinciaal, gemeentelijk)

1 Bodem en Water

In onderstaande tabel zijn de kwaliteitsniveaus samengevat van de indicatoren van het thema bodem en water in de huidige situatie, autonome ontwikkeling en als het beleid van de Omgevingsvisie van de gemeente in werking is.

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Bodemkwaliteit	Goed	Goed
Ondergronds ruimtegebruik	Redelijk	Redelijk
Waterkwaliteit	Redelijk	Redelijk
Waterkwantiteit	Redelijk	Redelijk
Verziltting	Slecht	Slecht

1.1 Bodemkwaliteit

1.1.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: bodemkwaliteit en vruchtbaarheid

Bij deze indicator binnen het thema bodem en water worden de effecten van bodemkwaliteit beoordeeld. Voor het MER worden de effecten van bodemkwaliteit bekeken aan de hand van bodemkwaliteit en vruchtbaarheid.

De eigenschappen van de bodem en ondergrond bepalen of een plek geschikt is voor bepaalde functies, zoals woningbouw, landbouw of een waterberging. De kwaliteit van de bodem is dus een randvoorwaarde voor ontwikkelingen boven de grond.

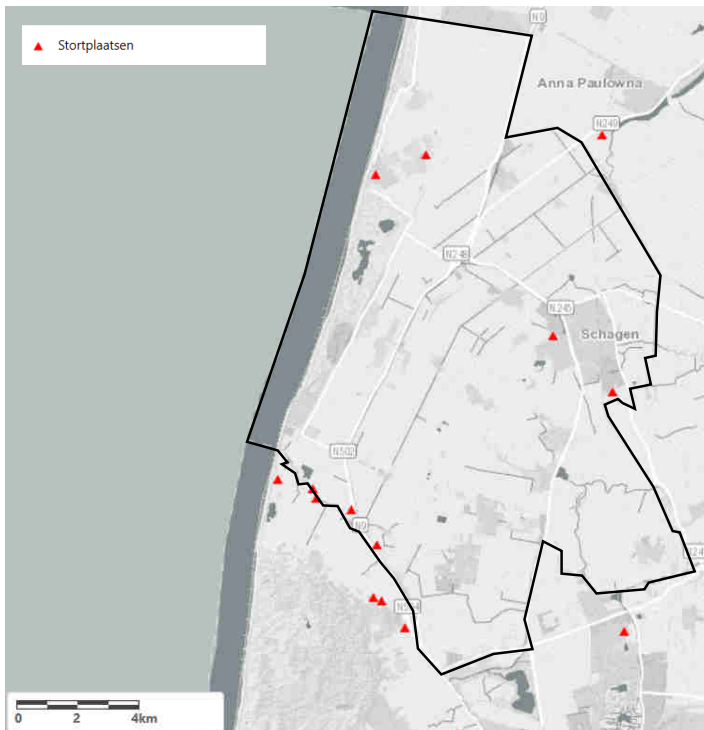
1.1.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

De bodemkwaliteit (gemeten op basis van chemische verontreinigingen) is bijna overal in Noord-Holland op orde, in die zin dat er geen acuut gezondheids- of ecologisch aandachtspunt meer is,

omdat de vervuiling is gesaneerd ¹ of is beheerst. Een paar lokale saneringslocaties zullen er altijd wel blijven, bijvoorbeeld omdat nieuwe functies een andere kwaliteit vragen, of doordat een nieuwe vervuiling ontstaat. Figuur 1.1 geeft de stortplaatsen in de gemeente Schagen weer.

Figuur 1.1 Stortplaatsen (rode driehoek) in de gemeente Schagen

Autonome ontwikkeling

Daar waar vervuiling bepaalde functies onmogelijk heeft gemaakt, is de afgelopen jaren veel werk gemaakt van bodemsanering. Deze saneringsopgave neemt af, de aandacht verschuift nu naar het voorkomen van nieuwe vervuiling en naar verantwoord bodemgebruik. We zien een trend waarbij, door de intensivering van het ruimtegebruik boven de grond, er steeds meer nieuwe functies in de ondergrond worden toegevoegd. Denk aan tunnels en ondergronds bouwen, maar ook aan de toepassing van systemen om bodemenergie op te wekken via geothermie of op te slaan in bijvoorbeeld een warmte/koudeopslag en aan opslag van CO₂.

¹ Conform het convenant dat in 2020 moet zijn uitgevoerd. In deze beschrijving van de huidige situatie is voorgesorteerd op de situatie in 2020. Bron: PROVINCIAAL UITVOERINGSPROGRAMMABODEMCONVENANT (PUB) 2016 – 2020. https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:fmU0TYyYBLcJ:https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Water_Bodem/Bodemsanering/Beleidsdocumenten/Provinciaal_Uitvoeringsprogramma_Bodemconvenant_2016_2020.org+&cd=1&hl=nl&ct=clnk&gl=nl

De opgave blijft om invulling te geven aan goed bodembeheer en om nieuwe vervuiling te voorkomen. Tevens is het van belang de juiste functies op de juiste plek – met de juiste bodemkwaliteit – te plaatsen.

1.1.3 Beleid

Nationaal

Wet bodembescherming

De Wet bodembescherming (Wbb) voorziet in maatregelen indien sprake is van ernstige bodemverontreiniging. Het doel van de Wbb is in de eerste plaats het beschermen van de (land of water-) bodem zodat deze kan worden benut door mens, dier en plant, nu en in de toekomst. Via de Wbb heeft de Rijksoverheid de mogelijkheid algemene regels te stellen voor de uitvoering van werken, het transport van stoffen en het toevoegen van stoffen aan de bodem.

Aanvullingswet bodem

Met het voorstel voor de Aanvullingswet bodem² wordt de aanpak van bodemverontreinigingen gekoppeld aan een gebiedsaanpak en het reguleren van activiteiten. De kern van het huidige bodembeleid is het beschermen van de bodem tegen nieuwe verontreinigingen. Dit blijft bij de overgang naar de Omgevingswet overeind.

Besluit bodemkwaliteit

Het doel van het Besluit bodemkwaliteit is de bodem beter te beschermen en het besluit geeft gemeenten en provincies meer verantwoordelijkheid om de bodem te beheren.

PFAS (Poly- en perfluoralkylstoffen)

Vanaf 9 juli 2019 is het tijdelijk handelingskader PFAS/GenX uitgekomen. De bovengrond en diepere geroerde bodemlagen zijn op basis van het tijdelijk handelingskader PFAS in heel Nederland verdacht op het diffuus voorkomen van PFAS³ als gevolg van atmosferische depositie. In de praktijk betekent dit dat grond zonder onderzoek naar PFAS/GenX niet kan worden toegepast op andere locaties of kan worden afgevoerd naar een erkende verwerker. Mocht er grond worden afgevoerd tijdens werkzaamheden, dan dient dit voorafgaand geanalyseerd te worden op PFAS/GenX.

Provinciaal – Noord-Holland

In de Omgevingsvisie NH2050⁴ beschrijft de provincie waar zij zich de komende jaren op gaat richten. De provincie heeft daarin de volgende ambitie opgenomen:

² Ministerie van Binnenlandse Zaken. (2020). *Aanvullingswet bodem*. Geraadpleegd van <https://www.omgevingswetportaal.nl/wet-en-regelgeving/aanvullingswetten/aanvullingswet-bodem>

³ Kamerbrief bij Handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, 8 juli 2019.

⁴ Provincie Noord-Holland. (2019). *Omgevingsvisie NH2050*. Geraadpleegd van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Publicaties/Omgevingsvisie_NH2050_vast_gesteld_op_19_november_2018.pdf

“Onze ambitie is het behouden en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van bodem-, water- en lucht, externe veiligheid, geluidbelasting en (ontwikkelingen in) de ondergrond. In elk geval voldoen we aan de wettelijke normen, en waar mogelijk meer.”

In de Bodemvisie Noord-Holland ⁵ geeft de provincie aan hoe het de komende jaren met de bodem om wil gaan gegeven de nieuwe gebruiksoverontwikkeling en het toegenomen gebruik van de bodem. Hier ligt ook de focus op het stimuleren van de aanpak van ernstige bodemverontreinigingen; bevorderen van een goede afstemming tussen ruimtelijke functies en bodemeigenschappen bij ruimtelijke plannen en besluiten; en verbetering van de regulerende bodemfunctie in landelijk gebied.

Lokaal – Schagen

De gemeenten Den Helder, Hollands Kroon en Schagen hebben gezamenlijk grondstromenbeleid opgesteld. De gemeente Schagen ⁶ heeft conform de eisen uit het Besluit bodemkwaliteit in oktober 2013 haar gezamenlijke bodemkwaliteitskaart en nota bodembeheer bestuurlijk vastgesteld.

1.2 Ondergronds ruimtegebruik

1.2.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: intensiviteit gebruik ondergrond

Bij deze indicator binnen het thema bodem en water worden de effecten van ondergronds ruimtegebruik beoordeeld. Voor het MER worden de effecten van ondergronds ruimtegebruik bekeken aan de hand van intensiviteit gebruik ondergrond.

1.2.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

Naarmate de steden meer bevolkt raken en intensiever gebruikt worden, neemt het belang van een optimale publieke ruimte toe. De ondergrond wordt drukker met funderingen, kabels en leidingen en parkeren op straat wordt steeds vaker ingeruild voor voorzieningen op eigen terrein of in publieke, ondergrondse parkeergarages.

Onderstaande kaart, figuur 1.2 toont onder meer de buisleidingen die door de gemeente lopen.

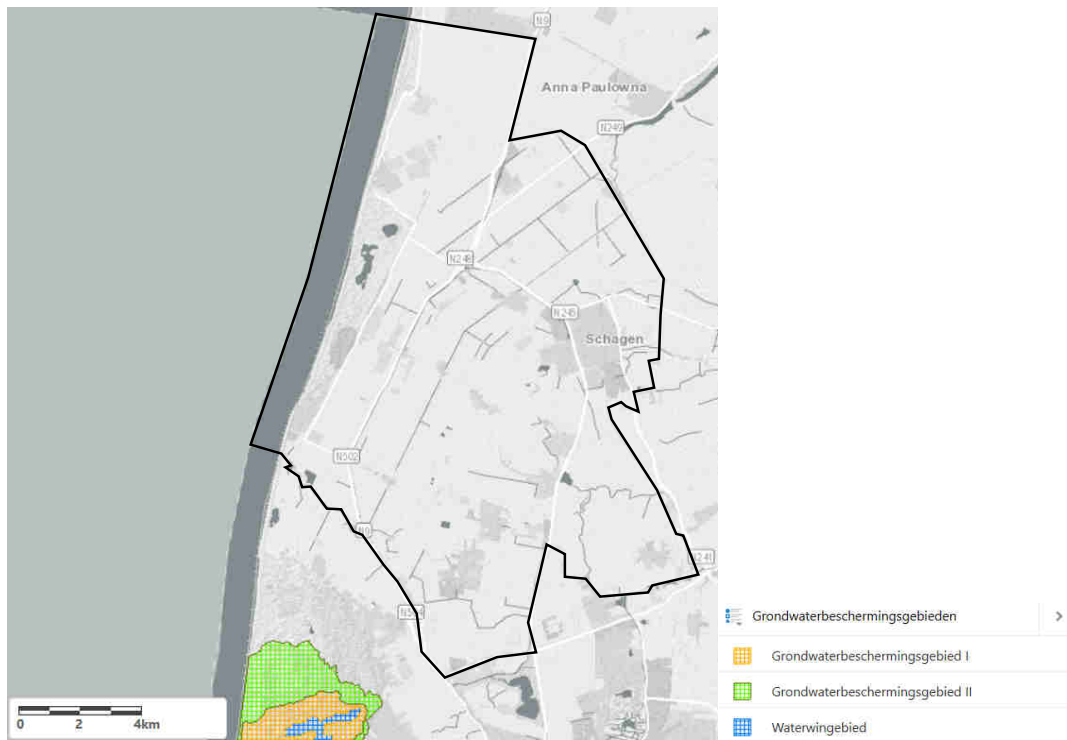
⁵ Provincie Noord-Holland (2020). Bodemvisie. Geraadpleegd van <https://maps.noord-holland.nl/WebViewer/index.html?viewer=bodemvisie>

⁶ LieveenseCSO (2017). Bodemkwaliteitskaart en bodemfunctieklassenkaart. Geraadpleegd van <https://repository.officiële-overheidspublicaties.nl/externebijlagen/exb-2018-22092/1/bijlage/exb-2018-22092.pdf>

Figuur 1.2 Buisleidingen (in rood) in en rondom de gemeente Schagen

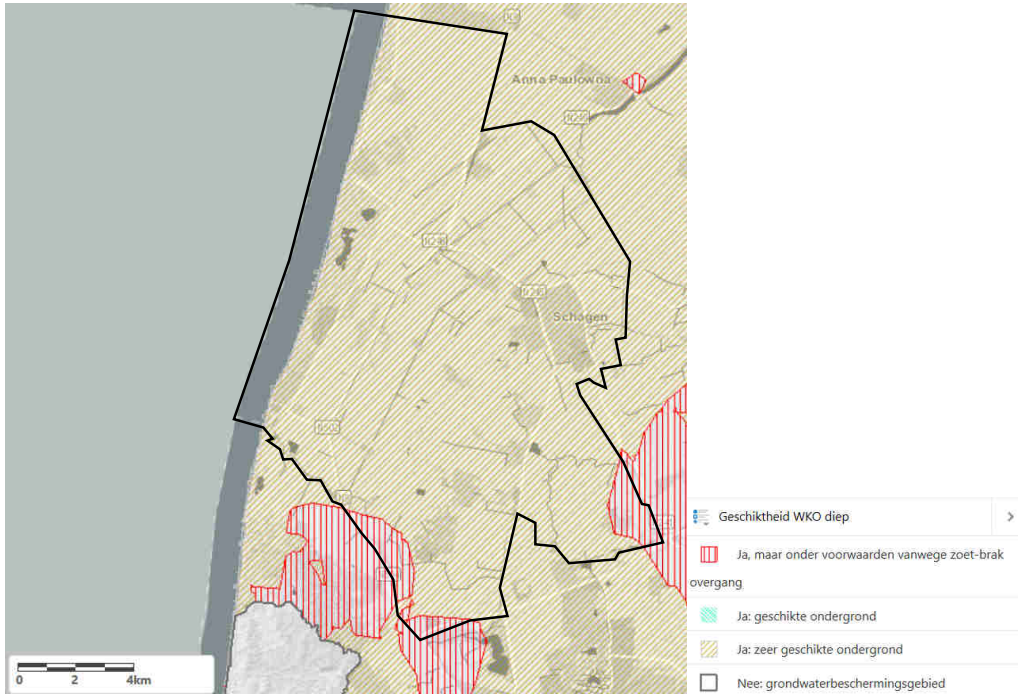
In de huidige situatie zijn binnen de gemeentegrenzen Schagen geen grondwaterbeschermingsgebieden, zie figuur 1.3.

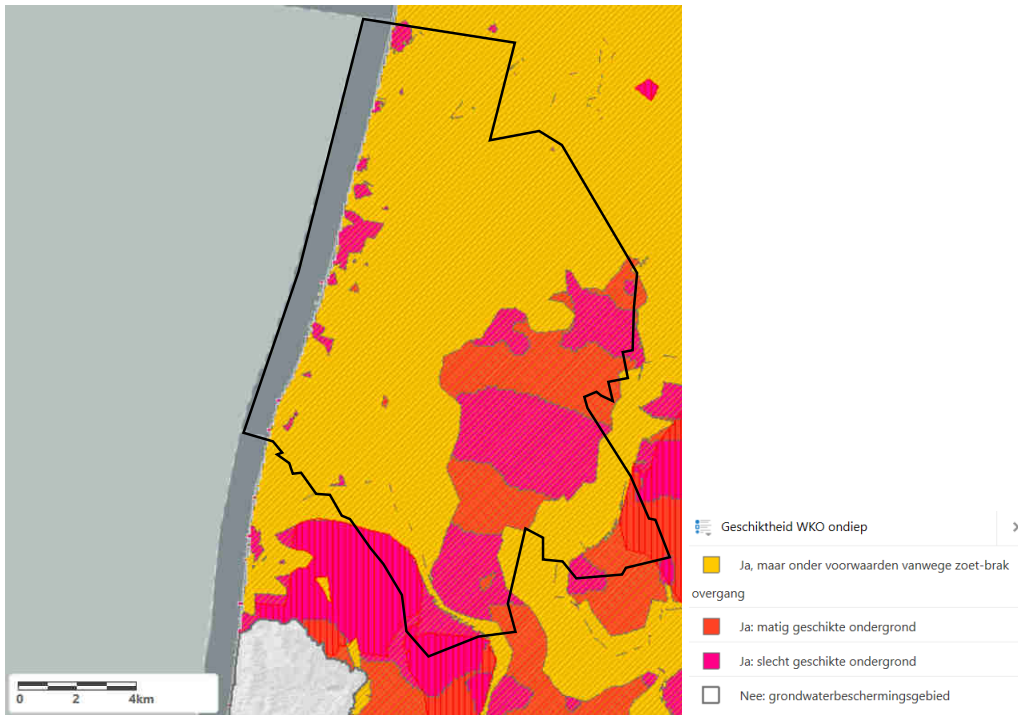
Figuur 1.3 Grondwaterbeschermingsgebieden met gemeentegrenzen Schagen (zwart contour)

Een belangrijk aspect voor de instandhouding van de duurzaamheid van de ondergrond is de overgang van zoet en brak of zout grondwater. Het is ongewenst dat via de boorputten het risico ontstaat van uitwisseling tussen verschillende waterlagen met verschillende zoutgehaltes. In figuur 1.4 – 1.5 zijn deze gebieden aangegeven als ‘geschikt, maar onder voorwaarden vanwege zoet-brak’.

In de huidige situatie is de diepe ondergrond binnen de gemeentegrenzen Schagen zeer geschikt voor WKO diep en in het zuiden ook, maar onder voorwaarden vanwege zoet-brak, zie figuur 1.4. De ondiepe ondergrond is voor een groot deel geschikt onder voorwaarden vanwege zoet-brak, maar ook een groot gedeelte heeft een matige of slechte ondergrond voor WKO, zie figuur 1.5.

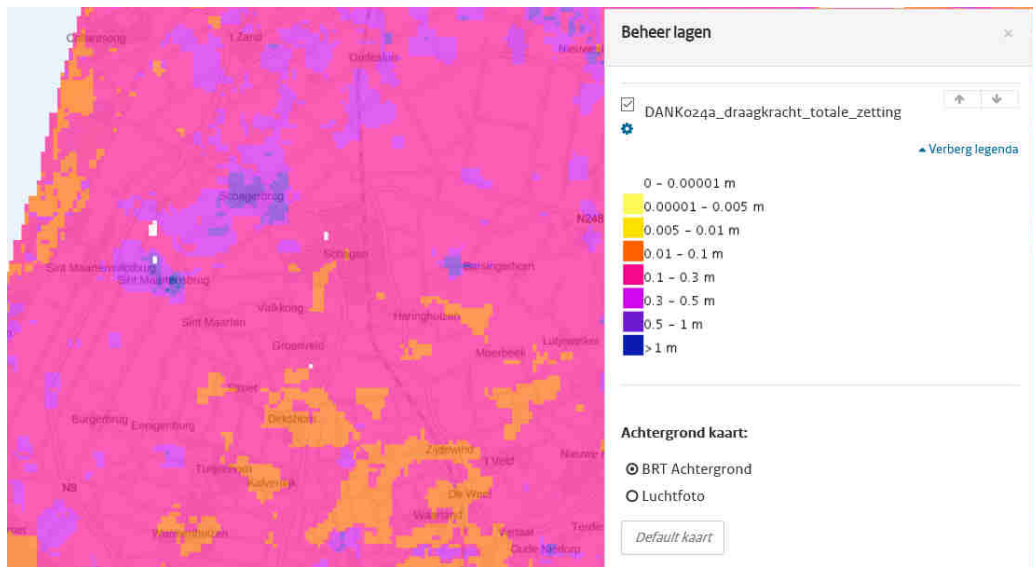
Figuur 1.4 Geschiktheid Warmte Koude Opslag diep met gemeentegrenzen Schagen (zwart contour)

Figuur 1.5 Geschiktheid Warmte Koude Opslag ondiep met gemeentegrenzen Schagen (zwart contour)

Zetting is een proces in de bodem waarbij grond door belasting/druk van bovenaf wordt samengedrukt. De zettingsgevoeligheid hangt af van het bodemtype en de hoeveelheid vocht in de bodem. Geplande bouwwerken en infrastructuur en de maatregelen om zetting zo veel mogelijk te beperken zijn bepalend voor de uiteindelijk optredende zetting. Binnen de gemeentegrenzen van Schagen is een verschil in zettingsgevoeligheid. In het overgrote deel van de gemeente is de zettingsgevoeligheid matig tot behoorlijk gevoelig. Figuur 1.6 geeft de zettingsgevoeligheid voor de gemeente Schagen weer.

Figuur 1.6 Zettingsgevoeligheid gemeente Schagen (Bron: nationaal GEO register)

Autonome ontwikkeling

De verwachting is dat in de toekomst de ondergrond, met name in bebouwd gebied, steeds voller wordt door aanleg en/of uitbreiding van warmtenetten en klimaatadaptieve maatregelen zoals wadi's en infiltratiekragen. Daarnaast door de woningbouwopgave, zoals parkeergarages, funderingen, kabels en leidingen en evt. ondergrondse afvalopslag.

1.2.3 Beleid

Nationaal

De Structuurvisie ondergrond (STRONG)⁷ richt zich op duurzaam, veilig en efficiënt gebruik van bodem en ondergrond waarbij benutten en beschermen met elkaar in balans zijn. De belangrijkste elementen van de Structuurvisie Ondergrond:

- Veel aandacht voor veiligheid en het tijdig betrekken van de omgeving bij nieuwe activiteiten in de ondergrond;
- Provincies hebben het voortouw bij het aanwijzen van gebieden voor drinkwaterwinning;

⁷ Rijksoverheid. (2018). *Structuurvisie Ondergrond*. Geraadpleegd via <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2018/06/11/structuurvisie-ondergrond/structuurvisie-ondergrond.pdf>

- In deze kabinetsperiode geen opsporingsvergunningen voor nieuwe gasvelden op land;
- Aardgaswinning uit bestaande kleine velden is nog enige tijd nodig;
- Zoveel mogelijk benutten van potenties voor geothermie;
- De winning van schaliegas wordt uitgesloten, ook na deze kabinetsperiode;
- CO₂-opslag op zee. Nu geen CO₂-opslag op land, wel mogelijkheden op land onderzoeken.

Provinciaal – Noord-Holland

In de Omgevingsvisie NH2050 ⁸ beschrijft de provincie waar zij zich de komende jaren op gaat richten:

“De ondergrond levert grondstoffen en bodemenergie, [...] biedt ruimte voor het realiseren van ondergronds ruimtegebruik (tunnels, kabels en leidingen, maar ook opslag van gas, CO₂ in onderzeese gasvelden en warm water).”

In de Bodemvisie Noord-Holland ⁹ geeft de provincie aan hoe het de komende jaren met de bodem om wil gaan gegeven de nieuwe gebruiksonwikkeling en het toegenomen gebruik van de bodem. Hier ligt ook de focus op het vergroten van het gebruik van de bodem als energieleverancier door toepassing van bodemenergiesystemen.

Lokaal – Schagen

In het concept Duurzaamheidsprogramma Schagen 2020-2050 is het opstellen van de Transitievisie Warmte en het eerste wijkuitvoeringsplan, uiterlijk in 2021 als een eerste belangrijke inspanning omschreven. En vervolgens het borgen hiervan in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Dat de ondergrond hierbij een belangrijke rol speelt is duidelijk, maar hoe een en ander vorm krijgt is nog punt van onderzoek.

1.3 Waterkwaliteit

1.3.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater

Bij deze indicator binnen het thema bodem en water worden de effecten van waterkwaliteit beoordeeld. Voor het MER worden de effecten van waterkwaliteit bekeken aan de hand van de kwaliteit van het grondwater en oppervlaktewater.

1.3.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

In de dichtbevolkte waterrijke delta van West-Nederland is schoon en gezond water belangrijk voor mens, natuur en bedrijven. Het gaat dan om water waar niet te veel voedingsstoffen en geen

⁸ Provincie Noord-Holland. (2019). *Omgevingsvisie NH2050*. Geraadpleegd van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Publicaties/Omgevingsvisie_NH2050_vast_gesteld_op_19_november_2018.pdf

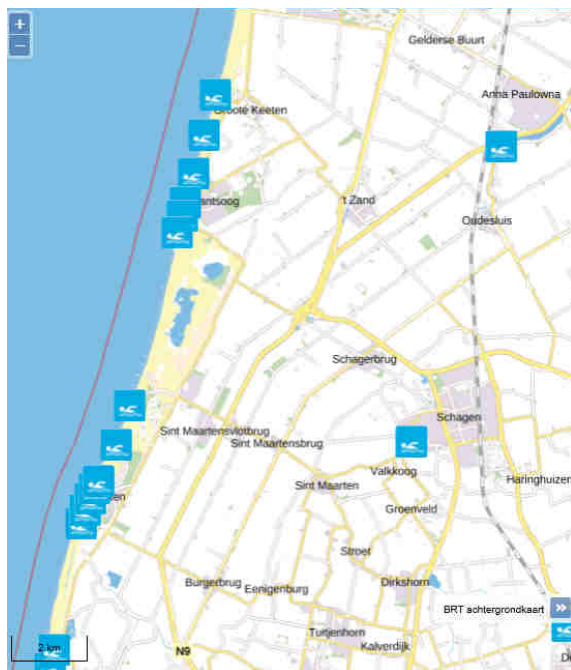
⁹ Provincie Noord-Holland (2020). Bodemvisie. Geraadpleegd van <https://maps.noord-holland.nl/WebViewer/index.html?viewer=bodemvisie>

vervuilende stoffen in zitten. Industrie en landbouw stellen steeds hogere eisen aan de kwaliteit van het water.

Huidige situatie

De huidige waterkwaliteit is in het algemeen voldoende voor veel gebruiksfuncties, zoals de drinkwaterproductie (weliswaar met aanvullende zuiveringsstappen), het gebruik in de landbouw (drinkwater voor vee en beregening), zwemmen en andere vormen van waterrecreatie.

In zwemwaterlocaties wordt de waterkwaliteit en de fysieke veiligheid in de gaten houden. In de gemeente Schagen zijn zwemwaterlocaties aangewezen,¹⁰ zie figuur 1.7.

Figuur 1.7 Zwemwatergebieden in de gemeente Schagen (Bron: [zwemwater.nl](https://www.zwemwater.nl/))

Noord-Holland maakt deel uit van vier grondwaterlichamen: duin Rijn-West, zand Rijn-West, deklaag Rijn-West en zout Rijn-West. Van deze vier is alleen Duin Rijn-West een aandachtspunt, vanwege een hoog fosfaatgehalte.

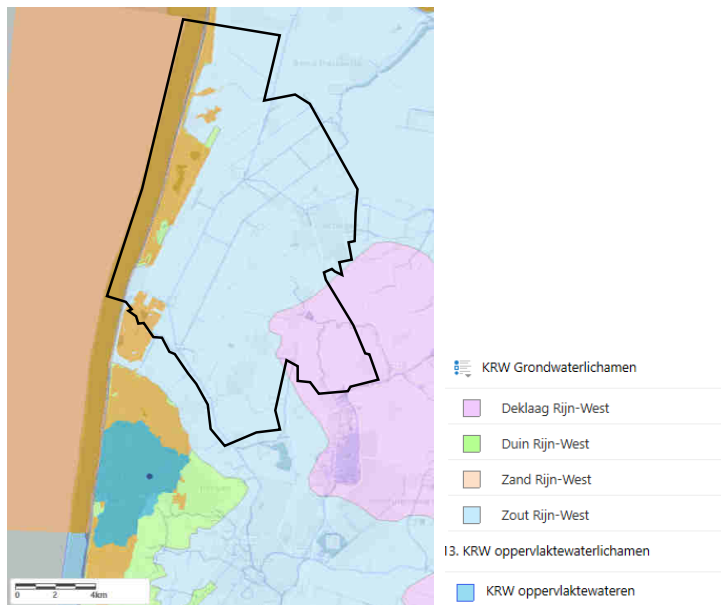
De kwaliteit van het grondwater in Noord-Holland is in het algemeen goed en de grondwatervoorraad wordt op peil gehouden.

De KRW-doelen voor oppervlaktewater vallen uiteen in twee categorieën: chemische doelen voor prioritare stoffen (zeer giftige of moeilijk afbreekbare stoffen) en chemische doelen voor overige verontreinigende stoffen die mede de ecologische toestand bepalen. Deze laten zien dat een

¹⁰ Zwemwater. (2019). *Zwemwatergebieden*. Geraadpleegd van <https://www.zwemwater.nl/>

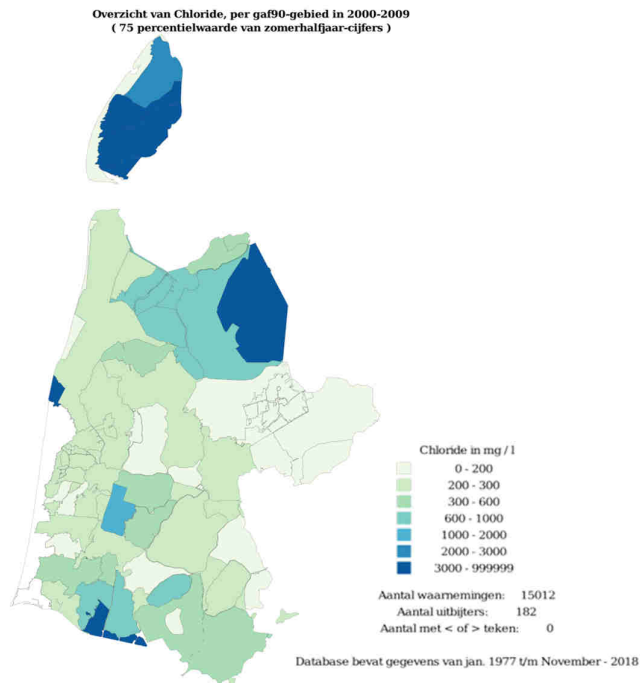
hoge fosfaatconcentratie (en in mindere mate ook de stikstof concentratie) in het water in Noord-Holland een probleem vormt. Deze is in vrijwel alle waterlichamen groter dan de draagkracht van het systeem.

Figuur 1.8 geeft de KRW-waterlichamen voor grond- en oppervlaktewateren weer. De gemeente Schagen behoort voor het overgrote deel bij het grondwaterlichaam 'zout Rijn-West'.

Figuur 1.8 KRW-waterlichamen voor grond- en oppervlaktewateren (Bron: <https://maps.noord-holland.nl/WebViewer/index.html?viewer=watervisie>)

In veel gebieden in Nederland worden regionale systemen doorgespoeld om chloride- en nutriëntenconcentraties voldoende laag te houden. Het kan hierbij zowel gaan om interne verzilting als gevolg van zoute kwel als om externe verzilting als gevolg van het indringen van chloride via het oppervlaktewater. Figuur 1.9 geeft de beïnvloeding van de waterkwaliteit door chloride weer.

Figuur 1.9 Waterkwaliteit beïnvloed door chloride (mg/l) (Bron: <http://hnk-water.nl/themka/>)

Autonome ontwikkeling

Door langere droge zomers en hoge temperaturen verslechtert de kwaliteit van grondwater naar een wisselend niveau in de autonome ontwikkeling. Voldoende debiet is belangrijk voor de kwaliteit van het water. Middels vergunningverlening voor grondwateronttrekking wordt voorkomen dat intrusie van zout water plaatsvindt, waardoor uitputting en verzilting van het grondwater door overmatige onttrekking voorkomen wordt. Voor een gezonde waterkwaliteit geldt eveneens dat we op regionaal niveau afhankelijk zijn van internationale en lokale maatregelen. In stedelijk gebied kan de ondergrond niet onbeperkt worden gebruikt voor bodemenergie (gebruik van grondwater voor het koelen van gebouwen in de zomer, en in de winter om te verwarmen) en in natuurgebieden zijn maatregelen nodig om grondwaterafhankelijke natuur te behouden of te verbeteren.

1.3.3 Beleid

Nationaal

De Europese Kaderrichtlijn Water gaat in op de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. In Nederland vertaalt de Rijksoverheid de Kaderrichtlijn Water (KRW) ¹¹ in landelijke beleidsuitgangspunten, kaders en instrumenten.

¹¹ Rijksoverheid. (2020). *Europese Kaderrichtlijn Water*. Geraadpleegd van <https://www.helpdeskwater.nl/onderwerpen/wetgeving-beleid/kaderrichtlijn-water/>

Provinciaal – Noord-Holland

In de Omgevingsvisie NH2050 ¹² beschrijft de provincie waar zij zich de komende jaren op gaat richten. De provincie heeft daarin de volgende ambitie opgenomen:

“Onze ambitie is het behouden en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van bodem-, water- en lucht, externe veiligheid, geluidbelasting en (ontwikkelingen in) de ondergrond. In elk geval voldoen we aan de wettelijke normen, en waar mogelijk meer. We spannen ons in om samen met onze partners zo spoedig mogelijk tenminste aan de KRW-normen voor water te voldoen, doch uiterlijk in 2027.”

In de Bodemvisie Noord-Holland ¹³ geeft de provincie aan hoe het de komende jaren met de bodem om wil gaan gegeven de nieuwe gebruiksontwikkeling en het toegenomen gebruik van de bodem. Hier ligt ook de focus op het beheersen en verminderen van grootschalige grondwaterverontreinigingen door gebiedsgericht grondwaterbeheer.

Lokaal – Schagen

In de Kop van Noord-Holland – waartoe ook Schagen behoort – komen geen grondwaterbeschermingsgebieden voor. In de Structuurvisie 2025 ¹⁴ van de gemeente Schagen is het thema waterkwaliteit niet opgenomen:

“Door het waterschap is op het gebied van water een concept-waterlopenbeheerplan opgesteld. Daarin wordt de natuurvriendelijke inrichting van oevers en/of een extensivering van beheer en onderhoud van de wateren en boezemkaden nagestreefd voor zowel het stedelijk als het landelijk gebied. Er is geen gemeentelijk beleid ten aanzien van waterstructuur (waterberging, waterkwaliteit o.i.d.).”

In het integrale beleidsplan Openbaar gebied 2016 is het volgende opgenomen over water:

“Oppervlaktewater is belangrijk voor ons welzijn en veiligheid. Een veilig, veerkrachtig en ecologisch gezond watersysteem is ons uitgangspunt. Water geeft een kwaliteitsimpuls aan de leef- en woonomgeving en combineert verschillende functies zoals waterhuishouding, natuur, recreatie, wonen en bedrijvigheid. Water heeft een economische functie. De klimaatverandering zorgt er bovendien voor dat water een toenemend belang heeft als buffer bij extreme omstandigheden zoals droogte en teveel neerslag. In de gemeente Schagen zijn de volgende watertypen: duinwater, polderwater en boezemwater. Daarnaast onderscheiden we nog stedelijk water en grondwater. Het

¹² Provincie Noord-Holland. (2019). *Omgevingsvisie NH2050*. Geraadpleegd van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Publicaties/Omgevingsvisie_NH2050_vast_gesteld_op_19_november_2018.pdf

¹³ Provincie Noord-Holland (2020). *Bodemvisie*. Geraadpleegd van <https://maps.noord-holland.nl/Viewer/index.html?viewer=bodemvisie>

¹⁴ Gemeente Schagen. (2011). *Structuurvisie 2025*. Geraadpleegd van <https://www.schagen.nl/document.php?m=49&fileid=60811&f=2400548ca61c065d502fffb3fd3488&attachment=1&c=38479>

eigendom en het beheer en onderhoud van de verschillende oppervlaktewateren is verdeeld over verschillende partijen. Ook de gemeente heeft oppervlaktewater in eigendom.”

1.4 Waterkwantiteit

1.4.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: kwantiteit van het grond- en oppervlaktewater

Bij deze indicator binnen het thema bodem en water worden de effecten van waterkwantiteit beoordeeld. Voor het MER worden de effecten van waterkwantiteit bekeken aan de hand van kwantiteit van het grond- en oppervlaktewater.

1.4.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

Als het regent, is het van belang dat het overtollige water weggepompt kan worden zodat het watersysteem niet te zwaar wordt belast en er in het ergste geval overstromingen ontstaan. Het watersysteem bestaat uit een fijnmazig stelsel van watergangen in de polder (polderwatersysteem) met daarnaast hoofdwatergangen (het boezemwatersysteem). Dit water wordt vervolgens naar zee afgevoerd. De grondwaterwinningen voor menselijke consumptie in Noord-Holland zijn allen wel in goede toestand en de zuiveringsinspanning is nergens toegenomen de afgelopen jaren. De waterbalans in de grondwaterlichamen in Noord-Holland is daarnaast voldoende om onttrekkingen te kunnen compenseren, waarmee het huidige gebruik duurzaam kan worden voortgezet. In de gemeente Schagen zijn waterbergingsgebieden, zie figuur 1.10. Binnen de grenzen van de gemeente Schagen zijn geen grondwaterbeschermingsgebieden en/of grondwaterwinning.

Figuur 1.10 Waterbergingsgebieden in de gemeente Schagen (excl. Waterzone naast bedrijventerrein Lageweg) + Waterbergingsgebied waterzone naast bedrijventerrein Lageweg¹⁵

¹⁵ HHNK legger wateren 2019

Autonome ontwikkeling

Door langere droge zomers en hoge temperaturen verslechtert de kwantiteit van grondwater naar een wisselend niveau in de autonome ontwikkeling. De gevoeligheid voor wateroverlast bij een hevige klimaatbui is voornamelijk in de verstedelijkte gebieden en aan de kust te verwachten, zie figuur 1.11.

Figuur 1.11 Waterdiepte bij kortdurende hevige neerslag met gemeentegrens Schagen (zwart contour)¹⁶

1.4.3 Beleid

Nationaal

Het Nationaal Bestuursakkoord Water ¹⁷ (NBW) beschrijft de nationale waterproblematiek. In het NBW is de samenwerking in het waterbeheer en -beleid tussen deze partijen vastgelegd. In het NBW komen vooral zaken aan de orde die te maken hebben met de waterkwantiteit. Daarbij horende zijn de veiligheid tegen overstromingen en wateroverlast onderwerpen die in toenemende mate in de belangstelling staan.

Provinciaal – Noord-Holland

In de Omgevingsvisie NH2050¹⁸ beschrijft de provincie waar zij zich de komende jaren op gaat richten. De provincie heeft daarin de volgende ambitie opgenomen:

“Onze ambitie is het behouden en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van bodem-, water- en lucht, externe veiligheid, geluidbelasting en (ontwikkelingen in) de ondergrond. In elk geval voldoen we aan de wettelijke normen, en waar mogelijk meer. We spannen ons in om samen met onze

¹⁶ Bron: Klimateffectatlas.nl

¹⁷ Rijksoverheid. (2020). *Nationaal Bestuursakkoord Water*. Geraadpleegd van <https://www.helpdeskwater.nl/onderwerpen/wetgeving-beleid/@176067/nationaal/>

¹⁸ Provincie Noord-Holland. (2019). *Omgevingsvisie NH2050*. Geraadpleegd van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Publicaties/Omgevingsvisie_NH2050_vast_gesteld_op_19_november_2018.pdf

partners zo spoedig mogelijk tenminste aan de KRW-normen voor water te voldoen, doch uiterlijk in 2027.”

Lokaal – Schagen

In de Structuurvisie 2025¹⁹ van de gemeente Schagen is het thema waterkwantiteit niet opgenomen:

“Door het waterschap is op het gebied van water een concept-waterlopenbeheerplan opgesteld. Daarin wordt de natuurvriendelijke inrichting van oevers en/of een extensivering van beheer en onderhoud van de wateren en boezemkaden nagestreefd voor zowel het stedelijk als het landelijk gebied. Er is geen gemeentelijk beleid ten aanzien van waterstructuur (waterberging, waterkwaliteit o.i.d.).”

1.5 Verzilting

1.5.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: Diepte waarop zoet grondwater zich bevindt in de bodem.

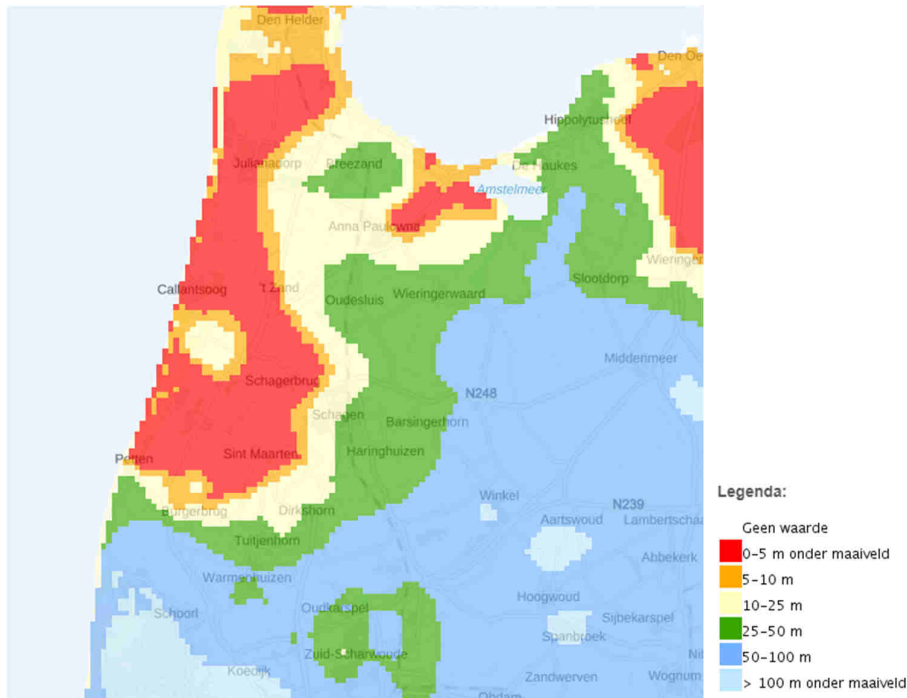
Bij deze indicator binnen het thema bodem en water worden de effecten van verzilting beoordeeld. Voor het MER worden de effecten van verzilting bekeken aan de hand van de diepte waarop zoet grondwater in de bodem wordt aangetroffen.

1.5.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

De beschikbaarheid van zoet grond- en oppervlaktewater is van belang voor landbouw, industrie, drinkwater en natuur. Verzilting van het grond- en oppervlaktewater vindt plaats in het kustgebied van Nederland indringing van zeewater via de grote rivieren en zoute kwel. Zoute kwel is het omhoog stromen van zout grondwater naar het oppervlak. Figuur 1.12 toont aan tot op welke diepte zoet grondwater wordt aangetroffen. Dit geeft een goede indicatie waar zoet grondwater beschikbaar is. De kaart toont dat de diepte binnen de gemeente Schagen varieert tussen de 0 en 50 meter. Een groot deel van de gemeente valt echter binnen de categorie 0-5 meter diepte. In Noord-Holland is verzilting (historisch) een minder risico voor vegetatie dan elders in Nederland. Dit komt omdat er van oorsprong al brakke soorten voorkomen. Toch vormt verzilting, als gevolg van een stijgende zeespiegel, ook in Noord Holland een risico voor natuur. Bijvoorbeeld voor de binnenduinrand tussen Petten en Callantssoog en het natte schraalland in dit gebied. Naast de natuur ondervinden ook de landbouw en bollenteelt problemen van de verzilting. Toch zijn er ook juist gebieden die juist floreren onder brakke omstandigheden, bijvoorbeeld het brakwatergraslandencomplex Harger- en Pettemerpolder. Op basis van bovenstaande informatie wordt het effect verzilting in de huidige situatie beoordeeld als slecht.

¹⁹ Gemeente Schagen. (2011). *Structuurvisie 2025*. Geraadpleegd van <https://www.schagen.nl/document.php?m=49&fileid=60811&f=2400548ca61c065d502fffb3fd3488&attachment=1&c=38479>

Figuur 1.12 Diepte zoet grondwater

Op dit moment wordt verzilting in Noord-Holland bestreden door aanvoer van zoet water en doorspoeling.

Autonome ontwikkeling

De verwachting is dat door de klimaatverandering en de toekomstige stijging van de zeespiegel, de zoute kwel en de zoutindringing vanuit zee zal toenemen. Hierdoor zal de beschikbaarheid van zoet grond- en oppervlaktewater afnemen. De verwachting is dat het in de toekomst, gecombineerd met toenemende droogte, lastiger wordt om verzilting te bestrijden. Dit geldt voornamelijk voor het Noordelijk Zandgebied, een deel van de gemeente Schagen valt binnen dit gebied. De beoordeling van het effect verzilting is daarom slecht.

1.5.3 Beleid

Nationaal

Er is een grote hoeveelheid wetgeving en beleid dat raakt aan het thema verzilting. Het gaat om de waterwetgeving, wetgeving op het gebied van natuur en milieu. Een aantal belangrijke wetten zijn de Europese kaderrichtlijn water (KRW), de wet op de waterhuishouding, de waterschapswet, de wet milieubeheer en de Europese vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Echter mist een eenduidig beleid rondom verzilting.

Verzilting wordt in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) benoemd als één van de toekomstige ontwikkelingen die een impact zal hebben op onze leefomgeving:

"Laaggelegen gebieden langs kuststroken zullen door zeespiegelstijging en bodemdaling in toenemende mate met verzilting te maken krijgen. Op sommige locaties kan dat leiden tot functiewijzigingen – zoals van landbouw naar natuur en water – of tot andere typen natuur of gewassen."

Provinciaal

Vorbereiding op verzilting, als onderdeel van klimaatadaptatie is een van de ambities in de Omgevingsvisie van de provincie Noord-Holland. Hierbij ligt de focus op het landelijk gebied.

"We zorgen ervoor dat we voldoende zijn voorbereid op wateroverlast, hittestress, verdroging, verzilting en de gevolgen van een overstroming."

Lokaal

De gemeente Schagen heeft geen concreet beleid voor verzilting.

2 Natuur en biodiversiteit

In onderstaande tabel zijn de kwaliteitsniveaus samengevat van de indicatoren van het thema natuur en biodiversiteit in de huidige situatie, autonome ontwikkeling en als het beleid van de Omgevingsvisie van de gemeente in werking is.

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Natura 2000-gebieden	Redelijk	Redelijk
Natuurnetwerk Nederland	Redelijk	Redelijk
Biodiversiteit buiten het NNN	Redelijk	Redelijk

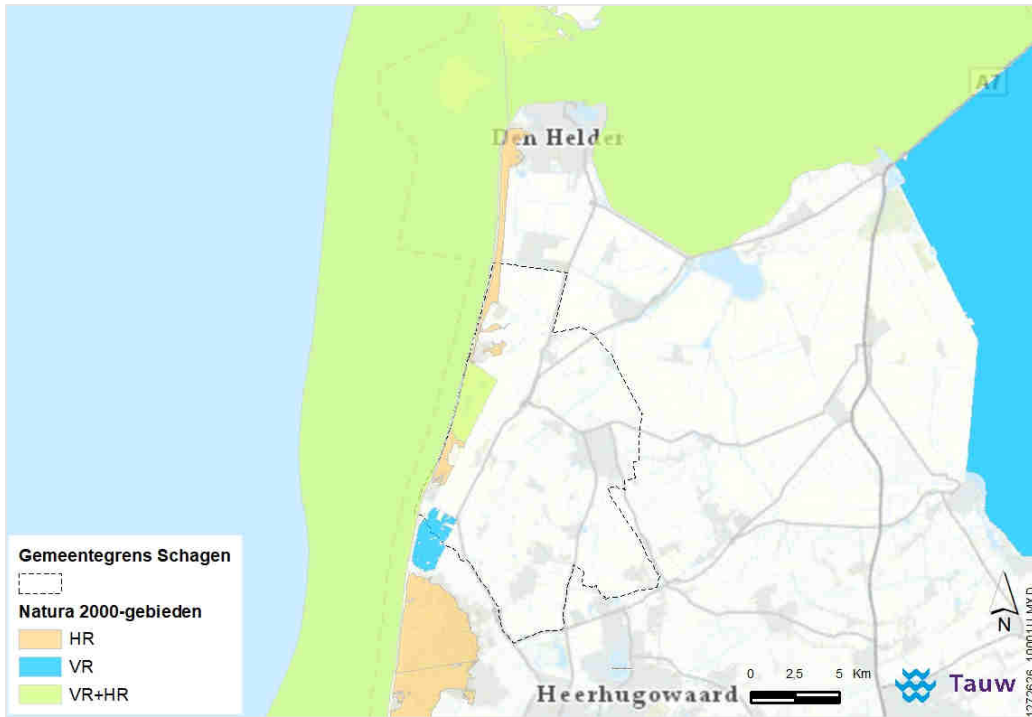
2.1 Natura 2000-gebieden

2.1.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: Staat van instandhouding

Bij deze indicator binnen het thema natuur en biodiversiteit worden de effecten op Natura 2000-gebieden beoordeeld. Natura 2000 is het samenhangende netwerk van beschermde natuurgebieden in de Europese Unie, bestaande uit Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden. Landen wijzen beschermingszones aan en stellen een beheerplan op om de natuurwaarden in deze natuurgebieden te behouden, te vergroten of te verbeteren. De Europese afspraken zijn in Nederland vastgelegd in de Wet natuurbescherming. In Nederland gaat het om ruim 160 gebieden, waarvan er 4 geheel of gedeeltelijk in de gemeente Schagen gelegen zijn. Het gaat om de gebieden Noordzeekustzone, Duinen Den Helder-Callantssoog, Abtskolk & De Putten en Zwanenwater & Pettemerduinen. Figuur 2.1 geeft een overzicht van deze gebieden. Voor het

MER worden de effecten op Natura 2000-gebieden bekeken aan de hand van de staat van instandhouding.

Figuur 2.1 Natura 2000-gebieden omgeving en gemeente Schagen (Noordzeekustzone) (HR: Habitatrichtlijn, VR: Vogelrichtlijn, VR+HR: Vogelrichtlijn + Habitatrichtlijn)

2.1.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

In deze paragraaf worden zowel de huidige situatie als de autonome ontwikkeling beschreven van de Natura 2000-gebieden gelegen binnen de gemeentegrenzen van Schagen.

Huidige situatie

Voor elk Natura 2000-gebied wordt een beheerplan opgesteld, waarin wordt uitgewerkt op welke wijze, waar en wanneer de natuurdoelen ('instandhoudingsdoelstellingen') gehaald gaan worden. De verschillende Natura 2000-gebieden worden toegelicht aan de hand van het opgestelde beheerplan. Daarbij wordt stil gestaan bij de kwaliteiten van het gebied, de redenen van aanwijzing als Natura 2000-gebied, de kernopgaven en de invloed van stikstofdepositie.

Stikstofdepositie vormt een belangrijk thema voor Natura 2000 gebieden. Door de verzurende of vermestende invloed van stikstofdepositie kan een habitat significant worden aangetast. Elk habitatype kent daarom een Kritische Depositiewaarde (KDW). De KDW is de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van een habitat aangetast wordt. Een habitatype wordt als stikstofgevoelig aangemerkt wanneer de KDW lager is dan 2400 mol per hectare per jaar. Wanneer de daadwerkelijke stikstofdepositie hoger is dan de KDW wordt gesproken over

overbelasting door stikstof. Voor elk Natura 2000-gebied, gelegen in de gemeente Schagen, wordt aangegeven of/ welke habitattypen gevoelig zijn voor stikstofdepositie.

Noordzeekustzone²⁰

Het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone bestaat uit de kustwateren van de Noordzee langs de Noord-Hollandse kust ten noorden van Bergen en langs de hele waddenkust tot aan de Eems. Het gebied heeft een oppervlakte van 144.474 hectare en grenst aan de Natura 2000-gebieden van de Waddeneilanden en de Waddenzee. Er is sprake van een sterke onderlinge samenhang tussen deze gebieden.

De Noordzeekustzone vormt de overgang van open zee naar land en bestaat uit ondiep kustwater, tijdelijk droogvallende platen en stranden met plaatselijk begroeiing en duinvorming. Het is een dynamisch gebied, met hoge stroomsnelheden, sterke schommelingen in zoutgehalten en sterke temperatuurwisselingen gedurende het jaar. Juist het hoge dynamische gehalte van het gebied resulteert in de uniekheid van het gebied met een geheel eigen flora en fauna. Het gebied kent een overheersing van pioniersoorten in de ondiepe, relatief hoog dynamische delen van de kustzone. Het gaat om relatief weinig soorten, maar de soorten die er leven komen vaak in hoge dichtheden voor. Weekdieren (schelpdieren), borstelwormen, maar ook bodemdieren en schelpdiervoorkomens vormen de biomassa van het gebied.

De hoge primaire productie in het gebied uit zich in een forse groei van plantaardig plankton. Deze algen vormen het voedsel voor zoöplankton, schelpdieren en kreeftachtigen die op hun beurt weer vis aantrekken. De grote hoeveelheid schelpdieren zorgt ervoor dat het gebied in de winter functioneert als foerageergebied voor diverse vogels (o.a. zwarte zee-eend, topper). Als opgroeigebied van jonge zeevis trekt het gebied ook diverse vogels, bruinvissen en zeehonden aan. De droogvallende slikken en platen trekken op hun beurt jonge vis en diverse vogelsoorten die hier foerageren (o.a. drieteenstrandloper, steenloper, strandplevier) of als hoogwatervluchtplaats (o.a. kanoet, bontbekplevier, scholekster).

Embryonale duinen en groene stranden op de Waddeneilanden, begroeid met zilte pionier begroeiing (o.a. zeekraal) en meerjarige zouttolerante planten (o.a. schorren) dienen als rustgebied en/of hoogwatervluchtplaats voor bijvoorbeeld de bergeend en aalscholver. Tevens dient het gebied als broedplaats voor de strandplevier en bontbekplevier en rust- en werplaats van de grijze zeehond.

Menselijke ingrepen in het verleden zijn van invloed geweest op het systeem van de Noordzeekustzone. Strandhoofden, kribben en een zeewering hebben geresulteerd in een toename van biodiversiteit. Zo trekt het mosselbroed op bijvoorbeeld de strandhoofden grote aantallen steenlopers aan. Suppleties hebben bijgedragen aan de bescherming van het kustfundament, de veiligheid tegen overstromingen en het bevorderen van zanddynamiek op de stranden.

²⁰ Ministerie van Infrastructuur en Milieu. (2016). *Natura 2000 Beheerplan Noordzeekustzone*. Geraadpleegd van <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/natura-2000-beheerplannen/7-noordzeekustzone/>

Reden aanwijzing als Natura 2000-gebied

Op basis van de Habitatrichtlijn is het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone aangewezen voor de volgende zeven habitattypen:

- Permanent overstroomde zandbanken
- Slik- en zandplaten
- Zilte pionier begroeiingen zeekraal
- Zilte pionier begroeiing zeevetmuur
- Embryonale duinen
- Vochtige duinvaleien
- Schorren en zilte graslanden

En de volgende zes soorten:

- Zeeprik
- Rivierprik
- Fint
- Bruinvis
- Grijs zeehond
- Gewone zeehond

Op basis van de Vogelrichtlijn is het gebied aangewezen voor de volgende broedvogels en niet-broedvogels:

- Bontbekplevier
- Strandplevier
- Dwergstern
- Roodkeelduiker
- Parelduiker
- Aalscholver
- Zwarte zee-eend
- Scholekster
- Kluut
- Zilverplevier
- Kanoet
- Bergeend
- Topper
- Eider
- Drieteenstrandloper
- Bonte strandloper
- Rosse grutto
- Wulp
- Steenloper
- Dwergmeeuw

Kernopgaven

Voor de Noordzeekustzone zijn veel diverse instandhoudingsdoelstellingen opgesteld.

Onderstaande kernopgaven brengen bundeling en focus. De kernopgaven vergen een samenhangende aanpak op landschaps- en gebiedsniveau in beheer en inrichting.

- Overstroomde zandbanken
 - Behoud zee-ecosysteem met permanent overstroomde zandbanken, als habitat voor zwarte zee-eend, roodkeelduiker, topper en eider, met bodems van verschillende ouderdom en meer natuurlijke opbouw van vispopulaties
- Zeezoogdieren
 - Verbetering kwaliteit leefgebied zeezoogdieren
- Rust- en foerageergebieden
 - Behoud slikken en platen voor rustende en foeragerende niet-broedvogels zoals voor bonte strandloper, rosse grutto, scholekster, kanoet, steenloper en eider en rustgebieden voor gewone zeehond en grijze zeehond

- Voorplantingshabitat
 - Behoud ongestoorde rustplaatsen en optimaal voortplantingshabitat (waaronder embryonale duinen) voor bontbekplevier, strandplevier, kluut, dwergstern en grijze zeehond

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie vormt geen knelpunt voor de kwaliteit van habitattypen en leefgebieden in het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone.

Duinen Den Helder-Callantsoog²¹

Het Natura 2000-gebied Duinen Den Helder-Callantsoog heeft een totaal oppervlak van 645 hectare en is opgedeeld in vier deelgebieden: Grafelijkheidsduinen & Donkere Duinen, Noordduinen, Nollen van Abbestede en Kooibosch-Luttickduin. De laatste drie deelgebieden liggen binnen de grenzen van de gemeente Schagen.

De Duinen Den Helder-Callantsoog kennen een variatie aan kalkrijke- en kalkarme omstandigheden, waarin de kalkarme omstandigheden overheersen. Dit resulteert in voornamelijk vegetatie kenmerkend voor kalkarme gebieden. De duingraslanden zijn goed ontwikkeld en weinig vergrast. Het gebied kent een grote populatie tapuiten, voor deze soort en andere soorten (o.a. bergeend, paapje, stormmeeuw) is het behoud van duingraslanden van essentieel belang.

De verschillende deelgebieden kennen verschillende natuurwaarden. Zo bevat het Kooibosch een lage, soortenrijke valleibegroeiing met veel schraallandsoorten (o.a. moeraszoutgras, veenpluis, goudsikkelmos). De lage begroeiing wordt omgeven door duinbos, waaronder berkenbos en essenhakhout. De Nollen van Abbestede bestaan uit een droog en nat gedeelte. Het droge gedeelte betreft de oude duinen (nollen), bestaande uit schrale, oude kalkloze zandgronden. Hier wordt voornamelijk graslandvegetatie aangetroffen (o.a. zandblauwtje, hondsviooltje). Het natte deel heeft een kleiige bodem, aangelegd in 1977, waar inmiddels meer variatie ontstaat (o.a. rietorchis, borstelbies, kamgras, kikkerbeet, drijvend fonteinkruid). De Nollen van Abbestede wordt gebruikt als broed- en foerageergebied (o.a. grutto, kluut) en tevens als pleisterplaats voor trekvogels (o.a. smient, grauwe gans, groenpootruiter). Het gehele gebied Duinen Den Helder-Callantsoog is door zijn ligging van bijzonder belang voor trekvogels (o.a. buizerd, witgatje, koperwiek) en telt ook tijdens het broedseizoen veel verschillende vogels (boomvalk, wielewaal, groene specht, blauwe reigers).

Reden aanwijzing als Natura 2000-gebied

Het Natura 2000-gebied Duinen Den Helder-Callantsoog is aangewezen om de bescherming van de volgende habitattypen:

- Witte duinen
- Grijze duinen
- Kruipwilgstruwelen
- Duinbossen

²¹ Provincie Noord-Holland. (2017). *Natura 2000 Beheerplan Duinen Den Helder-Callantsoog*. Geraadpleegd van <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/natura-2000-beheerplannen/84-duinen-helder-callantsoog/>

- Duinheiden met kraaihei
- Duindoornstruwelen
- Vochtige duinvalleien
- Blauwgraslanden

Kernopgaven

Voor de Duinen Den Helder-Callantssoog zijn drie kernopgaven vastgesteld. De opgaven gelden voor het gehele gebied en vormen het kader voor de instandhoudingsdoelen.

- Uitbreiding en herstel kwaliteit van grijze duinen, ook als habitat van tapuit, velduil en blauwe kiekendief, door tegengaan vergrassing en verstruweling.
- Behoud vochtige duinvalleien als habitat van roerdomp, lepelaar, blauwe kiekendief, velduil, noordse woelmuis, nauwe korfslak en groenknolorchis
- Ontwikkeling heischrale graslanden, heischrale grijze duinen en blauwgraslanden op kansrijke locaties

Binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied ligt het voormalige beschermd natuurmonument Duinen Den Helder-Callantssoog. Dit voormalige monument viel gedeeltelijk binnen de grenzen van gemeente Den Helder en gedeeltelijk binnen de voormalige gemeente Zijpe (nu gemeente Schagen). Voor Natura 2000-gebieden die vroeger een beschermd natuurmonument waren, gelden echter niet alleen Natura 2000 instandhoudingsdoelen, maar ook de zogenaamde “oude doelen” (doelen met betrekking tot natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis). Voor de oude doelen is in het beheerplan een behoudsdoelstelling gehanteerd.

Stikstofdepositie

In het Natura 2000-gebied Duinen Den Helder-Callantssoog speelt stikstofdepositie een belangrijke rol. In grote delen van het gebied is sprake van overschrijding van de KDW waarde. Er is nergens sprake van sterke overbelasting. In de zeeleep is de depositie in het algemeen het laagst, met voor 2013 de laagste waarden tussen 800 en 1000 mol N/ha/jaar. De hoogste waarden worden bereikt in het oostelijk deel van de Grafelijkheidsduinen (2000-2600 mol N/ha/jaar). Van de volgende habitattypen worden na 2021 de KDW waarden overschreden:

- H2130B Grijze duinen (kalkarm)
- H2130C Grijze duinen (heischraal)
- H2140B Duinheide met kraaihei (droog)
- H2180A Duinbossen (droog)
- H2190A Vochtige duinvalleien (open water)
- H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)
- H6410 Blauwgraslanden

Na 2030 worden de KDW waarden in de volgende habitattypen overschreden:

- H2130B Grijze duinen (kalkarm)
- H2130C Grijze duinen (heischraal)
- H2140B Duinheide met kraaihei (droog)
- H2180A Duinbossen (droog)
- H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)
- H6410 Blauwgraslanden

De afname van de KDW waarden is gering. Waar nu sprake is van overschrijding van de KDW van habitattypen, is dat in 2030 op de meeste plaatsen nog steeds het geval.

Abtskolk & De Putten²²

Het Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten is gedeeltelijk gelegen binnen de gemeentegrenzen van Schagen. Het gaat dan om het gebied boven de Zijperzeedijk, rond de Abtskolk. Het totale Natura 2000-gebied heeft een oppervlakte van circa 500 ha en maakt deel uit van de Zijpe- en Hazepolder en de Verenigde Harger- en Pettemerpolder. Het zuiden en midden van het gebied bestaat uit zeekleigronden, het noorden uit zandgronden. Door kleiwinning in de jaren vijftig en zeventig van de vorige eeuw zijn plassen De Putten en de Abtskolk ontstaan. Door het diverse karakter van het gebied met reliëfrijke graslanden, de aanwezigheid van zoete en brakke wateren is het gebied geschikt voor veel verschillende soorten vogels (o.a. Dwerggans, Lepelaar, Grauwe Franjepoot, IJslandse grutto) en planten (o.a. Dunstaart, Zilte Rus, Melkkruid, Moeraszoutgras, klimopwaterranonkel). Zeker de Harger – en Pettemerpolder kent een grote diversiteit. Rond de Abtskolk is de soortenrijkdom van planten minder groot doordat er sprake is van minder kwel en het gebied omringd wordt door relatief intensieve agrarische bedrijven.

Reden aanwijzing als Natura 2000-gebied

Het gebied is aangewezen als Natura 2000-gebied voor vier soorten niet-broedvogels namelijk: de Dwerggans, de Kolgans, de Grauwe gans en de Smient.

Kernopgaven

De kernopgave die is vastgesteld voor het gebied Abtskolk & De Putten is: landschappelijke samenhang en interne compleetheid.

De Natura 2000-doelen betreffen het behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie met een gemiddeld seizoensmaximum. De seizoensmaxima voor de Dwerggans, Kolgans en Grauwe gans worden gemiddeld genomen over de jaren gehaald en deze soorten vertonen zowel op de korte als de lange termijn een toename in het gebied.

Gegevens voor de Smient zijn onvolledig, maar de aantallen zijn lager dan het instandhoudingsdoel en de aantallen vertonen een afname op zowel de korte als lange termijn.

Stikstofdepositie

Het beheerplan voor Abtskolk & De Putten meldt geen knelpunt door stikstofdepositie voor de kwaliteit van habitattypen en leefgebieden in het natura 2000-gebied.

Zwanenwater & Pettemerduinen²³

²² Provincie Noord-Holland. (2015). *Natura 2000 Beheerplan Abtskolk & De Putten*. Geraadpleegd van <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/natura-2000-beheerplannen/162-abtskolk-putten/>

²³ Provincie Noord-Holland. (2017). *Natura 2000 Beheerplan Zwanenwater & Pettemerduinen*. Geraadpleegd van <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/natura-2000-beheerplannen/85-zwanenwater-pettemerduinen/>

Het Natura 2000-gebied Zwanenwater & Pettemerduinen kent een oppervlakte van ca. 770 hectare en bestaat uit een zuidelijk en noordelijk deel. Het Zwanenwater, het noordelijke deel, is aangewezen als Vogelrichtlijn- en Habitatrictlijngebied (ca. 550 ha). Het gebied is een vrijwel ongeschonden duinlandschap van overwegend kalkarme duinen met vochtige en drassige valleien met in het centrum twee duinmeren. De diversiteit aan droge en vochtige gebieden levert een grote variatie aan dieren en planten op. Zo leven in de droge duingraslanden onder andere de zandhagedis, tapuit en bergeend. Vochtige gebieden bieden plaats aan onder andere drienerve zegge, gewone dophei en tandjesgras. De bossen, duinmeren en moerasgebieden zijn van groot belang voor een grote diversiteit aan vogels (o.a. havik, barsijs, nachtegaal, lepelaar, roerdomp en rietzanger).

De Pettemerduinen, het zuidelijke deel, zijn aangewezen als Habitatrictlijngebied (ca. 175 ha). Het gebied kan opgedeeld worden in drie delen. In het middendeel ligt de onderzoeks- en bedrijfslocatie Petten, waarvan het onbebouwde deel binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied valt en zeldzame plantensoorten bevat. Het noordelijke deel bevat vochtige duinvalleien, in het zuidelijke deel is het Eerste, Tweede en Derde Korfwater aanwezig en de Noordelijke en Zuidelijke preekvallei. Dit resulteert ook hier in een grote variatie aan milieutypen, variërend van droog tot zeer nat, van kalkrijk tot kalkarm. Duinvalleien zoals het Derde Korfwater herbergen bijzondere planten (zoals rond en klein wintergroen, moeraswespenorchis en welriekende nachtorchis). Het plaggen van de Noordelijke en Zuidelijke preekvallei en de Flors heeft geresulteerd in jonge begroeiing (o.a. vleeskleurige orchis). Daarnaast kennen de aangeplante dennenbossen een groot aantal soorten vogels (o.a. buizerd en nachtegaal) en paddenstoelen (o.a. kluijjeszwammen).

Reden aanwijzing als Natura 2000-gebied

Het gaat in het Zwanenwater & Pettemerduinen om de bescherming van de volgende habitattypen:

▪ Embryonale duinen	▪ Duinheiden met	▪ Heischrale
▪ Witte duinen	struikheide	graslanden
▪ Grijs duinen	▪ Kruiplwilgstruwelen	▪ Blauwgraslanden
▪ Duinheiden met	Duinbossen	▪ Galigaanmoerassen
kraaihei	▪ Vochtige duinvalleien	

Daarnaast is het gebied aangewezen voor de volgende soorten: Roerdomp, Lepelaar en Dwerggans en voor de volgende anders geregelde trekvogels: Aalscholver, Slobeend en Tapuit.

Kernopgaven

Voor het Zwanenwater & De Pettemerduinen zijn de volgende kernopgaven vastgesteld. De opgaven gelden voor het gehele gebied en vormen het kader voor de instandhoudingsdoelen.

- Uitbreiding en herstel kwaliteit van grijze duinen, ook als habitat van tapuit, velduil en blauwe kiekendief, door tegengaan vergrassing en verstruweling
- Behoud vochtige duinvalleien als habitat van roerdomp, lepelaar, blauwe kiekendief, velduil, noordse woelmuis, nauwe korfslak en groenknolorchis

- Ontwikkeling heischrale graslanden, heischrale grijze duinen en blauwgraslanden op kansrijke locaties

Stikstofdepositie

Veel van de habitattypen in het Zwanenmeer & De Pettemerduinen zijn stikstofgevoelig. De kwaliteit van de habitattypen komt hierdoor sterk onder druk te staan. De depositie van stikstof leidt tot vergrassing, versnelde vastlegging van kaal zand, versnelde ontkalking van de bodem en versnelde successie. De volgende habitattypen worden aangeduid als stikstofgevoelig:

- H2120 Witte duinen
- H2130A Grijze duinen (kalkrijk)
- H2130B Grijze duinen (kalkarm)
- H2140A Duinheiden met kraaiheide (vochtig)
- H2140B Duinheiden met kraaiheide (droog)
- H2150 Duinheiden met struikhei
- H2180A Droge Duinbossen
- H2190A Vochtige duinvalleien (open water)
- H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)
- H2190C Vochtige duinvalleien (Ontkalkt)
- H6230 Heischrale graslanden
- H6410 Blauwgraslanden
- H7210 Galigaanmoerassen

De uitvoering van de herstelmaatregelen is in alle vier de gebieden in de opstartfase of al volop gaande. Daarom is de beoordeling van de huidige situatie, waarin de maatregelen immers nog niet zijn afgerond, redelijk.

Autonome ontwikkeling

Noordzeekustzone

Voor het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone zijn uitgebreide maatregelen opgenomen in het beheerplan. Een beheerplan wordt opgesteld voor een periode van zes jaar. Daarna wordt bekeken of het plan moet worden verlengd of bijgesteld. Het beheerplan voor Noordzeekustzone is opgesteld voor de periode 2016-2022. De uitvoering van de maatregelen uit de beheerplannen wordt in deze beschouwd als autonome ontwikkeling. De maatregelen voor de Noordzeekustzone zijn gericht op verbetering van de kwaliteit, voor geen van de habitattypen of leefgebieden is een uitbreidingsopgave voor omvang opgesteld. Stikstofdepositie vormt geen knelpunt voor de kwaliteit van habitattypen en leefgebieden in de Noordzeekustzone. Er zijn echter wel andere ontwikkelingen te noemen die als knelpunten kunnen optreden. Zo zijn menselijke activiteiten een belangrijke verstoring en belemmering voor het bereiken van een natuurlijk evenwicht. En zorgen onvoldoende rustige broedgebieden met een ongestoorde ontwikkeling voor verstoring van diverse broedvogels. Tevens vormt onvoldoende voedsel voor enkele soorten een knelpunt.

Duinen Den Helder-Callantsoog

Voor het Natura 2000-gebied Duinen Den Helder-Callantsoog zijn diverse maatregelen opgenomen in het beheerplan. Het beheerplan voor Duinen Den Helder-Callantsoog is opgesteld voor de periode 2018-2024. De uitvoering van de maatregelen uit de beheerplannen wordt in deze

beschouwd als autonome ontwikkeling. Hoewel er maatregelen zijn opgenomen in het beheerplan voor Duinen Den Helder-Callantsoog zijn er meerdere ontwikkelingen te benoemen die als knelpunt kunnen optreden. Zo heeft grootschalig kustbeheer effect op de landschapsgradiënt en zorgen ingrepen in de geomorfologie voor een afname van de dynamiek. Stikstofdepositie en verzuring leidt tot vergrassing, versnelde vastlegging van kaal zand, versnelde ontkalking van de bodem en versnelde successie. Dit geldt met name voor de grijze duinen, droge duinbossen en blauwgrasland. Er is sprake van verdroging door kustafslag en polderpeilverlagingen in de binnenduinrand. En als laatste hebben ook ontwikkelingen op het gebied van recreatie een negatieve invloed.

Abtskolk & De Putten

Voor het Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten zijn maatregelen opgenomen in het beheerplan. In tegenstelling tot de andere beheerplannen, is het beheerplan voor Noordzeekustzone opgesteld voor de periode van een jaar (2015-2021). De uitvoering van de maatregelen uit de beheerplannen wordt in deze beschouwd als autonome ontwikkeling. Op basis van de uitwerking van de doelen zijn er geen redenen om aan te nemen dat knelpunten in de realisatie van de doelstellingen zullen ontstaan.

Zwanewater & Pettemerduinen

Voor het Natura 2000-gebied Zwanewater & Pettemerduinen zijn maatregelen opgenomen in het betreffende beheerplan. Het beheerplan voor Zwanewater & Pettemerduinen is opgesteld voor de periode 2018-2024. De uitvoering van de maatregelen uit de beheerplannen wordt in deze beschouwd als autonome ontwikkeling. Stikstofdepositie is een van de thema's dat een knelpunt vormt voor het Zwanewater & Pettemerduinen. Daarnaast worden processen van verstarring en dichtgroei van het open duin versterkt door de lage konijnenstand. Natuurmonumenten heeft maatregelen genomen, in de vorm van hekken, gericht op de roerdomp en de lepelaar.

Voor de Natura 2000-gebieden zijn in de beheerplannen uitgebreide maatregelen opgenomen om de bescherming van soorten en habitattypen te verbeteren. Het is echter nog onduidelijk of deze beheerplannen volledig worden uitgevoerd, de autonome ontwikkeling wordt daarom beoordeeld als redelijk.

2.1.3 Beleid

Nationaal

De Natura 2000-gebieden maken onderdeel uit van Europees en nationaal beleid. De Europese afspraken zijn in Nederland vastgelegd in de Wet natuurbescherming.

Provinciaal – Noord Holland

De provincie Noord Holland is op dit moment bezig met het opstellen van een nieuwe Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). Hierin worden uitgebreide beschrijvingen van 'Bijzonder provinciale landschapsgebieden' gegeven. Naar verwachting wordt dit beleid in het najaar van 2020 vastgesteld.

Lokaal - Schagen

Voor het gehele gebied binnen de gemeente Schagen is er geen specifiek beleid gericht op Natura 2000-gebieden.

2.2 NNN buiten Natura 2000-gebieden en weidevogelleefgebieden

2.2.1 Beoordelingskader

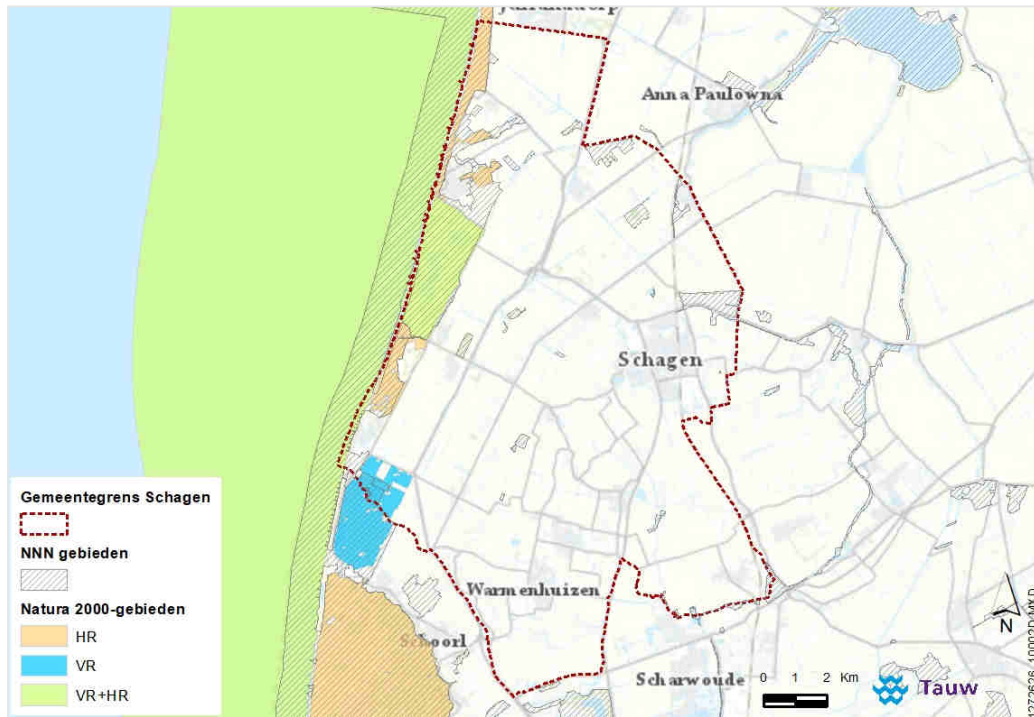
Beoordelingsparameter: oppervlak, samenhang, wezenlijke kenmerken en waarden; trends van soorten en levensgemeenschappen

Bij deze indicator binnen het thema natuur en biodiversiteit worden de effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN) beoordeeld. Het natuurnetwerk is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt te voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Vanaf 2014 zijn provincies verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk.

Het NNN bestaat uit de Natura 2000-gebieden, aangevuld met gebieden daarbuiten, zoals belangrijke weidevogelleefgebieden en natuur- en bosgebieden. Ook de grote recreatiegebieden maken deel uit van het natuurnetwerk. De gebieden worden onderling verbonden door ecologische verbindingzones. De inrichting van de verbindingzones wordt gebaseerd op de habitateisen van een aantal 'gidsoorten'. Voorbeelden van gidsoorten zijn de ringslang, otter, waterspitsmuis en noordse woelmuis en daarnaast vissen en de meervleermuis. Er mag vanuit worden gegaan dat, wanneer de verbindingzones gericht op deze soorten worden ingericht dat deze ook voor veel andere soorten als verbindingzone zullen functioneren.

Figuur 2.2 geeft een overzicht van de gebieden die deel uitmaken van het NNN en geheel of gedeeltelijk binnen de gemeente Schagen vallen. Om dubbelingen in dit rapport te vermijden wordt in deze paragraaf enkel ingegaan op de delen van het NNN buiten de Natura 2000-gebieden. De beschrijving van de Natura 2000-gebieden is te vinden in paragraaf 2.1. Het gaat binnen de gemeente Schagen om zes NNN gebieden (exclusief Natura 2000).

Voor het MER worden de effecten van NNN bekeken aan de hand van: oppervlak, samenhang, wezenlijke kenmerken en waarden; trends van soorten en levensgemeenschappen.

Figuur 2.2 NNN gebieden omgeving en gemeente Schagen (HR: Habitatrichtlijn, VR: Vogelrichtlijn, VR+HR: Vogelrichtlijn + Habitatrichtlijn)

2.2.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

In deze paragraaf worden zowel de huidige situatie als de autonome ontwikkeling beschreven van de NNN gebieden gelegen binnen de gemeentegrenzen van Schagen.

Huidige situatie

Figuur 2.2 toont de verschillende NNN gebieden die geheel of gedeeltelijk binnen de gemeente Schagen vallen en geen onderdeel uitmaken van een Natura2000 gebied. Onderstaande tabel 2.1 geeft de belangrijkste kenmerken weer van de verschillende NNN gebieden.

NNN gebied	Gebruik/ functie	Overige wettelijke en beleidsmatige gebiedsbeschermingsregimes relevant voor natuur	Kernkwaliteiten
K20 Boomerwaal	Natuur, waterberging		Stapsteen in natte natuurverbinding
K19 Waterbergingsgebieden langs Ringvaart Dirkshorn-Oudkarspel en 't Waardje	Natuur, waterberging	NNN-Natuurverbinding	Stapsteen in natte natuurverbinding

NNN gebied	Gebruik/ functie	Overige wettelijke en beleidsmatige gebiedsbeschermingsregimes relevant voor natuur	Kernkwaliteiten
K17 Schagerwad en reservaten rond Kolhorn	Natuur, waterberging	Weidevogelleefgebied	Natte extensieve graslanden voor weidevogels, stapstenen langs natte natuurverbinding
K15 Eendenkooien 't Zand en De Hoop en graslanden bij Oudesluis	Natuur, waterberging	Weidevogelleefgebied	Cultuurhistorisch waardevolle eendenkooien, Natte extensieve graslanden voor weidevogels, tevens stapstenen langs natte natuurverbinding
K9 Wielen langs Westfriese Omringdijk bij Eenigenburg	Natuur		Vogelrijke en aardkundig waardevolle doorbraakwielen
K8 Wildrijk en Ananas	Natuur	Weidevogelleefgebied	Cultuurhistorisch waardevol stinzenbos, Oude bosrestanten langs natuurverbinding

Tabel 2.1 Belangrijke kenmerken NNN gebieden Schagen

Weidevogelleefgebieden

Een van de belangrijke natuurwaarden van het NNN buiten de Natura 2000-gebieden is de waarde voor weidevogels. Drie van de benoemde NNN gebieden binnen de gemeente Schagen zijn aangewezen als weidevogelgebied. De specifieke weidevogelgebieden het Schagerwad en de Weerepolder (beide onderdeel van NNN) maken onderdeel uit van het Bijzonder Provinciaal Landschap Schagen. Binnen NNN worden de open graslanden beheerd als vochtig weidevogelgrasland en kruidenrijk- en faunarijk grasland. Dit leidt tot veel diversiteit in vegetaties en structuur. Vooral het Schagerwad is van groot belang als broedgelegenheid voor weidevogels.

Bijna alle soorten weidevogels staan op de Rode lijst van bedreigde soorten. Hoewel het redelijk goed gaat met de tureluur vertonen de meeste soorten nog een afname; kievit en grutto namen de afgelopen tien jaar met zo'n 20 % af, wulp en vooral kemphaan nog sterker. Belangrijke knelpunten die nog moeten worden opgelost zijn de (nog te kleine) schaal van het weidevogelvriendelijke beheer en daarnaast het gebruik van bestrijdingsmiddelen, waardoor de

populatie insecten sterk is afgenomen. Door deze afname is het voor vogels moeilijker om voedsel te vinden. Op basis van bovenstaande argumentatie wordt de huidige situatie voor NNN-gebieden beoordeeld als redelijk.

Autonome ontwikkeling

De verwachting is dat NNN gebieden verder worden ingericht en de samenhang wordt versterkt door realisatie van ecologische verbindingen. De ontoereikende milieuocondities, zoals onvoldoende waterkwaliteit, verdroging, vermesting en verzuring, zijn echter zorgelijk en worden naar verwachting nog versterkt door klimaatverandering. Ook (intensieve) landbouw, bodemdaling en stikstof kunnen mogelijk negatieve effecten veroorzaken voor NNN-gebieden en weidevogelleefgebieden, waardoor het aantal en de diversiteit aan natuurwaarden mogelijk aangetast worden of zelfs afnemen. Op basis van deze argumenten wordt de autonome ontwikkeling voor NNN-gebieden buiten Natura 2000-gebieden als redelijk beoordeeld.

2.2.3 Beleid

Nationaal

Hoewel de rijksoverheid niet de eerst verantwoordelijke is voor het Natuurnetwerk Nederland, blijft zij eindverantwoordelijk voor de natuur. Zij investeert samen met provincies, sinds 2014 verantwoordelijk voor NNN, in het netwerk.

Provinciaal – Noord-Holland

De provincie heeft de wettelijke taak om planten en dieren te beschermen (Wet natuurbescherming). Daarin is de provincie verantwoordelijk voor het aanwijzen van natuurgebieden die deel uit maken van een landelijk samenhangend stelsel, het Natuurnetwerk Nederland (NNN), om zo bijzondere soorten te beschermen. Zij legt dit vast in haar visie en verordeningen. De provincie Noord Holland stelt in de Omgevingsvisie (2018) dat een sterk natuurnetwerk met hoge natuurwaarden een voorwaarde is om de biodiversiteit te vergroten. De bestaande natuurgebieden zijn een bron voor de biodiversiteit in de provincie. De provincie Noord-Holland zet daarom in op beter behoud en beheer van deze gebieden; bestaande natuurgebieden worden versterkt door zonering van recreatie, slimmer landgebruik, het combineren van functies en versterking van verbindingen tussen natuurgebieden. Deze ecologische verbindingen in combinatie met goed (agrarisch) natuurbeer vergroten de veerkracht van het natuurnetwerk.

Lokaal – Schagen

In 2017 is een Tapuiten-convenant gesloten met de provincie Noord-Holland, de gemeente Den Helder en stichting Landschap Noord-Holland. Dit convenant heeft als doel om te komen tot 100 broedparen tapuiten in de Duinen in de Kop van Noord-Holland. Verder is er geen specifiek beleid gericht op NNN of weidevogelleefgebieden.

2.3 Biodiversiteit buiten het NNN

2.3.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: omvang biodiversiteit.

Ook buiten de Natura 2000-gebieden, NNN-gebieden en weidevogelleefgebieden is er biodiversiteit. Een belangrijk onderscheid met de eerder beschreven gebieden, is dat het in dit geval niet om beschermde gebieden gaat, waar dat bij Natura 2000-gebieden, NNN-gebieden en weidevogelleefgebieden wel het geval is. Er geldt echter wel soortenbescherming vanuit de Wet natuurbescherming.

Bij deze indicator binnen het thema natuur en biodiversiteit worden de effecten op biodiversiteit beoordeeld. Voor het MER worden de effecten op biodiversiteit bekeken aan de hand van de omvang van de biodiversiteit. Om dubbelingen in de factsheets te vermijden, wordt in deze paragraaf enkel ingegaan op de biodiversiteit buiten het NNN dat binnen de gemeente Schagen valt. De beschrijving van de Natura 2000-gebieden is te vinden in paragraaf 2.1 en de beschrijving van de andere delen van het NNN is te vinden in paragraaf 2.2.

2.3.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

In deze paragraaf worden zowel de huidige situatie als de autonome ontwikkeling beschreven van biodiversiteit buiten het NNN gelegen binnen de gemeentegrenzen van Schagen.

Huidige situatie

Het Programma Natuurontwikkeling 2019-2023 beschrijft dat de natuur onder druk staat, door onder andere gebrek aan geschikte leefgebieden voor dier- en plantensoorten, versnippering, verstedelijking en milieuproblemen zoals onvoldoende waterkwaliteit. Ook de rapportage Biodiversiteit Noord-Holland (2016) toont enerzijds dat het met sommige soorten beter gaat, een aantal kwetsbare soorten is teruggekeerd of de populatie is gegroeid, zoals de slechtvalk, ooievaar, boommarter en eekhoorn. Anderzijds komen andere soorten verder onder druk te staan. De nationale Monitor Duurzame Gemeenten 2018 is opgesteld om jaarlijks de balans op te maken hoe het staat met de (ontwikkeling van de) gemeentelijke duurzaamheid²⁴. Er wordt een 'foto' gemaakt van de 'staat van duurzaamheid' van alle Nederlandse gemeenten op een moment in de tijd (2018). Tegelijkertijd wordt inzicht gegeven in de trendmatige ontwikkelingen én of er verschillen zijn in die ontwikkelingen tussen gemeenten. Een van de thema's is het thema Natuur en landschap, waarin biodiversiteit en de recreatieve functie van de natuur centraal staan. Daarbij wordt gekeken naar kwantiteit, kwaliteit en bereikbaarheid van de natuur. De gemeente Schagen heeft voor Ecologisch kapitaal een score van 50,7, dit resulteert in plaats 172 in de ranking van in totaal 380 gemeenten. Op basis van bovenstaande argumenten wordt de huidige situatie beoordeeld als redelijk.

Autonome ontwikkeling

Verschuivende ontwikkelingen zijn van invloed op de biodiversiteit. Zo heeft klimaatverandering een negatieve impact op de biodiversiteit en dit neemt naar waarschijnlijkheid toe. Ook de impact van intensieve landbouw, verstedelijking en stikstofdepositie hebben negatieve gevolgen. De gemeente Schagen zet in op het vergroenen van de gemeente door het plaatsen van bomen. Dit kan positief bijdragen aan de biodiversiteit binnen de gemeente, hoewel dit sterk afhankelijk is van

²⁴ <http://www.telos.nl/Publicaties/PublicatiesRapporten/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=1416514>

de keuzes die de gemeente maakt in soorten. De autonome ontwikkeling wordt daarom beoordeeld als redelijk.

2.3.3 Beleid

Nationaal

Vanuit Europa is de bescherming van soorten en gebieden geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. In Nederland is de natuurwetgeving verankerd in de Wet Natuurbescherming.

De Wet natuurbescherming is zowel gericht op de gebiedsbescherming als de soortenbescherming. De Wet natuurbescherming zorgt voor:

- Eenvoudige regels voor de bescherming van de natuur
- Decentralisatie van bevoegdheden naar provincies en
- Goede aansluiting op het omgevingsrecht

De Wet natuurbescherming legt de bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij ruimtelijke ingrepen bij de provincies. Daarmee is de provincie bevoegd gezag voor de toetsing van werkzaamheden en activiteiten bij Natura 2000-gebieden (de gebiedsbeschermingsbepalingen) en dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

Provinciaal – Noord-Holland

Voor een gezonde leefomgeving is de aanwezigheid van natuur en biodiversiteit een voorwaarde, stelt de provincie Noord-Holland in de Omgevingsvisie (vastgesteld najaar 2018). Zoals beschreven in paragraaf 2.2.3 draagt een sterk natuurnetwerk bij aan het vergroten van de biodiversiteit en zijn de bestaande natuurgebieden reeds een bron voor biodiversiteit in de provincie. Om de biodiversiteit in Noord-Holland op peil te houden, zullen toekomstige ontwikkelingen (onder andere verstedelijking, landbouw, klimaatmaatregelen) zoveel mogelijk natuurinclusief moeten zijn. Daarmee leveren ze een bijdrage aan behoud en vergroting van de biodiversiteit. Hierbij gaat het niet alleen om de kwantiteit (hectares) maar ook om de kwaliteit (soortenrijkdom, toegankelijkheid). Hierop aangesloten heeft de provincie de volgende ambitie geformuleerd:

“Onze ambitie is om de biodiversiteit in Noord-Holland te vergroten, ook omdat daarmee andere ambities/doelen kunnen worden bereikt. Zoals een gezonde leefomgeving, economisch duurzame landbouw, bodem- en waterkwaliteit, aantrekkelijke verstedelijking en klimaatadaptatie.”

In het uitvoeringsprogramma Programma Natuurontwikkeling, een uitwerking van de provinciale Omgevingsvisie, beschrijft de provincie welke fysieke projecten zij uitvoeren om de biodiversiteit in Noord-Holland te vergroten. Een van deze projecten is het project Schagen Kolhorn. Dit project speelt zich af rondom de verbinding Schagen-Kolhorn.

Lokaal – Schagen

De gemeente Schagen kent het Werkboek 3 – Schagen groeit door 500.000 bomen²⁵. Daarin spreekt de gemeente de ambitie uit om te investeren in een groene leefomgeving. De gemeenteraad heeft ingestemd met het plan om als gemeente Schagen 500.000 bomen te planten. Het aantal van 500.000 bomen geeft de ambitie weer, geen vaststaand getal. De hoofdambitie is het vergroten van de leefbaarheid. Het vergroten van leefbaarheid biedt kansen voor het creëren van een mooie, aantrekkelijke leefomgeving, een verbetering van het vestigingsklimaat voor bedrijven en bewoners, een uitbreiding van het recreatieve palet en een versterking van de eigen identiteit van de gemeente. Een bio diverse woon- en werkomgeving heeft kwaliteit, is aantrekkelijk en aangenaam om in te verblijven en recreëren. Dat vertaalt zich ook in economische voordelen.

Naast ‘Schagen groeit door 500.000 bomen’ heeft de gemeente Schagen een programma ‘bijen en bollen’. Dit houdt in dat op rotondes biologische bollen gepoot worden en dat er planten en bloemenmengsels gezaaid worden ten behoeve van bijen en andere insecten.

3 Klimaatadaptatie

In onderstaande tabel zijn de kwaliteitsniveaus samengevat van de indicatoren van het thema klimaatadaptatie in de huidige situatie, autonome ontwikkeling en als het beleid van de Omgevingsvisie van de gemeente in werking is.

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Wateroverlast	Redelijk	Redelijk
Hittestress	Redelijk	Slecht
Droogte	Redelijk	Slecht
Overstroming	Goed	Slecht

Klimaatadaptatie is de term die gebruikt wordt als het gaat om aanpassing van gedrag van mensen, flora en fauna aan een veranderend klimaat. Bovenstaande indicatoren: wateroverlast, hitte, droogte en overstroming, worden een voor een toegelicht in dit hoofdstuk. In paragraaf 3.1 wordt stil gestaan bij het nationale en provinciale beleid op klimaatadaptatie, het lokale beleid wordt per indicator toegelicht.

3.1 Beleid

Nationaal

Het Rijk beschrijft in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) een langetermijnvisie op de toekomst en de ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. Zij formuleert daarin de nationale belangen en opgaven en stelt vier prioriteiten. Een van deze prioriteiten is: Ruimte voor de klimaatverandering en energietransitie. Binnen deze gestelde prioriteit maakt ze verschillende

²⁵ Schagen Groeit Door - Werkboek 3 – Schagen groeit door 500.000 bomen

beleidskeuzes, waaronder: ‘Nederland is in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust. We reserveren voldoende ruimte voor toekomstige waterveiligheidsmaatregelen en klimaatadaptatie.

Naast de NOVI stelt het Rijk jaarlijks het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) op. Daarin staat hoe gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk het proces van ruimtelijke adaptatie willen doorlopen. Daarvoor zijn 7 ambities in dit deltaplan opgenomen. Het deltaplan geeft aan welke doelen de partijen nastreven, hoe ze daaraan gaan werken en hoe ze de resultaten in beeld brengen. Bij het deltaplan hoort een actieplan met concrete acties en maatregelen.

Figuur 3.1: Zeven ambities DPRA (DPRA)

Als aanvulling op de DPRA is de Nationale klimaatadaptatiestrategie (NAS) opgesteld. Hierin wordt het volledige pallet aan klimaateffecten meegenomen. Zo kijkt NAS breder dan alleen de ruimtelijke component van adaptatie en wordt verbinding gezocht met andere maatschappelijke opgaven, gevisualiseerd in de NAS Adaptatietool. Hierin worden bijvoorbeeld de gevolgen van wateroverlast op de gezondheid meegenomen. Figuur 3.2 toont een voorbeeld van de NAS Adaptatietool thema hitte (NAS).

Figuur 3.2: Voorbeeld NAS Adaptatietool, 'Het wordt natter' (NAS)

Provinciaal

In de Omgevingsvisie NH2050²⁶ beschrijft de provincie waar zij zich de komende jaren op gaat richten. De provincie heeft daarin de volgende ambitie opgenomen voor het thema klimaatadaptatie:

“Onze ambitie is een klimaatbestendig en waterrobuust Noord-Holland. We ontwikkelen en richten stad, land en infrastructuur klimaatbestendig en waterrobuust in. We zorgen ervoor dat we voldoende zijn voorbereid op wateroverlast, hittestress, verdroging, verzilting en de gevolgen van een overstroming.”

3.2 Wateroverlast

3.2.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: Hoeveelheid regenwater er kan worden vastgehouden en kan worden verwerkt binnen de gemeente Schagen

Bij deze indicator binnen het thema klimaatadaptatie worden de effecten van wateroverlast beoordeeld. Er is sprake van wateroverlast wanneer water op plekken komt waar het niet gewenst

²⁶ Provincie Noord-Holland. (2019). *Omgevingsvisie NH2050*. Geraadpleegd van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Publicaties/Omgevingsvisie_NH2050_vastgesteld_op_19_november_2018.pdf

is, dit uitgangspunt kan per gemeente verschillen. Wateroverlast ontstaat wanneer er (extreme) buien vallen, waardoor er meer water valt dan dat kan worden verwerkt in de daarvoor bestemde voorzieningen of kan worden afgevoerd, bijvoorbeeld door middel van riolering. Wateroverlast kan leiden tot maatschappelijke ontwrichting en economische, ecologische en gezondheidsschade (door ziekteverwekkers die op straat komen door overloop uit gemengde of vuilwaterriolering). Voor het MER worden de effecten van wateroverlast bekeken aan de hand van de hoeveelheid regenwater die kan worden vastgehouden en kan worden verwerkt binnen de gemeente Schagen.

3.2.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

Bij wateroverlast gaat het expliciet om extreme neerslag (piekbuien) in de kernen en langdurige buien in het buitengebied.

De kernen

Het huidige rioolsysteem in de gemeente Schagen is ingericht op een bui die eens in de 2 jaar voorkomt (tot 20 mm per uur)²⁷. Door klimaatveranderingen vallen er tegenwoordig grotere buien met bijvoorbeeld 60 mm per uur. Voor deze hoeveelheden regenwater is het huidige stedelijk watersysteem niet altijd toereikend. Hierdoor ontstaat overlast, wegen en straten komen blank te staan en er is mogelijk schade aan woningen en vitale en kwetsbare functies. Tegelijkertijd wordt er meer verharding toegevoegd aan de openbare- en private ruimte, o.a. door nieuwbouwprojecten en wegaanpassingen, maar ook door de aanleg van bijvoorbeeld terrassen in de tuinen. De toename van verharding resulteert in een afname van bergingsmogelijkheden en infiltratiecapaciteit van de bodem terwijl de afvoercapaciteit in stedelijk gebied niet overal toereikend is.

Het buitengebied

Het watersysteem, binnenstedelijk en buitenstedelijk, is gedimensioneerd op een overstromingskans die o.a. afhankelijk is van de functie van het gebied. Gebruikelijk is een overstromingskans als gevolg van (extreme) regenval van 1x per 100 jaar. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier heeft in het kader van het Waterbeheer 21^e eeuw (WB21) gewerkt aan het creëren van meer waterberging in het buitengebied van de gemeente, zodat overtollige neerslag kan worden opgevangen. Bijvoorbeeld de Waterberging Kolksluis in 't Zand en Waterberging LQ²⁸.

Op basis van bovenstaande argumenten wordt de huidige situatie beoordeeld als redelijk.

Autonome ontwikkeling

²⁷https://zoek.officielebekendmakingen.nl/resultaten?q=keyword%20all%20%22gemeentelijk%20rioleringsplan%20Schagen%22%20AND%20dc.facet_creator%20=%20%22Schagen%22%20sortby%20available/descending&zv=gemeentelijk+rioleringsplan+Schagen&pg=10&svel=Publicatiedatum&svol=Aflop&sf=po%7cSchagen

²⁸ https://www.hhnk.nl/portaal/werk-in-de-buurt_3550/rubriek/schagen_140.html

Wateroverlast treedt vaker op vanwege een toename van extreme regenval als gevolg van klimaatverandering²⁹ en dit is nu al merkbaar. Bij de (her)inrichting van wegen, straten of buurten vraagt de provincie Noord-Holland daarom aandacht voor het realiseren van ruimte voor water, om wateroverlast te voorkomen³⁰. Het huidige beleid van de gemeente Schagen is op gericht om bij het ontwerp en de realisatie van projecten klimaatadaptatie als uitgangspunt mee te nemen opdat de gemeente in 2050 klimaatadaptief en waterrobuust is ingericht. Klimaatadaptatie ziet de gemeente als onlosmakelijk onderdeel van de Omgevingsvisie en andere ontwikkelingen die plaats vinden zoals de energietransitie. De autonome ontwikkeling wordt daarom beoordeeld als redelijk.

3.2.3 Beleid

Lokaal

Op 30 juni 2020 is het Duurzaamheidsprogramma met uitvoeringsagenda vastgesteld. Aangezien klimaatadaptatie niet gebonden is aan gemeentegrenzen is het gewenst om onderwerpen zoals 'duurzame infrastructuur' of 'vitaal platteland' regionaal op te pakken. Er wordt gewerkt aan een 1^e regionaal uitvoeringsplan Klimaatadaptatie, het thema droogte wordt hierin meegenomen.

De gemeenten maken nu voor wat betreft de kernen gebruik van de organisatiestructuur in de afvalwaterketen. Een daaraan gelieerde, ook regionale, werkgroep klimaatadaptatie organiseert diverse aspecten rond klimaatadaptatie, o.a. Communicatie en kennisuitwisseling. Voor het onderzoek, communicatie en (risico)dialogo in de kernen zijn de gemeenten zelf aan zet. Voor Schagen houdt dat nu in dat:

1. Bij de voorbereiding van werken en projecten klimaatadaptatie één van de uitgangspunten is;
2. Voor een bedrijventerrein gewerkt wordt aan revitalisatie waar ook klimaatadaptatie wordt meegenomen in de randvoorwaarden;
3. Aan breed gedragen beleid wordt gewerkt waarbij doel is klimaatadaptief beleid te verwerken in zowel de Omgevingsvisie, de omgevingsplannen en ook in de diverse beleids- en beheerplannen van de verschillende domeinen (sociaal, ruimtelijk en openbaar gebied).

3.3 Hittestress

3.3.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: Aantal gehinderden door hitte

Bij deze indicator binnen het thema klimaatadaptatie worden de effecten van hittestress beoordeeld. Hitte heeft negatieve gevolgen voor veel verschillende thema's binnen het leefgebied. Zo leidt hitte tot schade aan de natuur, verhoogt hitte het risico op vermindering van de mentale en fysieke gezondheid en verhoogt het de druk op de buitenruimte. Ook is er een grote kans op

²⁹ In alle KNMI'14 klimaatscenario wordt uitgegaan van een toename van extreme neerslag in de wintermaanden (http://www.klimaatsscenarios.nl/scenarios_samengevat/)

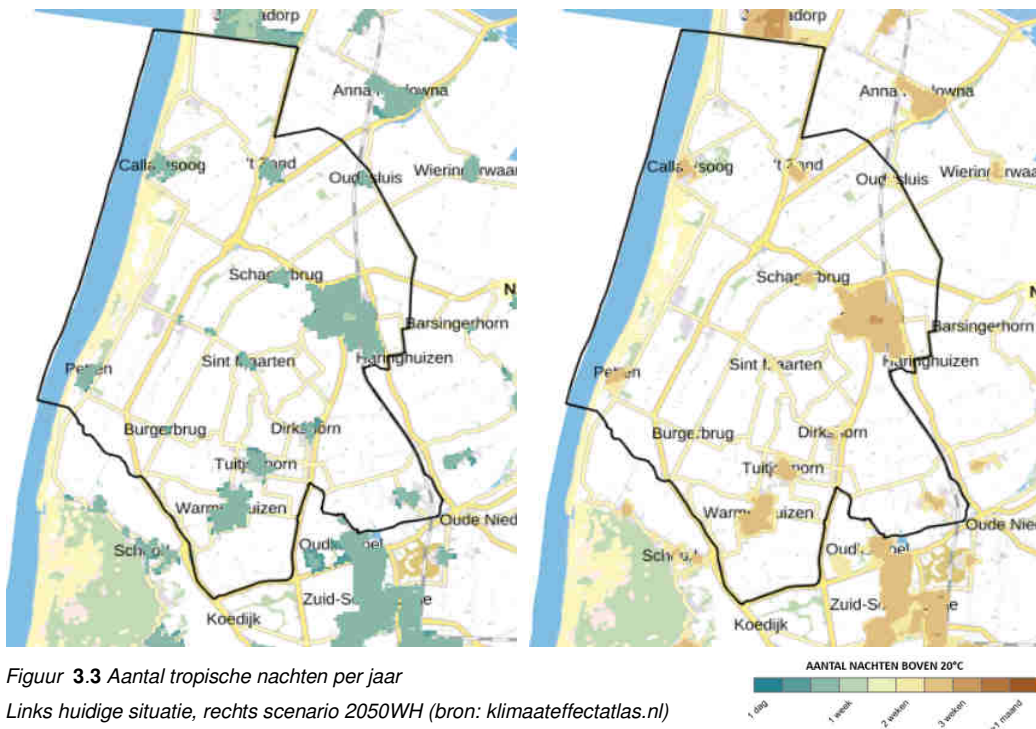
³⁰ Omgevingsvisie NH

verslechtering van de kwaliteit van oppervlaktewater en een toename van ziekteverwekkers in het zwemwater. Voor deze beoordeling is gekozen voor de gevolgen voor gezondheid. Hitte verhoogt het risico op vermindering van zowel mentale als fysieke gezondheid. Tijdens hittegolven ligt het aantal vroegtijdige overlijdens vaak hoger. Voornamelijk hoge nachtelijke temperaturen hebben een duidelijk effect op de gezondheid, het lichaam komt daardoor minder tot rust en kan minder goed herstellen. Voor het MER worden de effecten van hittestress bekeken aan de hand van de verhouding verharding in relatie tot aanwezigheid van groen en water.

3.3.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

Temperaturen kunnen sterk verschillen binnen de gemeente. Het *urban heat island* effect laat zien dat verstedelijkte gebieden sterker opwarmen en meer warmte vasthouden dan landelijke gebieden. Groen en water hebben een verkoelend effect en zorgen voor verdampingskoeling. Onder groen worden bomen, struiken en lage vegetatie zoals gras verstaan. Figuur 3.3 toont het aantal tropische nachten per jaar binnen de gemeente Schagen. Zoals beschreven, hebben juist hoge nachtelijke temperaturen een duidelijk effect op de gezondheid. Figuur 3.3 toont dat stedelijke gebieden oplichten, deze gebieden houden meer warmte vast. In de huidige situatie is er sprake van maximaal 1 week per jaar met nachtelijke temperaturen boven de 20 graden. Hoewel het gaat om maximaal 1 week per jaar, worden meerdere gebieden binnen de gemeente Schagen getroffen. De huidige situatie wordt daarom beoordeeld als **redelijk**.

Figuur 3.3 Aantal tropische nachten per jaar
Links huidige situatie, rechts scenario 2050WH (bron: klimaateffectatlas.nl)

Autonome ontwikkeling

De verwachting is dat klimaatverandering zal resulteren in verder oplopende temperaturen. Hoewel het aantal kwetsbare gebieden toeneemt, blijft de nadruk liggen op de stedelijke gebieden binnen de gemeente. Verwachting is dat hittestress door warme nachten in stedelijke gebieden toeneemt, van gemiddeld 1 dag tot 1 week per jaar, naar 2 tot 3 weken per jaar. Dit komt mede door een verwachte toename in het aantal tropische (maximum temperatuur van 30 graden of hoger) en warme dagen (maximum temperatuur van 20 graden of hoger). Door een toename van het aantal kwetsbare gebieden en de toename van het aantal warme nachten, zal het aantal gehinderden toenemen.

De autonome ontwikkeling in de gemeente Schagen wordt daarom als slecht beoordeeld.

3.3.3 Beleid

Lokaal

Voor het domein Openbaar Gebied is in het duurzaamheidsprogramma (vastgesteld 30 juni 2020) een programma 'Groen en Biodiversiteit opgenomen. Groen in het algemeen en groen in combinatie met (opper)vlaktewater zijn een goede maatregel tegen hittestress. De gemeente Schagen zet in op het vergroenen van de leefomgeving passend bij het landschap van Schagen. Er worden vier hoofdoopgaven onderscheiden:

- Biodiversiteitsgroei bij duurzame energieopwekking
- Verbeteren leefklimaat door meer bomen en groen
- Natuur als onderdeel van gebouwen en straten
- Groene verbindingen in het landschap

Het grootste deel van de huidige inspanningen binnen de programmaliijn wordt ingevuld vanuit de bestaande (deel)programma's "Schagen groeit door" en "Bollen en Bijen".

3.4 Droogte

3.4.1 Beoordelingskader

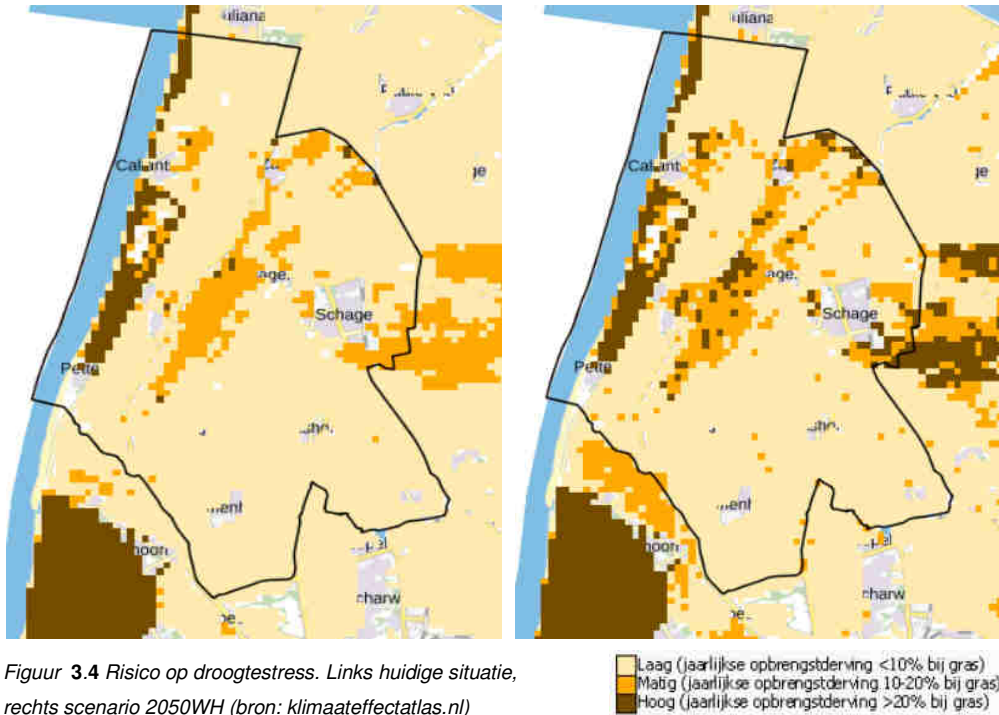
Beoordelingsparameter: Hoogte van het droogterisico

Bij deze indicator binnen het thema klimaatadaptatie worden de effecten van droogte beoordeeld. Voornamelijk tijdens de zomer is de kans op droogte groot door een tekort aan neerslag, verdamping en een afname in de aanvoer van rivieren. Dit heeft effect op onder meer de natuur, landbouw, drinkwatervoorziening, peilbeheer en bebouwing (bijvoorbeeld houten paalkoppen die droog kunnen komen te staan). Daarnaast vergroot droogte de kans op natuurbranden en kunnen risico's op overstroming toenemen, door oxidatie van veendijken. Voor het MER worden de effecten van droogte bekeken aan de hand van de mate van droogterisico.

3.4.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

In de huidige situatie is met name langs de westkust in de duingebieden (ter plaatse van stuifzandbodems) een hoog risico op droogtestress (zie figuur 3.4). Afgezien daarvan heeft het overgrote deel van de gemeente een laag risico op droogtestress. Voor enkele locaties is een matig risico te zien. De huidige situatie wordt beoordeeld als redelijk.

Autonome ontwikkeling

In de huidige situatie wordt regenwater onvoldoende lokaal geborgen, mede hierdoor ontstaan problemen tijdens droogteperioden. Naar verwachting zal in de toekomst de regenval zich op een andere manier manifesteren: piekbuien en langere drogere perioden. Zonder maatregelen zal dan in de toekomst nog meer regenwater afvloeien waardoor per saldo nog minder regenwater opgevangen zal worden. Hierdoor zal de kwetsbaarheid van de gemeente tijdens droogte toenemen. De gebieden waar in de huidige situatie matige of hoge kans is op droogte, zullen zonder maatregelen groter worden en toenemen in aantal. Figuur 3.4 toont de risico's op droogtestress voor de gemeente Schagen in 2050. Zichtbaar is dat het risico rondom de kernen Callantssoog, Sint Maarten en ten oosten van de stad Schagen toeneemt. Aangezien het aantal risicovolle gebieden toeneemt en de mate van risico toeneemt wordt de autonome ontwikkeling beoordeeld als slecht.

3.4.3 Beleid

Lokaal

Op 30 juni 2020 is het Duurzaamheidsprogramma met uitvoeringsagenda vastgesteld. Er wordt gewerkt aan een 1^e regionaal uitvoeringsplan Klimaatadaptatie, het thema droogte wordt hierin meegenomen.

3.5 Overstromingsrisico

3.5.1 Beoordelingskader

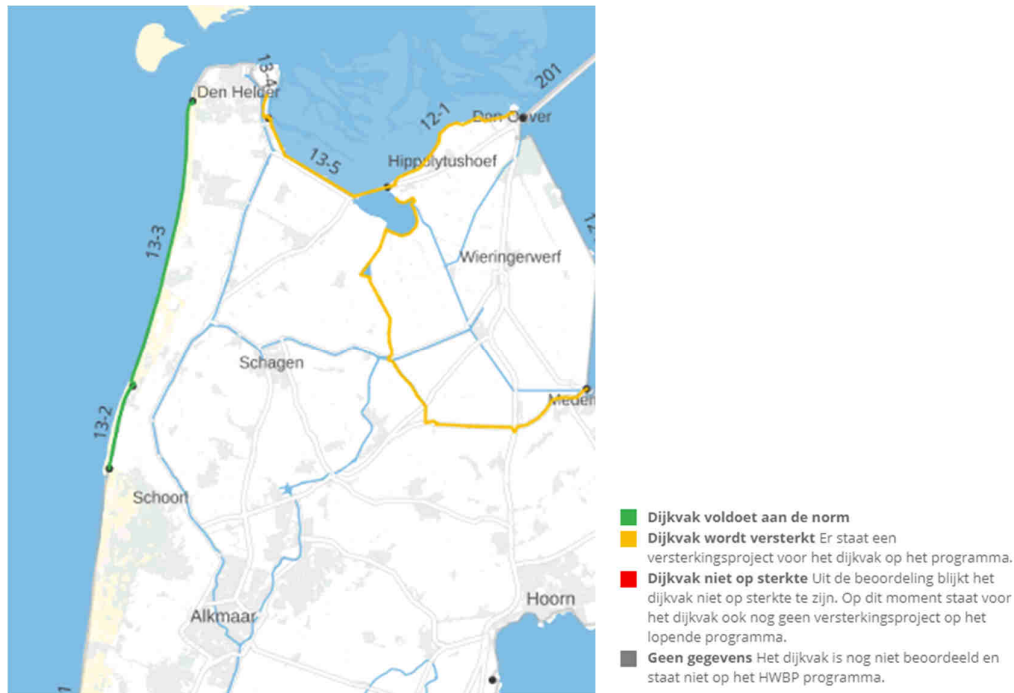
Beoordelingsparameter: Hoogte van het overstromingsrisico

Bij deze indicator binnen het thema klimaatadaptatie worden de effecten van overstromingsrisico beoordeeld. Het overstromingsrisico is de kans dat een gebied overstroomt maal het effect dat een overstroming veroorzaakt. De kans wordt bepaald aan de hand van de kans dat een waterkering, primair of regionaal, voor een bepaalde trajectlengte doorbreekt. Het effect is afhankelijk van de fysieke kenmerken van de overstroming, zoals diepte en snelheid, en van de kwetsbaarheid van mensen en functies en de economische waarden in het overstromingsgebied. Voor het MER worden de effecten van overstromingsrisico bekeken aan de hand van de hoogte van het overstromingsrisico.

3.5.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

De gemeente Schagen wordt door duinen en dijken, de primaire keringen, beschermd tegen het buitenwater. Binnen het hoogwaterbeschermingsprogramma³¹ wordt gewerkt aan de versterkingen langs de kust en het IJsselmeer. De meest recente beoordelingsronde van de primaire keringen is vanaf 2017 van start gegaan en daarbij worden de nieuwe klimaatscenario's meegenomen.

Figuur 3.5: Actuele veiligheidsstatus (2020)³²

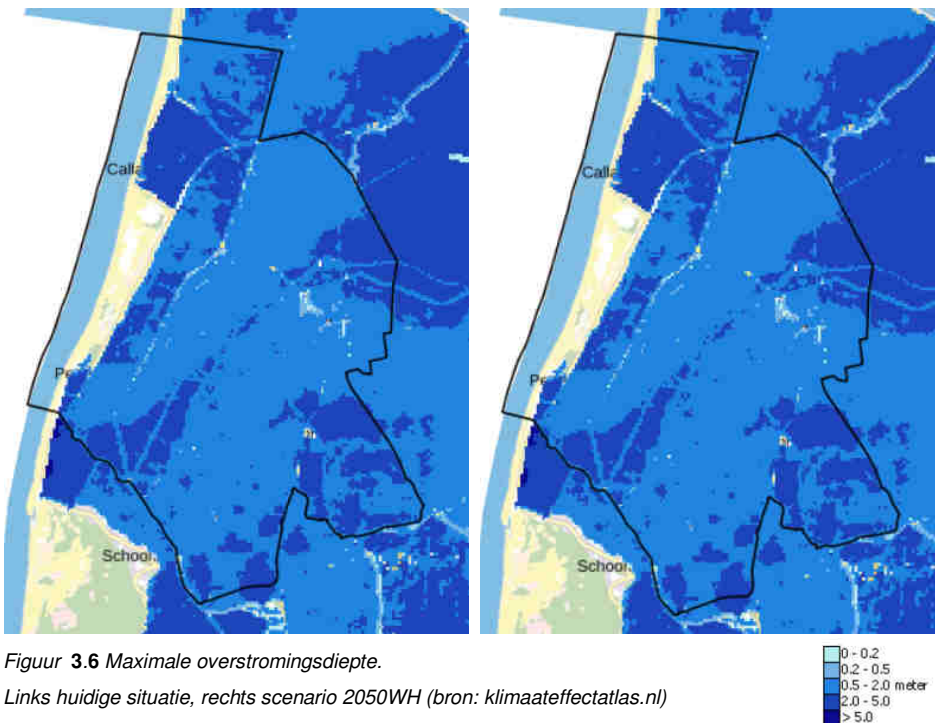
³¹ HWBP. (2020). *Hoogwaterbeschermingsprogramma*. Geraadpleegd van <https://www.hoogwaterbeschermingsprogramma.nl/default.aspx>

³² <https://waterveiligheidsportaal.nl/#/nss/nss/current>

Naast de primaire keringen die de gemeente beschermt tegen het buitenwater, liggen in Noord-Holland zo'n 1.500 km aan dijken die bescherming bieden tegen overstromingen en wateroverlast. Noord-Holland is onderdeel van de Rijndelta, met grote delen beneden NAP en met een zeer hoge bevolkingsdichtheid. Hoogteligging, bodemsamenstelling, landgebruik en bebouwingsdichtheid bepalen in belangrijke mate het effect van klimaatverandering. Op basis van bovenstaande argumentatie wordt de huidige situatie als goed beoordeeld.

Autonome ontwikkeling

Door klimaatverandering wordt de noodzaak om aan de normen te voldoen, de normen te handhaven en eventueel de normen aan te passen aan de veranderende situatie groter. Noodzakelijke dijk- en kustversterkingen bevinden zich aan de Noordzeekust en de kusten rond het IJsselmeer en Markermeer. Er blijft echter altijd een (kleine) kans op overstroming. Door toenemende verstedelijking nemen de potentiële gevolgen daarvan toe. De primaire keringen langs de kust zijn het meest gevoelig voor zeespiegelstijging. Door de zeespiegelstijging zal het steeds moeilijker worden om het water te spuien naar zee onder vrij verval. Er zullen meer en grotere gemalen nodig zijn. Maatregelen zoals het hoger plaatsen van transformatorhuisjes en het opheffen van evacuatieroutes worden in de praktijk nog nauwelijks toegepast. De autonome ontwikkeling wordt daarom beoordeeld als slecht.

Figuur 3.6 Maximale overstromingsdiepte.

Links huidige situatie, rechts scenario 2050WH (bron: klimateffectatlas.nl)

3.5.3 Beleid

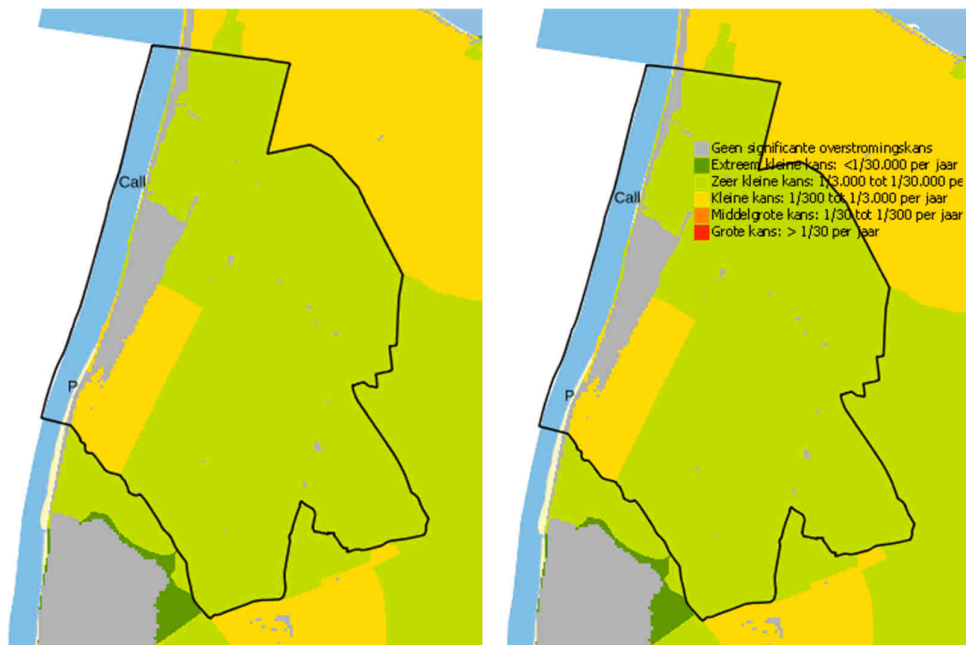
Nationaal

De Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) dateert van november 2007 en heeft als doel de negatieve gevolgen van overstromingen voor de gezondheid van de mens, het milieu, het culturele erfgoed en de economische bedrijvigheid te beperken. De ROR³³ verplicht de lidstaten om overstromingsgevaar- en overstromings-risicokaarten te maken. Voor ROR2 is de verplichting dat er in december 2019 geactualiseerde kaarten beschikbaar zijn.

Landelijk is het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) opgezet. Het HWBP is een alliantie van de waterschappen en Rijkswaterstaat. Het doel van het HWBP is om in 2050 alle primaire keringen op een sobere en doelmatige wijze versterkt te hebben, zodat deze voldoen aan de wettelijke normen zoals die zijn vastgelegd in de Waterwet.

Lokaal

Op 30 juni 2020 is het Duurzaamheidsprogramma met uitvoeringsagenda vastgesteld. Daarnaast heeft de gemeente Schagen geen specifiek beleid op het beperken van het overstromingsrisico anders dan partner zijn bij onderwerpen die de primaire en secundaire waterkeringen aangaan.

Figuur 3.7 Plaatsgebonden overstromingskans > 2050

Links huidige situatie, rechts scenario 2050WH (bron: klimateffectatlas.nl)

³³ Rijksoverheid. (2020). ROR. Geraadpleegd van <https://www.helpdeskwater.nl/onderwerpen/wetgeving-beleid/eu-richtlijn/overstromingsgevaar/>

4 Energietransitie

In onderstaande tabel zijn de kwaliteitsniveaus samengevat van de indicatoren van het thema energietransitie in de huidige situatie, autonome ontwikkeling en als het beleid van de Omgevingsvisie van de gemeente in werking is.

Energietransitie

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Aandeel duurzame energie (incl. geo- en aquathermie)	Slecht	Redelijk
Energiebesparing	Slecht	Redelijk

4.1 Aandeel duurzame energie

4.1.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: aandeel duurzame energie ten opzichte van de totale energieproductie

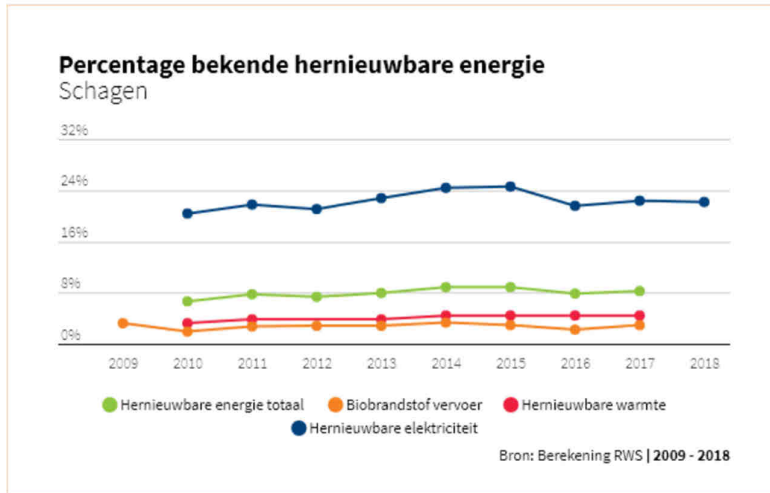
Bij deze indicator binnen het thema energietransitie worden de effecten van aandeel duurzame energie beoordeeld. Voor het MER worden de effecten van aandeel duurzame energie bekeken aan de hand van het aandeel duurzame energie ten opzichte van de totale energieproductie.

4.1.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

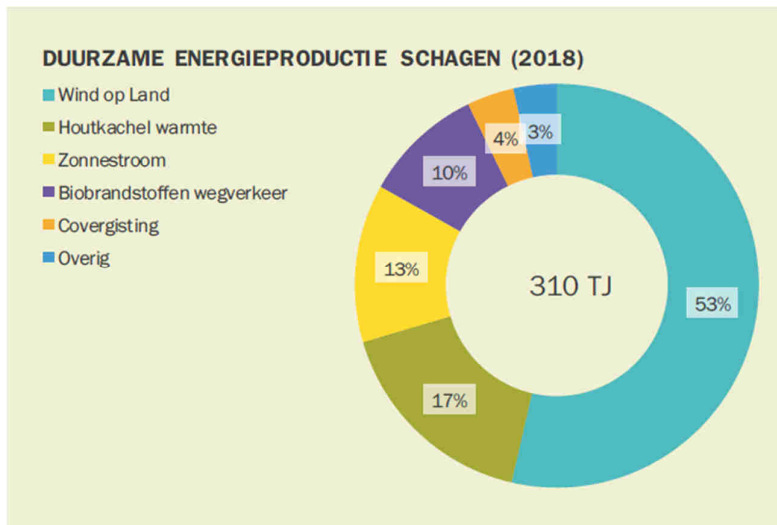
Huidige situatie

Hernieuwbare energiebronnen leveren op dit moment minder dan 4% van het Noord-Hollandse gebruik. Deze 4% bestaat, in volgorde van bijdrage, uit biomassa en –brandstoffen en windenergie. In de gemeente Schagen ligt het percentage hernieuwbare energie hoger dan in de gehele provincie en in Nederland (6,8% in 2017), namelijk rond de 8% in 2018 (figuur 4.1). Dit is een stijging ten opzichte van 2010, toen het percentage 6,5% bedroeg³⁴. Deze hernieuwbare energie wordt door verschillende bronnen opgewekt (figuur 4.2). Het opgesteld vermogen van windmolens in Schagen is ca 23 MW (2017). Het aantal zonnepanelen in de gemeente nam flink toe in de periode 2010-2017 (zie figuur 4.3). Hoewel het aandeel duurzame energie in de huidige situatie in de gemeente Schagen hoger is dan het provinciale en landelijk gemiddelde, wordt de indicator ‘aandeel duurzame energie’ toch als slecht beoordeeld.

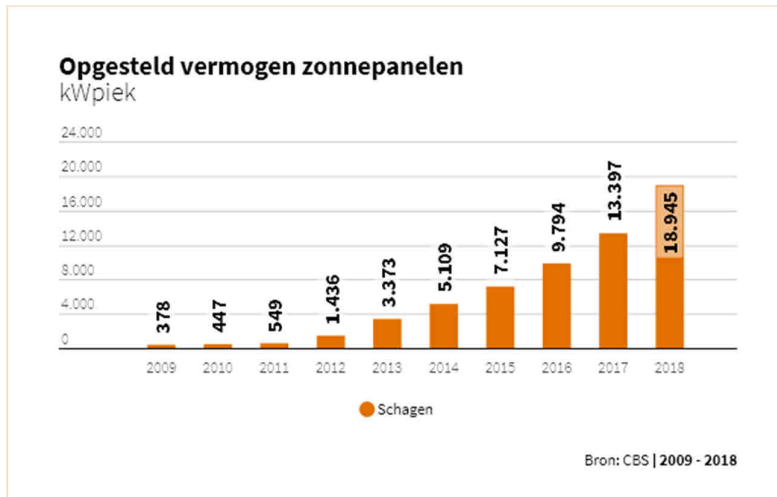
³⁴ Gemeente Schagen (2020): Energiemonitor 2020

Figuur 4.1. Percentage bekende hernieuwbare energie

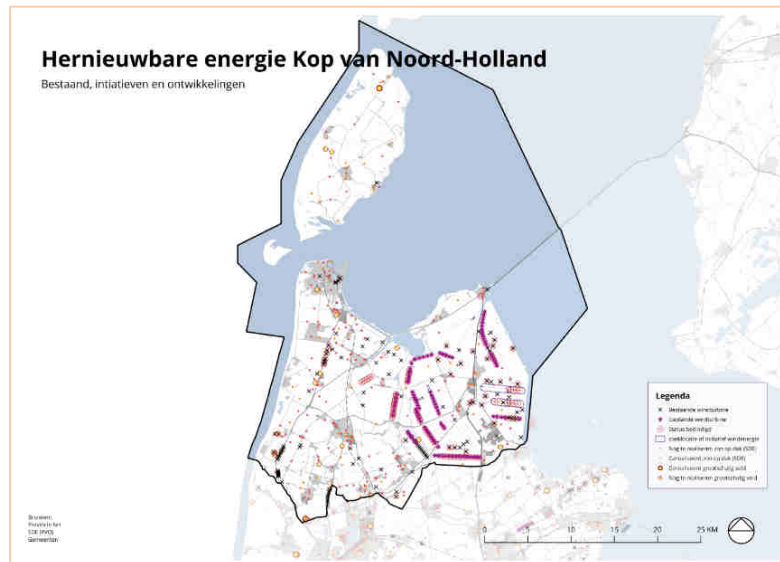

Figuur 4.2. De duurzame energieproductie per opwekmethode (Energiemonitor 2020, gemeente Schagen)

Figuur 4.3 Opgesteld vermogen zonnepanelen in gemeente Schagen (bron: klimaatmonitor.databank.nl)

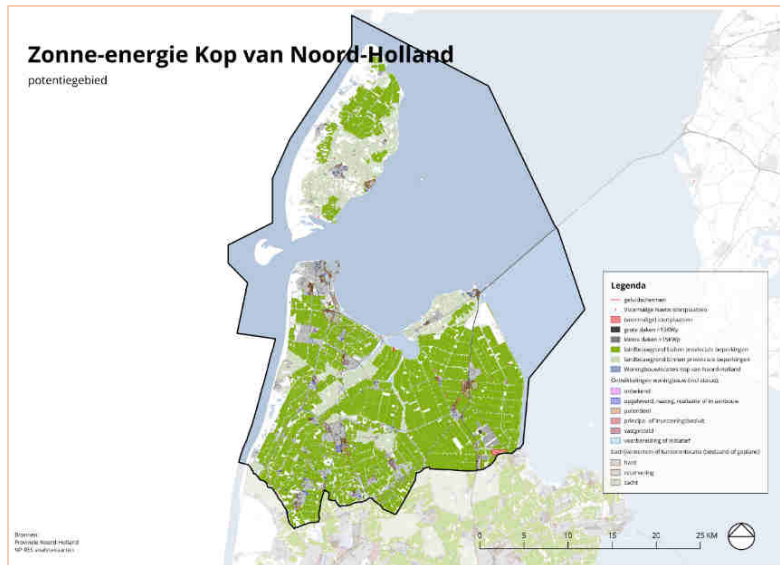
In figuur 4.4 zijn de locaties van bestaande en geplande windturbines en gerealiseerde en nog te realiseren zonne-energie weergegeven.

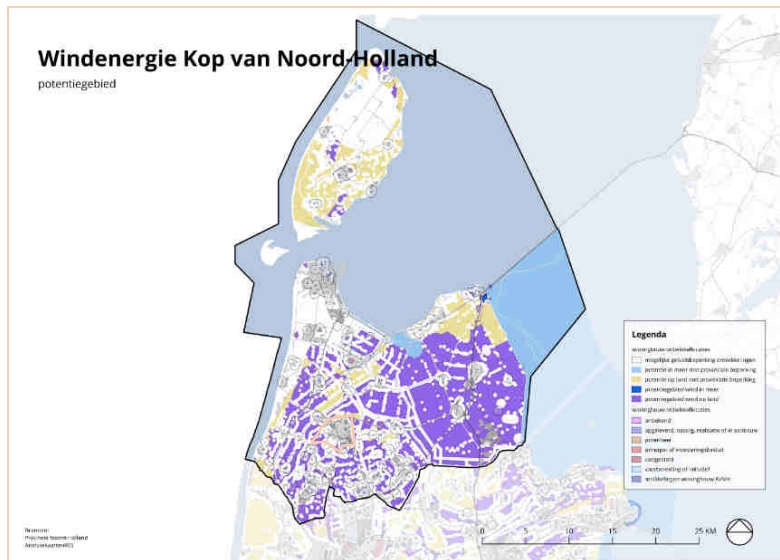
Figuur 4.4 Hernieuwbare energie Kop van Noord-Holland (Bron: RES, 2019)

In de Kop van Noord-Holland wordt vergeleken met de rest van de omgeving al veel windenergie benut.³⁵ Figuren 4.5 – 4.9 geven de potentiegebieden voor wind- en zonne-energie, WKO en aquathermie, thermische energie en geothermie weer.

³⁵ RES. (2019) *Foto Energie & Ruimte Kop van Noord-Holland*. Geraadpleegd van https://cloud.generation.energy/index.php/s/y4b234WitSwZNRC/download?path=%2F&files=DeelregioKop_van_Noord_Holland_foto_update.pdf

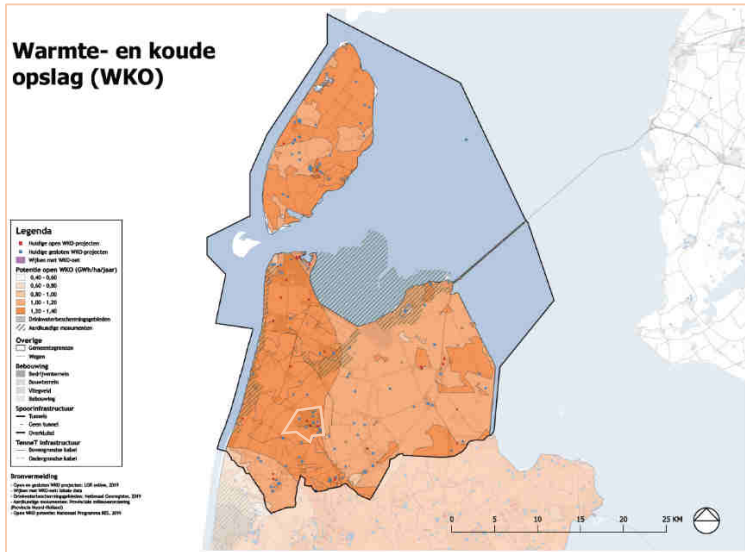

Figuur 4.5 Potentiegebied zonne-energie Kop van Noord-Holland (Bron: RES, 2019)

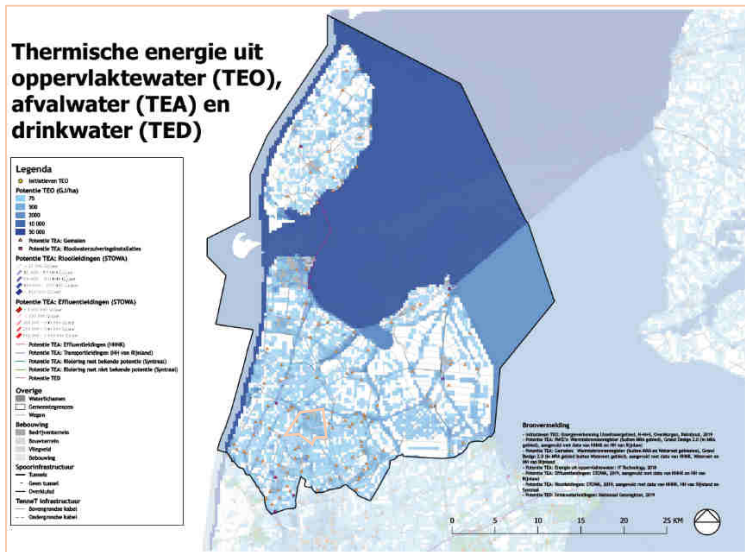
Figuur 4.6 Potentiegebied windenergie Kop van Noord-Holland (Bron: RES, 2019)

Warmte- en koudeopslag (WKO) is geen energiebron, maar een manier om warmte of koude op te slaan in de bodem. Binnen de gemeentegrenzen van Schagen zijn momenteel open en gesloten WKO-projecten. Tevens is de gemeente Schagen aangewezen als een potentiegebied open WKO van 1,20 – 1,40 GWh/ha/jaar. Figuur 4.7 geeft de huidige open- en gesloten WKO projecten en de potentiegebieden open WKO weer.

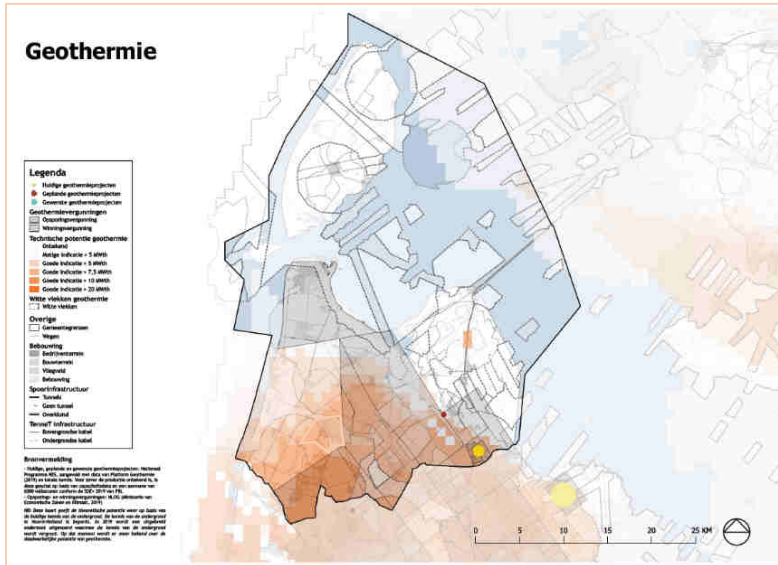
Figuur 4.7 Huidige en potentiegebieden WKO Kop van Noord-Holland (Bron: RES, 2019)

WKO kan gebruikt worden om warmte van bronnen zoals aquathermie te benutten. Bij aquathermie wordt thermische energie gewonnen uit water. Het water heeft hierbij een temperatuur tussen 7 en 25°C. Aquathermiewarmtebronnen zijn daarom zeerlagetemperatuurwarmtebronnen (ZLT-warmtebronnen). De drie belangrijkste vormen van aquathermie zijn: thermische energie uit oppervlaktewater (TEO), thermische energie uit afvalwater (TEA) en thermische energie uit drinkwater (TED). Figuur 4.8 geeft de potentie voor thermische energie uit TEO, TEA en TED weer.

Figuur 4.8 Potentiegebieden thermische energie Kop van Noord-Holland (Bron: RES, 2019)

De potentie voor geothermie is voor een deel van de regio Kop van Noord-Holland onbekend, maar er zijn al succesvolle boringen in de regio aanwezig. Geothermie is een aantrekkelijke bron voor de toekomstige warmtevoorziening. Geothermie is een ander woord voor "aardwarmte". Dit is de warmte van de aarde dieper dan 250 meter. Figuur 4.9 geeft de theoretische potenties voor geothermie weer, zoals bekend uit Thermogis TNO, (2019).³⁶

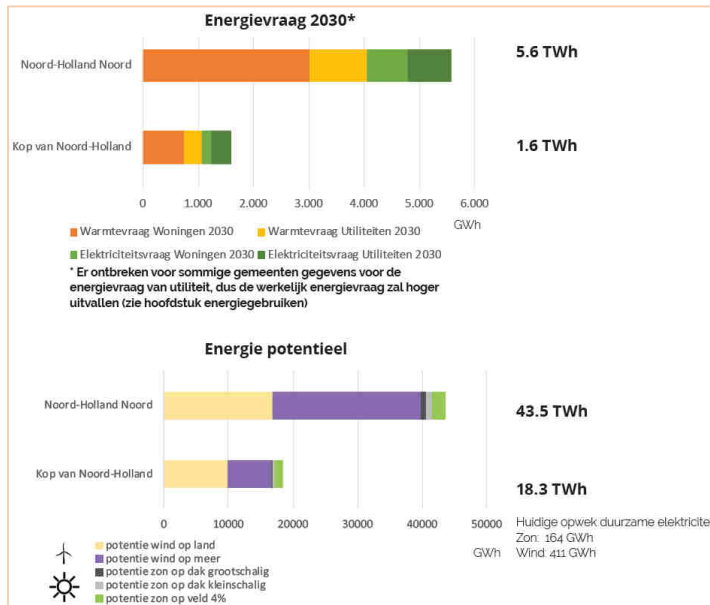
Figuur 4.9 Potentiegebieden geothermische energie Kop van Noord-Holland (Bron: RES, 2019)

Autonome ontwikkeling

De regionale verschillen in Noord-Holland worden bepaald door geologische (aanwezigheid van warmte in de ondergrond), geomorfologische (kraken en CO₂ opslag), klimatologische (veel resp. weinig wind, veel resp. weinig zon) en overige ruimtelijke omstandigheden. Het is dus niet overal in dezelfde mate mogelijk om duurzame energie op te wekken. De regionale verschillen bieden kansen voor een gedifferentieerde aanpak in de opgave voor verduurzaming van de gebouwde omgeving. De opwekpotentie laat zien hoeveel energie er theoretisch maximaal kan worden opgewekt binnen de bestaande ruimte. Hierbij wordt geen rekening gehouden met andere ruimtelijke opgaven. In figuur 4.10 is de energievraag in 2030 uitgezet tegen de elektriciteitspotentie opwek.

³⁶ RES. (2019) *Foto Energie & Ruimte Kop van Noord-Holland*. Geraadpleegd van

https://cloud.generation.energy/index.php/s/y4b234WitSwZNRC/download?path=%2F&files=DeelregioKop_van_Noord_Holland_foto_update.pdf

Figuur 4.4.1 Energievraag in 2030 uitgezet tegen de elektriciteitspotentie opwek (Bron: RES, 2019)

In het Klimaatakkoord is landelijk afgesproken dat elke regio in Nederland een Regionale Energie Strategie (RES) opstelt, waarin wordt opgenomen hoe en waar er grootschalig duurzame elektriciteit (zon en wind) wordt opgewekt richting 2030. De gemeente Schagen is onderdeel van de energieregio Noord-Holland Noord en daarbinnen de deelregio Kop van Noord-Holland. In de Kop van Noord-Holland zijn initiatieven voor uitbreiding over de regio verspreid, waarvan een deel ook een vervangingsopgave is.³⁷ De provincie hanteert echter totdat de RES is vastgesteld restrictief 'nee, tenzij'-beleid. Voor de inpassing van zonnenvelden is het grootste deel van de regio beschikbaar.

Een van de autonome ontwikkelingen voor duurzame energie in gemeente Schagen betreft: Kennemerwind U.A. is voornemens om langs het Noord-Hollands Kanaal ten noorden van Burgervlotbrug rondom de vijf noordelijkste bestaande windturbines een zonnepark van circa 4,5 ha te realiseren. De vergunning voor dit zonnepark is inmiddels verkregen.³⁸

Aangezien het proces van de RES Noord-Holland Noord loopt en de verwachting is dat de RES in het najaar van 2020 wordt vastgesteld, er uiterlijk in 2021 een warmtetransitievisie moet worden opgesteld door de gemeente, de realisatie van een zonnepark gepland staat en er in het

³⁷ RES. (2019) *Foto Energie & Ruimte Kop van Noord-Holland*. Geraadpleegd van https://cloud.generation.energy/index.php/s/y4b234WitSwZNRc/download?path=%2F&files=DeelregioKop_van_Noord_Holland_foto_update.pdf

³⁸ Rho. *Buitengebied Zijpe Zonnepark Burgervlotbrug*. Geraadpleegd van https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0441.BPBGZZPBUIV-VA01/t_NL.IMRO.0441.BPBGZZPBUIV-VA01.html

algemeen aandacht is voor de energietransitie wordt de autonome ontwikkeling als redelijk beoordeeld.

4.1.3 Beleid

Nationaal

Het Klimaatakkoord³⁹ is de Nederlandse uitwerking van internationale klimaatafspraken om de opwarming van de aarde te beperken en de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Doelstelling van het Klimaatakkoord is om te komen tot 49% CO₂-reductie in 2030 en 95% CO₂ reductie in 2050, ten opzichte van de uitstoot in 1990. De belangrijkste bron van CO₂-uitstoot is het verbranden van fossiele brandstoffen voor energietoepassingen. Op dit moment is het overgrote deel van het energiegebruik in Nederland afkomstig van fossiele bronnen. Om de klimaatdoelstellingen te halen is een transitie nodig naar andere energiebronnen.

Provinciaal – Noord-Holland

In de Omgevingsvisie NH2050⁴⁰ beschrijft de provincie waar zij zich de komende jaren op gaat richten. De provincie heeft daarin de volgende ambitie opgenomen voor het thema energietransitie:

“Onze ambitie is dat Noord-Holland als samenleving in 2050 volledig klimaatneutraal en gebaseerd is op (een maximale inzet op opwekking van) hernieuwbare energie. Daarom bieden we de ruimte aan de noodzakelijke energietransitie en daarvoor benodigde infrastructuur. Rekening houdend met de ambities voor verstedelijking en landschap. We monitoren de ontwikkeling van de energievraag, het aandeel duurzame energie en de hoogte van de CO₂-uitstoot.”

Lokaal – Schagen

Schagen heeft in 2020 het duurzaamheidsprogramma 2020-2050 “Samen bouwen aan een duurzaam Schagen” vastgesteld. Hierin worden de landelijke doelen vanuit het Klimaatakkoord richting 2030 en 2050 overgenomen. Daarnaast geldt ook nog de regionale ambitie vanuit het Ambitiedocument Holland boven Amsterdam, om in 2040 als regio Noord-Holland Noord energieneutraal te zijn. Met het vaststellen van het duurzaamheidsprogramma zijn de eerder gestelde lokale doelen losgelaten. Deze waren veel scherper dan de doelen uit het Klimaatakkoord en blijken in de praktijk niet realistisch.

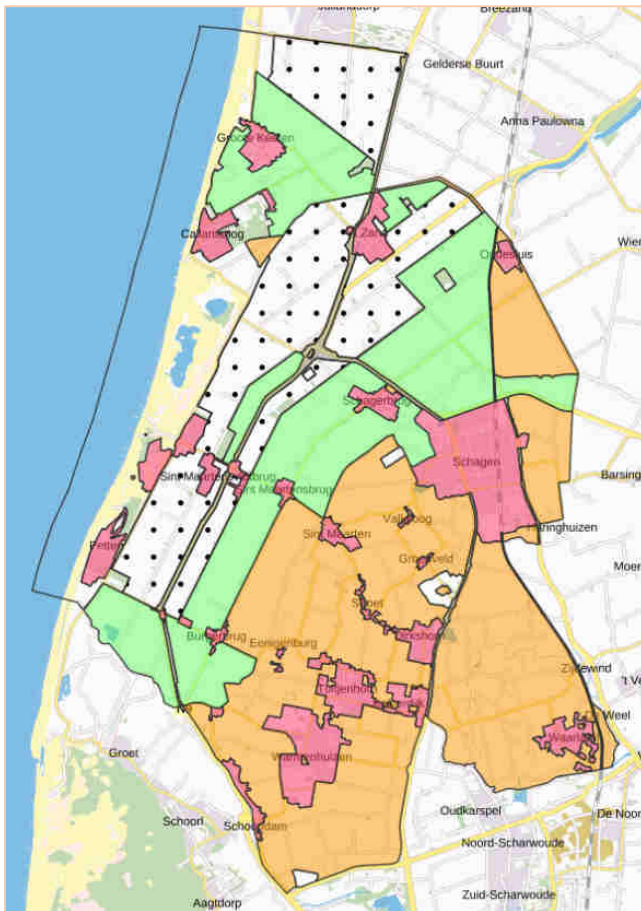
In de energiemonitor Schagen (2020) wordt onder andere de volgende doelstelling benoemd: Op korte termijn (2020) is de doelstelling een verhoging van de duurzame energieproductie naar 24% van het totale energieverbruik⁴¹.

³⁹ Klimaatakkoord. *Klimaatakkoord*. Geraadpleegd van <https://www.klimaatakkoord.nl/>

⁴⁰ Provincie Noord-Holland. (2019). *Omgevingsvisie NH2050*. Geraadpleegd van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Publicaties/Omgevingsvisie_NH2050_vastgesteld_op_19_november_2018.pdf

⁴¹ Gemeente Schagen (2020): *Energienmonitor 2020*

In de RES wordt er gekeken naar mogelijkheden voor grootschalige opwek van zonne-energie. Onder grootschalige opwek wordt verstaan: oppervlaktes die groot genoeg zijn om minimaal 60 panelen te plaatsen. Binnen de gemeentegrenzen van Schagen zijn potentiële gebieden en daken voor zonne-energie aangewezen. Tevens zijn binnen de gemeentegrenzen van Schagen potentiële gebieden voor wind op land aangewezen. Op dit moment geldt vanuit de provincie restrictief 'nee, tenzij'-beleid totdat de RES is vastgesteld. De verwachting is dat er daarna meer ruimte komt voor ontwikkelingen. Aanvullend op het beleid van de Kop van Noord-Holland heeft de gemeente Schagen beleid zonneparken opgesteld.⁴² Figuur 4.11 geeft de locaties en voorwaarden van de zonneparken weer. Op 30 juni 2020 is het paraplu omgevingsplan, waarin aanscherpingen op het zonbeleid zijn doorgevoerd, vastgesteld. Zo is het na vaststelling van het plan mogelijk om zonnepanelen te plaatsen onder twee windmolenlijnopstellingen

Figuur 4.4.2 Locaties en voorwaarden voor zonneparken (groen: 'weidevogelgebied', oranje 'agrarisch', rood 'bestaand stedelijk gebied') (Bron: Gemeente Schagen. Beleid zonneparken)

⁴² Gemeente Schagen. *Beleid zonneparken*. Geraadpleegd van <https://schagen.nedgraphicscs.nl/web/thema/beleidzonneparken.html>

4.2 Energiebesparing

4.2.1 Beoordelingskader

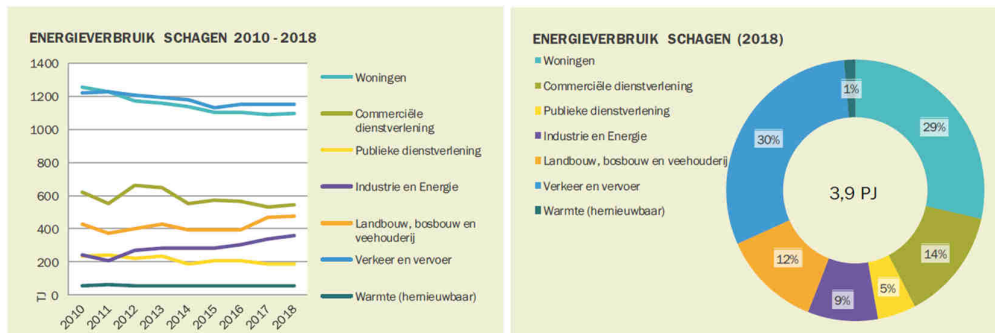
Beoordelingsparameter: energiegebruik

Bij deze indicator binnen het thema energietransitie worden de effecten van energiebesparing beoordeeld. Voor het MER worden de effecten van energiebesparing bekeken aan de hand van het energiegebruik.

4.2.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

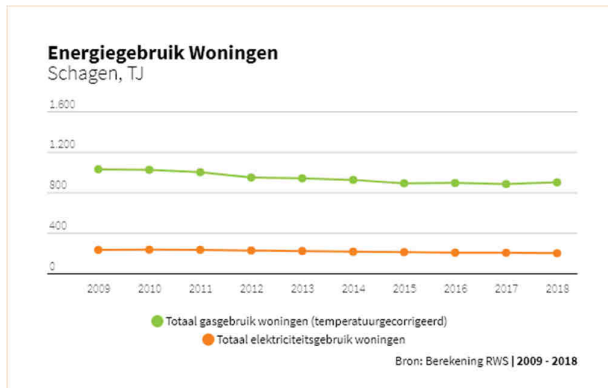
Huidige situatie

Het energiegebruik van de gemeente Schagen is uitgezet in de periode van 2010 tot 2018 in figuur 4.12. In 2018 werd het grootste percentage energie gebruik door woningen en verkeer en vervoer, samen 59% van het totale energieverbruik. Het totale energieverbruik is door de jaren heen afgenomen met circa 4%. Deze afname van energie is voornamelijk te zien in de sectoren Woningen en Commerciële dienstverlening.

Figuur 4.4.32 Energiegebruik voor woningen in de periode 2011 tot 2018 (Bron: klimaatmonitor.databank.nl/)

Het verbruik van gas in woningen is aanzienlijk gedaald (figuur 4.13), waardoor het energiegebruik in de sector Woningen als geheel een daling vertoont, ondanks dat het elektriciteitsgebruik vrij stabiel is gebleven. Aangezien het gaat om een beperkte besparing, zeker wanneer het afgezet wordt tegen de ambitie van het rijk (1,5% energiebesparing per jaar), wordt de indicator energiebesparing als slecht beoordeeld.

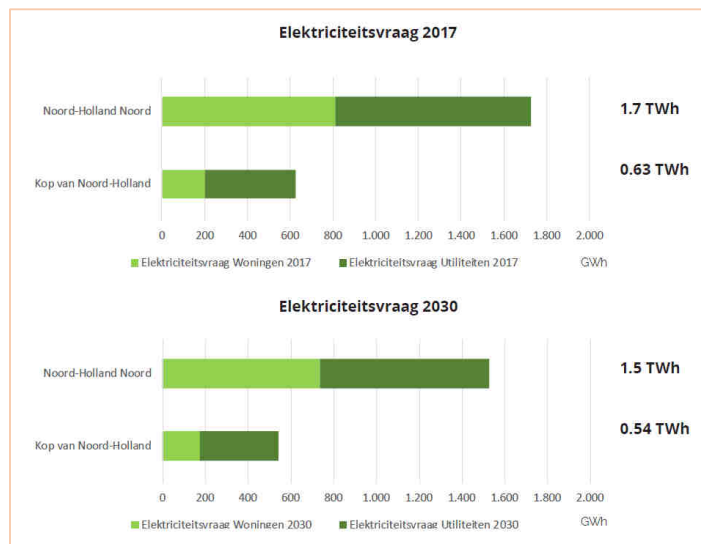

Figuur 4.4.43 Energiegebruik voor woningen in de periode 2011 tot 2018 (Bron: klimaatmonitor.databank.nl/)

Autonome ontwikkeling

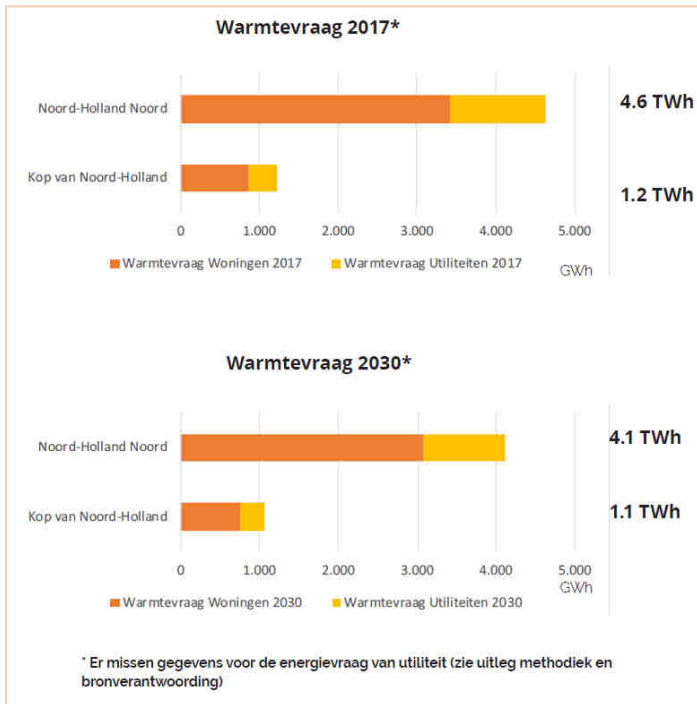
De focus in de RES ligt op de opgaven van de gebouwde omgeving en elektriciteit met als tijdshorizon 2030.⁴³ Bij het bepalen van de opgave is het zinvol om inzicht te hebben in het huidige elektriciteitsgebruik en het geschatte elektriciteitsgebruik in 2030 bij autonome ontwikkeling.

In de grafieken, figuren 4.14 – 4.16, is de huidige elektriciteits- en warmte- en energievraag voor woningen en utiliteit te zien, alsmede een inschatting van het elektriciteitsverbruik in 2030 onder een business-as-usual scenario. Daaruit is op te maken dat de vraag naar elektriciteit en warmte afneemt in de Kop van Noord-Holland. Op basis hiervan is te stellen dat het kwaliteitsniveau van energiebesparing in de autonome situatie redelijk is.

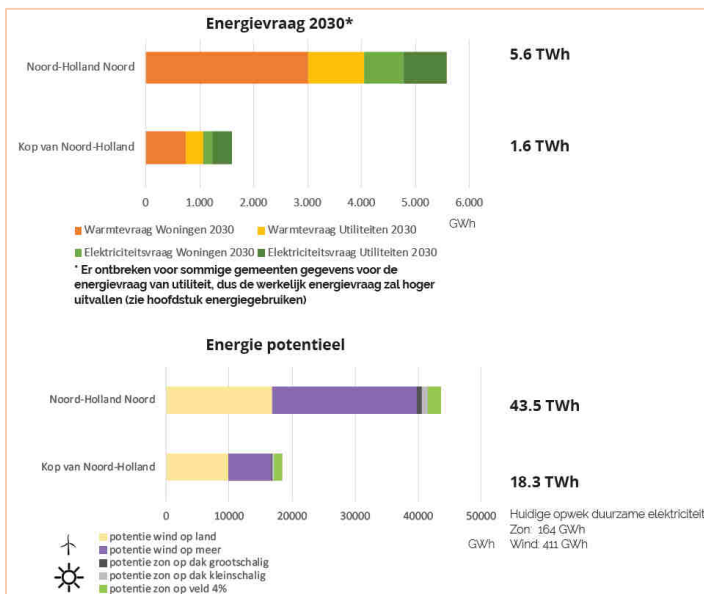

Figuur 4.14 Elektriciteitsvraag in Noord-Holland Noord en de kop van Noord-Holland in 2017 en naar schatting in 2030 (Bron: RES, 2019)

⁴³ Gemeente Schagen (2020): Energiemonitor 2020

Figuur 4.4.55 Warmtevraag in Noord-Holland Noord en de kop van Noord-Holland in 2017 en naar schatting in 2030 (bron). Data ontbreekt voor de dienstverlening in de gemeente Schagen. (Bron: RES, 2019)

Figuur 4.4.66 Schatting van de energievraag in 2030 uitgezet tegen potentieel hernieuwbare energie in Noord-Holland Noord en de kop van Noord-Holland (Bron: RES, 2019)

4.2.3 Beleid

Nationaal

De Rijksoverheid stimuleert 1,5% energiebesparing per jaar om de uitstoot van CO₂ terug te brengen. Zo maakt de overheid afspraken met de industrie en sectoren. En zijn er voor huiseigenaren diverse leningen en subsidies.

Provinciaal – Noord-Holland

In de Omgevingsvisie NH2050 ⁴⁴ beschrijft de provincie waar zij zich de komende jaren op gaat richten. De provincie heeft daarin de volgende ambitie opgenomen voor het thema energietransitie:

“Het energievraagstuk is een van de belangrijkste opgaven voor de komende tijd. We sturen op een energietransitie met een maximale opwekking van duurzame energie voor de volledige energievraag in Noord-Holland in 2050. Om dit doel van een klimaatneutraal Noord-Holland in 2050 te bereiken, is een optimale mix nodig van energiebesparing en allerlei vormen van duurzame energie.”

Lokaal – Schagen

Schagen heeft in 2020 het duurzaamheidsprogramma 2020-2050 “Samen bouwen aan een duurzaam Schagen” vastgesteld. Hierin worden de landelijke doelen vanuit het Klimaatakkoord richting 2030 en 2050 overgenomen. Daarnaast geldt ook nog de regionale ambitie vanuit het Ambitiedocument Holland boven Amsterdam, om in 2040 als regio Noord-Holland Noord energieneutraal te zijn. Met het vaststellen van het duurzaamheidsprogramma zijn de eerder gestelde lokale doelen losgelaten. Deze waren veel scherper dan de doelen uit het Klimaatakkoord en blijken in de praktijk niet realistisch.

In de Energiemonitor 2020 is een doelstelling opgenomen voor op de korte termijn (2020), namelijk een energiebesparing van 16%.

5 Wonen en voorzieningen

In onderstaande tabel zijn de kwaliteitsniveaus samengevat van de indicatoren van het thema wonen en voorzieningen in de huidige situatie, autonome ontwikkeling en als het beleid van de Omgevingsvisie van de gemeente in werking is.

Wonen en voorzieningen

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Woningvoorraad	Slecht	Redelijk

⁴⁴ Provincie Noord-Holland. (2019). *Omgevingsvisie NH2050*. Geraadpleegd van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Publicaties/Omgevingsvisie_NH2050_vastgesteld_op_19_november_2018.pdf

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Sociale samenhang/ Sociale inclusiviteit	Redelijk	Redelijk

5.1 Woningvoorraad

5.1.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: Passende woningvoorraad

Bij deze indicator binnen het thema wonen en voorzieningen worden de effecten van de woningvoorraad beoordeeld. Door een veranderende arbeidsmarkt en veranderende woonbehoeften verwacht de gemeente Schagen een toename in de vraag naar woningen. Voor het MER worden de effecten van de woningvoorraad bekeken of er sprake is van een woningtekort- of overschot en (voor zover mogelijk) of het woningaanbod passend is voor de doelgroepen.

5.1.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

De huidige situatie en de autonome ontwikkeling voor de indicator woningvoorraad zijn gebaseerd op het woningmarktonderzoek uit 2020.⁴⁵ Hierna wordt eerst de stand van de woningvoorraad in de huidige situatie aan de hand van een aantal ontwikkelingen beschreven.

Huishoudens en woningen

In de gemeente Schagen zijn in de huidige situatie 20.422 huishoudens (CBS cijfers). Het grootste deel van deze huishoudens zijn 'empty nesters' tussen de 55 tot 75 jaar, ouderen en relatief veel gezinnen. Daarentegen zijn er relatief weinig huishoudens met jonge bewoners tot 35 jaar. Momenteel zijn er ruim 20.000 woningen in de gemeente Schagen. Ongeveer 66% van dit aantal woningen is een koopwoning. In de kern Schagen staan relatief de meeste huurwoningen en appartementen. Recreatiewoningen worden in de huidige situatie gebruikt als tijdelijke oplossing voor starters en andere inwoners die met grote spoed een woning zoeken. Permanente bewoning van recreatiewoningen is eigenlijk illegaal, maar ze dienen hier als tijdelijke noodoplossing.

Huurwoningen: scheefwonen en dure huur

Huishoudens met een inkomen boven de €40.000,- die in een sociale huurwoning wonen worden ook wel scheefwoners genoemd, omdat ze in een sociale huurwoning wonen terwijl die bedoelt zijn voor de doelgroep die volgens het beleid daadwerkelijk een sociale huurwoning nodig heeft. 15% van de huurders in de huidige situatie in Schagen blijkt te goedkoop en dus scheef te wonen. Terwijl 8% van de huurders te duur woont. In Schagen zijn relatief veel huishoudens in de corporatiesector met betaalrisico's.

Druk op woningmarkt

⁴⁵ Atrivé, 2020, pp. 1-4.

De huidige druk op de woningmarkt is voor zowel de koop- als de huurwoningen in beeld gebracht. Hoewel het aantal actief woningzoekenden naar een sociale huurwoning en de gemiddelde reële zoektijd toenemen, neemt het aantal verhuringen en de daarmee samenhangende slagingskans op een sociale huurwoning in 2018 juist toe. De huidige vraagdruk naar sociale huurwoningen geeft dus geen eenduidig beeld.

Voor de woningmarkt van koopwoningen in Schagen geldt in het vierde kwartaal van 2018 dat de gemiddelde transactieprijs met €277.000 7% hoger ligt dan in het eerste kwartaal van 2009. Gedurende de crisis was de gemiddelde transactieprijs in Schagen met 25% afgenomen, maar daarna volgde herstel. Door de lage hypotheekrente en de economische vooruitgang ontstond dynamiek op de woonmarkt waardoor de prijzen stegen. De gemiddelde verkooptijd van een koopwoning in Schagen is bovendien afgenomen van 155 dagen in 2014 naar momenteel 48 dagen. De huidige prijsontwikkeling in de gemeente Schagen is over de regio gezien vergelijkbaar met die van de gemeente Hollands Kroon. De prijzen in Schagen liggen echter, vooral de afgelopen jaren, gemiddeld hoger. Dit geldt zowel voor de woning als geheel als per m². Zo betaal je in Schagen €2700,- per vierkante meter en in Hollands Kroon € 2400,-. Het bovenstaande beeld duidt op een toenemende druk op de koopmarkt in Schagen.

Verhuisdynamiek

De laatste jaren is in Schagen het negatieve verhuissaldo veranderd naar een positief saldo. Na de economische crisis is de verhuismobiliteit toegenomen. Vooral onder jonge gezinnen is deze verhuismobiliteit de laatste jaren in Schagen toegenomen. De leeftijdsgroep die het meest verhuist zijn jonge huishoudens in de leeftijd van 20 tot 40 jaar. Deze leeftijdsgroep is in Schagen ondervertegenwoordigd. Vanuit de regio lijkt er sprake te zijn van verhuisbeweging vanuit de Metropoolregio Amsterdam en regio Alkmaar naar Schagen. Gekeken naar de leeftijdsgroep van jongeren is deze beweging andersom aangezien deze groep voor studie of werk naar de stad trekt. De grootste verhuisrelatie van Schagen is met de omliggende gemeente Hollands Kroon. De kern Schagen kent absoluut gezien de meeste vestigers. De kern Schagen kent dan ook het grootste positieve verhuissaldo want ook het relatief aantal personen dat naar de kern is verhuisd is groot.

Ook qua verhuisbewegingen naar woningtype vallen een aantal zaken op. Zowel in relatieve als in absolute zin is er veel verhuisd naar tussen- en hoekwoningen. In absolute zin wordt er het meeste verhuisd naar koopwoningen, maar omdat 74% van de woningvoorraad bestaat uit koopwoningen gaat dat relatief gezien niet op. Relatief gezien wordt het meest verhuisd naar appartementen.

Huidige situatie woningtekort

In de huidige situatie is sprake van een woningtekort binnen de gemeente Schagen. Naast dat er tijdens de crisisjaren volgend op de bankencrisis in 2008 weinig is bijgebouwd, ontstaat het woningtekort door een groeiend aantal inwoners en een geleidelijke afname van het aantal bewoners per woning. Daarnaast speelt ook het groeiende aantal verhuisbewegingen vanuit de metropoolregio Amsterdam een rol. Vanwege het woningtekort wordt de huidige situatie van de woningvoorraad beoordeeld als slecht.

Autonome ontwikkeling

De woningvoorraad in de autonome ontwikkeling van Schagen is bekeken aan de hand van de kwalitatieve en de kwantitatieve woningbehoefte. De rol van het recente regionale adaptieve woningbouwprogramma voor de Kop van Noord- Holland is ook bekeken.

Kwalitatieve behoefte

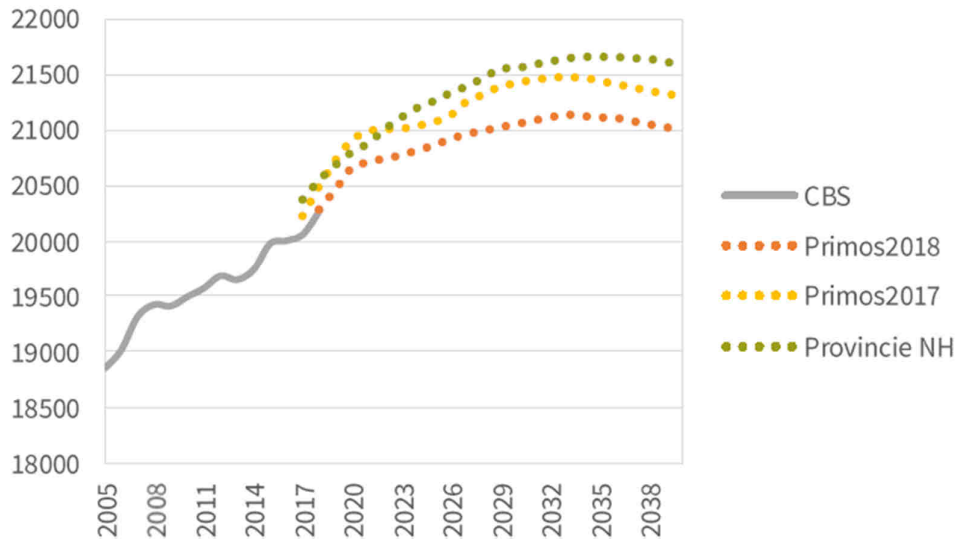
De woningvoorraad is onderhevig aan de demografische transitie van ontgroening, vergrijzing en een afname van het aantal personen per huishouden. De huishoudenssamenstelling in Schagen verandert sowieso de komende jaren. Het aantal oudere huishoudens zal meer dan verdubbelen en een afname van het aantal jonge huishoudens (-21%) en het aantal gezinnen (-10%) is de prognose. Het aantal jonge huishoudens neemt dus de komende jaren af, maar dit is wel de groep die het meest actief is op de woningmarkt. Jonge huishoudens zoeken zowel vaak een eengezinskoopwoning als een huurappartement. De groep van oudere huishoudens verhuist nauwelijks, maar omdat deze groep in zijn geheel toeneemt, bepaalt die in toenemende mate de kwalitatieve woningbehoefte.

Vanwege de invloed van demografie op de woningvoorraad ontstaat een spanning tussen de kwalitatieve woningbehoefte op korte termijn tot en met 2025 en de langere termijn tot aan 2040. Tot en met 2025 is er vooral behoefte aan eengezinskoopwoningen. Er is namelijk weinig doorstroom vanuit ouderen in deze woningen, waardoor eengezinskoopwoningen op korte termijn weinig vrijkomen. Na 2030 tot en met 2040 komen er juist meer van deze koopwoningen vrij, omdat babyboomers bijvoorbeeld naar een verpleeghuis verhuizen, hierdoor ontstaat dan overschot aan eengezinskoopwoningen in Schagen.

Uit een analyse van de verwachte ontwikkeling van de doelgroep voor sociale huur blijkt dat deze groep waarschijnlijk tussen 2015 en 2030 met ongeveer 1400 huishoudens toeneemt. In totaal zijn er in 2030 dan ruim 700 sociale huurwoningen extra nodig in Schagen. (pagina 2-3). Gezien de demografische transitie ontstaat op korte termijn een tekort binnen de kwalitatieve (koop)voorraad. Op de langere termijn ontstaat een overschot aan eengezinswoningen en een tekort aan sociale huurwoningen.

Kwantitatieve behoefte

Tot aan 2030 wordt in alle prognosemodellen een groei van het aantal huishoudens in de gemeente Schagen verwacht, daarna stabiliseert dit aantal en op termijn zal dit mogelijk licht afnemen. Van de prognoses is er echter een verschil tussen de provinciale inschatting van de woningbehoefte in Schagen en die van de gemeente Schagen zelf. De prognose van huishoudens van de provincie is een toename van 1300 huishoudens in Schagen, een toename van 6,3%. De conclusie van Primos (2018) is een toename van 800 huishoudens in Schagen tot aan 2030, een toename van 3,8%. De gemeente Schagen raamt de extra kwantitatieve woningbehoefte tot 2030 op 1200 woningen. Bovendien liggende ambities op dit vlak bij de gemeente hoger. Schagen wil die 1200 woningen binnen 4 jaar realiseren. Door het programma 'de Kop Werkt' (bronvermelding) en de verhuisbewegingen vanuit de Metropool regio Amsterdam is het ook aan te nemen dat de gemeente harder groeit dan in de voorspelling van de provincie.

Figuur 5.1.2a Huishoudensprognoses voor de gemeente Schagen CBS, Primos en Provincie Noord Holland

In bovenstaande figuur zijn de verschillende huishoudensprognoses afgebeeld. De omvang van de huishoudensgroei verschilt blijkbaar per prognose, maar de richting komt wel overeen. Tot aan 2030 is er groei. Uit de bandbreedte van de prognoses van de provincie en de meest recente prognose van Primos is af te lezen dat een werkelijke inschatting van het aantal huishoudens lastig is.

Of in deze groei te voorzien is met de woningvoorraad is echter onder andere afhankelijk van het bouwtempo en de plancapaciteit. In onderstaande figuur is de plancapaciteit tot aan 2030 en later opgenomen. In totaal ligt die plancapaciteit op 3100 woningen. Om de ambitie van 1200 woningen binnen de komende 4 jaar te realiseren, moet het bouwtempo verdubbelen. Gezien de onzekerheid over de stikstofcrisis is dit een lastige opgave. Bovendien moet het aanbod van de woningvoorraad wel aansluiten op de vraag van verschillende doelgroepen.

Al met al is het lastig om voor de lange termijn een inschatting te maken van zowel de kwalitatieve als de kwantitatieve woningbehoefte. Op basis van de bovenstaande argumenten binnen de kwalitatieve en kwantitatieve woningbehoefte voor Schagen is op korte termijn de verwachting dat het woningtekort binnen de gemeente Schagen de komende jaren wordt ingelopen. De verwachting voor de lange termijn is echter dat er na 2030 door afvlakking van de groei sprake is van een overschot.

Tabel B 1

Fase	Plancapaciteit
2018	184
2019	654
2020-2024	1164
2025 – 2029	143
2030 en later	955

Fase	Plancapaciteit
Totaal	3100

Figuur 5.1.2b Plancapaciteit gemeente Schagen (Bron: Plancapaciteit.nl/CBS – uit Woningmarktonderzoek Atrivé 2020)

Er is echter onlangs een nieuw kwalitatief woningbouwprogramma voor de kop van Noord-Holland opgesteld dat ook wel adaptief programmeren wordt genoemd⁴⁶. Hiermee wordt de woningvoorraad op de kortere termijn ingeschat. Zo worden trendwijzigingen zoals het effect dat mensen naar andere gebieden lijken uit te wijken dan voorheen vanwege corona eerder meegenomen in de programmering. Doordat de termijn binnen het adaptieve programma korter is, wordt er beter ingespeeld op de werkelijke woningbehoefte. Hierdoor ontstaat idealiter nooit een te groot tekort en ook niet een te groot overschot. De woningvoorraad wordt daarom in de autonome ontwikkeling beoordeeld als redelijk. Daarbij geldt wel dat de mate waarin dit werkelijk lukt lastig is in te schatten, doordat de gemeente afhankelijk is van marktpartijen en woningcorporaties die vooral de woningen zullen bouwen en bepalend zijn bij een kortere wachttijd voor huurwoningen en van economische schommelingen die niet altijd te voorzien zijn en waar je soms alleen maar op kunt reageren in plaats van anticiperen, zoals de bankencrisis uit 2008 en de coronacrisis van 2020 en 2021 laten zien.

5.1.3 Beleid

Nationaal

In de Omgevingsvisie heeft het Rijk vier prioriteiten vastgesteld. Een daarvan is 'Sterke en gezonde steden en regio's'. Het Rijk streeft naar een kwalitatief goede woningvoorraad, die regionaal aansluit op de woonbehoefte met nieuwe woon- en werklocaties binnen bestaande stadsgrenzen, zodat de open ruimten tussen stedelijke regio's behouden blijven.

Provinciaal – Noord-Holland

In de Omgevingsvisie voor Noord-Holland heeft de provincie de volgende ambitie op het thema wonen en werken vastgesteld: "Onze ambitie is dat vraag en aanbod van woon- en werklocaties (kwantitatief en kwalitatief) beter met elkaar in overeenstemming zijn. De woningbouw wordt vooral in en aansluitend op de bestaande verstedelijkte gebieden gepland, in overeenstemming met de kwalitatieve behoeftes en trends. Duurzaamheid van de totale voorraad is uitgangspunt."

De provincie is bezig om een Agenda Wonen op te stellen voor 2020-2025. De doelstelling (zoals geformuleerd op 17-2-2019) is als volgt: De provincie Noord-Holland wil zorgen voor voldoende betaalbare, duurzame en toekomstbestendige woningen voor alle doelgroepen.

Regionaal – Kop van Noord Holland

In het 'Convenant: Regionale samenwerkings-afspraken woningbouw van de Kop van Noord-Holland 2020-2030 - Kwalitatief woningbouwprogramma van de Kop (KwK)' (zie ook al 5.1.2

⁴⁶ Convenant: regionale Samenwerkingsafspraken woningbouw van de Kop van Noord-Holland 2020-2030 – kwalitatief woningbouwprogramma van de kop (KwK) (20 oktober 2020)

onder de kop Autonome ontwikkeling)⁴⁷ hebben de gemeentes in de Kop van Noord-Holland en Provincie Noord-Holland afspraken gemaakt om tot een optimale afstemming in de regio te komen voor de woningvoorraad op zowel kwantiteit als kwaliteit gericht. Daarbij wordt vooral gebruik gemaakt van prognoses op de kortere termijn. Een belangrijk afspraak is dat “partijen erkennen dat een goed functionerende regionale woningmarkt belangrijk is en dat regionale afstemming over de nieuwbouwprogrammering in aantallen, de kwaliteiten van toekomstig te ontwikkelen woningen voor wat betreft locatie en woningtypen maar ook dat samenhang met de bestaande voorraad aan woningen in de regio hierom van groot belang is. Het is daarom belangrijk alleen woningen in de gemeenten toe te voegen die voldoen aan de kwantitatieve en/of kwalitatieve behoefte en aanvullend zijn ten opzichte van de bestaande voorraad.” Voor nieuwe woningbouwontwikkelingen hanteren de gemeentes een kwalitatief afwegingskader. Dit afwegingskader is een middel om te bepalen welke woningbouwplannen hoger scoren dan andere en daarom in aanmerking komen om eerder te realiseren dan andere woningbouwplannen in de regio. Daarnaast heeft een gemeente ruimte om aan de hand van een lokale onderbouw een toevoeging, verplaatsing of verwijdering uit het regionale programma voor te stellen voor regionale afstemming. Naast dit afwegingskader gaan de gemeentes monitoren om zonodig het programma tijdig bij te stellen, “zodat er continu gewerkt wordt aan de juiste hoeveelheid woningbouwplannen.”

Lokaal – Schagen

De gemeente Schagen besteedt in diverse beleidsdocumenten aandacht aan het thema Wonen. Het meest recente document is het Regionaal Actieprogramma Wonen Kop van Noord-Holland uit 2017. Dit document biedt uitgangspunten voor het regionaal woonbeleid. In de Woonvisie 2014-2018 stelt de gemeente Schagen een nieuwe koers vast op basis van de belangrijkste trendbreuken op het gebied van wonen binnen de gemeente. Dit zijn: (1) Groei, groei, groei, (2) De woning als spaarpot en (3) Recht op zorg. Dit vormt het nieuwe vertrekpunt voor de visie voor 2014-2018. De volgende punten staan centraal in de visie:

- De eigen kracht van inwoners
- De kwaliteit van kernen
- De kwaliteit van de bestaande woningvoorraad
- De beweging van meer naar beter als het gaat om het woningbouwprogramma

De gemeente Schagen is op dit moment bezig met het opstellen van een nieuwe woonvisie voor de komende periode. De woonvisie opgenomen in de Omgevingsvisie. In het coalitieakkoord voor 2018-2022 beschrijft de gemeente dat zij streeft naar de nieuwbouw van 300 woningen per jaar (2018-2022). De woningen worden verspreid over de gehele gemeente.

5.2 Sociale inclusiviteit

5.2.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: Bereikbaarheid sociale voorzieningen

⁴⁷ Convenant: regionale Samenwerkingsafspraken woningbouw van de Kop van Noord-Holland 2020-2030 – kwalitatief woningbouwprogramma van de kop (KwK) (20 oktober 2020)

Bij deze indicator binnen het thema wonen en voorzieningen worden de effecten van de sociale inclusiviteit beoordeeld. Sociale inclusiviteit kan je zien als de mate waarin iemand in staat is om mee te doen aan de samenleving. In deze beoordeling wordt gefocust op de ruimtelijk-fysieke factoren die sociale inclusiviteit mede bepalen. Voor het MER worden de effecten van sociale samenhang daarom bekeken aan de hand van de bereikbaarheid van sociale voorzieningen. Dit zijn voorzieningen als bibliotheek, scholen, multifunctionele centra, buurt/wijkcentrum, openbaar zwembad. De bereikbaarheid van dergelijke voorzieningen geeft een beeld van de mogelijkheden tot sociaal contact, deelname aan activiteiten en maatschappelijke betrokkenheid.

5.2.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

Het niveau en de bereikbaarheid ligt gemiddeld onder het niveau van de provincie Noord-Holland (tabel 5.3). Het verschil is voornamelijk groot bij de bereikbaarheid van ziekenhuizen, treinstations en podiumkunsten. Bij de laatste type voorziening is er sprake van een verschil van 10,7 km.

Type voorziening	Schagen Gemiddelde afstand in km, 2016	Noord-Holland Gemiddelde afstand in km, 2016	Schagen Gemiddelde afstand in km, 2018	Noord-Holland Gemiddelde afstand in km, 2018
Huisartsenpraktijk	1,1	0,8	1,1	0,8
Ziekenhuis	6,0	3,6	6,0	3,6
Kinderdagverblijf	0,9	0,7	0,9	0,5
Bibliotheek	2,3	1,7	2,3	1,7
Treinstation	5,6	3,5	5,6	3,5
Grote supermarkt	1,3	0,7	1,2	0,7
Cafés en dergelijke	1,5	1,0	1,4	1,0
Podiumkunsten	14,4	3,6	14,4	3,7
Zwembad	4,0	2,7	4,0	2,7

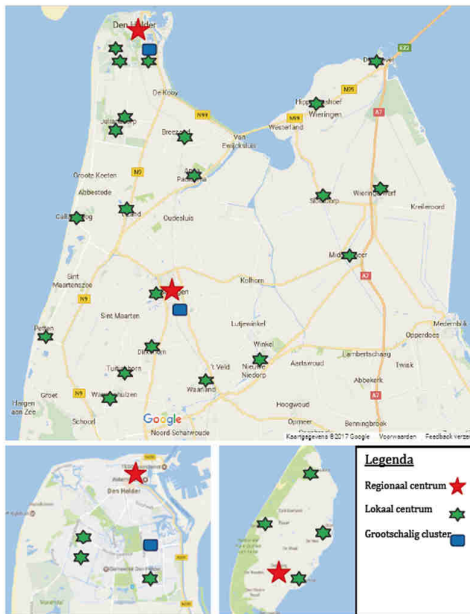
Tabel 5.3: Gemiddelde afstand tot voorzieningen in de provincie Noord-Holland en gemeente Schagen (CBS⁴⁸)

Binnen de gemeente Schagen zijn enkele grote verschillen zichtbaar tussen de verschillende gebieden. Zo ligt het aantal gemiddelde kilometers tot een ziekenhuis voor de kern Warmenhuizen (10,4km) ver boven het gemiddeld van 6,0 km. Dit geldt ook voor de afstand tot een treinstation, inwoners uit Warmenhuizen reizen daarvoor gemiddeld 10,4 km. Andere cijfers liggen juist een stuk lager dan het gemiddelde voor de gemeente Schagen. Op basis van bovenstaande gegevens kan beargumenteerd worden dat een deel van de belangrijke voorzieningen, zoals huisartsenpraktijken, kinderdagverblijven en supermarkten, gemiddeld genomen goed bereikbaar is. Andere voorzieningen, zoals ziekenhuizen, treinstations en podiumkunsten zijn daarentegen in vergelijking tot het provinciale niveau minder goed bereikbaar. Dit is echter logisch te verklaren doordat Schagen een plattelandsgemeente is. De huidige situatie voor sociale inclusiviteit wordt daarom als redelijk beoordeeld.

⁴⁸ <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/nederland-regionaal/wijk-en-buurtstatistieken/nabijheidsstatistieken-per-wijk-buurt>

Autonome ontwikkeling

In de Noordkop is sprake van een afname van de leeftijdscategorie onder de 65 en een toename van inwoners met een leeftijd boven de 65. De verwachting is dat het inwoneraantal gelijk blijft of zelfs langzaam afneemt. Het verzorgingsgebied voor voorzieningen wordt hierdoor kleiner. Er bestaat een kans dat sociale voorzieningen, bijvoorbeeld scholen, zwembaden of winkels daardoor moeten sluiten. Het stedelijk gebied binnen Schagen trekt juist inwoners aan, er vestigen zich meer inwoners in de stad Schagen dan er vertrekken. Een van de vestigingsredenen is het hoge voorzieningenniveau. Schagen wordt, samen met Den Helder en Den Burg, genoemd als een van de drie hoofdcentra in de Kop van Noord-Holland (Figuur 5.2). Daarnaast wordt Schagen ook bestempeld als lokaal centrum, het betreft in dat geval de wijk- en buurtcentra, en daarnaast als grootschalig cluster. In de regio zijn twee gebieden waar mogelijkheden worden geboden voor vestiging en clustering van grootschalige detailhandel, een daarvan is Witte Paal in Schagen.

Figuur 5.2: Gewenste retailstructuur Kop van Noord-Holland⁴⁹

Onder jongeren, maar in het bijzonder ook onder ouderen is de vraag naar de nabijheid van voorzieningen groot. De vraag naar voorzieningen is echter veranderd. Zo maken teamsporten plaats voor individuele sporten, waardoor het aanbod van sportgebouwen en sportvoorzieningen niet meer aansluit op de vraag. In het stedelijk gebied lijkt het voorzieningenniveau houdbaar, in het buitengebied en kleinere kernen is behoud daarentegen zeer onzeker. Hoewel de vraag is veranderd zal de afname een negatief effect hebben op de bereikbaarheid van sociale voorzieningen. De autonome ontwikkeling voor sociale inclusiviteit wordt daarom als redelijk beoordeeld.

⁴⁹ Regionale Retailvisie 2018

5.2.3 Beleid

Nationaal

Op nationaal niveau is er geen beleid vastgesteld betreft het voorzieningenniveau.

Provinciaal – Noord-Holland

De provincie Noord-Holland schetst in haar Omgevingsvisie vijf bewegingen die laten zien hoe zij omgaat met opgaven die op de provincie afkomen en die zij willen faciliteren⁵⁰. Een van deze bewegingen is 'Sterke kernen, sterke regio's'. Deze beweging richt zich op de ontwikkeling van centrumgemeenten. Op deze manier kan het voorzieningenniveau in de regio op peil gehouden worden en behouden kernen hun herkenbare identiteit. Voor deze beweging naar de toekomst heeft de provincie Noord-Holland diverse ontwikkelprincipes en randvoorwaarden meegegeven. Een daarvan is dat dorpskernen zorgen voor behoud van voorzieningen in het landelijk gebied. Regionale samenwerking wordt gezien als de sleutel voor een juiste strategie voor het behoud van voorzieningen en de leefbaarheid van het landelijk gebied.

Lokaal – Schagen

In de structuurvisie 2025 voor de voormalige gemeente Schagen⁵¹ is een hoog voorzieningenniveau een van de speerpunten van het beleid om de aantrekkelijkheid van de gemeente te vergroten en haar centrale positie in de Kop behouden. Ook in het regionaal Actieprogramma Wonen Kop van Noord-Holland⁵² en de Regionale Retailvisie Kop van Noord-Holland⁵³ wordt het voorzieningenniveau als een van de kenmerken van de stad Schagen genoemd dat bijdraagt aan de leefbaarheid van de woon- en werkomgeving. Schagen wordt benoemd als lokaal en regionaal centrum en eveneens als grootschalig cluster.

⁵⁰ Provincie Noord-Holland. (2019). *Omgevingsvisie NH2050*. Geraadpleegd van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Publicaties/Omgevingsvisie_NH2050_vast_gesteld_op_19_november_2018.pdf

⁵¹ Wissing stedenbouw en ruimtelijke vormgeving b.v. (2011). *Structuurvisie 2025 Gemeente Schagen*. Geraadpleegd van https://www.schagen.nl/bestuur-organisatie/beleid_44118/item/structuurvisie-voormalig-gemeente-schagen-2025_38479.html

⁵² RIGO Research en AdviesWoon- werk- leefomgeving. (2017). *Regionaal Actieprogramma Wonen Kop van Noord-Holland*. Geraadpleegd van https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:285anTpx9HwJ:https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Bouwen_wonen/Woonbeleid/Regionale_actieprogramma_s_wonen/Regionaal_Actieprogramma_Kop_van_Noord_Holland_2017_2020.org+&cd=1&hl=nl&ct=clnk&gl=nl

⁵³ Expertteam Winkelgebieden cooperatie U.A. (2018). *Regionale Retailvisie Kop van Noord-Holland 2018*. Geraadpleegd van https://www.schagen.nl/bestuur-organisatie/beleid_44118/item/regionale-retailvisie-kop-van-noord-holland-2018_45976.html

6 Vestigingsklimaat

In onderstaande tabel zijn de kwaliteitsniveaus samengevat van de indicatoren van het thema vestigingsklimaat in de huidige situatie, autonome ontwikkeling en als het beleid van de Omgevingsvisie van de gemeente in werking is.

Vestigingsklimaat

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Bedrijventerreinen en werklocaties	Redelijk	Redelijk
Duurzame Landbouw	Redelijk	Redelijk

6.1 Bedrijventerreinen en werklocaties

6.1.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: Verhouding vraag en aanbod

Bij deze indicator binnen het thema vestigingsklimaat worden de effecten van bedrijventerreinen en kantoorlocaties beoordeeld. Voor het MER worden de effecten van het vestigingsklimaat bekeken aan de hand van de verhouding tussen vraag en aanbod van bedrijventerreinen en kantoorlocaties.

6.1.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

Schagen valt binnen de deelregio Kop van Noord-Holland⁵⁴. De gemeenten Den Helder, Hollands Kroon, Schagen en Texel werken samen in regionaal verband, onder de naam Kop van Noord-Holland. Dit is één van de onderdelen van de regionale samenwerking in het regionale samenwerkingsverband 'De Kop Werkt'. De bedrijventerreinen in de Kop van Noord-Holland herbergen ongeveer 18000 banen. Het gaat om een aandeel van bijna 25% dat gelegen is op een bedrijventerrein van het totaal aantal banen in de Kop van ongeveer 74000.⁵⁵ In de gemeente Schagen is het belang van bedrijventerreinen voor de lokale economie relatief het grootst met 57%⁵⁶. De gemeente Schagen beschikt over een areaal van 158 netto hectare en biedt op dit moment plaats aan 540 vestigingen en 7.800 banen.

Het vastgoed op de bedrijventerreinen in de Kop van Noord-Holland is over het algemeen aan de oude kant. Uit een onderzoek van Stec Groep naar een selectie van bedrijventerreinen blijkt dat ruim 50% een bouwjaar heeft vóór 1995. Ondanks het relatief oude vastgoed is er weinig leegstand. De bedrijventerreinen in de Kop van Noord-Holland kennen een leegstands-percentage

⁵⁴ Provincie Noord-Holland Monitor werklocaties 2019 https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Economie_Werk/Bedrijventerreinen_Kantoren

⁵⁵ Stec Groep (2021) Behoefteschatting werklocaties Noord-Holland Noord – Samenwerken aan toekomstbestendige werklocaties

⁵⁶ Stec Groep (2020) Toekomstbestendige en duurzame bedrijventerreinen - Regiorapport Kop van Noord-Holland

van gemiddeld 3%. Stec Groep concludeert dat de bedrijventerreinen nog voldoen en in trek zijn bij ondernemers. In de Kop van Noord Holland is de kantorenvorraad goed voor minder dan 1% van de totale werkgelegenheid, de kantorenmarkt speelt daarmee maar een beperkte rol in de regionale economie⁵³.

In de periode 2009 tot en met 2019 is er in de Kop van Noord Holland jaarlijks gemiddeld 5 hectare uitgegeven. De ontwikkeling van werkgelegenheid is in diezelfde periode in de Kop in totaal met ongeveer 7,5% gegroeid, maar het aandeel van de ontwikkeling werkgelegenheid op bedrijventerreinen is daar licht teruggelopen met ongeveer 1%.⁵³ Daarbij krijgt de gemeente in toenemende mate verzoeken voor de vestiging van andere functies dan traditionele 'bedrijventerreinenfuncties', zoals publiekstrekkende functies voor leisure en maatschappelijke diensten. Door vestiging van dergelijke publiekstrekkende functies ontwikkelt een bedrijventerrein, bijvoorbeeld de Witte Paal, zich steeds meer tot een gemengde stedelijke werklocatie. Op basis van bovenstaande argumenten wordt de huidige situatie beoordeeld als redelijk.

Autonome ontwikkeling

Zoals beschreven is een groot deel van het vastgoed op de bedrijventerreinen in de Kop van Noord-Holland verouderd. Veroudering vormt echter pas een probleem wanneer panden, kavels en de locatie als geheel incurant zijn en niet langer aansluiten bij de vraag van huidige bedrijven. Deze 'nieuwe' vragen kunnen voortkomen uit Next Economy trends als circulaire economie, digitalisering toenemende robotisering & automatisering, groeiend belang van duurzaamheid en de energietransitie⁵³. Hoewel deze trends kansen bieden zijn het tegelijkertijd ook grote ruimtevragers. Niet ieder bedrijventerrein hoeft in te spelen op deze trends, maar het is wel belangrijk om een complete portefeuille met voldoende kwaliteit, passend bij ambities en het schaalniveau van de bedrijvigheid aan te kunnen bieden.

Daarnaast zijn er ook belangrijke trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de vraag en het aanbod van kantoorlocaties. Door toenemende flexibilisering, technologische ontwikkelingen en gelimiteerde tijd zijn bedrijven met kantoorlocaties steeds beter gaan nadenken over locatievoorkeur. De voorkeur voor kantoren nabij knooppunt locaties van openbaar vervoer met de gemengde functies wonen, werken en voorzieningen neemt verder toe. Bovendien neemt het thuiswerken onder invloed van de coronacrisis in ieder geval tijdelijk toe en mogelijk ook op de lange termijn. Een gezond kantoor, bijvoorbeeld ruimer opgezet en met verbeterde ventilatie, zal in ieder geval de komende tijd en wellicht daarna ook van belang blijven. Er wordt verwacht dat het aantal kantoren banen afneemt er minder druk komt op de kantorenmarkt en dat de kwantitatieve uitbreidingsvraag negatiever zal uitpakken onder invloed van de coronacrisis.⁵³

De gemeente Schagen heeft in verhouding tot andere gemeenten in de regio (Den Helder, Hollands Kroon en Texel) nog zeer beperkte uitbreidingsruimte (minder dan 6 ha). Uitbreidingswensen van ondernemers (concreet in Waarland en Warmenhuizen) kunnen daardoor niet altijd meer gefaciliteerd worden. In de gehele regio Kop van Noord-Holland is de vraag en aanbod van bedrijventerreinen echter in balans. Puur getalsmatig is er in de regio Kop van Noord Holland meer aanbod aan bedrijventerreinen dan uitbreidings- en vervangingsvraag in ieder geval tot 2030. Voor een bedrijventerrein én een bedrijf in Schagen zijn concrete plannen voor

transformatie. Dit zal leiden tot vervangingsvraag. Dat betekent een vraag naar bedrijventerreinen of kantorenlocatie door onttrekking van een deel van de huidige voorraad. Kwalitatief gezien is er echter in vrijwel iedere gemeente, met uitzondering van Texel, in de Kop van Noord-Holland nog aanbod dat geschikt is voor alle doelgroepen. Daarbij komt nog dat het lastig is rekening te houden met additionele (grote ruimtevragers) in de raming en het aanbod.⁵³ Met de beschreven ontwikkelingen en bovenstaande argumenten wordt de autonome ontwikkeling beoordeeld als redelijk.

6.1.3 Beleid

Nationaal

Bedrijventerreinen die worden aangemerkt als stedelijke ontwikkeling vallen onder de ladder voor duurzame verstedelijking. Of er sprake is van een stedelijke ontwikkeling wordt bepaald door de aard en omvang van de ontwikkeling in relatie tot de omgeving. De Laddertoets moet alleen worden uitgevoerd wanneer de stedelijke ontwikkeling 'nieuw' is. Verder is er op nationaal niveau geen beleid voor bedrijventerreinen, het plannen, programmeren en herstructureren vindt op lagere overheidsschalen plaats.

Provinciaal – Noord-Holland

De provincie Noord-Holland stelt verschillende ambities in de Omgevingsvisie. Een daarvan, gerelateerd aan bedrijventerreinen en kantoorlocaties, is de ambitie om de vraag en het aanbod van woon- en werklocaties beter met elkaar in overeenstemming te brengen. Duurzaamheid van de totale voorraad is daarbij uitgangspunt. Deze ambitie hangt enerzijds nauw samen met de ambitie om werklocaties goed bereikbaar te maken en anderzijds met de beweging 'Sterke kernen, sterke regio's'. Hierin zijn regionale afspraken erg belangrijk. Dit vertaalt zich bijvoorbeeld in een monitor bedrijventerreinen, regionale visies detailhandel en regionale visies verblijfsrecreatie, bedoeld om de programmering van werklocaties regionaal af te stemmen. De basis hiervoor vormt de huidige provinciale verordening waarin vastgelegd is waar regionale afspraken aan moeten voldoen.

Daarnaast vervult het Ontwikkelingsbedrijf NHN een belangrijke rol in de regio NHN voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Lokaal – Schagen

In 2016 is het Regionaal Convenant Werklocaties Kop van Noord-Holland vastgesteld, met daarin regionale afspraken over het terugdringen van het overaanbod aan bedrijventerreinen in de regio. In 2016 is eveneens het document 'De kop werkt' vastgesteld. De opvolger van dit document is op dit moment in ontwikkeling. *"De samenwerkende overheden willen, met het ambitiedocument als gezamenlijk fundament, ruimte geven aan de ontwikkeling van de kansrijke economische clusters in de Kop, zorgdragen voor een duurzame en gezonde woon- en leefomgeving, de omgevingskwaliteiten benutten en versterken en zo een goed en internationaal concurrerend vestigingsklimaat bieden."* Daarnaast wordt in het tweede kwartaal van 2020 een toekomststrategie, kansenkaart en afwegingskader voor bedrijventerrein Witte Paal vastgesteld. Bij de totstandkoming van de strategie en het afwegingskader zijn ondernemers en eigenaren op verschillende momenten in het proces betrokken. Voor bedrijventerrein Witte Paal is daarom een

toekomststrategie opgesteld. De bedoeling is dat deze strategie duidelijkheid geeft en ruimte biedt om flexibel om te gaan met initiatieven.

6.2 Duurzame landbouw

6.2.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: Aandeel duurzame landbouw

Bij deze indicator binnen het thema vestigingsklimaat worden de effecten van duurzame landbouw beoordeeld. Voor het MER worden de effecten op duurzame landbouw bekeken aan de hand van het aandeel duurzame landbouw ten opzichte van de totale landbouwareaal binnen de gemeente Schagen. Voor het MER kan wellicht niet het volledige beeld van duurzame landbouw worden gegeven. Er zijn meerdere vormen aan te wijzen als duurzaam. Er zijn echter niet overal voldoende data beschikbaar om een effectbeoordeling op uit te voeren. Er is daarom gekozen voor één vorm van duurzame landbouw, namelijk biologische landbouw. Ondanks dat dit geen compleet beeld geeft van de duurzame landbouw, geeft het wel een indruk.

6.2.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

Het grootste deel van de gemeente Schagen bestaat uit landbouwgrond. Het agrarisch belang van de gemeente Schagen is daarmee groot. De regio Noord-Holland Noord is een belangrijk functionerende Greenport. De organisatie Greenport Noord-Holland Noord werkt aan de doorontwikkeling van de agrarische sector tot een duurzame sector. Steeds meer bedrijven nemen bij hun bedrijfsvoering of –ontwikkeling duurzaamheidsprincipes als uitgangspunt. De gemeente Schagen sluit hier op aan. Zo mogen agrarische bouwblokken groeien tot twee hectare. Maar hightech landbouw, zoals teelt op water of meerlaags telen mag groter dan twee hectare worden. De huidige situatie voor duurzame landbouw binnen de gemeente Schagen wordt beoordeeld als redelijk.

Autonome ontwikkeling

Landbouw zal een van de grootste landgebruiken blijven binnen de gemeente Schagen, al neemt het oppervlakte mogelijk af door uitbreiding van de gebouwde omgeving en meer ruimte voor natuur. Ook is de verwachting dat een groot deel van de agrariërs noodgedwongen zal moeten stoppen door een gebrek aan opvolging. In de transitie naar nieuwe duurzame voedselsystemen ontstaan nieuwe kansen voor de landbouw, bijvoorbeeld teelt op water of teelt van eiwitgewassen. Meer algemeen zet de trend naar duurzamer voedsel (ecologische footprint) en integrale voedselsystemen en -ketens door. Daarnaast wordt de transitie naar een circulaire economie gestimuleerd door onder andere geopolitieke ontwikkelingen, de leveringszekerheid van essentiële grondstoffen en onze milieufootprint. Ook de productiewijzen binnen de landbouw veranderen, enerzijds door toenemende automatisering, robotisering, intensivering en digitalisering en anderzijds door veranderende ketens (bijvoorbeeld de hierboven genoemde teelt van eiwitgewassen). Ondanks de gunstige ontwikkelingen op het gebied van duurzame landbouw is het onzeker in welke mate dit uitwerking zal krijgen, de autonome ontwikkeling wordt daarom als redelijk beoordeeld.

6.2.3 Beleid

Nationaal

Landen binnen de EU maken samen een Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). De EU-landen mogen hun eigen landbouwbeleid bepalen, binnen de grenzen van het GLB. Het GLB heeft 2 onderdelen: landbouwsubsidies en subsidies voor plattelandontwikkeling. De huidige periode van het GLB loopt van 2014 tot 2020. In deze periode ligt de nadruk op stimuleren van duurzame landbouw en nieuwe landbouwtechnieken. De volgende doelen voor duurzame landbouw zijn opgesteld:

- Verhoging van duurzame landbouwproductie;
- Landbouw klaarmaken voor de gevolgen van klimaatverandering;
- Verminderen van uitstoot van broeikasgassen.

Om de duurzame doelen te bereiken investeert de Rijksoverheid onder meer in satellietdata voor precisielandbouw.

Provinciaal – Noord-Holland

De provincie Noord-Holland stelt verschillende ambities in de Omgevingsvisie die relateren aan het aspect bedrijventerreinen en kantoren. Zo stelt zij de ambitie om als provincie een duurzame economie, met innovatie als belangrijke motor te hebben. Zij biedt daarom ruimte aan de ontwikkeling van circulaire economie, duurzame landbouw, energietransitie en experimenten.

Lokaal – Gemeente Schagen

De gemeente Schagen heeft geen specifiek beleid op het thema duurzame landbouw.

7 Verkeer en vervoer

Onderstaande tabel toont een samenvatting van de kwaliteitsniveaus van de indicator van het thema verkeer en vervoer in de huidige situatie, autonome ontwikkeling en als het beleid van de Omgevingsvisie van de gemeente in werking is.

Verkeer en vervoer

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Bereikbaarheid	Redelijk	Redelijk

7.1 Bereikbaarheid

7.1.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: Tevredenheid bewoners bereikbaarheid gemeente

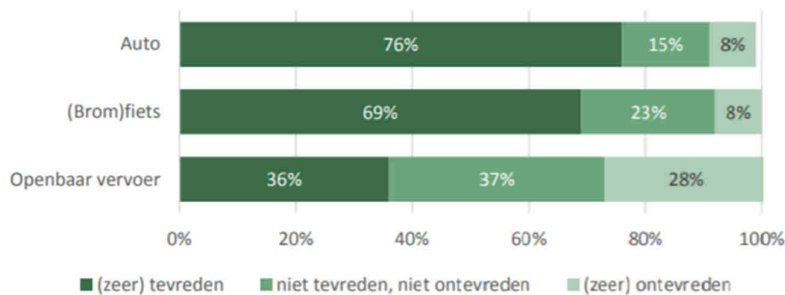
Bij deze indicator binnen het thema verkeer en vervoer worden de effecten van de bereikbaarheid beoordeeld. Bereikbaarheid is een van de meest bepalende factoren voor leefkwaliteit. Voor het MER worden de effecten van bereikbaarheid bekeken aan de hand van de mate waarin inwoners tevreden zijn over de bereikbaarheid van de gemeente Schagen.

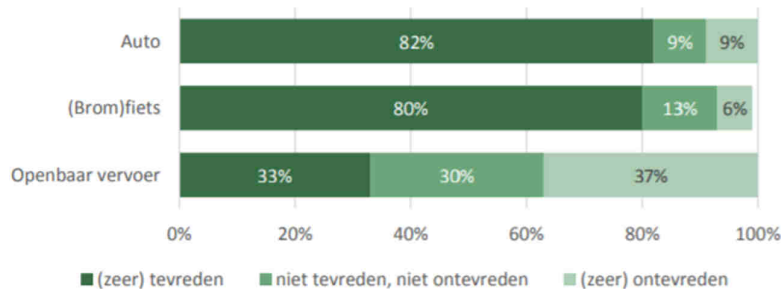
7.1.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

Uit recent onderzoek⁵⁷ naar mobiliteit binnen de gemeente Schagen blijkt dat de inwoners van Schagen over het algemeen tevreden zijn over de bereikbaarheid van de gemeente. Figuur 7.1 toont de verhoudingen per vervoermiddel. Wat betreft de bereikbaarheid van de eigen buurt, daarover zijn respondenten meer tevreden: tenminste vier op de vijf zijn (zeer) tevreden over de bereikbaarheid van hun buurt per auto of (brom)fiets. Voor beide thema's geldt dat inwoners minder tevreden zijn over de bereikbaarheid per openbaar vervoer (figuur 7.2).

Figuur 7.1: Tevredenheid bereikbaarheid Schagen, per vervoersmiddel (I&O Research, 2019)

Figuur 7.2: Tevredenheid bereikbaarheid van eigen buurt, per vervoersmiddel (I&O Research, 2019)

Volgens het merendeel van de inwoners (61%) is de bereikbaarheid in de periode 2018-2019 niet veranderd. Acht procent zag een verbetering, een kwart van de inwoners een verslechtering. Inwoners die een verbetering zagen, noemen met name de N241, ook het aanleggen van parallelwegen, het vernieuwde centrum en de Middenroute in Warmenhuizen worden genoemd als redenen voor verbetering. Inwoners die verslechtering opmerkten, verwijzen voornamelijk naar de slechte staat van het wegdek (met name fietspaden), minder of slechtere verbindingen met het openbaar vervoer en de toenemende drukte op de N245.

Auto/ Motor

⁵⁷ I&O Research (2019) Onderzoek mobiliteit gemeente Schagen

De auto/ motor is het meest gebruikte vervoersmiddel binnen de gemeente Schagen (52%), nauw gevolgd door 'te voet' (51%). De stad vormt een knooppunt van diverse provinciale wegen, N241, N245, N248. De stad ligt op nog geen uur rijden afstand van Amsterdam en ook andere steden zoals Alkmaar, Hoorn of Den Helder zijn goed bereikbaar. Figuur 7.2 toont dat de meeste inwoners van Schagen tevreden zijn over de bereikbaarheid van de gemeente wanneer zij gebruik maken van de auto.

Openbaar vervoer

Het openbaar wordt het vaakst gebruikt door inwoners jonger dan 30 jaar. Op basis van het onderzoek van I&O wordt geconcludeerd dat slechts een klein deel van de inwoners wekelijks gebruik maakt het ov (13%). In tegenstelling tot de bus wordt er relatief veel gereisd met de trein. Schagen heeft een eigen treinstation, met verbindingen richting Den Helder en Heerhugowaard, Alkmaar en Haarlem. Binnen het uur sta je in het centrum van Amsterdam. Inwoners van Schagen beoordelen het openbaar vervoer trein met een 7,4. De buurtbus (6,5) en reguliere lijndienst (5,6) scoren lager.

Langzaam verkeer

De fiets is voor de meeste inwoners van de gemeente Schagen een belangrijk vervoersmiddel, 70% gebruikt de fiets wekelijks. 40% gebruikt de fiets zelfs dagelijks. Er zijn diverse maatregelen die de gemeente kan nemen om de bereikbaarheid met de fiets te verbeteren. Volgens de inwoners heeft het verbeteren van het wegdek van de fietspaden de hoogste prioriteit, gevolgd door het aanleggen van meer fietspaden en het verbreden van de paden. De verschillende fietstunnels die zijn aangelegd worden positief ervaren door inwoners van Schagen.

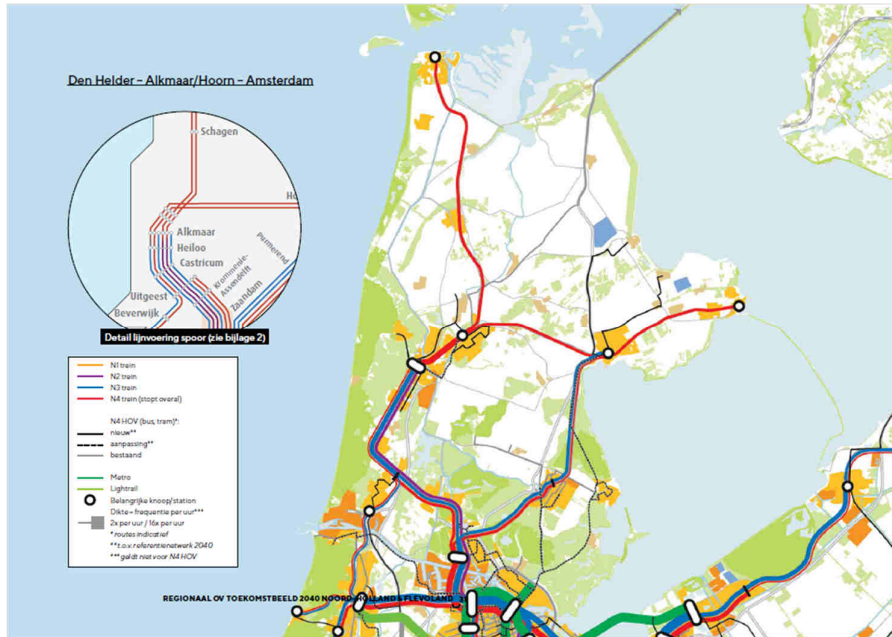
De tevredenheid over de bereikbaarheid van zowel de gemeente Schagen als van de eigen wijk ligt voor het vervoersmiddel auto en fiets ruim boven de 50%. Dit in tegenstelling tot de tevredenheid over de bereikbaarheid per openbaar vervoer. Slechts een derde van de inwoners is (zeer) tevreden. Gemiddeld wordt bereikbaarheid voor de verschillende vervoersmiddelen daarom beoordeeld als redelijk.

Autonome ontwikkeling

Het toenemend aantal inwoners, forenzen en bezoekers, in combinatie met de welvaartsgroei en groei van het aantal reiskilometers zal de druk op bereikbaarheid vergroten. Het aantal knelpunten zowel op wegen als sporen zal daardoor toenemen. Dit heeft zowel voor het gebruik van de auto, als voor het gebruik van het ov en de fiets negatieve gevolgen. De verwachting is dat door deze ontwikkelingen de tevredenheid onder inwoners over de bereikbaarheid van Schagen zal afnemen. De gemeenten Amsterdam en Almere hebben echter in samenwerking met de Vervoerregio Amsterdam en de provincies Noord-Holland en Flevoland het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 voor Noord-Holland en Flevoland opgesteld⁵⁸. Deze beschreven ambitie is op 20 november 2019 aangeboden aan de minister van I&W. Wanneer deze ambities waar gemaakt worden, heeft dit positieve gevolgen voor de bereikbaarheid van Schagen. Zo wordt er

⁵⁸ Gemeente Amsterdam, Gemeente Almere, Vervoerregio Amsterdam, Provincie Noord-Holland en Provincie Flevoland: Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 voor Noord-Holland en Flevoland (2019)

geïnvesteed in een frequentieverhoging van twee naar vier intercity's op het traject Den Helder – Alkmaar en tevens in een frequentieverhoging van de sprinter tussen Hoorn en Alkmaar.

Figuur 7.3: Hoofdkeuzes gebied Den Helder-Alkmaar/Hoorn-Amsterdam⁵⁹

De bereikbaarheid via het spoor wordt door deze ontwikkelingen verbeterd voor de gemeente Schagen. Er worden echter geen veranderingen doorgevoerd voor het busvervoer. Tegelijkertijd is de acceptatie rondom thuiswerken door de corona pandemie vergroot en is de verwachting dat inwoners in de toekomst meer vanuit huis zullen werken. Deze ontwikkeling zal de groei van het aantal reiskilometers afremmen, wat een positief effect zal hebben op de bereikbaarheid. Op basis van bovenstaande argumenten wordt de autonome ontwikkeling daarom beoordeeld als redelijk.

7.1.3 Beleid

Nationaal

In de Nationale Omgevingsvisie (NOVI)⁶⁰ stelt het Rijk als doel dat Nederland in 2050 een goede en betrouwbare infrastructuur kent, die deel uitmaakt van een veilig, robuust en duurzaam mobiliteitssysteem. Dit geldt voor verbindingen binnen en tussen steden en economische kerngebieden door het land, maar ook over de grens. Het Rijk streeft naar een hoogwaardig en samenhangend stedelijk, regionaal en hoofdnetwerk (weg en OV), een goed ontwikkeld netwerk voor lopen en fietsen, een soepel functionerend vaarwegennetwerk en uitstekende luchtvaartverbindingen, zowel voor goederen als personen. Het Rijk zet in op een samenhangende aanpak voor ontwikkelingen waarin onder andere het thema bereikbaarheid

⁵⁹ Gemeente Amsterdam, Gemeente Almere, Vervoerregio Amsterdam, Provincie Noord-Holland en Provincie Flevoland: Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 voor Noord-Holland en Flevoland (2019)

⁶⁰ Ministerie BZK (2019) Nationale Omgevingsvisie

wordt meegenomen. Op verschillende overheidslagen moeten gebiedsgerichte afwegingen gemaakt worden. Binnen die afweging dienen de gevolgen voor het mobiliteitssysteem en de in verband daarmee te treffen maatregelen expliciet in de ruimtelijke besluitvorming te worden betrokken. Hier wordt op dit moment aan gewerkt in Bereikbaarheidsprogramma's voor Metropoolregio Amsterdam (MRA), Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) en Metropoolregio Utrecht (MRU).

Naast de NOVI zijn er andere manieren en programma's waarmee het Rijk inzet op een verbetering van de bereikbaarheid. Zo investeert de overheid in de aanleg van snelwegen en rijks N-wegen en heeft zij het Programma Beter Benutten⁶¹ opgesteld, waarin meer dan 250 maatregelen op een rij worden gezet om bestaande infrastructuur slimmer te benutten. Tevens onderzoekt het Rijk, in samenwerking met andere overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties mogelijkheden van nieuwe technologieën.

Provinciaal – Noord-Holland

In de Omgevingsvisie NH2050⁶² beschrijft de provincie waar zij zich de komende jaren op gaat richten.

“Onze ambitie is dat de inwoners en bedrijven van Noord-Holland zichzelf of producten effectief, veilig en efficiënt kunnen verplaatsen, waarbij de negatieve gevolgen van de mobiliteit op klimaat, gezondheid, natuur en landschap steeds nadrukkelijk meegewogen worden. De provincie zet zich in voor het versterken van mobiliteitsopties die hieraan bijdragen, zoals goede OV-verbindingen, uitstekende infrastructuur voor alle modaliteiten en technologische innovatie. Inwoners en bedrijven hebben zoveel mogelijk de vrijheid om hun eigen vervoerswijzen te kiezen. Zodanig dat het totale verkeers- en vervoersnetwerk optimaal wordt gebruikt en ten dienste staat van de ruimtelijk-economische ontwikkeling. We sturen op een optimale afstemming tussen ruimtelijke ontwikkelingen en infrastructuur. We streven naar een vorm van basisbereikbaarheid voor kleine kernen.”

Als uitwerking van de Omgevingsvisie heeft de provincie de Agenda Mobiliteit opgesteld, waarin dieper wordt ingegaan op het thema mobiliteit. De provincie stelt drie strategische opgaven voor de mobiliteit in Noord-Holland. Een daarvan is: ‘Bouwen en bewegen beschouwen we in samenhang’. De provincie beschouwt bereikbaarheid als essentieel voor groei. Dit betekent dat men verschillende modaliteiten moet kunnen kiezen en deze slim moet kunnen inzetten en combineren. Om dit te bereiken, is streven naar samenhang een van de opgaven. De provincie zet ook in op ‘Sterke kernen, sterke regio's’. Schagen en het omliggende gebied wordt als een van de sterke kernen en regio's binnen het noordelijke deel van Noord-Holland meegenomen. De provincie stelt dat waar mobiliteitsrelaties klein of dun zijn maatwerk in vervoer noodzakelijk is. Stimulering van het aanbod in landelijke gebieden lijkt daarbij nodig.

⁶¹ Ministerie I&W (2018) Programma Beter Benutten

⁶² Provincie Noord-Holland. (2019). *Omgevingsvisie NH2050*. Geraadpleegd van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Publicaties/Omgevingsvisie_NH2050_vast_gesteld_op_19_november_2018.pdf

Daarnaast beschikt de provincie over het document 'Perspectief Fiets'⁶³, waarin de rol van de provincie en de verhouding tot andere betrokken partijen uiteen wordt gezet. In het document worden de verschillende rollen van de fiets beschreven en zijn acht opgaven geformuleerd.

Lokaal – Schagen

De gemeente Schagen heeft haar ambities op het gebied van verkeer en bereikbaarheid in 2016 vastgelegd in een ambitiesdocument. Dit beleidsdocument geeft een beknopt beleid weer voor auto en fiets, maar geeft geen ambitie of beleid weer betreffende OV of andere modaliteiten.

8 Gezonde leefomgeving

In onderstaande tabel zijn de kwaliteitsniveaus samengevat van de indicatoren van het thema gezonde leefomgeving in de huidige situatie, autonome ontwikkeling en als het beleid van de Omgevingsvisie van de gemeente in werking is.

Gezonde leefomgeving

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Gezondheidsbevordering	Redelijk	Redelijk
Stilte	Redelijk	Redelijk
Bereikbaarheid recreatie	Goed	Goed

8.1 Gezondheidsbevordering

8.1.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: bewegen en sporten

Bij deze indicator binnen het thema gezonde leefomgeving worden de effecten van gezondheidsbevordering beoordeeld. Gezondheidsbevordering gaat over stimuleren van bewegen en sporten. Sportvoorzieningen, recreatievoorzieningen, fietspaden, wandelpaden en natuurgebieden zijn indicatoren van een beweegvriendelijke omgeving, die uitnodigt tot gezond gedrag. Voor het MER worden de effecten van gezondheidsbevordering bekeken aan de hand van bewegen en sporten.

8.1.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

In de gemeente Schagen voldoet een groot deel van de bevolking aan de beweegnorm, zie figuur 8.1. Meer dan de helft van kinderen tot 12 jaar en volwassen inclusief ouderen boven de 65 voldoet aan de beweegnorm. Enkel de 2^e/4^e klas van het voortgezet onderwijs blijven achter. Van hen voldoet slechts 25% aan de beweegnorm. Toch is een zeer groot deel (82%) van deze

⁶³ Provincie Noord-Holland (2018) Perspectief Fiets, de toekomst van de fiets in de provincie Noord-Holland

doelgroep lid van een sportvereniging. Dit geldt eveneens voor kinderen tot 12 jaar. Voor de doelgroepen 19-65 jaar en 65+ ligt het percentage een stuk lager.

Score beweegvriendelijke gemeente (schaal 1-5) (2015)	3,3
Lid van sportvereniging (2016)	
- 0-12 jaar	86%
- 2e/4e klas VO	82%
- 19-65 jaar	43%
- 65+	31%
Voldoet aan beweegnorm (2016)	
- 0-12 jaar	86%
- 2e/4e klas VO	25%
- 19-65 jaar	66%
- 65+	78%

Figuur 8.8.1 Beweging in gemeente Schagen (Bron: Gezondheidsatlas NHN)

De omgeving kan een positief effect uitoefenen, onder andere door het aantrekkelijk maken van de openbare ruimte voor fietsen of andere vormen van lichaamsbeweging. Hoe beweegvriendelijk een omgeving is, is niet eenduidig weer te geven. Dit wordt onder andere bevorderd door gebruiksgroen, fiets- en wandelmogelijkheden, speelmogelijkheden voor kinderen en de bereikbaarheid van sportvoorzieningen.

Tevreden met woonomgeving (19-65 jaar)	95%
Geeft onvoldoende voor kijkgroen in de buurt (19-65 jaar)	10%
Geeft onvoldoende voor gebruiksgroen in de buurt (19-65 jaar)	12%
Geeft onvoldoende voor fiets- en wandelmogelijkheden in de buurt (19-65 jaar)	4%
Geeft onvoldoende voor speelmogelijkheden kinderen in de buurt (19-65 jaar)	13%
Geeft onvoldoende voor voorzieningen voor jongeren in de buurt (19-65 jaar)	32%
Geeft onvoldoende voor sportvoorzieningen in de buurt (19-65 jaar)	9%
Geeft onvoldoende voor buurthuis (19-65 jaar)	30%
Geeft onvoldoende voor activiteitencentra in de buurt (19-65 jaar)	32%

Figuur 8.8.2 Tevredenheid woonomgeving in gemeente Schagen (Bron: Gezondheidsatlas NHN)

Uit de tabel in figuur 8.2 blijkt dat de inwoners van de gemeente Schagen over het algemeen tevreden zijn over hun woonomgeving, de sportvoorzieningen, het gebruiksgroen, de fiets- en wandelmogelijkheden en de speelmogelijkheden voor kinderen. Voor voorzieningen voor jongeren in de buurt geeft 32% van de inwoners een onvoldoende. Het is echter onduidelijk wat deze voorzieningen precies inhouden en of dit 'bewegingstimulerende' voorzieningen zijn. Op basis van bovenstaande argumenten wordt de huidige situatie beoordeeld als redelijk.

Autonome ontwikkeling

De sportdeelname onder de Nederlandse bevolking stijgt, waarbij men graag alleen beweegt in plaats van gezamenlijk. Volgens het trendscenario 2030 van RIVM lijkt er een einde te komen aan de toename van overgewicht. Wel blijft het percentage mensen dat te zwaar is onverminderd hoog

(48%). Een belangrijke oorzaak is dat een op de drie Nederlanders te weinig beweegt en dit percentage zal in 2030 niet veel lager zijn.

Kijk je naar de soorten sport die worden beoefend, dan blijkt fitness veruit de meest beoefende sport bij volwassenen te zijn (22%). Runner-up is hardlopen (12%). Tennis (5%) en zwemmen (5%) delen de derde plaats.

Steeds meer mensen sporten individueel. Waar jongeren kiezen voor hardlopen, doen 50-plussers aan wandelen, fietsen en zwemmen. Nog maar een op de drie sporters heeft een lidmaatschap bij een sportvereniging.

8.1.3 Beleid

Nationaal

Het ontbreekt aan nationaal beleid gericht op gezondheidsbevordering. Er zijn wel verschillende campagnes zoals 'De gezonde wijk- en regio aanpak'⁶⁴ en het 'Nationaal sportakkoord'⁶⁵.

Provinciaal – Noord-Holland

In de Omgevingsvisie NH2050⁶⁶ beschrijft de provincie waar zij zich de komende jaren op gaat richten. De provincie heeft geen ambities of beleid gericht op gezondheidsbevordering.

Lokaal – Schagen

Naast een lokaal Sportakkoord heeft de gemeente Schagen de 'Nota lokaal gezondheidsbeleid gemeente Schagen 2018-2022' opgesteld. De speerpunten in de nota zijn:

1. Gezond gewicht;
2. Gezonde voeding;
3. Psychische Gezondheid;
4. Valpreventie;
5. Genotmiddelengebruik.

8.2 Stilte

8.2.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: omvang stiltegebieden

⁶⁴ RIVM. *De gezonde wijk- en regio aanpak*. Geraadpleegd van <https://www.loketgezondleven.nl/gezonde-gemeente/gezonde-wijkaanpak>

⁶⁵ Sport Verenigd Nederland. *Sportakkoord*. Geraadpleegd van <https://www.allesoversport.nl/artikel/sportakkoord-ambities-voor-de-sport-tot-en-met-2021/>

⁶⁶ Provincie Noord-Holland. (2019). *Omgevingsvisie NH2050*. Geraadpleegd van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Publicaties/Omgevingsvisie_NH2050_vastgesteld_op_19_november_2018.pdf

Bij deze indicator binnen het thema gezonde leefomgeving worden de effecten van stilte beoordeeld. Voor het MER worden de effecten van stilte bekeken aan de hand van stiltegebieden.

8.2.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

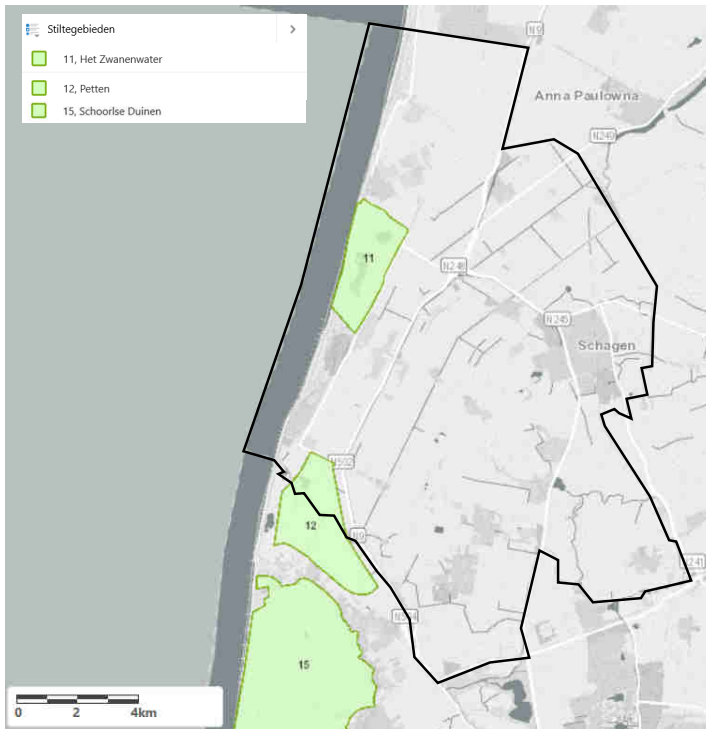
Huidige situatie

In de huidige situatie liggen binnen de gemeentegrenzen van Schagen twee stiltegebieden ⁶⁷, namelijk 'Het Zwanenwater' en 'Stiltegebied Petten'.

Het Zwanenwater, in figuur 8.3 aangegeven met het nummer 11, is een natuurgebied in de duinrand van de gemeente Schagen vlakbij Callantsoog. Het bevat de grootste natuurlijke duinmeren van Europa en is een thuis voor vele soorten vogels en andere dieren. Bij de aanwijzing van dit gebied werd de rust nog regelmatig verstoord door oefeningen op het naastgelegen militaire terrein, maar dit is inmiddels gesloten. Er lopen twee wandelroutes door het gebied, verder zijn er excursies verzorgd door Natuurmonumenten in het afgesloten gedeelte.

Stiltegebied Petten, in figuur 8.3 aangegeven met het nummer 12, beslaat een deel van het weidegebied in de Harger- en Pettemerpolder. Achter de Hondbossche zeewering is hier een zilt weidegebied ontstaan met een structuur die teruggaat tot de middeleeuwen. De zeldzame zilte condities hebben geresulteerd in bijzondere planten. Het water 'De Putten' valt net buiten het stiltegebied, maar staat bekend om zijn vele vogels die ook elders in het gebied te vinden zijn. Het gebied is niet ingericht op recreatie, al kunnen de wegen door het gebied hiervoor wel door fietsers of vogelaars gebruikt worden. Op basis van bovenstaande informatie wordt het aspect stilte als redelijk beoordeeld.

⁶⁷ Provincie Noord-Holland. (2020). *Stiltegebieden*. Geraadpleegd van <https://maps.noord-holland.nl/WebViewer/index.html?viewer=stiltegebieden>

Figuur 8.3 Stiltegebieden (groen) in en nabij de gemeente Schagen

Autonome ontwikkeling

Er worden op dit moment geen concrete ruimtelijke ontwikkelingen voorzien die de omvang van de twee stiltegebieden wijzigt. Verschillende ontwikkelingen kunnen echter in potentie wel de stilte in de stiltegebieden verminderen, zoals toenemende recreatie en toerisme of toenemende verkeersbewegingen grenzend aan de stiltegebieden. De beoordeling voor dit aspect is daarom redelijk.

8.2.3 Beleid

Nationaal

Circa 650 duizend hectare van Nederland is aangewezen als stiltegebied.⁶⁸ Ruim de helft hiervan ligt in de Waddenzee en de Zeeuwse wateren. Een stiltegebied is een gebied dat zo stil mogelijk gehouden wordt, hieraan is een geluidsniveau van 40 dB gekoppeld. In een stiltegebied zijn alleen geluiden toegestaan die horen bij het in stand houden en gebruiken van het gebied, zoals het geluid van trekkers, een melkmachine of kettingzagen (bosbouw).

⁶⁸ Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2020). *Stiltegebieden*. Geraadpleegd van <https://www.atlasleefomgeving.nl/meer-weten/geluid/stiltegebieden>

Provinciaal – Noord-Holland

In een drukke provincie als Noord-Holland is stilte schaars. Daarom worden stille gebieden beschermd in het provinciaal beleid.⁶⁹ In Noord-Holland zijn er 39 stiltegebieden die elk hun eigen waarde hebben voor recreatie en natuur. Deze gebieden zijn in de Provinciale Milieuverordening⁷⁰ aangewezen. In stiltegebieden is het verboden activiteiten te ondernemen die veel geluid produceren en daarmee de natuurlijke rust verstoren.

Lokaal – Schagen

De gemeente Schagen heeft geen beleid op het thema stilte.

8.3 Bereikbaarheid recreatie

8.3.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: bereikbaarheid recreatie

Bij deze indicator binnen het thema gezonde leefomgeving worden de effecten van bereikbaarheid recreatie beoordeeld. Voor het MER worden de effecten van recreatie bekeken aan de hand van de bereikbaarheid.

8.3.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

Wandelen, winkelen en fietsen staan respectievelijk op nummer één, twee en drie voor populaire vrijetijdsactiviteiten in Noord-Holland.⁷¹ Andere populaire vrijetijdsactiviteiten zijn naar de sportschool gaan, zwemmen of een tuincentrum bezoeken. Binnen de gemeente Schagen zijn er verschillende recreatiegebieden, fiets- en wandelroutes en verblijfsrecreatie, zie figuren 8.4 – 8.6.

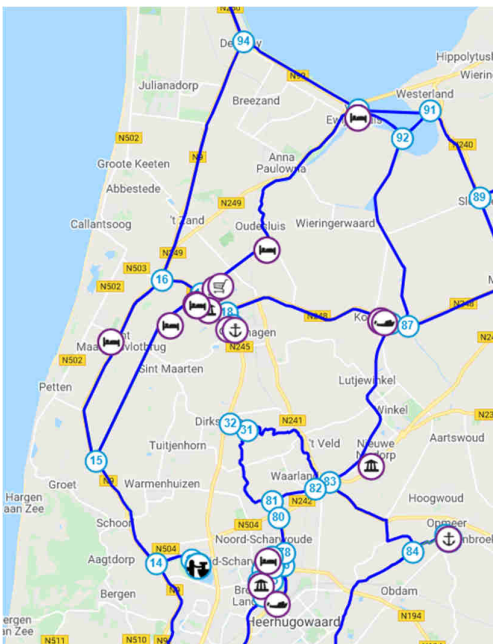
⁶⁹ Provincie Noord-Holland. (2020). *Stiltegebieden*. Geraadpleegd van <https://maps.noord-holland.nl/WebView/index.html?viewer=stiltegebieden>

⁷⁰ Provincie Noord-Holland. (2018). *Provinciale Milieuverordening (tranche 10A)*. Geraadpleegd van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Duurzaamheid_Milieu/Provinciale_Milieuverordening/Beleidsdocumenten/Provinciale_Milieuverordening_tranche_10A

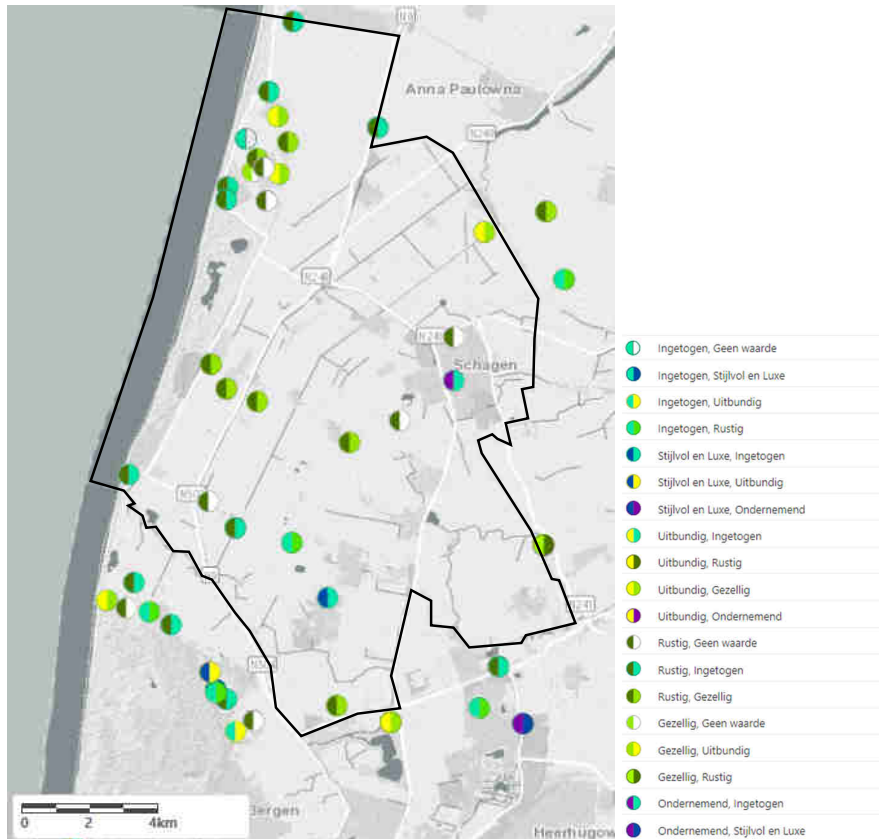
⁷¹ Provincie Noord-Holland. (2016). *De staat van de Provincie*. Geraadpleegd van <https://prov-nh.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=76ef156c84774d08936dc31e9f9dfd88>

Figuur 8.8.4 Fiets- (oranje) en wandelroutes (rood) gemeente Schagen (Bron: Provincie Noord-Holland, dataportaal)

Figuur 8.5 Vaarroutes in en rondom de gemeente Schagen (Bron: Sloepen netwerk routeplanner)

Figuur 8.6 Aanbod verblijfsrecreatie gemeente Schagen (bron: Provincie Noord-Holland, dataportaal)

Autonome ontwikkeling

Door de toename van vrije tijd is een trend naar een belevingseconomie waarneembaar: de behoefte aan een breed aanbod van evenementen en recreatievoorzieningen groeit. Deze belevingseconomie gaat geleidelijk over in een betekenis-economie, waarin mensen meer op zoek zijn naar zingeving en immateriële waarden.

De recreatiedruk neemt toe als gevolg van demografische groei, vergrijzing en toenemende vrije tijd. Dit geldt met name voor de metropoolregio Amsterdam. Uit onderzoek door de provincie is gebleken dat we in Noord-Holland rekening moeten houden met een gemiddelde toename van 30% recreatiebehoefte tot 2040. Recreatie is van een publieke taak uitgegroeid tot een vrijetijdseconomie met een private sector. Ook de deeleconomie heeft een grote impact op recreatie: door het toenemend aanbod van short stay accommodaties via organisaties als 'Airbnb' zijn er niet alleen meer logiesbedden in steden, maar worden bezoekers veel meer over de stad verspreid. Dit biedt mogelijkheden voor ondernemers in de kernen die in ontwikkeling zijn buiten de stadcentra, maar leidt tegelijkertijd tot maatschappelijke discussies over de overlast van bezoekers in zowel woongebieden als buitengebieden.

8.3.3 Beleid

Nationaal

Het 'Toeristisch-Recreatief Actie Programma' ⁷² is gericht op het realiseren van de twee hoofddoelstellingen van het toeristisch-recreatief beleid:

1. Zorg dragen voor kwalitatief en kwantitatief voldoende recreatiemogelijkheden voor alle Nederlanders;
2. Behoud en duurzame versterking van de concurrentiepositie van de toeristisch-recreatieve sector in internationaal verband.

Dit programma geeft een overzicht van zowel recent ingezette als nog te ondernemen acties, nader uitgewerkt in een aantal clusters:

- Versterking van de kennisbasis;
- Verbetering van de economische concurrentiepositie;
- De kust;
- Cultuur en evenementen;
- Verhoging van kwaliteit en duurzaamheid;
- Ruimte voor ontplooiing in steden en landelijke gebieden;
- Internationale samenwerking.

Provinciaal – Noord-Holland

In de Omgevingsvisie NH2050 ⁷³ beschrijft de provincie waar zij zich de komende jaren op gaat richten. De provincie heeft daarin de volgende generieke kritische succesfactor opgenomen voor Leefomgevingskwaliteit:

“Goede bereikbaarheid van natuur- en recreatiegebieden via groenblauwe verbindingen in belang van het welzijn en de gezondheid van onze inwoners en bezoekers.”

Lokaal – Schagen

De gemeente Schagen heeft diverse documenten waarin het thema recreatie wordt meegenomen. Bijvoorbeeld de gebiedsvisie Sint Maartenszee, de Structuurvisie Petten, de Regionale Visie Verblijfsrecreatie Noord-Holland Noord, het strandbeleid 2016 en het Ambitiedocument toekomstperspectief kust.

9 Veilige leefomgeving

In onderstaande tabel zijn de kwaliteitsniveaus samengevat van de indicatoren van het thema veilige leefomgeving in de huidige situatie, autonome ontwikkeling en als het beleid van de Omgevingsvisie van de gemeente in werking is.

⁷² Rijksoverheid. (2002). *Toeristisch-Recreatief ActieProgramma*. Geraadpleegd van <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-26419-9.html>

⁷³ Provincie Noord-Holland. (2019). *Omgevingsvisie NH2050*. Geraadpleegd van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Publicaties/Omgevingsvisie_NH2050_vast_gesteld_op_19_november_2018.pdf

Veilige leefomgeving

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Verkeersveiligheid	Redelijk	Redelijk
Geluid	Redelijk	Redelijk
Luchtkwaliteit	Goed	Goed
Externe Veiligheid	Goed	Redelijk

9.1 Verkeersveiligheid

9.1.1 Beoordelingskader

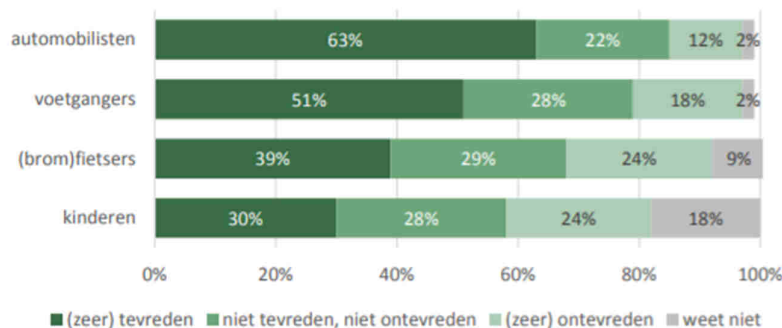
Beoordelingsparameter: aantal verkeersslachtoffers

Bij deze indicator binnen het thema veilige leefomgeving worden de effecten van verkeersveiligheid beoordeeld. Voor het MER worden de effecten van verkeersveiligheid bekeken aan de hand van het aantal slachtoffers. Mobiliteit is hierop echter ook van grote invloed. Hoe langer of vaker men zich in het verkeer begeeft, hoe meer men zich blootstelt aan het gevaar van verkeersongelukken.

9.1.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

Te hard rijden en onveilige kruispunten worden door bewoners als grootste overlast aangemerkt in een onderzoek naar mobiliteit.⁷⁴ Daarnaast geven fietsers aan zich onveilig te voelen door het tractorverkeer. Wel heeft het toevoegen van fietstunnels bijgedragen aan het gevoel van veiligheid. De gemeente Schagen is volgens de respondenten vooral veilig voor automobilisten en voetgangers. Voor (brom)fietsers en kinderen is de verkeersveiligheid volgens een kwart van de inwoners voor verbetering vatbaar. Maatregelen op het verkeersgebied die worden genoemd in het onderzoek zijn het veiliger maken van kruispunten, het verbeteren van de fietspaden en het afdwingen van de maximumsnelheid in 30 km/uur gebieden.

Figuur 9.1: Tevredenheid verkeersveiligheid gemeente per vervoersgroep (I&O Research, 2019)

⁷⁴ I&O Research Mobiliteit Gemeente Schagen (2019) https://ioresearch.jambo.software/panel/schagen/res/m0-document-module/BBPSCHAMOB_definitief.pdf

Hoewel het totaal aantal ziekenhuisopnamen van verkeersslachtoffers de afgelopen jaren lijkt te stabiliseren in de provincie Noord-Holland-Noord, ligt het aantal slachtoffers hoger dan in andere regio's binnen de provincie. Inwoners van de noordelijke regio van de provincie worden relatief vaker behandeld op de spoedeisende hulp en/of in het ziekenhuis als gevolg van een verkeersongeval. Oorzaken voor deze afwijking zijn niet nader onderzocht. Het rapport Verkeersongevallen in Noord-Holland spreekt van mogelijke oorzaken: demografische verschillen, verschillen in inrichting van wegen, ander gedrag van weggebruikers of verhoogd risico's door meer reizigerskilometers. Het rapport geeft daarnaast het aantal verkeersongevallen weer in aantal ziekenhuisopnamen per gemeente en per 10.000 inwoners. De gemeente Schagen telt in totaal 125 opnamen, 27 per 10.000 inwoners.⁷⁵ Dit aantal is t.o.v. het provinciale gemiddelde (19 opnamen per 10.000 inwoners) aan de hoge kant, maar de gemeente Texel (34 opnamen per 10.000 inwoners) en de gemeente Heiloo (32 opnamen per 10.000 inwoners) steken hier nog een stuk bovenuit. Op basis van bovenstaande argumenten wordt de huidige situatie van verkeersveiligheid beoordeeld als redelijk.

Autonome ontwikkeling

De meeste ongelukken in het verkeer gebeuren als gevolg van menselijke fouten. Als auto's meer zelfrijdend zijn en automatisch verbonden zijn met andere auto's en verkeersdeelnemers, dan ontstaat er een systeem waarin menselijke fouten steeds minder een rol spelen. Ook kunnen technologische ontwikkelingen zoals autonoom en 'connected' rijden leiden tot een verkleining van de verkeersruimte. In potentie kan dit een zeer grote impact hebben op verkeersveiligheid vanwege een efficiënter verkeers- en transportsysteem en het doorontwikkelen van dynamisch verkeersmanagement. Echter hoe snel dit gaat, hoe goed de technologie ongelukken kan voorkomen en in hoeverre de nieuwe vervoerssystemen een eigen infrastructuur vereisen, is nog onzeker. Innovaties kunnen echter ook verkeersveiligheidsrisico's met zich meebrengen. Zo leiden activiteiten als mobiel bellen, whatsappen en het instellen van het navigatiesysteem tot afleiding in het verkeer. Verkeersafleiding vormt daarom een belangrijk thema binnen verkeersveiligheid. Een andere ontwikkeling, die risico's kan vormen is de elektrische fiets. Wanneer accu's verbeteren en snelheden verhoogd worden, kan de fiets op termijn een aantrekkelijk vervoermiddel worden voor middellange afstanden. Deze ontwikkeling kan echter risico's vormen, bijvoorbeeld wanneer senioren vaker gebruik gaan maken van e-bikes. Een kwetsbare bevolkingsgroep waarvoor de consequentie van een fietsongeval groter wordt door de hogere snelheid. Aangezien de trend in de Noordkop een afname van mensen in de leeftijdscategorie onder de 65 en een toename van mensen in de leeftijdscategorie boven de 65 toont, is er mogelijk sprake van een risicotoename. Aangezien technologische ontwikkelingen zich voortzetten, maar er anderzijds sprake is van een mogelijke risicotoename wordt de autonome ontwikkeling beoordeeld als redelijk.

⁷⁵ Martien, P., & Djojike, P. (2018). *Verkeersongevallen in Noord-Holland*. Geraadpleegd van https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:6ZnnOV74xuUJ:https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Verkeer_vervoer/Verkeersveiligheid_doorstroming_en_leefbaarheid/Verkeersgegevens/Rapport_Verkeersongevallen_Noord_Holland_2019.org+&cd=5&hl=nl&ct=clnk&gl=nl

9.1.3 Beleid

Nationaal

Nederland behoort op dit moment tot de wereldtop op het gebied van verkeersveiligheid en is een voorbeeld voor veel landen, toch wil het ministerie van Verkeer en Waterstaat het aantal verkeersdoden terugbrengen en het aantal risico's verkleinen. Een belangrijke reden hiervoor is een trendbreuk in het aantal dodelijke slachtoffers. Er is in tegenstelling tot eerdere jaren een verhoging ontstaan van het aantal dodelijke slachtoffers. Het Rijk, de provincies, de gemeenten en de vervoerregio's hebben samen met maatschappelijke partijen Het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030, Veilig van deur tot deur opgesteld⁷⁶. Het plan beschrijft een nieuwe aanpak om de verkeersveiligheid structureel te verbeteren. Daarbij wordt ingezet op 9 verschillende thema's in de categorieën: (1) risico's vanuit het verkeerssysteem en het voertuig, (2) risicogroepen en modaliteiten, (3) risico's vanuit de individuele verkeersdeelnemer en zijn gedrag. Het plan is een startpunt voor alle overheden en maatschappelijke partners om structureel aandacht te schenken aan verkeersveiligheid in uitvoeringsprogramma's op diverse schaalniveaus. Een belangrijk element hierbij is het gebruik van diverse data om risico's in kaart te brengen en zodoende risicogestuurd de verkeersveiligheid aan te pakken. Om onderlinge afstemming tussen de overheden te bevorderen, kent Nederland het Nationaal Mobiliteitsberaad (NMB). Het ministerie zorgt dat er afspraken zijn over gezamenlijke doelstellingen. Vervolgens neemt elke overheidslaag op zijn eigen niveau (internationaal, nationaal, regionaal of lokaal) de maatregelen die nodig zijn om de doelstellingen te halen.

Provinciaal – Noord Holland

In de Omgevingsvisie NH2050⁷⁷ beschrijft de provincie waar zij zich de komende jaren op gaat richten. De provincie heeft daarin een ambitie opgenomen voor het thema mobiliteit. Over verkeersveiligheid wordt het volgende geschreven: "Onze ambitie is dat de inwoners en bedrijven van Noord-Holland zichzelf of producten effectief, veilig en efficiënt kunnen verplaatsen, waarbij de negatieve gevolgen van de mobiliteit op klimaat, gezondheid, natuur en landschap steeds nadrukkelijk meegewogen worden." Als uitwerking van de Omgevingsvisie heeft de provincie de Agenda Mobiliteit opgesteld. Verkeersveiligheid wordt daarin benoemd als onderdeel van het thema leefbaarheid. De verkeersveiligheid tussen de fietser en het landbouwverkeer wordt als aandachtspunt benoemd.

Lokaal - Schagen

De gemeente Schagen heeft op 26 september 2017 het Ambitieplan Verkeer in Schagen⁷⁸ vastgesteld. Dit plan omvat een ambitieplan en categoriseringsplan en is in samenwerking met

⁷⁶ Ministerie van IenW. (2018). *Het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030, Veilig van deur tot deur*.

Geraadpleegd van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/12/05/bijlage-1-het-strategisch-plan-verkeersveiligheid-2030-veilig-van-deur-tot-deur>

⁷⁷ Provincie Noord-Holland. (2019). *Omgevingsvisie NH2050*. Geraadpleegd van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Publicaties/Omgevingsvisie_NH2050_vastgesteld_op_19_november_2018.pdf

⁷⁸ Gemeente Schagen. (2017). *Ambitieplan Verkeer in Schagen*. Geraadpleegd van https://www.schagen.nl/bestuur-organisatie/beleid_44118/item/ambitieplan-verkeer-in-schagen_41932.html

bewoners, instellingen en raadsleden tot stand gekomen. In periode 2017-2026 geeft de gemeente prioriteit aan de uitvoering van de volgende vijf ambities:

1. Duurzaam Veilig
2. Fietspadennetwerk
3. Verkeersveilige kruisingen
4. Veilige schoolroutes
5. Parkeerregulering

Voor het plan zijn al diverse analyses uitgevoerd. Zo zijn de functies van wegen en aansluitingen van wegen afgestemd met diverse wegbeheerders, Rijkswaterstaat, Provincie, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en de gemeente. In samenwerking met de fietsersbond heeft de gemeente bepaald welke fietsroutes belangrijk zijn en moeten worden verbeterd. De gewenste bevoorradingsroutes zijn bepaald in samenwerking met de winkeliersvereniging. En als laatste zijn ook knelpunten aangewezen die op de langere termijn moeten worden aangepakt.

9.2 Geluid

9.2.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: geluidgehinderden

Bij deze indicator binnen het thema veilige leefomgeving worden de effecten van geluidsbelasting op de leefomgeving beoordeeld. Voor het MER worden de effecten van geluidsbelasting bekeken aan de hand van de ervaren geluidshinder.

9.2.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

De GGD Hollands Noorden heeft diverse cijfers betreffende de leefomgeving van de gemeente Schagen gecombineerd tot een overzicht dat is verstrekt bij de "praatplaat omgevingswet"⁷⁹. In het overzicht worden cijfers voor de gemeente Schagen weergegeven ten opzichte van Regio Noord-Holland Noord (NHN). Voor diverse thema's is het percentage inwoners dat matig tot ernstige geluidshinder ervaart, weergegeven. Geluidshinder door brommers/ scooters scoort het hoogste met 34%, dit is relatief laag t.o.v. de cijfers voor de regio NHN (46%). Geluidshinder door burens volgt met 27%, t.o.v. 34% voor de regio NHN. Ook voor de andere thema's scoort de gemeente Schagen beter dan de regio, enkel op het thema Bedrijven/industrie is het percentage gelijk (9%). Hoewel de gemeente Schagen goed scoort t.o.v. de regio, gelden de gegeven percentages voor matige tot ernstige geluidshinder. Daarom is de huidige situatie voor geluid beoordeeld als redelijk.

Autonome ontwikkeling

Toenemende drukte, onder andere door verdichting en een toename van transport, kan leiden tot een negatief effect op de geluidsbelasting. Hoewel technologische ontwikkelingen mogelijkheden

⁷⁹ GGD Hollands Noorden, (2018). *Cijfers bij praatplaat omgevingswet*. Geraadpleegd van https://gezondnhn.nl/jive/report?openinputs=true&id=thomgw19_gemeente15_441

bieden om het geluid van individuele bronnen te verminderen, is het onduidelijk of deze ontwikkelingen opwegen tegen de toename van geluidsbelasting. Bij hogere snelheden van voertuigen is het geluid dat banden voortbrengen ook maatgevend ten opzichte van een (elektrische) motor. Op basis van deze ontwikkelingen wordt de autonome ontwikkeling van geluid beoordeeld als redelijk.

9.2.3 Beleid

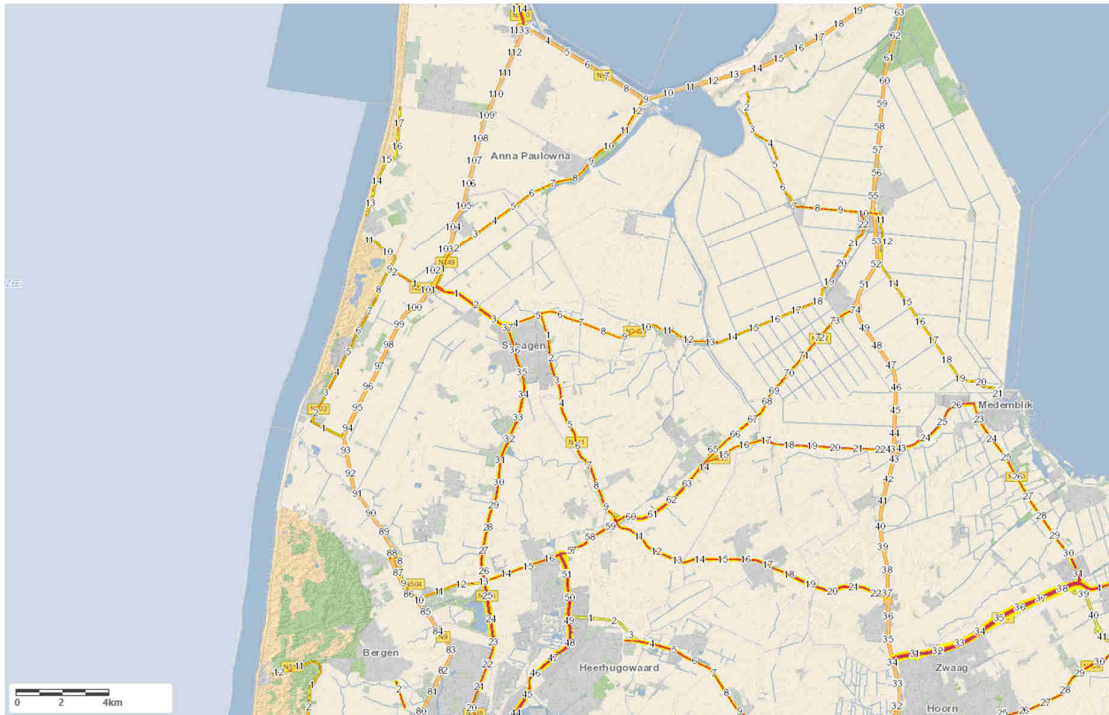
Nationaal

Door een verscheidenheid aan geluidhinderbronnen zijn er diverse wettelijke kaders voor het thema geluid. Zo is de Wet geluidhinder gericht op het voorkomen van geluid en is het Activiteitenbesluit gericht op bestaande situaties. De belangrijkste regels voor geluid in het Activiteitenbesluit hebben betrekking op: (1) het Melding en Akoestisch rapport, mogelijk moet op basis van de melding een akoestisch onderzoek plaatsvinden. Ten tweede op het beschermingsniveau; het Activiteitenbesluit biedt aan een beperkt aantal objecten bescherming. Het gaat om gevoelige gebouwen (waaronder woningen) en gevoelige terreinen. Het Activiteitenbesluit sluit hierbij aan bij het begrippenkader uit de Wet geluidhinder. Ten derde heeft het Activiteitenbesluit betrekking op de mogelijkheden voor maatwerk en het overgangsrecht. Andere wettelijke kaders die van invloed zijn op het thema geluid zijn onder andere de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet ruimtelijke ordening en de Crisis- en herstelwet. De laatste wet geeft voor bepaalde projecten de mogelijkheid om van geluidregelgeving af te wijken. Van 25 februari tot en met 8 april 2019 was het Aanvullingsbesluit geluid Omgevingswet in consultatie. Met het ontwerpbesluit worden regels voor het geluid van wegen, spoorwegen en industrieterreinen geïntegreerd in het stelsel van de Omgevingswet. Het Aanvullingsbesluit ligt momenteel in het kader van de voorhangprocedure bij de Eerste en Tweede Kamer.

Provinciaal – Noord Holland

In de Omgevingsvisie NH2050⁸⁰ beschrijft de provincie waar zij zich de komende jaren op gaat richten. De provincie heeft daarin haar ambitie opgenomen voor het thema Gezondheid en Veiligheid. Voor het aspect geluid, onderdeel van dit thema, is het volgende opgenomen: *“Onze ambitie is het behouden en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Dit betreft onder andere geluidsbelasting.”* In het actieplan Geluid provinciale wegen beschrijft de provincie hoe zij geluidsoverlast langs provinciale wegen wil terugdringen. De belangrijkste maatregel die genoemd wordt, is het toepassen van stil asfalt. Daarnaast bezit de provincie een provinciale geluidkaart waarop geluidszones van industrieterreinen en bedrijven zijn aangegeven.

⁸⁰ Provincie Noord-Holland. (2019). *Omgevingsvisie NH2050*. Geraadpleegd van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Publicaties/Omgevingsvisie_NH2050_vastgesteld_op_19_november_2018.pdf

Figuur 9.2: Geluidkaart (Provincie Noord-Holland)⁸¹

Lokaal - Schagen

De gemeente Schagen heeft geen beleid specifiek gericht op geluid.

9.3 Luchtkwaliteit

9.3.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: concentraties NO₂, PM₁₀, PM_{2,5}

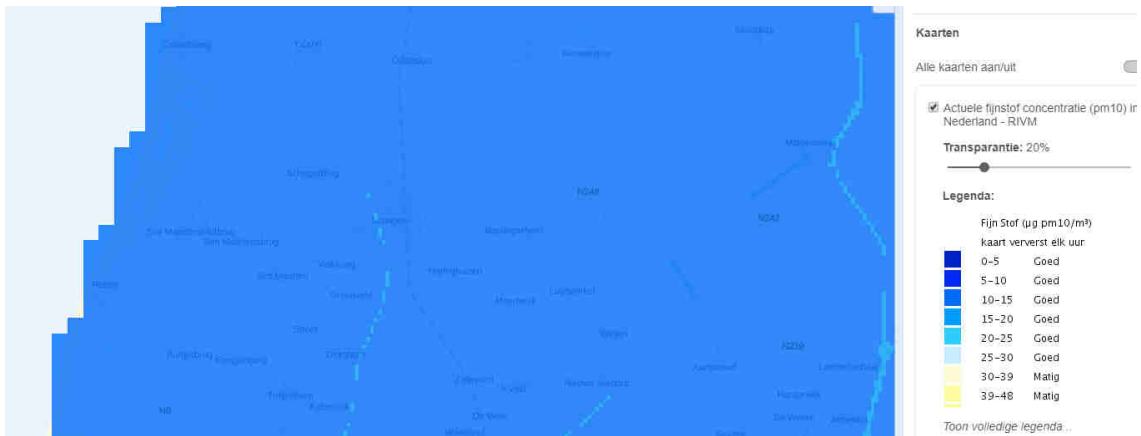
Bij deze indicator binnen het thema veilige leefomgeving worden de effecten van luchtkwaliteit op de leefomgeving beoordeeld. Voor het MER worden de effecten van luchtkwaliteit bekeken aan de hand van de concentraties stikstofdioxide (NO₂), en fijnstof aan de hand van PM₁₀ (fijnstof kleiner dan 10 micrometer) en PM_{2,5} (fijnstof kleiner dan 2,5 micrometer). Stikstofdioxide en fijnstof worden uitgestoten als gevolg van landbouw, industrie en verkeer (wegverkeer en scheepvaart). Fijnstof in de lucht kan leiden tot diverse gezondheidsklachten (hoesten, benauwdheid, verminderde longfunctie, hart- en vaataandoeningen) en zelfs tot vroegtijdige sterfte. Met name de aller kleinste stofdeeltjes zijn schadelijk. Ook kortdurende blootstelling aan hoge concentraties luchtverontreiniging geven gezondheidseffecten, waarvan men niet meer helemaal herstelt. Stikstofdioxide heeft voornamelijk negatieve gevolgen voor natuur (zie factsheet Natuur en biodiversiteit, hoofdstuk 2). Op verschillende manieren zijn deze stoffen een bedreiging voor een veilige leefomgeving.

⁸¹ Geluidkaart Provincie Noord Holland, Maps Viewer, gedownload februari 2020 <https://maps.noord-holland.nl/WebViewer/index.html?viewer=geluidsbelasting>

9.3.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

Hoewel de luchtkwaliteit grotendeels aan de gestelde normen voldoet, veroorzaakt luchtverontreiniging nog steeds schade aan de gezondheid. Uit onderzoek door het RIVM⁸² naar luchtkwaliteit in Noord-Holland blijkt dat de luchtkwaliteit de afgelopen jaren verbeterd is en de concentraties van stikstofdioxide en fijnstof zijn gedaald. De waarden zijn echter nog onvoldoende gezond en zorgen nog steeds voor schadelijke effecten aan de gezondheid. Binnen de gemeente Schagen verschillen de concentraties NO₂, PM₁₀ en PM_{2,5}. Onderstaande kaarten tonen de verschillen in waarden.

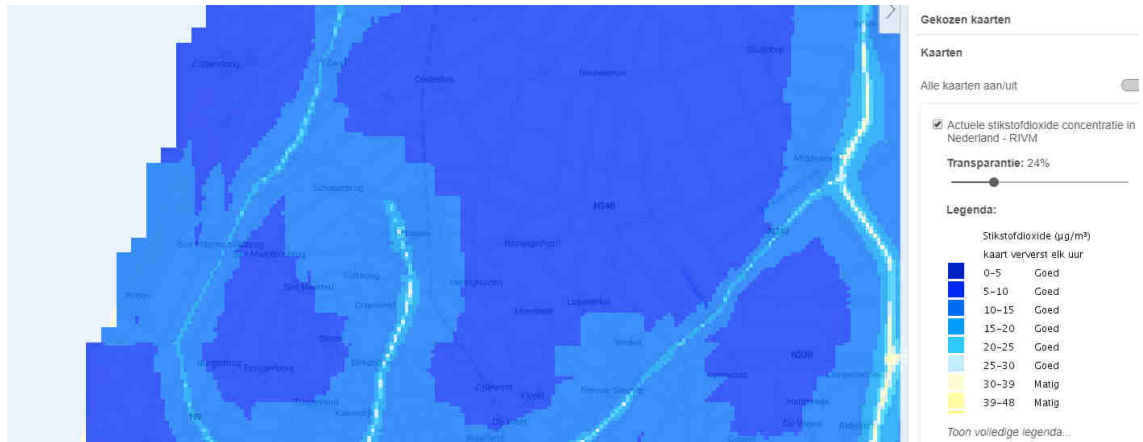
Figuur 9.3: Concentratie fijnstof (PM₁₀) regio Kop van Noord-Holland⁸³

Figuur 9.4: Concentratie fijnstof (PM_{2,5}) regio Kop van Noord-Holland⁸⁴

⁸³ Fijnstof 2017 (pm10) - RIVM

⁸⁴ Fijnstof 2017 (pm2,5) - RIVM

Figuur 9.5: Concentratie stikstofdioxide (NO₂) regio Kop van Noord-Holland⁸⁵

De waarden geven voor het grootste gedeelte van de gemeente een positief beeld. Tabel 9.1: toont de cijfers voor Schagen ten opzichte van de WHO-richtlijn. Enkel rondom de provinciale wegen N9 en N245 worden de waarden NO₂ en PM₁₀ als matig beoordeeld. Aangezien Schagen aan de WHO-richtlijn voor zowel fijnstof als stikstofdioxide voldoet, wordt de huidige situatie beoordeeld als goed.

Tabel 9.1 Cijfers gemeente Schagen t.o.v. WHO-richtlijnen

	WHO-richtlijn (µg/m ³)	Schagen (µg/m ³) (meest voorkomend)
PM ₁₀	20	15-20
PM _{2,5}	10	8-10
NO ₂	40*	15-20

* De WHO overweegt voor stikstof een lagere norm gezien de bewezen gezondheidseffecten

Autonome ontwikkeling

Technische innovaties die leiden tot schonere technieken en duurzame energiebronnen hebben mogelijk een positief effect op de luchtkwaliteit in de toekomst. Zo zal een toename van emissieloos wegverkeer leiden tot een verbetering. Het gebruik van duurzame energiebronnen leidt echter niet automatisch tot een verbetering. Als fossiele brandstoffen voor een groot deel door biomassa vervangen worden, blijft er sprake van uitstoot door verbranding met negatieve gevolgen voor de luchtkwaliteit. In de Regionale Energiestrategie die op dit moment wordt doorlopen in de regio Noord-Holland Noord wordt ingezet op de duurzame opwekking van energie door wind- en zonne-energie. De RES-regio en de gemeentes kunnen daar in hun 'bod' echter ook andere vormen van energie-opwek en gebruik van warmtebronnen aan toevoegen (zie verder factsheet Energietransitie, hoofdstuk 4). Op basis van deze argumenten wordt de autonome ontwikkeling beoordeeld als goed.

⁸⁵ Stikstofdioxide Actueel (05-02-2020) (NO₂) - RIVM

9.3.3 Beleid

Nationaal

Het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) heeft als doel het verbeteren van de luchtkwaliteit in Nederland. Het doel van het NSL is te voldoen aan de Europese grenswaarden voor fijnstof (PM10) en stikstofdioxide (NO2). Het Rijk, provincies en gemeenten zetten zich hier gezamenlijk voor in. Het NSL loopt door totdat de Omgevingswet in werking treedt.

Provinciaal – Noord Holland

In de Omgevingsvisie NH2050⁸⁶ beschrijft de provincie waar zij zich de komende jaren op gaat richten. De provincie heeft daarin haar ambitie opgenomen voor het thema Gezondheid en Veiligheid. Voor het aspect luchtkwaliteit, onderdeel van dit thema, is het volgende opgenomen: “Onze ambitie is het behouden en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Dit betreft onder andere lucht. In elk geval voldoen we aan de wettelijke normen, en waar mogelijk zoeken we ruimte voor verbetering. We spannen ons in om samen met onze partners zo spoedig mogelijk aan de WHO-normen voor luchtkwaliteit te voldoen, doch uiterlijk in 2050 wat betreft de WHO-normen.”

De provincie investeert in een betere luchtkwaliteit door het stellen van eisen aan bedrijven met een milieuvergunning, zij rapporteert op basis van het luchtmeetnet, zij heeft speciale aandacht voor de verbetering van luchtkwaliteit bij het verstrekken van subsidies voor duurzamere zeehavens en daarnaast is de provincie partner van het NSL wat bijvoorbeeld leidt tot het stellen van strengere eisen aan openbaar vervoer.

Lokaal – Schagen

De gemeente Schagen heeft geen beleid op het thema luchtkwaliteit.

9.4 Externe veiligheid

9.4.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: Aantal potentiële slachtoffers

Bij deze indicator binnen het thema Veilig leefomgeving worden de effecten van externe veiligheid beoordeeld. Voor het MER worden de effecten van externe veiligheid bekeken aan de hand van het aantal potentiële slachtoffers. Externe veiligheid betreft omgevingsrisico's die te maken hebben met de productie, verwerking, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen.

9.4.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

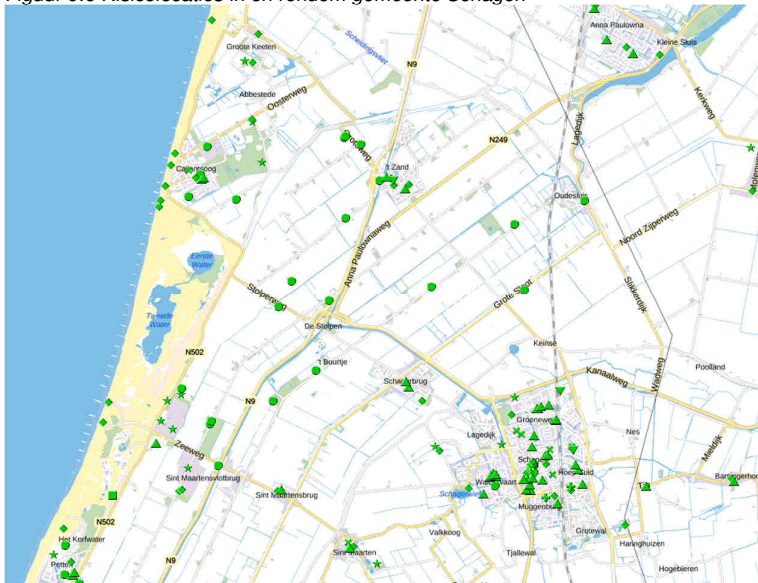
Onderstaande kaart toont diverse risicolocaties in en rondom de gemeente Schagen. Het gaat onder andere om de aanwezigheid van provinciale en regionale wegen, LPG, en buisleidingen.

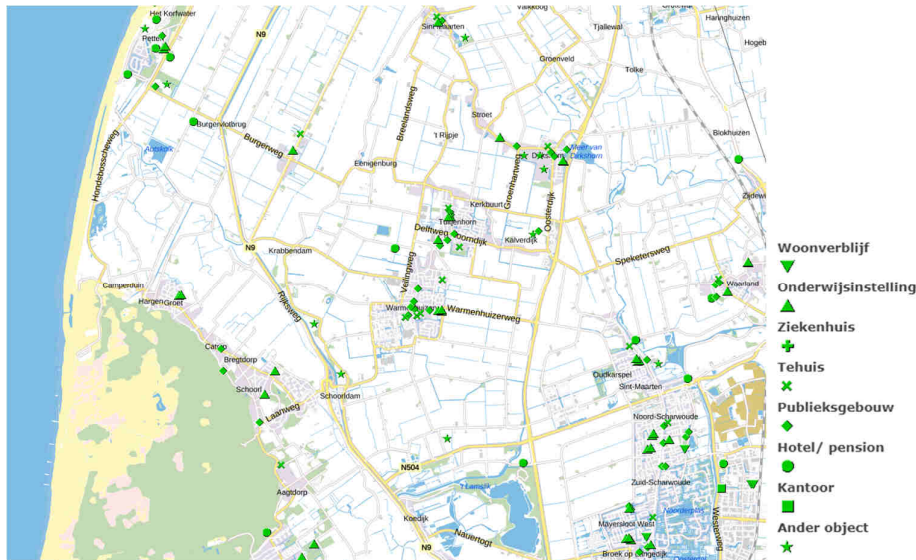
⁸⁶ Provincie Noord-Holland. (2019). *Omgevingsvisie NH2050*. Geraadpleegd van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Publicaties/Omgevingsvisie_NH2050_vastgesteld_op_19_november_2018.pdf

Kwetsbare objecten, zoals ziekenhuizen en onderwijsinstellingen staan niet in de buurt van risicobronnen. De huidige situatie wordt daarom als goed beoordeeld.

Figuur 9.6 Risicolocaties in en rondom gemeente Schagen

Figuur 9.7 Gevoelige functies in en rondom gemeente Schagen (uitsnede gemeente)

Autonome ontwikkeling

Het is onwaarschijnlijk dat de kans dat ongevallen zich voordoen significant zal toenemen. Het aantal potentiële slachtoffers kan echter wel toenemen door toenemende bevolkingsdichtheid en verdichting. De autonome ontwikkeling wordt daarom als redelijk beoordeeld.

9.4.3 Beleid

Nationaal

Om risico's in beeld te brengen is de risicokaart opgesteld, dit is een wettelijke verplichting op basis van de Wet veiligheidsregio's en Wet milieubeheer. Diverse overheden dragen verantwoordelijkheid voor de kaart:

- Het ministerie Justitie en Veiligheid voor adequate wet- en regelgeving
- Het ministerie Infrastructuur en Waterstaat als eigenaar van het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS).
- De provincies voor het maken en beschikbaar stellen van de Risicokaart;
- De gemeenten (en provincies, waterschappen en Rijk) voor het aanleveren van gegevens;

Provinciaal – Noord Holland

In de Omgevingsvisie NH2050⁸⁷ beschrijft de provincie waar zij zich de komende jaren op gaat richten. De provincie heeft daarin haar ambitie opgenomen voor het thema Gezondheid en Veiligheid. Voor het aspect externe veiligheid, onderdeel van dit thema, is het volgende opgenomen:

⁸⁷ Provincie Noord-Holland. (2019). *Omgevingsvisie NH2050*. Geraadpleegd van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Publicaties/Omgevingsvisie_NH2050_vastgesteld_op_19_november_2018.pdf

“Onze ambitie is het behouden en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Dit betreft onder andere omgevingsveiligheid.”

De provincie is verantwoordelijk voor het verlenen van vergunningen aan bedrijven die werken met gevaarlijke stoffen, het toezicht en de handhaving. Deze taken worden in opdracht van de provincie uitgevoerd door verschillende regionale uitvoeringsdiensten.

Lokaal - Schagen

De gemeente Schagen heeft geen beleid op het thema externe veiligheid.

10 Landschap en cultuurhistorie

In onderstaande tabel zijn de kwaliteitsniveaus samengevat van de indicatoren van het thema ruimtelijke kwaliteit in de huidige situatie, ten gevolge van autonome ontwikkelingen en als het beleid van de Omgevingsvisie van de gemeente in werking is. In de inleiding is aangegeven wat in dit onderzoek tot autonome ontwikkelingen wordt gerekend.

Landschap en cultuurhistorie

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling
Landschappelijke waarden	Goed	Redelijk
Cultuurhistorische waarden	Goed	Redelijk
Archeologische waarden	Redelijk	Redelijk
Aardkundige waarden	Redelijk	Redelijk

10.1 Landschappelijke kwaliteit

10.1.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: kwaliteit van het landschap

Bij deze indicator voor het thema landschap worden de effecten op landschappelijke kwaliteit beoordeeld. Waardering van landschappelijke kwaliteit kan op basis van criteria als aantrekkelijkheid (een indicatie daarvoor is de enquête die onder inwoners van de gemeente is ingevuld bij de start van het proces om tot een Omgevingsvisie te komen), samenhang en leesbaarheid van de historie van het landschap. Voor het MER worden de effecten van ontwikkelingen op landschappelijke kwaliteit beoordeeld aan de hand van de mate waarin landschappelijke kwaliteit onder druk komt te staan en/of aangetast wordt in de komende 10 jaar.

10.1.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

Het landschap van de gemeente Schagen kent een grote diversiteit. Oude landschappen komen voor naast relatief jonge landschappen. De gemeente Schagen is onder te verdelen in de volgende landschapstypen: Jonge duinlandschap, Aandijkingenlandschap en Oude

zeekleilandschap (figuur 1). Deze gebieden kennen elk een eigen identiteit en binnen deze gebieden bestaat er vaak veel samenhang in ruimtelijke componenten zoals (ontginnings)patronen, schaal en architectuur. De gebieden vormen dan ook landschappelijke eenheden. De openheid en weidsheid zijn de belangrijkste kenmerken van het Noord-Hollandse landschap. De duinen met bosschages en de kleinschalige bouselementen (oude landgoederen en eendenkooien) in het aandijkingenlandschap zijn daarin enigszins een uitzondering. Ondanks alle activiteiten en functies is het landschap nog steeds open. De openheid van het aandijkingenlandschap met een grote uitgestrektheid en lange zichtlijnen is daarbij anders dan die van het oude zeekleilandschap. Dit laatste landschap kent relatief kleinschalige ruimten en op andere plekken juist verrassende vergezichten. Afwisseling is daar troef. De openheid is het resultaat van zorgvuldige ruimtelijke inpassing van de groei van steden en dorpen en de vestiging of uitbreiding van verschillende functies in het buitengebied. Op basis van bovenstaande motivering wordt de huidige situatie beoordeeld als goed.

Figuur 10.1. De verschillende landschappen in de gemeente Schagen

Autonome ontwikkeling

Uitbreidingen bedrijventerreinen en woonwijken

Naar verwachting blijft de bevolking in Noord-Holland tot 2030 groeien (Bevolkingsprognose Noord-Holland 2019-2040). Tot 2030 stijgt vooral het aantal 65-plussers en een groot deel van de huishoudensgroei bestaat uit oudere paren en alleenstaande huishoudens. Mensen wonen met minder personen in een huis. Het aantal jongeren en gezinnen met kinderen neemt in Noord-Holland Noord af. In de afgelopen jaren is het woningaanbod sterk achtergebleven bij de vraag

naar woningen, waardoor het woningtekort is opgelopen. Dat betekent dat er in heel Noord-Holland op de korte termijn veel woningen bijgebouwd moeten worden.

Mogelijke inbreidingslocaties in dorpen en steden zijn veelal door woningbouwplannen ingevuld. Om het woningtekort op te kunnen vangen moeten in de komende tien jaar ook buiten het bestaande stedelijk gebied woningen worden gebouwd. Ook voor veel bedrijven is binnen de (oude) kern geen ruimte meer om zich te vestigen of om uit te breiden. Als gevolg van deze demografische ontwikkelingen en verstedelijking verandert het ruimtegebruik. Dit leidt tot een verandering van open ruimte en daarmee potentieel ook een aantasting van het landschap. Tegelijkertijd wordt de belevingswaarde van het landschap belangrijker door de toename van toerisme en recreatie.

Woningbouwplannen gemeente Schagen

Ten behoeve van de MER is een lijst (stand van zaken op 13 april 2020) samengesteld met alle bestemmingsplannen/omgevingsvergunningen in ontwerpfase, die woningbouw van ten minste 11 woningen mogelijk maken en waarvan verwacht wordt dat deze plannen/projecten doorgang zullen vinden. Deze plannen worden tot de autonome ontwikkeling gerekend, omdat er een redelijke mate van zekerheid is dat deze plannen doorgang vinden.

Tot 2030 worden in de gemeente Schagen op basis van deze lijst in totaal 1.442 woningen gebouwd (bruto). Hierbij moet worden vermeld dat geen rekening wordt gehouden met herstructurering/vervanging van bestaande woningen en dat er enige onzekerheid kan bestaan in de realisatie van plannen. Onderstaande overzicht geeft de verwachte bruto toename van het aantal woningen per kern weer voor de komende 10 jaar, voor zover op dit moment bekend:

Schagen	545	(9 woningbouwplannen)
Warmenhuizen	274	(5 woningbouwplannen)
Tuitjenhorn	140	(2 woningbouwplannen)
Waarland	35	(1 woningbouwplan)
Callantsoog / Groote Keeten	51	(3 woningbouwplannen)
Petten	12	(1 woningbouwplan)
Sint Maarten	16	(1 woningbouwplan)
't Zand	278	(1 woningbouwplan, gefaseerd)
Schagerbrug	70	(2 woningbouwplannen)
Dirkshorn	21	(1 woningbouwplan)

Andere plannen met impact op landschap

Naast woningbouw zijn er nog andere autonome ontwikkelingen die een impact op het landschap kunnen hebben. Onderstaande lijst geeft een overzicht van bekende plannen met impact voor de komende 10 jaar. Dit zijn nog niet gerealiseerde en vastgestelde plannen (veelal in de ontwerpfase) of nog niet gerealiseerde projecten waarvoor recentelijk een omgevingsvergunning is verleend.

Plannen met impact voor landschap en cultuurhistorie

<i>Locatie</i>	<i>Planvoornemen</i>
Callantsoog/Groote Keeten	240-350 recreatiewoningen
	hotel met 21 hotelkamers
	hotel met 60 hotelkamers
Sint Maartenszee	18 recreatieappartementen
	Hotel met 121 kamers, restaurant, 71 recreatieappartementen, drie winkels, drie woningen, parkeerkelder
Sint Maartensvlotbrug	Minicamping met 25 kampeerplaatsen en B&B
	Zonnepark Belkmerweg 67, Sint Maartensvlotbrug: Realisatie van een zonnepark met een grootte van ca. 4 ha., voor periode van maximaal 25 jaar.
	Zonnepark Belkmerweg 27, Sint Maartensvlotbrug: Realisatie van een zonnepark met een grootte van ca. 0,3 ha.
Petten	80 strandhuisjes, 1 strandpaviljoen, 1 sport/strandpaviljoen, uitbreiding parkeerplaats
	Bouw multifunctionele kernreactor ter vervanging van de oude reactor, alsmede kantoren, parkeerplaatsen, een pomphuis, een gebouw voor de elektriciteitsvoorziening en het secundaire koelwatersysteem.
Schagen	De Lus, Schagen: Uitbreiding bedrijventerrein Lagedijk met ca. 7 ha.
Tuitjenhorn	Zonnepark De Dijken, Tuitjenhorn: realisatie van een zonnepark met een grootte van ca. 10 ha., voor periode van maximaal 25 jaar
't Zand	Zonnepark nabij Parallelweg 33, 't Zand: realisatie van een zonnepark met een grootte van ca. 3,2 ha., voor periode van maximaal 25 jaar
Burgervlotbrug	Zonnepark onder windturbines nabij vlotbrug, Burgervlotbrug: realisatie van een zonnepark met een grootte van ca. 5,3 ha.
Sint Maartensbrug	Zonnepark nabij Grote Sloot 158: realisatie van een zonnepark met een grootte van ca. 1,8 ha.

Het aantal woningen in de gemeente neemt de komende 10 jaar fors toe door de grote woningbehoefte. Niet alles kan in de huidige situatie worden ingevuld in bestaand bebouwd gebied. Ook andere plannen met impact, zoals bedrijventerreinen, recreatieverblijven en installaties/opstellingen voor het opwekken van (duurzame) energie, zullen de komende 10 jaar toenemen en leggen beslag op de ruimte. Dit heeft potentieel een groot effect op de kwaliteit van het landschap en de landschapsbeleving.

De kwaliteit van het landschap kan potentieel door de autonome ontwikkelingen worden aangetast. Concrete zaken waar het om kan gaan zijn:

- verlies aan openheid;
- verlies aan specifieke zichtlijnen/zichtrelaties;
- verlies van het groene karakter van het landelijk gebied;
- kwaliteitsverlies van stads- en dorpsrand en randen van bungalowterreinen in die zin dat deze harder/stedelijker worden;
- aantasting van de schaal van het landschap door te hoge bebouwing;
- aantasting van de schaal en leesbaarheid van het landschap door het doorbreken of dempen van belangrijke structuurlijnen (waterlopen, wegen, dijken, kades, beplantingen).

10.1.3 Beleid

Nationaal

Nationale Omgevingsvisie

Ontwikkelingen van onze economie, verstedelijking en duurzame energie kunnen, als ze niet zorgvuldig worden ingepast, een enorme impact hebben op de kwaliteit van ons landschap. In de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) stelt het Rijk als doel dat wordt voorkomen dat het landschap versnipperd en rommelig wordt. Het Rijk maakt hiervoor met andere overheden afspraken (Omgevingsagenda's) over inpassing van bepaalde ontwikkelingen. Bijvoorbeeld om de wildgroei van distributiecentra in ons landschap tegen te gaan. Daarbij moet er voor de huidige gebruikers een goed toekomstperspectief zijn.

Unieke cultuurhistorische, landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van de Nederlandse landschappen moeten daarom bij nieuwe ontwikkelingen in het landelijk gebied worden behouden en versterkt.

Unesco Werelderfgoed Waddengebied en Investeringskader Waddengebied

De gemeente Schagen is geen onderdeel van Unesco-werelderfgoed Waddenzee, maar een gedeelte van de gemeente Schagen ligt binnen de begrenzing van het invloedsgebied van de Waddenzee (Investeringskader Waddengebied). Het gebied binnen die begrenzing heeft een duidelijke (historische) relatie met het Waddengebied. Het investeringskader Waddengebied biedt investerings- en subsidiemogelijkheden om grote projecten en programma's voor het Waddengebied te faciliteren. Centraal staat het faciliteren van initiatieven gericht op het versterken van de ecologie en/of het verduurzamen van de economie.

Provinciaal – Noord-Holland

Omgevingsvisie NH2050

- Locatiekeuzes voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen staan onder invloed van de effecten van onder andere het behoud van landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten
- Ontwikkelingen en beheer zijn passend bij de waarden, karakteristiek en het draagvermogen van het landschap.

Omgevingsverordening NH2020

De belangrijkste onderwerpen uit de provinciale Omgevingsvisie worden verankerd in de nieuwe Omgevingsverordening Noord-Holland. In de Omgevingsverordening worden specifiek regels benoemd ten aanzien van landschap (paragraaf 6.4.2 Bijzonder provinciaal landschap, afdeling 6.5 Ruimtelijke inpassing in landelijk gebied) en cultuurhistorie (afdeling 2.5 Cultureel erfgoed, afdeling 4.6 Cultureel erfgoed, afdeling 6.5 Ruimtelijke inpassing in landelijk gebied).

In de omgevingsverordening zijn extra aandachtsgebieden voor landschap benoemd, als zijnde 'Bijzonder Provinciaal Landschap'. Het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) omvat gebieden in Noord-Holland die landschappelijk, aardkundig, ecologisch of cultuurhistorisch van bijzondere waarde zijn. Het BPL is zo concreet mogelijk beschreven in kernkwaliteiten per deelgebied. In het BPL zijn kleinschalige woningbouwontwikkelingen aan de rand van kernen toegestaan als de kwaliteiten van het gebied niet worden aangetast. Binnen het gemeentegebied van Schagen liggen de volgende Bijzondere Provinciale Landschappen:

- Callantssoog
- Noord-Kennemerland
- Schagen
- Zijpepolder Noord en Zuid

Het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL)

Het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) is het regime voor bescherming en waar mogelijk versterking en ontwikkeling van gebieden in Noord-Holland die landschappelijk, aardkundig, ecologisch of cultuurhistorisch van bijzondere waarde zijn.

De directe omgeving van de stad Schagen behoort tot het Bijzonder Provinciaal Landschap Schagen. Het gebied is van zeer hoge cultuurhistorische en landschappelijke waarde vanwege:

- + het herkenbare verkavelings- en slotenpatroon dat is ontstaan in de Middeleeuwen;
- + de in het gebied voorkomende terpen (belangrijk daarin zijn behoud van het reliëf en de zichtbaarheid);
- + de openheid (belangrijk daarin zijn behoud van zichtlijnen vanuit de linten, en voorkomen van hoge mate van verdichting van de linten);
- + weidevogelleefgebied ten noorden van Schagen (belangrijk is behoud van openheid, rust, grasland en relatief hoog waterpeil);
- + de Westfriese Omringdijk (conform de bescherming vanwege de status als provinciaal monument);
- + het kanaal Omval-Kolhorn (van belang zijn de zichtbaarheid van de open omgeving vanaf het kanaal en de continuïteit van het kanaal);
- + de bebouwingslinten (belangrijk is behoud van de doorzichten en voorkomen van tweedelijnsbebouwing);
- + stolpenstructuren (belangrijk zijn de stolpvormige bouwvolumes, de samenhang tussen de stolpen en de relatie met het erf en het landschap).

De Omgeving van Callantssoog en Grote Keeten behoort tot het Bijzonder Provinciaal Landschap Callantssoog. Het BPL maakt deel uit van het ensemble Zijpe- en Hazepolder in de Leidraad landschap en Cultuurhistorie. Het gebied is cultuurhistorische van hoge waarde vanwege:

- + het authentieke glooiende landschap dat onder invloed van zee en wind in een lange periode is ontstaan (belangrijk daarin is zichtbaarheid van het reliëf);
- + de verschillen in maat en kavelvorm van de oude en jonge polders;
- + het zicht vanaf de duinen en de dijken op de polder;
- + weidevogelleefgebied ten noorden van Callantssoog (belangrijk is behoud van openheid, rust, grasland en relatief hoog waterpeil);
- + behoud van duinen en dijken als randen van de polder (zichtbaarheid en behoud continuïteit);

Aan de noord en zuidzijde van de gemeente ligt het Bijzonder Provinciaal Landschap Zijpepolder Noord en Zuid. De gebieden zijn van zeer hoge cultuurhistorisch en landschappelijke waarde vanwege:

- + 16^e eeuwse rationele verkaveling met lange rechte linten die sinds het ontstaan nagenoeg onveranderd is gebleven (belangrijk daarin zijn de loop van de polderlinten en de verkavelings- en slotenpatronen);
- + de openheid en lange zichtlijnen (belangrijk zijn behoud van de zichtlijnen en voorkomen van een hoge mate van verdichting van de linten);
- + weidevogelleefgebied ten noordwesten van Schagen en ten zuidoosten van Petten (belangrijk is behoud van openheid, rust, grasland en relatief hoog waterpeil);

- + de eendenkooien (voldoende bos om de kooiplas en openheid rond de eendenkooi en behoud van de kooiplas);
- + de dijken (behoud continuïteit en het herkenbare dijkprofiel);
- + stolpenstructuren (belangrijk zijn de stolpvormige bouwvolumes, de samenhang tussen de stolpen en de relatie met het erf en het landschap).

Overig:

- het behouden en het zichtbaar/beleefbaar blijven van de huidige verkavelingsstructuur (inclusief sloten) bij (semi-)tijdelijke functies en opstellingen in het landschap, zoals voor zonne-energie
- het behouden van de vrije ruimte (molenbiotopen) rond historische windmolens, in verband met de windvang en de zichtbaarheid van de molens in het landschap

Noord-Hollands perspectief op de Regionale Energiestrategieën

In de provincie Noord-Holland wordt gewerkt aan de Regionale Energiestrategieën. Deze vormen een instrument om gezamenlijk met de partners te komen tot een regionaal aandeel in de landelijke opgave voor hernieuwbare elektriciteitsopwekking op land en de daarvoor benodigde energie-infrastructuur. De nota 'Noord-Hollands perspectief op de Regionale Energiestrategieën' beschrijft de provinciale uitgangspunten voor de RES die volgen uit vastgestelde of lopende beleidstrajecten. Dit is nog geen formeel beleid, maar wordt dat mogelijk wel. De provincie geeft in de notitie aan in de verschillende landschappelijke natuurregimes meer mogelijk te willen maken voor opwekking van duurzame energie.

Uitvoeringsregeling 'opstellingen voor zonne-energie in landelijk gebied'.

De provinciale ruimtelijke spelregels voor zonneparken zijn opgenomen in artikel 6.25 van de Omgevingsverordening NH2020 en de bijbehorende Uitvoeringsregeling 'opstellingen voor zonne-energie in landelijk gebied'. De Uitvoeringsregeling ziet op het 'hoe' van zonneparken. Zo dienen zonneparken zoveel mogelijk landschappelijk en ecologisch te worden ingepast.

Leidraad Landschap en Cultuurhistorie

In de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie is door de provincie aangegeven welke landschappelijke en cultuurhistorische elementen overwogen moeten worden bij (ruimtelijke) ontwikkelingen en uitgangspunt kunnen zijn voor plannen. De ontwikkelingsgerichte benadering is het uitgangspunt van het beleid: behoud door ontwikkeling.

De algemene ambitie is om ruimtelijke ontwikkelingen:

- bij te laten dragen aan het zichtbaar en herkenbaar houden van de landschappelijke karakteristiek;
- bij te laten dragen aan het versterken van de (beleving van) openheid en;
- helder te positioneren ten opzichte van de ruimtelijke dragers.

Onderstaande ambities en ontwikkelingsprincipes zijn van toepassing op ontwikkelingen in de Zijpe- en Hazepolder:

1. de grens tussen aandijkingenlandschap en de omgeving is en blijft scherp
 - a. herkenbaar houden van de scherpe grens tussen duin en polder

- b. versterken van de herkenbaarheid van voormalig eiland Callantsoog en het contrast met het vlakke polderland rondom
 - c. benadrukken van het autonome karakter van de Westfriese Omringdijk
 2. het eigen karakter van de lange polderlinten in de Zijpepolder wordt gekoesterd en versterkt
 3. de dwarswegen verbinden 'duin' en 'dijk'

Onderstaande ambities en ontwikkelingsprincipes zijn van toepassing op ontwikkelingen in West-Friesland West:

1. het Westfriese landschap is aantrekkelijk en gevarieerd. Het zit vol met bijzondere cultuurhistorische elementen en structuren
 - a. behouden van open en kleinschalige terpen- en linten landschap
 - b. behouden / versterken van de herkenbaarheid van de droogmakerijen
2. vanaf de Westfriese Omringdijk blijft het verschil tussen oud en nieuw land beleefbaar
 - a. herkenbaar houden van de Westfriese Omringdijk als doorgaande lijn en identiteitsdrager
 - b. behouden en versterken van de relatie tussen de Westfriese Omringdijk en het kleinschalige Westfriese landschap
3. binnen het zaadveredelingsgebied is ruimte voor (grootschalige) ruimtelijke ontwikkeling binnen een robuust landschappelijk raamwerk, met aandacht voor de historie
 - a. versterken van het landschap in het zaadveredelingsgebied

Onderstaande ambities en ontwikkelingsprincipes zijn van toepassing op de Westfriese Omringdijk:

1. de Omringdijk verbindt oud en nieuw land, land en water en binnen en buiten
 - a. zichtbaar en beleefbaar houden/maken van landschappelijke verschillen aan beide zijden van de dijk
 - b. versterken van de karakteristieke verschillen van de dijktrajecten
 - c. behouden van het contact met het water vanaf de dijk
2. het historische dijktracé en –profiel van de Westfriese Omringdijk is autonoom en herkenbaar in het landschap
 - a. behouden van de dijk als autonoom en herkenbaar element in het landschap
 - b. behoud van de continuïteit van het dijktracé
3. de Westfriese Omringdijk vormt een continue en verbindende structuur en route
 - a. de functie van de dijk als recreatieve route door het landschap versterken (kans)
 - b. de dijk als ecologische schakel verder ontwikkelen (kans)

Lokaal – Schagen

Veelkleurig Landschap Zijpe (2009)

In het achtergrondrapport 'Veelkleurig Landschap' worden lijnen uitgezet hoe de landschappelijke kwaliteit in de voormalige gemeente Zijpe versterkt kan worden. Hoewel dit beleidsstuk voor de voormalige gemeente Zijpe is opgesteld, is deze niet ingetrokken en wordt het stuk nog steeds gebruikt voor versterking van de landschappelijke kwaliteit in de gemeente Schagen. Daarbij wordt vooral benadrukt dat de openheid en het agrarische karakter van de polders een kwaliteit is die behouden moet worden. De lange, rechte sloten en vaarten zijn beeldbepalend. Daarom is het belangrijk dat het waterpatroon in het polderlandschap zowel functioneel als visueel in stand wordt gehouden. Het dempen van sloten of doorsnijden met dammen is daarom niet wenselijk. De afwisseling en de contrasten tussen polderlandschappen en strandwallen en duingebied zijn belangrijke kenmerken om te behouden.

Schagen groeit door, 500.000 bomen

De gemeente heeft de ambitie om meer groen aan te planten. Het programma 'Schagen groeit door' is ontwikkeld om meer groen in de gemeente Schagen te realiseren. Het doel is dat door middel van het aanplanten van meer groen in de gemeente positieve effecten optreden met betrekking tot:

- Duurzaamheid (klimaatadaptatie, vastleggen stoffen zoals CO₂);
- Landschap (aantrekkelijkheid, beleving, geleiding, herkenning);
- Ecologie (diversiteit, ecologische en natuurlijke waarden);
- Economie (toerisme, vakantiehuisjes, B&B);
- Leefbaarheid (gezondheid, aantrekkelijk leefklimaat).

De gemeenteraad heeft deze ambitie overgenomen en heeft ermee ingestemd om het plan verder vorm te geven. Het aantal van 500.000 bomen geeft de ambitie weer, het is geen vaststaand getal. Het laadvermogen van het landschap is leidend bij het uiteindelijke aantal bomen. De intentie is vastgelegd in dit beleidsstuk en wordt uitgewerkt in de Omgevingsvisie. De uitwerking heeft een potentieel versterkend effect op het landschap.

Reisgids voor Ruimtelijke ontwikkelingen

De Reisgids voor ruimtelijke ontwikkelingen is een handleiding op basis waarvan plannen kunnen worden uitgewerkt. De gids wordt bijvoorbeeld gehanteerd wanneer plannen in strijd zijn met het bestemmingsplan of een ander ruimtelijk plan. De reisgids sluit aan op de ambities en ontwikkelingsprincipes uit de Leidraad voor Landschap en Cultuurhistorie. Ontwikkelingen moeten aansluiten bij de waarden in de omgeving. Concreet betekent dit dat de reisgids wordt gehanteerd bij het landschappelijk inpassen van ontwikkelingen. Daarbij gaat het dan bijvoorbeeld om de herkenbaarheid van erven en passende beplanting.

10.2 Cultuurhistorische waarden

10.2.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter: beschermde/erkende cultuurhistorische elementen en gebieden

Bij deze indicator binnen het thema landschap en cultuurhistorie worden de effecten op cultuurhistorische elementen en gebieden beoordeeld. Cultuurhistorische waarden kunnen worden ingedeeld in bouwhistorische elementen (historische panden en bouwwerken) en historisch-geografische elementen (o.a. historische landschappen en infrastructuur zoals trekvaarten, dijken, wegen, kanalen, polders, steden en dorpen). Deze elementen of gebieden kunnen een beschermde status hebben. Voor het MER wordt gekeken naar effecten van ontwikkelingen in de gemeente Schagen voor de bescherming van cultuurhistorische elementen voor de komende 10 jaar.

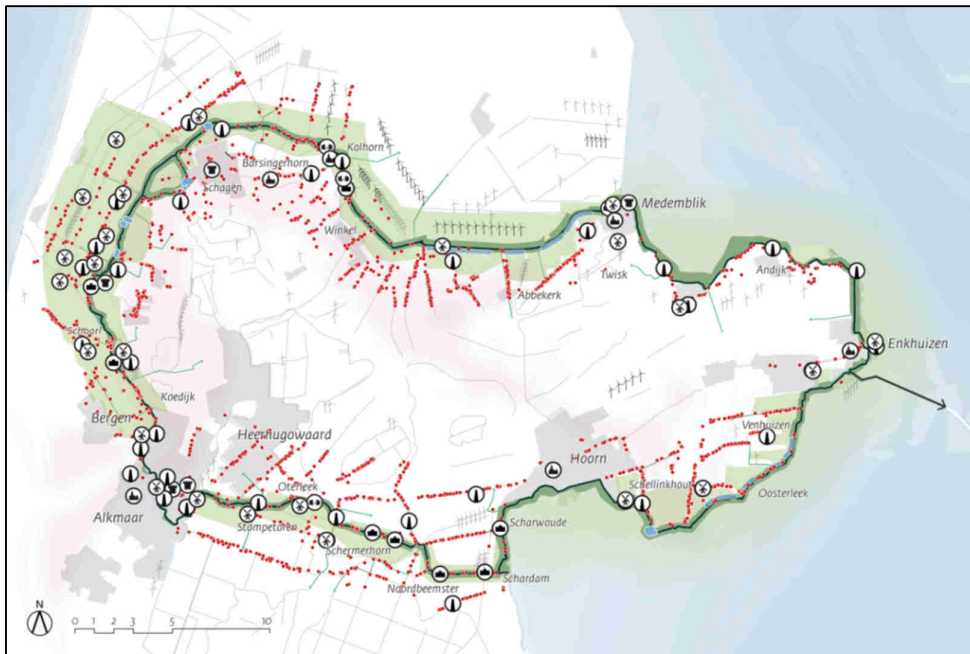
10.2.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

De gemeente Schagen is rijk aan cultureel erfgoed. In het buitengebied zijn veel van deze elementen in hun onderlinge samenhang bewaard gebleven en te beleven: dijken,

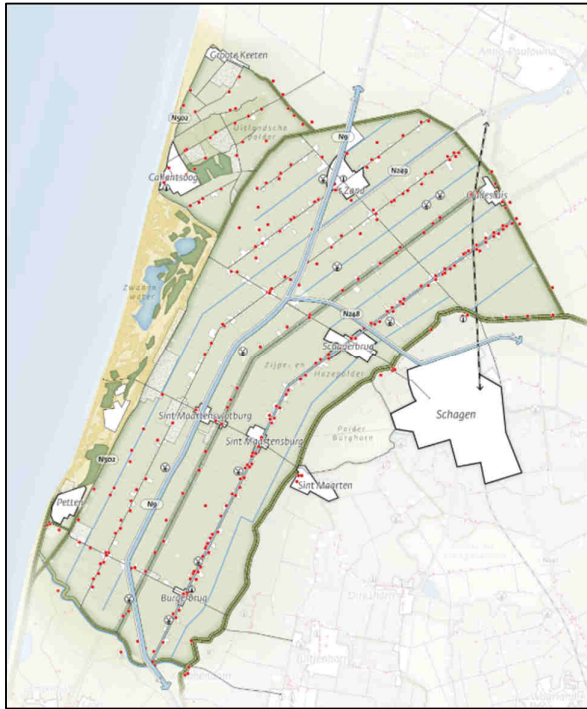
verkavelingspatronen, watergangen, terpen en wegen vormen een uniek (historisch) landschap. En op een lager schaalniveau zijn er (clusters van) stolpen, zijn er kerken, molens en buitenplaatsen.

Op enkele plaatsen in Schagen zijn cultuurhistorische patronen aangetast, bijvoorbeeld door doorsnijding met infrastructuur, doorbreking van structuurlijnen of opgaande beplanting. Een belangrijk provinciaal cultuurhistorisch monument in de gemeente Schagen is de Westfriesse Omringdijk.

Figuur 10.2. De Westfriesse Omringdijk is een belangrijk cultuurhistorisch monument binnen de gemeente Schagen

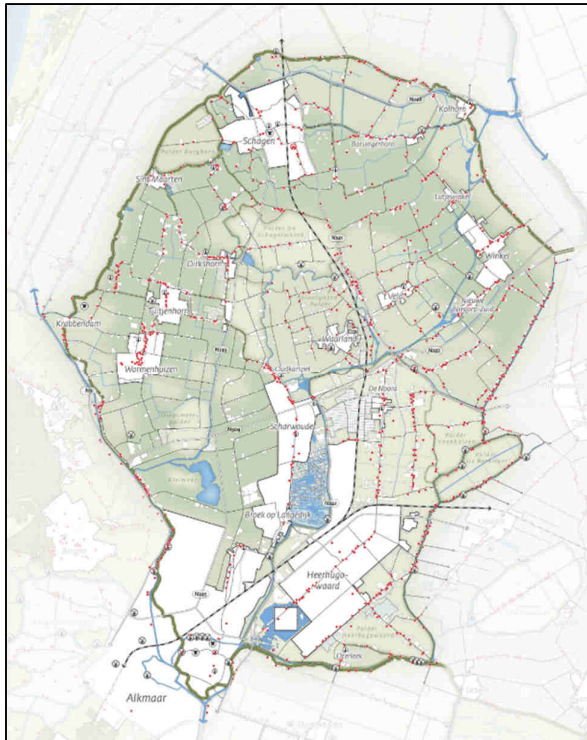
De provincie heeft in de Leidraad voor Landschap en Cultuurhistorie de belangrijkste historische structuurlijnen aangegeven (draggers van het landschap). Deze cultuurhistorische objecten zijn medebepalend voor de identiteit en beleving van het Noord-Hollandse landschap. De navolgende kaartweergaven, afkomstig uit de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie, laten deze dragers van het landschap zien.

LEGENDA

- Aandijkingenlandschap met verkavelingsrichting en vaarten
- (Bebost) jonge duinlandschap met reliëf
- Stads-/dorpsrand
- Erven aan de weg
- Recreatieparken
- Molen met molenbiotop (indicatief)
- Baken (kerk- / water- / vuurtoren)
- Stolpboerderijen
- Dijk
- Belangrijke watergang
- Snelweg
- Provinciale weg
- Lokale infra
- Spoorlijn

Figuur 10.3 Zijpe- en Hazepolder

LEGENDA

- Zeekleilandschap met hoogteverschil kreekkrug (donker is hoog)
- Aandijkingenlandschap
- Droogmakerijenlandschap met verkavelingsrichting
- Terpen
- Stads-/dorpsrand
- Erven aan de weg
- Kassen
- Recreatieparken
- Molen met molenbiotop (indicatief)
- Baken (kerk- / water- / vuurtoren)
- Burcht
- Elementen Atlantikwall
- Stolpboerderijen
- Dijk
- Belangrijke watergang
- Provinciale weg
- Lokale infra
- Spoorlijn

Figuur 10.4 West-Friesland West

Zoals op de kaarten uit de LLC is te zien, zijn nog veel cultuurhistorische 'dragers' en objecten van het landschap bewaard gebleven. Deze structuurdragers zijn ook helder in beleid verankerd. In de bestemmingsplannen voor het landelijk gebied (bestemmingsplan 'Buitengebied Zijpe', 'Landelijk gebied Schagen' en 'Bestemmingsplan Landelijk Gebied Harenkarspel') zijn cultuurhistorische kerngebieden aangewezen waarvoor het uitgangspunt herkenbaarheid en behoud van de middeleeuwse kleinschalige structuur is. Ook de Westfriese Omringdijk is vanwege cultuurhistorische redenen uitgesloten van verstedelijking. Aan weerszijden van deze dijk is een kwaliteitszone van maximaal 200 m aangewezen, met daaromheen een panoramazone. De kwaliteitszone zorgt ervoor dat de dijk nog zo herkenbaar en vrij in het open landschap ligt. Met de panoramazone worden de belangrijkste relaties tussen de dijk en de omgeving buiten de kwaliteitszone benadrukt. Ontwikkelingen in deze zone hebben invloed op de manier waarop de dijk beleefd wordt. Binnen deze zone is het belangrijk om bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening te houden met de beleving van de dijk. Op basis van het voorgaande wordt de huidige situatie beoordeeld als goed.

Autonome ontwikkeling

De aanwezigheid van cultureel erfgoed heeft een positief effect op de herkenbaarheid, identiteit en kwaliteit van de leefomgeving en wordt van groter belang voor een aantrekkelijke leefomgeving, onder andere door toename van leisure en recreatie.

Hoewel de cultuurhistorische waarden in de huidige situatie in beleid en bestemmingsplannen goed zijn geborgd, staan deze waarden wel onder druk. Enerzijds door het gebrek aan ruimte in het stedelijk gebied voor nieuwe ontwikkelingen, zoals woningbouw en de ontwikkeling van bedrijventerreinen (zie voor deze ontwikkelingen paragraaf 10.1.2). Anderzijds door de tendens de conserverende houding enigszins los te laten.

Een algemene trend is dat steeds meer kerken leeg komen te staan door een krimpend ledenbestand en hoge onderhoudskosten. In de dorpen, maar ook in het centrum van Schagen kan dat de komende jaren aan de orde zijn en kan zelfs sloop niet worden uitgesloten. Door herbestemming van vrijkomend historisch erfgoed (behoud door ontwikkeling) is het de verwachting dat er autonoom geen knelpunten optreden. Ook een toename van het aantal bedrijfsbeëindigingen van agrarische bedrijven zal de komende 10 jaar aan de orde zijn. Agrarische bedrijven die over blijven zien veelal kansen of voelen zich genoodzaakt om verder uit te breiden. Daarin wordt logischerwijs gezocht naar een optimale en efficiënte bedrijfsvoering, waarin cultuurhistorische elementen niet altijd even goed passen en daarom (dreigen te) verdwijnen. Verder is er voor een leegstaande boerderij niet altijd een passende invulling te vinden. Verpaupering van (monumentale) boerderijen kunnen dan een bedreiging vormen voor het behoud van de cultuurhistorische waarden in het landelijk gebied.

Kosten voor het onderhouden van monumentale panden, leegstaand cultureel erfgoed, uitbreidingen van stedelijke functies en bedrijfsbeëindiging of juist efficiencyverbetering van agrarische bedrijven vormen een bedreiging ten aanzien van de bescherming van cultuurhistorische elementen in de gemeente Schagen voor de komende 10 jaar. Evenwel kan dit door herbestemming van vrijkomend historisch erfgoed gedeeltelijk worden opgevangen.

10.2.3 Beleid

Nationaal

Zie paragraaf 10.1.3

Provinciaal – Noord-Holland

Zie paragraaf 10.1.3

Lokaal – Schagen

Reisgids voor Ruimtelijke ontwikkelingen

De Reisgids voor ruimtelijke ontwikkelingen is een handleiding op basis waarvan plannen kunnen worden uitgewerkt. De gids wordt bijvoorbeeld gehanteerd wanneer plannen in strijd zijn met het bestemmingsplan of een ander ruimtelijk plan. De reisgids sluit aan op de ambities en ontwikkelingsprincipes uit de Leidraad voor Landschap en Cultuurhistorie. Ontwikkelingen moeten aansluiten bij de waarden in de omgeving. Concreet betekent dit dat de reisgids wordt gehanteerd bij het landschappelijk inpassen van ontwikkelingen. Daarbij gaat het dan bijvoorbeeld om de herkenbaarheid van erven en passende beplanting. Ruimtelijke kwaliteit wordt hiermee op gemeentelijk niveau geborgd.

Reisgids voor ruimtelijke kwaliteit (welstandsnota)

De gemeente Schagen hanteert de Reisgids voor ruimtelijke kwaliteit. Deze gids geeft duidelijkheid over het beoordelen van plannen aan ruimtelijke kwaliteitseisen. In deze reisgids kunnen ontwikkelingen binnen de gemeente door middel van een stappenplan worden getoetst voordat deze worden ingediend. Doel is dat bijvoorbeeld nieuwbouw aansluit op karakteristieken vanuit de omgeving en dat bewaard wordt wat van waarde is. Zo wordt ruimtelijke kwaliteit en het behoud van cultuurhistorische waarden in de (gebouwde) omgeving ook op gemeentelijk niveau geborgd.

10.3 Archeologische en aardkundige waarden

10.3.1 Beoordelingskader

Beoordelingsparameter archeologie: beschermde archeologische monumenten

Beoordelingsparameter aardkunde: aardkundige monumenten

Archeologische waarden gaan om de sporen die de mens heeft achtergelaten in de bodem en het landschap.

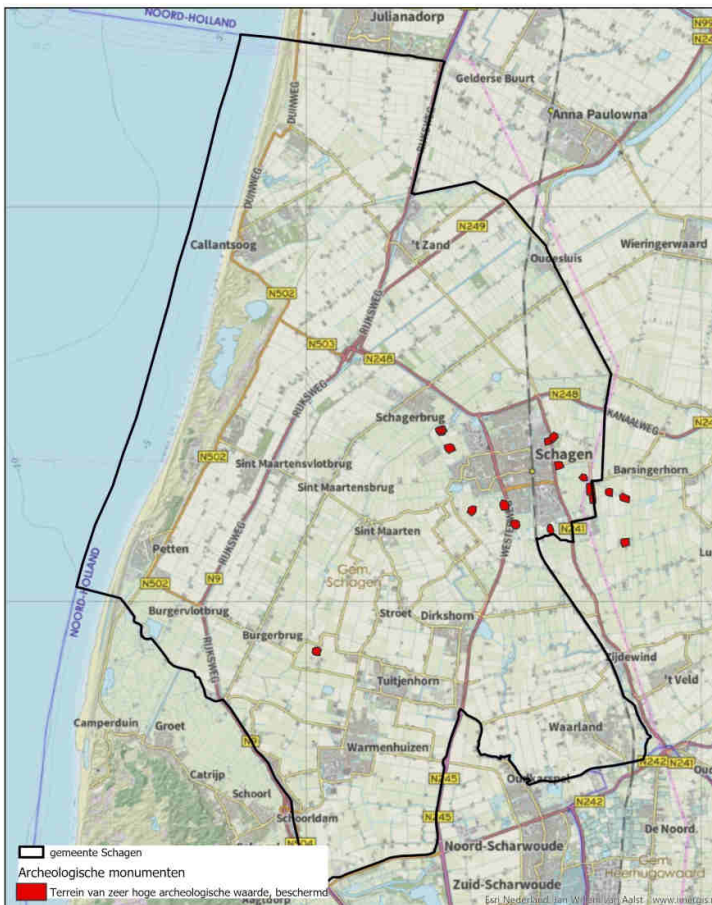
Aardkundige waarden zijn die onderdelen van het landschap die iets vertellen over de natuurlijke ontstaanswijze van het gebied, op basis van geologie, geomorfologie, hydrologie of bodemkunde. In het MER worden enkel de effecten (aantasting) op archeologische en aardkundige monumenten bekeken. Deze zijn namelijk beschermd in de huidige Provinciale Verordening.

10.3.2 Huidige situatie & autonome ontwikkeling

Huidige situatie

Archeologische waarden

In de gemeente Schagen zijn in de huidige situatie 14 archeologische rijksmonumenten te vinden. Er zijn in de gemeente Schagen geen provinciale of gemeentelijke archeologische monumenten aanwezig. Archeologische monumenten in de buurt van Schagen zijn veelal gekoppeld aan de terpen en nabij Eenigenburg gelegen. Middels dubbelbestemmingen voor archeologie in de bestemmingsplannen van de gemeente Schagen zijn terreinen van (zeer) hoge archeologische waarde beschermd. De huidige situatie ten aanzien van archeologische waarden wordt beoordeeld als redelijk.

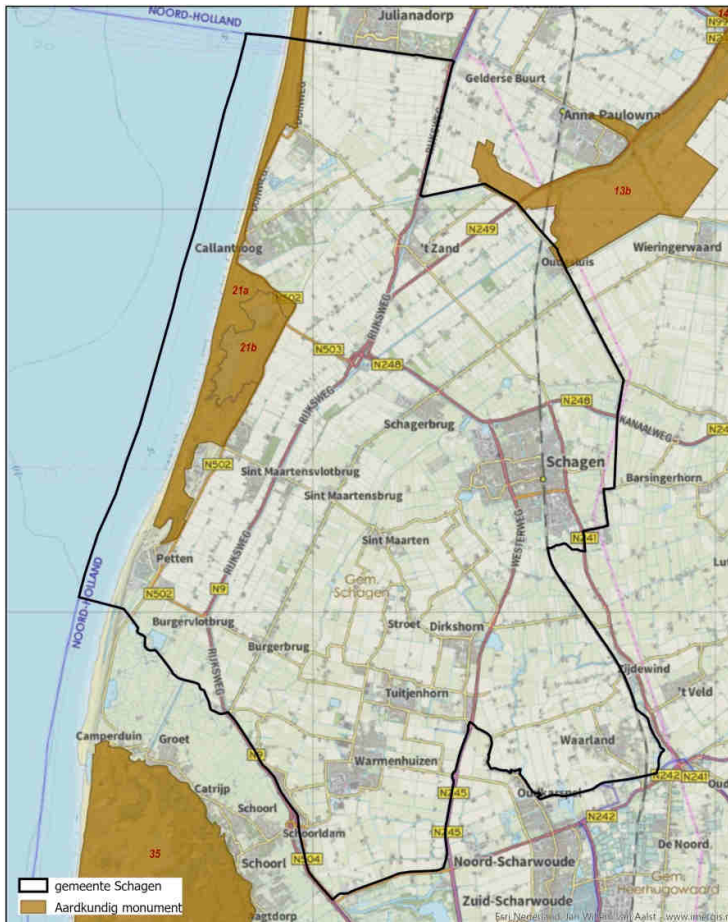

Figuur 10.5 Beschermd archeologische monumenten in de gemeente Schagen (Archeologische Monumentenkaart)

Aardkundige waarden

Ondanks aantasting en versnippering zijn binnen de gemeente Schagen nog enkele redelijk gave, kenmerkende en in Europees verband unieke, aardkundige objecten bevinden. De provincie heeft zeventien aardkundige monumenten aangewezen en 63 gebieden met bijzondere aardkundige waarden. Binnen de gemeente Schagen zijn twee aardkundige monumenten te vinden. Onderstaande figuur (figuur 10.6) laat de aardkundige monumenten in de gemeente Schagen zien. Aardkundige monumenten worden extra beschermd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening. De aardkundige monumenten zijn de Duinen Petten - Den Helder en het

Zwanenwater (Callantsoog). Door de hogere overheden beschermde aardkundige waarden zijn dus aanwezig in het duingebied. De huidige situatie ten aanzien van aardkundige waarden wordt als redelijk beoordeeld.

Figuur 10.6 Aardkundige monumenten in de gemeente Schagen

Autonome ontwikkeling

Archeologische waarden

In de autonome ontwikkeling worden enkele grootschalige ontwikkelingen verwacht (bijvoorbeeld uitbreidingsplannen voor woningen of bedrijventerreinen) waarvoor ingrijpende bodemingrepen nodig zijn. Wij verwachten dat deze ontwikkelingen niet zijn gesitueerd op archeologische monumenten. De autonome ontwikkeling verslechtert de waarde van de archeologische monumenten niet. De situatie na autonome ontwikkeling wordt beoordeeld als redelijk.

Aardkundige waarden

Naar verwachting zullen er geen ingrijpende bodemingrepen nodig zijn in gebieden die zijn aangeduid als aardkundig monument, omdat er in de autonome ontwikkeling voor deze locaties

geen plannen met impact bekend zijn (zoals beschreven in paragraaf 10.1.2). De situatie wordt na autonome ontwikkeling beoordeeld als redelijk.

10.3.3 Beleid

Nationaal

Zie paragraaf 10.1.3

Provinciaal – Noord-Holland

Het beschermen van aardkundige waarden is een van de speerpunten van het provinciale landschaps- en bodembeschermingsbeleid. Aardkundige waarden hebben betrekking op geologische, geomorfologische en bodemkundige verschijnselen en processen (niet-levende natuur) en vormen ons aardkundig erfgoed.

De provincie heeft een lijst van 80 gebieden vastgesteld, die (planologische) bescherming krijgen. Zeventien daarvan hebben de status van “Aardkundig Monument”. Aardkundige monumenten worden extra beschermd. Hier mag de bodem niet worden beschadigd door te graven of door inklinking door zware voertuigen, bijvoorbeeld om te bouwen.

Lokaal – Schagen

Bij de beoordeling van een ruimtelijk plan/omgevingsvergunning maakt de gemeente Schagen gebruik van een archeologische verwachtings- en beleidskaart. Hierop staan vrijstellingsgrenzen die gelden voor ruimtelijke ontwikkelingen in een bepaald gebied. Per (bouw)project wordt gekeken hoe de bodemingreep zich verhoudt tot de archeologische waarden en/of verwachtingen. Op basis van die verhouding wordt in een quickscan een archeologisch advies opgesteld door Archeologie West-Friesland. Dit is het archeologisch samenwerkingsverband van de gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel. Dit advies wordt in planvorming betrokken en, indien noodzakelijk, wordt archeologisch onderzoek verricht.

Bijlage 2 Begrippen en afkortingen

Autonome ontwikkeling	Verwachte situatie in de toekomst die optreedt zonder de veranderingen waar de Omgevingsvisie specifiek in voorziet. Alle met besluitvorming vastgesteld beleid, ontwikkelingen of projecten behoren tot de autonome ontwikkeling.
Beoordelingskader	Set indicatoren waarmee beoordeeld wordt a) in hoeverre met het beoogde beleid de beleidsdoelen worden gehaald ('doelbereik') en b) wat de effecten van het beleid zijn op de leefomgeving.
Beleidsinstrument	Middel dat een overheid inzet om beleid uit te voeren, bijvoorbeeld: Omgevingsvisie, programma, omgevingsvergunning, subsidieregeling.
Bevoegd gezag	Eén of meer overheidsinstanties die bevoegd zijn om over de activiteit van de initiatiefnemer het besluit te nemen.
Commissie voor de m.e.r.	Een bij wet ingestelde landelijke commissie van onafhankelijke milieudeskundigen. Zij adviseren het bevoegd gezag over de kwaliteit van de informatie in het milieueffectrapport en naar wens ook over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport.
Criterium	Wijze waarop wordt gemeten (hoort bij de vastgestelde indicator)
Effect (in PlanMER)	Concreet gevolg van beleid op de leefomgeving.
Indicator	Belangrijk aspect binnen een thema om te meten.
Inspraak	Mogelijkheid om informatie te krijgen en op basis daarvan een mening, wensen of bezwaren kenbaar te maken, bijvoorbeeld voor een activiteit waarover door de overheid een besluit zal worden genomen.
KRW	Kaderrichtlijn Water

Kenmerk R001-1272626DSG-V01-agv-NL

NRD	Notitie Reikwijdte en Detailniveau: notitie die beschrijft waar de m.e.r.-procedure wel en niet overgaat ('reikwijdte'), welke aspecten in het planMER onderzocht gaan worden en met welke diepgang ('detailniveau').
Omgevingsvisie	Plan waarin de gemeente haar beleid voor de leefomgeving op lange termijn vastlegt
Plan-m.e.r	M.e.r. staat voor 'milieueffectrapportage' en is de procedure waarbinnen een MER wordt opgesteld. De toevoeging 'Plan' wil zeggen dat het om een m.e.r. voor een plan gaat, zoals een Omgevingsvisie.
PlanMER	MER staat voor 'Milieueffectrapport' en bevat de resultaten van het onderzoek naar de (milieu)effecten binnen een m.e.r. De toevoeging 'Plan' wil zeggen dat het om een MER voor een plan gaat, zoals een Omgevingsvisie.
Programma	Programma in de zin van de Omgevingswet waarin (lange termijn) beleidsdoelstellingen (wat gaan we doen?) worden vertaald naar (middellange termijn) concrete acties en interventies (hoe gaan we dat doen?)
Speerpunt (In Omgevingsvisie Schagen)	Toestand van de leefomgeving die de gemeente Schagen nastreeft.
Ter inzage leggen	Gedurende een bepaalde periode belanghebbenden de gelegenheid geven om op een voornemen of ontwerpplan te reageren met een zienswijze.
WHO	Wereldgezondheidsorganisatie
Zienswijze	Reactie die een belanghebbende aan het bevoegd gezag kan sturen als reactie op de kennisgeving over een voornemen.

Bijlage 3 Relatie tussen speerpunten en indicatoren beoordelingskader

Op de volgende pagina is een tabel opgenomen, waarin te zien is voor ieder speerpunt (met de daarbij onderliggende acties) met welke indicatoren uit het beoordelingskader er een relatie is. Deze analyse is in stap 3 uitgevoerd. Alleen voor de indicatoren waar een relatie is met een speerpunt en acties zijn deze beoordeeld in stap 4. Het speerpunt 'Een duurzame gemeente' heeft bijvoorbeeld wel een relatie met de indicatoren van de thema's natuur & biodiversiteit, klimaatadaptatie en energietransitie. Daarom is het effect van dat speerpunt op die betreffende thema's in beeld gebracht in dit MER. Het speerpunt heeft daarentegen geen relatie met de indicator woningvoorraad. Daarom wordt dat effect niet beoordeeld in het MER. Zie voor een toelichting op de stappen van het milieueffectonderzoek hoofdstuk 3.

= relatie op speerpunt- en of actieniveau
